

USTAWA

z dnia 2012 r.

o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 60¹ w § 4:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wykonuje odpłatnie zadania przewodnika górskiego bez uprawnień wymaganych dla określonego obszaru górskiego ,”

b) po pkt 1 dodaje się pkt 1a i 1b w brzmieniu:

„1a) wykonuje odpłatnie zadania polegające na prowadzeniu i szkoleniu turystów podczas wyjść wspinaczkowych i alpinistycznych oraz zjazdów narciarskich i snowboardowych, a także podczas pokonywania stromych koryt rwących potoków górskich i wodospadów przy użyciu

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, ustawę z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, ustawę z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, ustawę z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, ustawę z dnia 19 października 1990 r. o Straży Granicznej, ustawę z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, ustawę z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, ustawę z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, ustawę z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, ustawę z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury, ustawę z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji, ustawę z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej, ustawę z dnia 6 lipca 2001 r. o usługach detektywistycznych, ustawę z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, ustawę z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, ustawę z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawę z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawę z dnia 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy o pracownikach sądów i prokuratury, ustawę z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka, ustawę z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, ustawę z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, ustawę z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami oraz ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 106, poz. 672, Nr 152, poz. 1017 i 1018, Nr 217, poz. 1427 i Nr 225, poz. 1466 oraz z 2011 r. Nr 126, poz. 715, Nr 217, poz. 1280, Nr 224, poz. 1340, Nr 230, poz. 1370 i Nr 240, poz. 1431.

technik alpinistycznych bez sprzętu pływającego (canyoning), bez uzupełniającego szkolenia do prowadzenia wycieczek w warunkach wysokogórskich dla przewodników górskich lub bez posiadania certyfikatu Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń Przewodników Górskich UIAGM/IVBV/IFMGA;

1b) prowadzi szkolenie dla kandydatów na przewodników górskich bez wymaganego wpisu do rejestru organizatorów szkoleń,”;

2) art. 138d otrzymuje brzmienie:

„Art. 138d § 1. Kto, podejmując zadania przewodnika górskiego na określonym obszarze górskim lub zadania, polegające na prowadzeniu i szkoleniu turystów podczas wyjść wspinaczkowych i alpinistycznych oraz zjazdów narciarskich i snowboardowych, a także podczas pokonywania stromych koryt rwących potoków górskich i wodospadów przy użyciu technik alpinistycznych bez sprzętu pływającego (canyoning), wprowadza w błąd co do posiadanych uprawnień, posiadanych certyfikatów lub odbytych szkoleń, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega organizator turystyki, który wprowadza klientów w błąd co do uprawnień osób, którym powierza wykonywanie zadań przewodnika górskiego lub zadań, polegających na prowadzeniu i szkoleniu turystów podczas wyjść wspinaczkowych i alpinistycznych oraz zjazdów narciarskich i snowboardowych, a także podczas pokonywania stromych koryt rwących potoków górskich i wodospadów przy użyciu technik alpinistycznych bez sprzętu pływającego (canyoning).”.

Art. 2. W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4a dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W przypadku świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej stanowi ona również przedmiot działalności przedsiębiorstwa, o którym mowa w ust. 1.”;

---

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 166, poz. 1317, Nr 210, poz. 1628 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 7, poz. 45, Nr 47, poz. 278, Nr 200, poz. 1326 i Nr 217, poz. 1429 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 142, poz. 830.

2) w art. 66:

a) w ust. 1:

- po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) osób, które co najmniej trzy lata wykonywały zawód komornika;”

- w pkt 4:

- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„4) osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. lub egzamin notarialny po dniu 22 kwietnia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat.”

- lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowno-prokuratorskiego, asystenta prokuratora, asystenta sędziego lub były zatrudnione w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego lub”

- w lit. b średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. c w brzmieniu:

„c) były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego;”

- w pkt 5 w lit. b kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. c w brzmieniu:

„c) były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego.”

b) w ust. 2:

- pkt 2-4 otrzymują brzmienie:

„2) osoby, które przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta prokuratora,

asystenta sędziego lub były zatrudnione w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego;

3) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej;

4) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów;”

- po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) osoby, które po ukończeniu aplikacji legislacyjnej przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego;”

- pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski, notarialny lub komorniczy.”;

3) w art. 68:

a) w ust. 3 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 i 7 w brzmieniu:

„6) dokumenty zaświadczające co najmniej 3-letni okres zatrudnienia w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i

wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego w tych urzędach lub państwowych jednostkach organizacyjnych - w przypadku osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 4 lit. c i pkt 5 lit. c;

7) dokument zaświadcający uzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu notarialnego.”,

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Okręgowa rada adwokacka podejmuje uchwałę w sprawie wpisu na listę adwokatów w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku o wpis.”,

c) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. W przypadku niepodjęcia uchwały przez okręgową radę adwokacką w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku o wpis na listę adwokatów, lub niepodjęcia uchwały przez Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej w terminie 30 dni od dnia złożenia odwołania, zainteresowanemu służy skarga do sądu administracyjnego.”;

4) w art. 69 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Okręgowa rada adwokacka przesyła wraz z aktami osobowymi kandydata do Ministra Sprawiedliwości w terminie 7 dni każdą uchwałę o wpisie na listę adwokatów, a w terminie 30 dni każdą uchwałę o wpisie na listę aplikantów adwokackich. Okręgowa rada adwokacka w terminie 7 dni zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o każdej uchwale o odmowie wpisu na listę adwokatów, a w terminie 30 dni o każdej uchwale o odmowie wpisu na listę aplikantów adwokackich.”;

5) w art. 75c w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Minister Sprawiedliwości zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku ogłoszenie o egzaminie wstępnym, w którym podaje w szczególności:”;

6) w art. 76 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Aplikacja adwokacka rozpoczyna się dnia 1 stycznia każdego roku i trwa 3 lata. Celem aplikacji adwokackiej jest przygotowanie aplikanta do należytego i samodzielnego wykonywania zawodu adwokata, w szczególności wykształcenie umiejętności z zakresu zastępstwa procesowego, sporządzania pism, umów i opinii oraz przyswojenie zasad wykonywania zawodu.

2. Aplikantowi, który odbył aplikację adwokacką, właściwa okręgowa rada adwokacka wydaje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia zakończenia aplikacji adwokackiej, zaświadczenie o jej odbyciu.”;

7) w art. 76a:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pracownikowi wpisanemu na listę aplikantów adwokackich, który uzyskał zgodę pracodawcy na odbywanie aplikacji adwokackiej, przysługuje zwolnienie od pracy w celu uczestniczenia w obowiązkowych zajęciach szkoleniowych, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.”,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Pracownikowi wpisanemu na listę aplikantów adwokackich, który nie uzyskał zgody pracodawcy na odbywanie aplikacji adwokackiej, przysługuje zwolnienie od pracy w celu uczestniczenia w obowiązkowych zajęciach szkoleniowych, bez zachowania prawa do wynagrodzenia.”;

8) w art. 77 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przez okres 6 miesięcy od dnia otrzymania zaświadczenia o odbyciu aplikacji adwokackiej, aplikant adwokacki może zastępować adwokata w zakresie, o którym mowa w ust. 1 i 2, chyba że otrzymał negatywny wynik z egzaminu adwokackiego albo nie przystąpił do tego egzaminu.”;

9) w art. 77a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister Sprawiedliwości powołuje przed każdym egzaminem adwokackim, w drodze zarządzenia, zespół do przygotowania zadań na egzamin adwokacki, zwany dalej „zespołem”.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Obsługę administracyjno-biurową zespołu zapewnia Minister Sprawiedliwości. W ramach obsługi administracyjno-biurowej zespołu, Minister Sprawiedliwości

uzgadnia z przewodniczącym zespołu lub jego zastępcą terminarz pracy zespołu i zapewnia zespołowi miejsce i odpowiednie warunki pracy.”,

c) uchyla się ust. 6 i 7,

d) ust. 8-13 otrzymują brzmienie:

„8. Na pierwszą do piątej części egzaminu adwokackiego zespół sporządza zadania wraz z opisami istotnych zagadnień z zakresu prawa karnego, cywilnego lub rodzinnego, gospodarczego, administracyjnego oraz zasad wykonywania zawodu.

9. Ostateczną treść zadań wraz z opisami istotnych zagadnień ustala zespół większością głosów w obecności co najmniej pięciu członków zespołu. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zespołu.

10. Okręgowa rada adwokacka może zgłaszać zespołowi, za pośrednictwem przewodniczącego zespołu, propozycje zadań wraz z opisami istotnych zagadnień.

11. Do wydrukowania i doręczenia zadań wraz z opisami istotnych zagadnień poszczególnym komisjom egzaminacyjnym, o których mowa w art. 78 ust. 1, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.⁴⁾), jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 tej ustawy.

12. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej określi, w drodze rozporządzenia:

1) tryb i sposób działania zespołu,

2) tryb i sposób zgłaszania propozycji zadań wraz z opisami istotnych zagadnień, ich przygotowania, przechowywania oraz przekazywania komisjom egzaminacyjnym, o których mowa w art. 78 ust. 1,

– uwzględniając konieczność prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia egzaminu adwokackiego, w szczególności konieczność zabezpieczenia zadań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem;

3) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków zespołu, uwzględniając nakład ich pracy i zakres obowiązków oraz liczbę kandydatów.

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. 161, poz. 1078 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 28, poz. 143, Nr 87, poz. 484 i Nr 234, poz. 1386.

13. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób udzielenia zamówienia, o którym mowa w ust. 11, zapewniając zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców i mając na uwadze konieczność zabezpieczenia zadań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.”;

10) w art. 78:

a) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Do składu komisji egzaminacyjnych kandydatów na członków wskazują: Minister Sprawiedliwości – 4 egzaminatorów i Naczelna Rada Adwokacka – 4 adwokatów jako egzaminatorów.

4. Minister Sprawiedliwości powołuje, w drodze zarządzenia, komisje egzaminacyjne na obszarze właściwości jednej lub kilku okręgowych rad adwokackich oraz wskazuje, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, przewodniczącego komisji egzaminacyjnej i jego zastępcę.”,

b) ust. 6 i 7 otrzymują brzmienie:

„6. Przepisy art. 75f stosuje się odpowiednio.

7. Członkowie komisji egzaminacyjnych składają oświadczenia, o których mowa w art. 75g ust. 3, w terminie 7 dni po upływie terminu do składania zgłoszenia o dopuszczenie do egzaminu adwokackiego. W przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 75g ust. 1, przewodniczący komisji egzaminacyjnej zawiadamia niezwłocznie Ministra Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości odwołuje członka komisji egzaminacyjnej z przyczyn określonych w art. 75g.”;

11) w art. 78a:

a) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Naczelną Radą Adwokacką zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej, nie później niż 90 dni przed terminem egzaminu adwokackiego, ogłoszenie o egzaminie adwokackim, w którym podaje w szczególności:”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Aplikanci adwokaccy składają wniosek do komisji egzaminacyjnej na obszarze właściwości okręgowej rady adwokackiej, w której odbyli aplikację adwokacką. Osoby uprawnione do przystąpienia do egzaminu adwokackiego bez odbycia aplikacji składają

wniosek do komisji egzaminacyjnej na obszarze właściwości okręgowej rady adwokackiej właściwej ze względu na ich miejsce zamieszkania, a w przypadku braku miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do wybranej komisji egzaminacyjnej. Okręgowe rady adwokackie, każdego roku, w terminie 7 dni od dnia zakończenia aplikacji adwokackiej, przekazują właściwej terytorialnie komisji egzaminacyjnej oraz Ministrowi Sprawiedliwości listę osób, które odbyły aplikację adwokacką.”,

c) w ust. 4:

- pkt 5-7 otrzymują brzmienie:

„5) dokumenty zaświadczone co najmniej 3-letni okres zatrudnienia, o którym mowa w art. 66 ust. 2 pkt 2, na stanowiskach referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta prokuratora lub asystenta sędziego, a w przypadku osób, które były zatrudnione w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego – dokumenty określające zakres obowiązków;

6) dokumenty zaświadczone co najmniej 3-letni okres zatrudnienia lub wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umów cywilnoprawnych w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych;

7) dokumenty zaświadczone co najmniej 3-letni okres zatrudnienia w urzędach organów władzy publicznej i wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów;”,

- po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) dokument zaświadczone o ukończeniu aplikacji legislacyjnej oraz dokumenty zaświadczone co najmniej 3-letni okres zatrudnienia w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych z tworzeniem

projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego w tych urzędach lub w państwowych jednostkach organizacyjnych;”;

- pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) dokumenty zaświadczające o zdaniu egzaminu sędziowskiego, prokuratorskiego, notarialnego lub komorniczego;”;

12) art. 78c otrzymuje brzmienie:

„Art. 78c. 1. Pracownikowi przysługuje prawo do urlopu płatnego w wysokości 80% wynagrodzenia, w wymiarze 30 dni kalendarzowych w przygotowania się do egzaminu adwokackiego. Z uprawnienia tego można skorzystać tylko jeden raz.

2. Pracownikowi przysługuje zwolnienie od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu uczestniczenia w egzaminie wstępnym i adwokackim.”;

13) w art. 78d:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Egzamin adwokacki polega na sprawdzeniu przygotowania prawniczego osoby przystępującej do egzaminu adwokackiego, zwanej dalej „zdającym”, do samodzielnego i należytego wykonywania zawodu adwokata.”;

b) uchyla się ust. 3 i 4,

c) ust. 5-8 otrzymują brzmienie:

„5. Pierwsza część egzaminu adwokackiego obejmuje rozwiązanie zadania z zakresu prawa karnego, polegającego na przygotowaniu aktu oskarżenia, apelacji albo skargi konstytucyjnej, a w przypadku uznania, że jest brak podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o akta lub przedstawiony stan faktyczny opracowane na potrzeby egzaminu.

6. Druga część egzaminu adwokackiego obejmuje rozwiązanie zadania z zakresu prawa cywilnego lub rodzinnego, polegającego na przygotowaniu pozwu lub wniosku albo apelacji, a w przypadku uznania, że jest brak podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o akta lub przedstawiony stan faktyczny opracowane na potrzeby egzaminu.

7. Trzecia część egzaminu adwokackiego obejmuje rozwiązanie zadania z zakresu prawa gospodarczego, polegającego na przygotowaniu umowy albo sporządzeniu

pozwu, wniosku lub apelacji, a w przypadku uznania, że jest brak podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o akta lub przedstawiony stan faktyczny opracowane na potrzeby egzaminu.

8. Czwarta część egzaminu adwokackiego obejmuje rozwiązanie zadania z zakresu prawa administracyjnego, polegającego na przygotowaniu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego lub skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego, a w przypadku uznania, że jest brak podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o akta lub przedstawiony stan faktyczny opracowane na potrzeby egzaminu.”,

d) po ust. 8 dodaje się ust. 8a w brzmieniu:

„8a. Piąta część egzaminu adwokackiego obejmuje rozwiązanie zadania z zakresu zasad wykonywania zawodu polegającego na przygotowaniu opinii prawnej w oparciu o akta lub przedstawiony stan faktyczny opracowane na potrzeby egzaminu.”,

e) uchyla się ust. 9,

f) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Egzaminatorzy dokonują oceny za część pierwszą do piątej egzaminu adwokackiego przy zastosowaniu następującej skali ocen:

1) oceny pozytywne:

- a) celująca (6),
- b) bardzo dobra (5),
- c) dobra (4),
- d) dostateczna (3);

2) ocena negatywna – niedostateczna (2).”,

g) ust. 12 i 13 otrzymują brzmienie:

„12. Podczas rozwiązywania zadań w części pierwszej do piątej egzaminu adwokackiego zdający może korzystać z tekstów aktów prawnych i komentarzy oraz orzecznictwa.

13. Przepisy art. 75h ust. 1, 2, 4-6 stosuje się odpowiednio.”;

14) w art. 78e:

a) uchyla się ust. 1,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Oceny rozwiązania każdego z zadań z części pierwszej do czwartej egzaminu adwokackiego dokonują niezależnie od siebie dwaj egzaminatorzy z dziedzin prawa, których dotyczy praca pisemna, jeden spośród wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości, drugi spośród wskazanych przez Naczelną Radę Adwokacką, biorąc pod uwagę w szczególności zachowanie wymogów formalnych, właściwość zastosowanych przepisów prawa i umiejętność ich interpretacji, poprawność zaproponowanego przez zdającego sposobu rozstrzygnięcia problemu z uwzględnieniem interesu strony, którą zgodnie z zadaniem reprezentuje. W przypadku zadania z części piątej egzaminu adwokackiego oceny dokonują niezależnie od siebie dwaj egzaminatorzy wyznaczeni przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, jeden spośród wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości, drugi spośród wskazanych przez Naczelną Radę Adwokacką, biorąc pod uwagę w szczególności zachowanie wymogów formalnych, właściwość zastosowanych przepisów prawa i umiejętność ich interpretacji, poprawność zaproponowanego przez zdającego sposobu rozstrzygnięcia problemu z uwzględnieniem interesu publicznego.”,

c) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. Ostateczną ocenę z pracy pisemnej z danego zadania z części pierwszej do piątej egzaminu adwokackiego stanowi średnia ocen cząstkowych przyznanych przez każdego z egzaminatorów, przy czym:

1) oceny pozytywne to:

a) celująca – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 6,00,

b) bardzo dobra – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 5,00 lub 5,50,

c) dobra – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 4,00 lub 4,50,

d) dostateczna - jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 3,00 lub 3,50;

2) ocena negatywna – niedostateczna – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 2,00 lub 2,50.

5. W przypadku gdy przynajmniej dwie oceny cząstkowe z prac pisemnych zdającego z zadań z części od pierwszej do piątej są negatywne, a średnia arytmetyczna, o której mowa w ust. 4, wskazuje na pozytywną ostateczną ocenę tych prac, komisja egzaminacyjna:

- 1) odstępuje od wystawienia ostatecznych ocen z tych prac oraz
- 2) przekazuje komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości, o której mowa w art. 78h, prace pisemne zdającego oraz ich oceny cząstkowe, wraz z uzasadnieniami, w celu ustalenia ostatecznych ocen tych prac.”;

15) w art. 78f w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Komisja egzaminacyjna wydaje zdającemu uchwałę o wyniku egzaminu adwokackiego, a jej odpis przesyła Ministrowi Sprawiedliwości, Prezesowi Naczelnej Rady Adwokackiej, właściwej okręgowej radzie adwokackiej oraz dołącza do akt osobowych zdającego.”;

16) w art. 79 w ust. 1 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3-5 w brzmieniu:

- „3) wpisu na listę adwokatów;
- 4) otrzymania negatywnego wyniku z egzaminu adwokackiego;
- 5) upływu 6 miesięcy od dnia otrzymania zaświadczenia o odbyciu aplikacji adwokackiej.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W przypadku świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej stanowi ona również przedmiot działalności przedsiębiorstwa, o którym mowa w ust. 1.”;

2) w art. 24 w ust. 2a w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 i 7 w brzmieniu:

„6) dokumenty zaświadczające co najmniej 3-letni okres zatrudnienia w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego w tych

---

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 200, poz. 1326 i Nr 217, poz. 1429 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 142, poz. 830.

urzędach lub w państwowych jednostkach organizacyjnych – w przypadku osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 4 lit. c i pkt 5 lit. c.

7) dokument zaświadcający uzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu notarialnego.”,

3) w art. 25:

a) w ust. 1:

- po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) osób, które co najmniej trzy lata wykonywały zawód komornika;

- w pkt 4:

-- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„4) osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. lub egzamin notarialny po dniu 22 kwietnia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:”,

-- lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowno-prokuratorskiego, asystenta prokuratora, asystenta sędziego lub były zatrudnione w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego lub”,

-- w lit b. średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. c w brzmieniu:

„c) były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw i rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego ;”,

- w pkt 5 w lit. b kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. c w brzmieniu:

„c) były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego.”,

b) w ust. 2 pkt 2-4 otrzymują brzmienie:

„2) osoby, które przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta prokuratora, asystenta sędziego lub były zatrudnione w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego;

3) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez radcę prawnego lub adwokata w kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1, lub kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej;

4) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów;”

- po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) osoby, które po ukończeniu aplikacji legislacyjnej przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego;”

- pkt 5otrzymuje brzmienie:

„5) osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski, notarialny lub komorniczy.”;

4) w art. 31:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rada okręgowej izby radców prawnych podejmuje uchwałę w sprawie wpisu na listę radców prawnych w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku o wpis.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku niepodjęcia uchwały przez radę okręgowej izby radców prawnych w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku o wpis na listę radców prawnych, lub niepodjęcia uchwały przez Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych w terminie 30 dni od dnia złożenia odwołania, osobie ubiegającej się o wpis służy skarga do sądu administracyjnego.”;

5) w art. 31¹ ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rada okręgowej izby radców prawnych przesyła wraz z aktami osobowymi do Ministra Sprawiedliwości w terminie 7 dni każdą uchwałę o wpisie na listę radców prawnych, a w terminie 30 dni każdą uchwałę o wpisie na listę aplikantów radcowskich. Rada okręgowej izby radców prawnych w terminie 7 dni zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o każdej uchwale o odmowie wpisu na listę radców prawnych, a w terminie 30 dni o każdej uchwale o odmowie wpisu na listę aplikantów radcowskich.”;

6) w art. 32:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Celem aplikacji radcowskiej jest przygotowanie aplikanta do należytego i samodzielnego wykonywania zawodu radcy prawnego, w szczególności wykształcenie umiejętności z zakresu zastępstwa procesowego, sporządzania pism, umów i opinii prawnych oraz przyswojenie zasad wykonywania zawodu.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Aplikantowi, który odbył aplikację radcowską właściwa rada okręgowej izby radców prawnych wydaje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia zakończenia aplikacji radcowskiej, zaświadczenie o jej odbyciu.”;

7) w art. 33³ w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Minister Sprawiedliwości zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.⁶⁾) ogłoszenie o egzaminie wstępnym, w którym podaje w szczególności:”;

8) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„34. 1. Pracownikowi wpisanemu na listę aplikantów radcowskich, który uzyskał zgodę pracodawcy na odbywanie aplikacji radcowskiej, przysługuje zwolnienie od pracy w celu uczestniczenia w obowiązkowych zajęciach szkoleniowych, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

2. Pracownikowi wpisanemu na listę aplikantów radcowskich, który nie uzyskał zgody pracodawcy na odbywanie aplikacji radcowskiej, przysługuje zwolnienie od pracy w celu uczestniczenia w obowiązkowych zajęciach szkoleniowych, bez zachowania prawa do wynagrodzenia.

3. Pracownikowi przysługuje prawo do urlopu płatnego w wysokości 80% wynagrodzenia, w wymiarze 30 dni kalendarzowych, w celu przygotowania się do egzaminu radcowskiego. Z uprawnienia tego można skorzystać tylko jeden raz.

4. Pracownikowi przysługuje zwolnienie od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu uczestniczenia w egzaminie wstępnym i radcowskim.”;

9) w art. 35¹ po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przez okres 6 miesięcy od dnia otrzymania zaświadczenia o odbyciu aplikacji radcowskiej, aplikant radcowski może zastępować radcę prawnego w zakresie, o którym mowa w ust. 1 i 2, chyba że otrzymał negatywny wynik z egzaminu radcowskiego albo nie przystąpił do tego egzaminu.”;

10) w art. 36:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

---

⁶⁾ Zmiany tekstu ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 132, poz. 1110, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 204, poz. 1195.

„1. Minister Sprawiedliwości przed każdym egzaminem radcowskim powołuje, w drodze zarządzenia, zespół do przygotowania zadań na egzamin radcowski, zwany dalej „zespołem”.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Obsługę administracyjno-biurową zespołu zapewnia Minister Sprawiedliwości. W ramach obsługi administracyjno-biurowej zespołu, Minister Sprawiedliwości uzgadnia z przewodniczącym zespołu lub jego zastępcą terminarz pracy zespołu i zapewnia zespołowi miejsce i odpowiednie warunki pracy.”,

c) uchyla się ust. 6 i 7,

d) ust. 8-13 otrzymują brzmienie:

„8. Na pierwszą do piątej części egzaminu radcowskiego zespół sporządza zadania wraz z opisami istotnych zagadnień z zakresu prawa karnego, cywilnego lub rodzinnego, gospodarczego, administracyjnego i zasad wykonywania zawodu.

9. Ostateczną treść zadań wraz z opisami istotnych zagadnień ustala zespół większością głosów w obecności co najmniej pięciu członków zespołu. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zespołu.

10. Rada okręgowej izby radców prawnych może zgłaszać zespołowi, za pośrednictwem przewodniczącego zespołu, propozycje zadań wraz z opisami istotnych zagadnień.

11. Do wydrukowania i doręczenia zadań wraz z opisami istotnych zagadnień poszczególnym komisjom egzaminacyjnym, o których mowa w art. 36¹ ust. 2, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późn. zm.⁷⁾), jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 tej ustawy.

12. Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych określi w drodze rozporządzenia:

1) tryb i sposób działania zespołu,

2) tryb i sposób zgłaszania propozycji zadań wraz z opisami istotnych zagadnień, przygotowania, przechowywania oraz przekazywania komisjom

---

⁷⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 4.

egzaminacyjnym, o których mowa w art. 36¹ ust. 2, zadań wraz z opisem istotnych zagadnień na egzamin radcowski,

- uwzględniając konieczność prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia egzaminu radcowskiego, w szczególności konieczność zabezpieczenia zadań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem;

3) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków zespołu, uwzględniając nakład ich pracy i zakres obowiązków oraz liczbę kandydatów.

13. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób udzielenia zamówienia, o którym mowa w ust. 11, zapewniając zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców i mając na uwadze konieczność zabezpieczenia zadań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.”;

11) w art. 36¹:

a) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. Do składu komisji egzaminacyjnych kandydatów na członków wskazują: Minister Sprawiedliwości – 4 egzaminatorów i Krajowa Rada Radców Prawnych – 4 radców prawnych jako egzaminatorów.

5. Minister Sprawiedliwości powołuje, w drodze zarządzenia, komisje egzaminacyjne na obszarze właściwości jednej lub kilku okręgowych izb radców prawnych oraz wskazuje, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych, przewodniczącego komisji egzaminacyjnej i jego zastępcę.”,

b) ust. 7 i 8 otrzymują brzmienie:

„7. Przepisy art. 33⁶ stosuje się odpowiednio.

8. Członkowie komisji egzaminacyjnych składają oświadczenia, o których mowa w art. 33⁷ ust. 3, w terminie 7 dni po upływie terminu do składania zgłoszenia o dopuszczenie do egzaminu radcowskiego. W przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 33⁷ ust. 1, przewodniczący komisji egzaminacyjnej zawiadamia niezwłocznie Ministra Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości odwołuje członka komisji egzaminacyjnej z przyczyn określonych w art. 33⁷.”;

12) w art. 36²:

a) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Krajową Radę Radców Prawnych zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej, nie później niż 90 dni przed terminem egzaminu radcowskiego, ogłoszenie o egzaminie radcowskim, w którym podaje w szczególności:”

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Aplikanci radcowscy składają wniosek do komisji egzaminacyjnej na obszarze właściwości rady okręgowej izby radców prawnych, w której odbyli aplikację radcowską. Osoby uprawnione do przystąpienia do egzaminu radcowskiego bez odbycia aplikacji składają wniosek do komisji egzaminacyjnej na obszarze właściwości rady okręgowej izby radców prawnych właściwej ze względu na ich miejsce zamieszkania, a w przypadku braku miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do wybranej komisji egzaminacyjnej. Rady okręgowych izb radców prawnych, każdego roku, w terminie 7 dni od dnia zakończenia aplikacji radcowskiej, przekazują właściwej terytorialnie komisji egzaminacyjnej oraz Ministrowi Sprawiedliwości listę osób, które odbyły aplikację radcowską.”

c) w ust. 4:

- pkt 5 - 7 otrzymują brzmienie:

„5) dokumenty zaświadczające co najmniej 3-letni okres zatrudnienia, o którym mowa w art. 25 ust. 2 pkt 2, na stanowiskach referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta prokuratora lub asystenta sędziego, a w przypadku osób, które były zatrudnione w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego – dokumenty określające zakres obowiązków;

6) dokumenty zaświadczające co najmniej 3-letni okres zatrudnienia lub wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej przez radcę prawnego lub adwokata na podstawie umów cywilnoprawnych w kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1, lub kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej,

komandytowej, o których mowa w art. 4a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze;

7) dokumenty zaświadcujące co najmniej 3-letni okres zatrudnienia w urzędach organów władzy publicznej i wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów;”,

- po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) dokument zaświadcujący o ukończeniu aplikacji legislacyjnej oraz dokumenty zaświadcujące co najmniej 3-letni okres zatrudnienia w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego w tych urzędach lub państwowych jednostkach organizacyjnych;”,

- pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) dokumenty zaświadcujące zdanie egzaminu sędziowskiego, prokuratorskiego, notarialnego lub komorniczego;”;

13) w art. 36⁴:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Egzamin radcowski polega na sprawdzeniu przygotowania prawniczego osoby przystępującej do egzaminu radcowskiego, zwanej dalej „zdającym”, do samodzielnego i należytego wykonywania zawodu radcy prawnego.”,

b) uchyla się ust. 3 i 4,

c) ust. 5-8 otrzymują brzmienie:

„5. Pierwsza część egzaminu radcowskiego obejmuje rozwiązanie zadania z zakresu prawa karnego, polegającego na przygotowaniu aktu oskarżenia lub apelacji albo skargi konstytucyjnej, a w przypadku uznania, że jest brak podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o akta lub przedstawiony stan faktyczny opracowane na potrzeby egzaminu.

6. Druga część egzaminu radcowskiego obejmuje rozwiązanie zadania z zakresu prawa cywilnego lub rodzinnego, polegającego na przygotowaniu pozwu lub wniosku albo apelacji, a w przypadku uznania, że jest brak podstaw do ich

wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o akta lub przedstawiony stan faktyczny opracowane na potrzeby egzaminu.

7. Trzecia część egzaminu radcowskiego obejmuje rozwiązanie zadania z zakresu prawa gospodarczego, polegającego na przygotowaniu umowy albo sporządzeniu pozwu, wniosku lub apelacji, a w przypadku uznania, że jest brak podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o akta lub przedstawiony stan faktyczny opracowane na potrzeby egzaminu.

8. Czwarta część egzaminu radcowskiego obejmuje rozwiązanie zadania z zakresu prawa administracyjnego, polegającego na przygotowaniu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego lub skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego, a w przypadku uznania, że jest brak podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o akta lub przedstawiony stan faktyczny opracowane na potrzeby egzaminu.”,

d) po ust. 8 dodaje się ust. 8a w brzmieniu:

„8a. Piąta część egzaminu radcowskiego obejmuje rozwiązanie zadania z zakresu zasad wykonywania zawodu polegającego na przygotowaniu opinii prawnej w oparciu o akta lub przedstawiony stan faktyczny opracowane na potrzeby egzaminu.”,

e) uchyla się ust. 9,

f) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Egzaminatorzy dokonują oceny za część pierwszą do piątej egzaminu radcowskiego przy zastosowaniu następującej skali ocen:

1) oceny pozytywne:

- a) celująca (6),
- b) bardzo dobra (5),
- c) dobra (4),
- d) dostateczna (3);

2) ocena negatywna – niedostateczna (2).”,

g) ust. 12 i 13 otrzymują brzmienie:

„12. Podczas rozwiązywania zadań z części pierwszej do piątej egzaminu radcowskiego zdający może korzystać z tekstów aktów prawnych i komentarzy oraz orzecznictwa.

13. Przepisy art. 33⁸ ust. 1, 2, 4-6 stosuje się odpowiednio.”;

14) w art. 36⁵:

a) uchyla się ust. 1,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Oceny rozwiązania każdego z zadań z części pierwszej do czwartej egzaminu radcowskiego dokonują niezależnie od siebie dwaj egzaminatorzy z dziedzin prawa, których dotyczy praca pisemna, jeden spośród wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości, drugi spośród wskazanych przez Krajową Radę Radców Prawnych, biorąc pod uwagę w szczególności zachowanie wymogów formalnych, właściwość zastosowanych przepisów prawa i umiejętność ich interpretacji, poprawność zaproponowanego przez zdającego sposobu rozstrzygnięcia problemu z uwzględnieniem interesu strony, którą zgodnie z zadaniem reprezentuje. W przypadku zadania z części piątej egzaminu radcowskiego oceny dokonują niezależnie od siebie dwaj egzaminatorzy wyznaczeni przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, jeden spośród wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości, drugi spośród wskazanych przez Krajową Radę Radców Prawnych, biorąc pod uwagę w szczególności zachowanie wymogów formalnych, właściwość zastosowanych przepisów prawa i umiejętność ich interpretacji, poprawność zaproponowanego przez zdającego sposobu rozstrzygnięcia problemu z uwzględnieniem interesu publicznego.”,

c) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. Ostateczną ocenę z pracy pisemnej danego zadania z części pierwszej do piątej egzaminu radcowskiego stanowi średnia ocen cząstkowych przyznanych przez każdego z egzaminatorów, przy czym:

1) oceny pozytywne to:

a) celująca – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 6,00,

b) bardzo dobra – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 5,00 lub 5,50,

c) dobra – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 4,00 lub 4,50,

d) dostateczna - jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 3,00 lub 3,50;

2) ocena negatywna – niedostateczna – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 2,00 lub 2,50.

5. W przypadku gdy przynajmniej dwie oceny cząstkowe z prac pisemnych zdającego z zadań z części od pierwszej do piątej są negatywne, a średnia arytmetyczna, o której mowa w ust. 4, wskazuje na pozytywną ostateczną ocenę tych prac, komisja egzaminacyjna:

- 1) odstępuje od wystawienia ostatecznych ocen z tych prac oraz
- 2) przekazuje komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości, o której mowa w art. 36⁸, prace pisemne zdającego oraz ich oceny cząstkowe wraz z uzasadnieniami, w celu ustalenia ostatecznych ocen tych prac.”;

15) w art. 36⁶ w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Komisja egzaminacyjna wydaje zdającemu uchwałę o wyniku egzaminu radcowskiego, a jej odpis przesyła Ministrowi Sprawiedliwości, Prezesowi Krajowej Rady Radców Prawnych, właściwej radzie okręgowej izby radców prawnych oraz dołącza do akt osobowych zdającego.”;

16) w art. 37 w ust. 1 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3-5 w brzmieniu:

- „3) wpisu na listę radców prawnych;
- 4) otrzymania negatywnego wyniku z egzaminu radcowskiego;
- 5) upływu 6 miesięcy od dnia otrzymania zaświadczenia o odbyciu aplikacji radcowskiej.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 41:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przychodami Funduszu są wpływy z opłat:

- 1) za udostępnianie zbiorów danych oraz innych materiałów z zasobu centralnego oraz za czynności urzędowe związane z prowadzeniem tego zasobu;
- 2) za postępowanie kwalifikacyjne prowadzone dla osób ubiegających się o uprawnienia

zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii;

3) za przeprowadzenie testu umiejętności w toku postępowania w sprawie uznania kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych w dziedzinie geodezji i kartografii.”;

b) po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Środki Funduszu poza dofinansowaniem zadań, o których mowa w ust. 3, przeznacza się również na:

1) finansowanie postępowań kwalifikacyjnych o nadanie uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii;

2) finansowanie kosztów przeprowadzania testu umiejętności w toku postępowania w sprawie uznania kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych w dziedzinie geodezji i kartografii.”;

2) w art. 44:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii w zakresach, o których mowa w art. 43 pkt 1, 2, 4 i 5, mogą otrzymać osoby, które:

1) posiadają pełną zdolność do czynności prawnych;

2) nie były karane za przestępstwo przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, za przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, za przestępstwa przeciwko mieniu, dokumentom, za przestępstwa gospodarcze, za fałszowanie pieniędzy, papierów wartościowych, znaków urzędowych, za składanie fałszywych zeznań oraz za przestępstwa skarbowe;

3) posiadają wyższe lub średnie wykształcenie geodezyjne;

4) posiadają 1 rok praktyki zawodowej w przypadku ukończenia studiów wyższych drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich, 2 lata praktyki zawodowej w przypadku ukończenia studiów wyższych pierwszego stopnia albo 6 lat praktyki zawodowej w przypadku średniego wykształcenia geodezyjnego;

5) wykażą się znajomością przepisów w dziedzinie geodezji i kartografii.”;

b) uchyla się ust. 2;

c) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Osoby posiadające w dziedzinie geodezji i kartografii tytuł naukowy profesora albo I lub II stopień specjalizacji zawodowej, nadane w trybie odrębnych przepisów, są zwolnione z wymogów określonych w ust. 1 pkt 4 i 5.

4. Główny Geodeta Kraju może w uzasadnionych wypadkach, na wniosek osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnień zawodowych, uznać posiadanie innego pokrewnego wykształcenia i długoletniej geodezyjnej lub kartograficznej praktyki zawodowej za spełnienie wymagań kwalifikacyjnych, o których mowa w ust. 1.”;

3) po art. 44 dodaje się art. 44a i art. 44b w brzmieniu:

„Art. 44a. 1. Uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii w zakresach, o których mowa w art. 43 pkt 3, 6 i 7, otrzymują osoby, które:

- 1) posiadają pełną zdolność do czynności prawnych;
- 2) nie były karane za przestępstwo przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, za przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, za przestępstwa przeciwko mieniu, dokumentom, za przestępstwa gospodarcze, za fałszowanie pieniędzy, papierów wartościowych, znaków urzędowych, za składanie fałszywych zeznań oraz za przestępstwa skarbowe;

3) posiadają odpowiednio:

- a) dyplom ukończenia studiów wyższych pierwszego stopnia, studiów wyższych drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich
  - na kierunku studiów w obszarze nauk technicznych, obejmującym umiejętności dotyczące geodezyjnych pomiarów podstawowych - dla zakresu geodezyjne pomiary podstawowe,
  - na kierunku studiów w obszarze nauk technicznych lub w obszarze nauk przyrodniczych, obejmującym umiejętności dotyczące redakcji map - dla zakresu redakcja map,
  - na kierunku studiów w obszarze nauk technicznych lub w obszarze nauk przyrodniczych, obejmującym umiejętności dotyczące fotogrametrii i teledetekcji - dla zakresu fotogrametria i teledetekcja,
- b) 1 rok praktyki zawodowej w przypadku ukończenia studiów wyższych drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich albo 2 lata praktyki zawodowej w przypadku ukończenia studiów wyższych pierwszego stopnia.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, otrzymują również osoby, które:

- 1) posiadają pełną zdolność do czynności prawnych;
  - 2) nie były karane za przestępstwo przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, za przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, za przestępstwa przeciwko mieniu, dokumentom, za przestępstwa gospodarcze, za fałszowanie pieniędzy, papierów wartościowych, znaków urzędowych, za składanie fałszywych zeznań oraz za przestępstwa skarbowe;
  - 3) posiadają średnie wykształcenie geodezyjne;
  - 4) posiadają 6 lat praktyki zawodowej;
  - 5) wykażą się znajomością przepisów w dziedzinie geodezji i kartografii.
3. Osoby posiadające w dziedzinie geodezji i kartografii tytuł naukowy profesora albo I lub II stopień specjalizacji zawodowej, nadane w trybie odrębnych przepisów, są zwolnione z wymogów określonych w ust. 1 pkt 3 lit. b.
4. Główny Geodeta Kraju może w uzasadnionych wypadkach, na wniosek osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnień zawodowych, uznać posiadanie innego pokrewnego wykształcenia i długoletniej geodezyjnej lub kartograficznej praktyki zawodowej za spełnienie wymagań kwalifikacyjnych, o których mowa w ust. 1 lub 2.

Art. 44b. 1. Praktyka zawodowa obejmuje wykonywanie prac geodezyjnych i kartograficznych z odpowiedniego zakresu pod kierunkiem geodety posiadającego stosowny zakres uprawnień zawodowych, w przedsiębiorstwach zajmujących się zagadnieniami z dziedziny geodezji i kartografii.

2. Praktykę zawodową, o której mowa w ust. 1, osoby ubiegające się o uprawnienia zawodowe mogą rozpocząć:

- 1) po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 3, art. 44a ust. 1 pkt 3 lit. a, lub w art. 44a ust. 2 pkt 3, albo
- 2) po zaliczeniu 6 semestru studiów wyższych, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 3 bądź w art. 44a ust. 1 pkt 3 lit. a, na podstawie umowy o pracę w przedsiębiorstwach zajmujących się zagadnieniami z zakresu geodezji i kartografii lub na podstawie umowy dotyczącej praktyki zawartej między uczelnią a takim przedsiębiorstwem.
3. Praktykę zawodową realizowaną przez studentów wlicza się do okresów, o których mowa odpowiednio w art. 44 ust. 1 pkt 4 oraz w art. 44a ust. 1 pkt 3 lit. b, w wymiarze nie przekraczającym 6 miesięcy.

4. Praktyka zawodowa, o której mowa w ust. 1, rejestrowana jest w dzienniku praktyk. Prace geodezyjne i kartograficzne wykonywane w ramach praktyki zawodowej są potwierdzane przez geodetę uprawnionego, pod kierunkiem którego były wykonywane.

5. Dziennik praktyki zawodowej wydaje, na wniosek osoby zainteresowanej, właściwy miejscowo wojewódzki inspektor nadzoru geodezyjnego i kartograficznego.

6. Osoba zainteresowana ponosi opłatę za wydanie dziennika praktyki zawodowej.

7. Wojewódzki inspektor nadzoru geodezyjnego i kartograficznego prowadzi rejestr wydanych dzienników praktyk zawodowych.

8. Rejestr, o którym mowa w ust. 7, zawiera:

1) datę wydania dziennika praktyk;

2) imię, nazwisko i adres osoby zainteresowanej, której wydano dziennik praktyk;

3) zakres uprawnień zawodowych, o który ubiega się osoba zainteresowana;

4) oznaczenie dokumentu potwierdzającego wykształcenie osoby zainteresowanej, wymagane do rozpoczęcia praktyki zawodowej;

5) potwierdzenie odbioru dziennika praktyk przez osobę zainteresowaną.”;

4) art. 45 otrzymuje brzmienie:

„Art. 45. 1. Główny Geodeta Kraju nadaje uprawnienia zawodowe na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie uprawnień zawodowych, zwanej dalej „osobą zainteresowaną”.

2. Osoba zainteresowana może złożyć wniosek o nadanie uprawnień zawodowych wyłącznie w jednym z zakresów, o których mowa w art. 43 pkt 1-7.

3. Do wniosku o nadanie uprawnień zawodowych dołącza się dokumenty potwierdzające spełnienie wymogów, o których mowa w art. 44 i art. 44a, oraz potwierdzenie wniesienia opłaty za przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego.

4. Główny Geodeta Kraju dokonuje sprawdzenia wniosku pod względem formalno-prawnym, a w razie konieczności wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Nieuzupełniony w terminie wniosek pozostawia się bez rozpoznania.”;

5) po art. 45 dodaje się art. 45a-45g w brzmieniu:

„Art. 45a. 1. Stwierdzenie spełnienia przez osobę zainteresowaną wymogów określonych w art. 44 i 44a następuje w drodze postępowania kwalifikacyjnego.

2. Postępowanie kwalifikacyjne obejmuje:

- 1) część wstępną, polegającą na weryfikacji dokumentów, o których mowa w art. 45 ust. 3;
  - 2) część sprawdzającą, polegającą na sprawdzeniu znajomości przepisów w dziedzinie geodezji i kartografii, przeprowadzaną w formie egzaminu.
3. Postępowania kwalifikacyjnego określonego w ust. 2 pkt 2 nie prowadzi się wobec osób, o których mowa w art. 44 ust. 3 i art. 44a ust. 1 i 3.

Art. 45b. 1. Postępowanie kwalifikacyjne prowadzi komisja kwalifikacyjna do spraw uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii, zwana dalej „komisją kwalifikacyjną”.

2. Główny Geodeta Kraju powołuje komisję kwalifikacyjną z udziałem przedstawicieli stowarzyszeń społeczno-zawodowych działających w dziedzinie geodezji i kartografii.

3. Główny Geodeta Kraju wyznacza przewodniczącego komisji kwalifikacyjnej.

4. Główny Geodeta Kraju, na wniosek przewodniczącego komisji kwalifikacyjnej, może powoływać zespoły kwalifikacyjne spośród członków tej komisji.

5. Przewodniczącemu i członkom komisji kwalifikacyjnej przysługuje wynagrodzenie za przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego.

Art. 45c. 1. Główny Geodeta Kraju przekazuje wniosek o nadanie uprawnień zawodowych komisji kwalifikacyjnej po dokonaniu sprawdzenia, o którym mowa w art. 45 ust. 4.

2. Postępowanie kwalifikacyjne wszczyna się z chwilą przekazania wniosku komisji kwalifikacyjnej.

Art. 45d. 1. Przed przystąpieniem do postępowania kwalifikacyjnego osoby zainteresowane ponoszą opłatę za przeprowadzenie tego postępowania.

2. Wysokość opłaty za przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego nie może być wyższa niż połowa kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

3. W przypadku gdy postępowanie kwalifikacyjne obejmuje tylko część wstępną, o której mowa w art. 45a ust. 2 pkt 1, wysokość opłaty nie może być wyższa niż 20% opłaty, o której mowa w ust. 2.
4. Wniesiona opłata za przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego podlega zwrotowi:
  - 1) w całości, w przypadku gdy osoba zainteresowana nie później niż na 14 dni przed terminem części wstępnej wycofa wniosek o nadanie uprawnień zawodowych;
  - 2) za część sprawdzającą, w przypadku gdy osoba zainteresowana:
    - a) nie została dopuszczona do egzaminu,
    - b) nie przystąpiła do egzaminu, a niestawiennictwo nastąpi z przyczyn losowych i osoba zainteresowana złoży udokumentowany wniosek w terminie 7 dni od dnia przeprowadzenia części sprawdzającej, do której nie przystąpiła.
5. W przypadkach, o których mowa w ust. 4, na wniosek osoby zainteresowanej, opłatę wniesioną za przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego zwraca się na podany przez tę osobę numer rachunku bankowego albo przekazem pocztowym.

Art. 45e. Postępowanie w sprawie nadania uprawnień powinno zakończyć się w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia wniosku, a w przypadku postępowania kwalifikacyjnego obejmującego tylko część wstępną - nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

Art. 45f. 1. Po zakończeniu postępowania kwalifikacyjnego stwierdzającego spełnienie wymogów określonych w art. 44 i art. 44a, Główny Geodeta Kraju wydaje świadectwo stwierdzające nadanie uprawnień zawodowych i wpisuje do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia zawodowe. Odmowa nadania uprawnień zawodowych następuje w drodze decyzji.

2. O dokonaniu wpisu do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia zawodowe Główny Geodeta Kraju niezwłocznie informuje wnioskodawcę na piśmie.

Art. 45g. 1. Prawo samodzielnego wykonywania zawodu nabywa się z dniem wpisu do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia zawodowe.

2. Główny Geodeta Kraju prowadzi centralny rejestr, o którym mowa w ust. 1. W rejestrze wpisuje się następujące dane dotyczące osób, którym nadano uprawnienia:

- 1) numer kolejny wpisu;
- 2) nazwisko i imię (imiona);
- 3) imię ojca;
- 4) datę i miejsce urodzenia;
- 5) numer PESEL albo rodzaj i numer dokumentu tożsamości w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL;
- 6) adres zamieszkania;
- 7) wykształcenie;
- 8) numer świadectwa;
- 9) zakresy posiadanych uprawnień zawodowych i daty nadania;
- 10) informacje o rodzajach orzeczonych kar dyscyplinarnych, o których mowa w art. 46 ust. 1, w tym datę wydania i numer decyzji o ukaraniu oraz okres, na który kara została orzeczona;
- 11) informacje o wykreśleniach z rejestru oraz przyczynach tych wykreśleń.

3. W rejestrze, o którym mowa w ust. 1, wpisuje się również osoby, którym, na zasadach określonych w przepisach odrębnych, uznano kwalifikacje do wykonywania zawodów regulowanych w dziedzinie geodezji i kartografii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi w drodze rozporządzenia:

1) sposób, tryb i szczegółowe warunki nadawania uprawnień zawodowych oraz działania komisji kwalifikacyjnej, a w szczególności:

- a) tryb składania dokumentów, o których mowa w art. 45b ust. 2,
- b) sposób i warunki uznania praktyki zawodowej, a także sposób dokumentowania odbycia praktyki zawodowej, w tym wzór dziennika praktyk i koszt jego wydania osobom zainteresowanym,
- c) organizację działania komisji kwalifikacyjnej,

- d) sposób przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego i ustalania jego kosztów,
- e) wzory świadectw uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii;
- 2) wysokość opłaty za postępowanie kwalifikacyjne, kierując się wysokością kosztów postępowania kwalifikacyjnego i wydatków związanych z funkcjonowaniem komisji kwalifikacyjnej oraz tryb pobierania tej opłaty, uwzględniając części postępowania kwalifikacyjnego;
- 3) wysokość wynagrodzenia członków komisji kwalifikacyjnej, uwzględniając liczbę osób przystępujących do postępowania kwalifikacyjnego oraz sposób przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego.”;

6) art. 46 otrzymuje brzmienie:

„Art. 46. 1. Osobom, które zostały wpisane do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia zawodowe, które ze swojej winy naruszyły przepisy art. 42 ust. 3, można:

- 1) udzielić upomnienia;
- 2) udzielić nagany z wpisem do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia zawodowe;
- 3) zawiesić wykonywanie uprawnień zawodowych na okres od 6 miesięcy do jednego roku;
- 4) zawiesić wykonywanie uprawnień zawodowych do czasu ponownego przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego z wynikiem pozytywnym;
- 5) odebrać uprawnienia zawodowe, z możliwością ubiegania się o ponowne ich uzyskanie po upływie 3 lat od dnia ich odebrania.

2. W sprawach wymienionych w ust. 1 orzeka, w drodze decyzji, Główny Geodeta Kraju na wniosek wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego.

3. W przypadku utraty zdolności do czynności prawnych przez osoby, o których mowa w art. 42, albo skazania ich za przestępstwo przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, za przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, za przestępstwa przeciwko mieniu, dokumentom, za przestępstwa gospodarcze, za fałszowanie pieniędzy, papierów wartościowych, znaków urzędowych, za składanie fałszywych zeznań oraz za przestępstwa skarbowe - o pozbawieniu uprawnień zawodowych orzeka Główny Geodeta Kraju w drodze decyzji.”;

6) po art. 46 dodaje się art. 46a w brzmieniu:

„Art. 46a. 1. Wykreślenie z centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia zawodowe następuje w przypadku:

- 1) wydania ostatecznej decyzji, o której mowa w art. 46 ust. 3;
- 2) sądowego zakazu wykonywania zawodu geodety uprawnionego;
- 3) sądowego zakazu prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie prac geodezyjnych i kartograficznych;
- 4) zawieszenia wykonywania uprawnień zawodowych, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 4;
- 5) odebrania uprawnień zawodowych, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 5;
- 6) śmierci.

2. Wykreślenia z centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia zawodowe dokonuje się z urzędu na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu lub ostatecznych decyzji, o których mowa w art. 46 ust. 2 i 3, albo udokumentowanej informacji z rejestru PESEL.

3. Wyciągi z rejestru, zawierające dane wymienione w art. 45g ust. 2 pkt 1, 2, 3, 8, 9 podlegają publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

4. Publikacji, o której mowa w ust. 3, podlegają także uzupełnienia i zmiany w rejestrze.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 19 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.⁸⁾) w art. 10 wprowadza się następujące zmiany:

1) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Komendant oddziału Straży Granicznej w przypadku powzięcia wiadomości o wszczęciu postępowania karnego o przestępstwo umyślne przeciwko osobie, o której mowa w ust. 2, wykonującej zadania związane z kontrolą bezpieczeństwa w portach lotniczych lub o wykonywaniu przez tą osobę obowiązków służbowych z naruszeniem przepisów art. 70 § 2 i art. 87 § 1 Kodeksu wykroczeń, niezwłocznie przekazuje tę wiadomość komendantowi wojewódzkiemu Policji właściwemu miejscowo w sprawach wykreślenia takiej osoby z listy

---

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 117, poz. 677, Nr 170, poz. 1015, Nr 171, poz. 1016 i Nr 230, poz. 1371 oraz z 2012 r. poz. 627, poz. 664 i poz. 769.

kwalifikowanych pracowników ochrony, o której mowa w art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2005 r. nr 145, poz. 1221, z późn. zm.⁹⁾).

4. Komendant wojewódzki policji informuje komendanta oddziału Straży Granicznej o wykreśleniu z listy kwalifikowanych pracowników ochrony osoby, o której komendant oddziału Straży Granicznej przekazał wiadomość, o której mowa w ust. 3.”;

2) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Komendant Główny Straży Granicznej zawiadamia niezwłocznie ministra właściwego do spraw wewnętrznych o powzięciu informacji o zaistnieniu przesłanek, o których mowa w art. 22 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób imienia, związanych z wykonywaniem przez przedsiębiorców działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158, z późn. zm.¹⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10:

a) po § 1 dodaje się § 1a i § 1b w brzmieniu:

„§ 1a. W przypadku, gdy zainteresowanym jest notariusz powołany w trybie art. 10a, Minister Sprawiedliwości zleca prezesowi właściwego sądu apelacyjnego przeprowadzenie wizytacji. Protokół wizytacji Minister Sprawiedliwości niezwłocznie doręcza zainteresowanemu, który w wypadku, gdy protokół wizytacji zawiera negatywną ocenę, może zgłosić pisemne zastrzeżenia w terminie 14 dni od jego doręczenia.,

§ 1 b. Minister Sprawiedliwości przekazuje radzie właściwej izby notarialnej protokół wizytacji a w przypadku, o którym mowa w § 1a także pisemne zastrzeżenia, zwracając się o wyrażenie opinii.”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708, z 2008 r. Nr 171, poz. 1055 i Nr 180, poz. 1112, z 2009 r. Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 182, poz. 1228 i Nr 229, poz. 1496 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 170, poz. 1015 i Nr 171, poz. 1016.

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 37, poz. 286 i Nr 166, poz. 1317, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 458, Nr 87, poz. 483, Nr 106, poz. 622 i Nr 142, poz. 830.

„§ 2. Niewyrażenie opinii, o której mowa w § 1 i § 1b, w ciągu 60 dni od otrzymania wniosku Ministra Sprawiedliwości, uważane jest za wyrażenie opinii pozytywnej.”,

c) w § 3 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Minister Sprawiedliwości może odmówić powołania na stanowisko notariusza osoby, o której mowa w § 1 oraz § 1a, tylko wtedy, gdy kandydat nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 11-13, a także jeżeli dotychczasowe postępowanie kandydata budzi wątpliwości co do jego rzetelności, uczciwości lub przestrzegania wartości demokratycznego państwa prawnego.”;

2) po art. 10 dodaje się art. 10a w brzmieniu:

„Art. 10a § 1. Notariusza na okres 3 lat powołuje i wyznacza siedzibę jego kancelarii Minister Sprawiedliwości na wniosek osoby zainteresowanej, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby notarialnej. Art. 10 § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Notariuszem na okres 3 lat może zostać powołana osoba wymieniona w art. 74 § 2, która zdała egzamin notarialny.

§ 3. Powołanie na stanowisko notariusza w trybie § 1 nie jest jednak dopuszczalne, jeżeli od zdania egzaminu notarialnego upłynął okres dłuższy niż 5 lat.

§ 4. Po upływie 6 miesięcy od daty uruchomienia kancelarii notarialnej rada właściwej izby notarialnej zleca przeprowadzenie jej wizytacji. Art. 44 § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 5. W przypadku uzyskania przez notariusza negatywnej oceny w wyniku wizytacji, Minister Sprawiedliwości po 6 miesiącach od daty jej zakończenia może zlecić radzie właściwej izby notarialnej przeprowadzenie lustracji czynności notariusza w zakresie dostrzeżonych w toku wizytacji nieprawidłowości. Notariusz, który przeprowadzał wizytację kancelarii, o którym mowa w § 1, nie może być wyznaczony do przeprowadzenia lustracji. Art. 44 § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 6. Minister Sprawiedliwości może odwołać notariusza, w przypadku uzyskania przez niego negatywnego wyniku wizytacji lub lustracji, o których mowa w § 4-5.”;

§ 7. Notariusz, o którym w § 1, nie może zatrudniać asesora notarialnego, a także nie stosuje się do niego przepisów art. 25, art. 43 oraz art. 71 § 5-12.”;

3) w art. 11:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) posiada obywatelstwo polskie, obywatelstwo innego z państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, albo obywatelstwo innego państwa, jeżeli na podstawie przepisów prawa UE przysługuje mu prawo podjęcia zatrudnienia lub samozatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach takich samych jak obywatelom UE;”

b) dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) posiada pełnię praw publicznych i ma pełną zdolność do czynności prawnych;”

c) pkt 4-6 otrzymują brzmienie:

„4) odbył aplikację notarialną w Rzeczypospolitej Polskiej;

5) złożył egzamin notarialny w Rzeczypospolitej Polskiej;

6) pracował w charakterze asesora notarialnego co najmniej 2 lata albo został powołany na stanowisko notariusza na okres 3 lat i prowadził kancelarię notarialną przez co najmniej 2 lata.”;

4) w art. 12 § 1-3 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Wymagania, o których mowa w art. 11 pkt 4-6, nie dotyczą osób, które w Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) uzyskały tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych;
- 2) zajmowały stanowisko sędziego lub prokuratora;
- 3) wykonywały zawód adwokata lub radcy prawnego przez okres co najmniej 3 lat;
- 4) co najmniej 3 lata zajmowały stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

§ 2. Do egzaminu notarialnego składanego przed komisją, o której mowa w art. 71b § 1 lub 2, bez odbycia aplikacji notarialnej mogą przystąpić osoby, które w Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych;
- 2) przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta prokuratora, asystenta sędziego w

sądzie lub zatrudnione były w Sądzie Najwyższym lub w Trybunale Konstytucyjnym i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego;

3) po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z czynnościami wykonywanymi przez notariusza w kancelarii notarialnej, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej;

4) po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów;

5) po ukończeniu aplikacji legislacyjnej przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego;

6) zajmują stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa;

7) zdały egzamin sędziowski, prokuratorski, adwokacki, radcowski lub komorniczy.

§ 2a. Do egzaminu notarialnego składanego przed komisją, o której mowa w art. 71b § 1 lub 2, bez odbycia aplikacji notarialnej mogą przystąpić również osoby, które przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego.

§ 3. W przypadku wykonywania pracy w niepełnym wymiarze okresy, o których mowa w § 2 pkt 1-6 i w § 2a, podlegają proporcjonalnemu wydłużeniu.”;

5) w art. 15 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Przy powołaniu notariusz składa wobec Ministra Sprawiedliwości ślubowanie według następującej roty: „Ślubuję uroczyście powierzone mi obowiązki wypełniać

zgodnie z prawem i sumieniem, dochować tajemnicy zawodowej, a w postępowaniu swym kierować się zasadami godności, honoru i uczciwości”; składający ślubowanie może dodać na końcu zwrot: „Tak mi dopomóż Bóg.”;

6) w art. 16 § 1:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) z powodu choroby lub ułomności został uznany orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków notariusza lub bez uzasadnionej przyczyny odmówił poddania się ocenie niezdolności do pracy, mimo zalecenia rady właściwej izby notarialnej;”;

b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) na mocy prawomocnego wyroku sądu ma orzeczony zakaz wykonywania zawodu;”;

c) po pkt 5 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) utracił pełnię praw publicznych lub pełną zdolność do czynności prawnych.”;

7) po art. 22 dodaje się art. 22a w brzmieniu:

„Art. 22a. § 1. Notariusz może upoważnić asesora notarialnego zatrudnionego w swojej kancelarii do wykonywania czynności notarialnych.

§ 2. Upoważnienie udzielane jest w formie pisemnej pod rygorem nieważności, na czas określony i wskazuje czynności notarialne, do wykonywania których asesor został upoważniony.

§ 3. O udzieleniu upoważnienia notariusz każdorazowo zawiadamia prezesa rady właściwej izby notarialnej, Ministra Sprawiedliwości oraz prezesa właściwego sądu apelacyjnego przesyłając kopię upoważnienia.

§ 4. Notariusz ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez asesora notarialnego przy wykonywaniu czynności notarialnych. Art. 49 stosuje się odpowiednio.”;

8) art. 37 otrzymuje brzmienie:

„Art. 37. Rada izby notarialnej przedstawia do dnia 31 marca każdego roku Ministrowi Sprawiedliwości, Krajowej Radzie Notarialnej oraz prezesowi właściwego sądu apelacyjnego wykaz asesorów notarialnych i aplikantów notarialnych izby, według stanu

na dzień 1 stycznia danego roku. Informacja ta zawiera dane o liczbie aplikantów objętych patronatem lub zatrudnionych – w ramach odbywania aplikacji – przez poszczególnych notariuszy wraz ze wskazaniem daty objęcia patronatem lub wskazanego zatrudnienia, a także imiona i nazwiska aplikantów, wskazanie w jakiej formie odbywają aplikację oraz imiona i nazwiska ich patronów.”;

9) w art. 40 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Krajowa Rada Notarialna składa Ministrowi Sprawiedliwości w terminie do 30 kwietnia roku następnego, sprawozdanie i ocenę stanu notariatu. Sprawozdanie powinno w szczególności zawierać dane dotyczące liczby sporządzonych czynności notarialnych, dane dotyczące odprowadzonych podatków i opłat sądowych, w tym odprowadzonego podatku VAT, dane dotyczące działalności nadzorczej izb notarialnych i Krajowej Rady Notarialnej.”;

10) art. 50 otrzymuje brzmienie:

„Art. 50. Notariusz odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia zawodowe, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawnych, uchybienia powadze lub godności zawodu, jak również za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w art. 19a, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 19b oraz za niewykonanie obowiązku, o którym mowa w art. 71 § 8, i niewykonanie zobowiązania, o którym mowa w art. 71a § 5.”;

11) w art. 71 dodaje się § 6-12 w brzmieniu:

„§ 6. Aplikant odbywa aplikację u notariusza, z którym zawarł umowę o pracę, a w przypadku zatrudnienia przez radę izby notarialnej, u notariusza wyznaczonego przez tę radę.

§ 7. W przypadkach nie wymienionych w § 6 aplikant odbywa aplikację u notariusza wyznaczonego przez radę izby notarialnej, która dokonała wpisu na listę aplikantów notarialnych.

§ 8. Notariusz ma obowiązek w okresie kolejnych 2 lat i 6 miesięcy objąć patronatem co najmniej jednego aplikanta notarialnego.

§ 9. Prezes właściwego sądu apelacyjnego, na wniosek notariusza, może zwolnić tego notariusza z obowiązku, o którym mowa w § 8, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby notarialnej.

§ 10. Jeżeli w danym roku szkoleniowym po objęciu patronatem wszystkich aplikantów w poszczególnych izbach notarialnych, co najmniej jeden notariusz danej izby notarialnej nie może wypełnić obowiązku, o którym mowa w § 8, z uwagi na liczbę aplikantów notarialnych, prezes tej izby notarialnej występuje do prezesa właściwego sądu apelacyjnego w terminie do dnia 31 stycznia danego roku o zwolnienie z tego obowiązku w danym roku szkoleniowym wskazanego notariusza lub notariuszy.

§ 11. Notariusz, u którego aplikant odbywa aplikację, kieruje przez cały okres aplikacji szkoleniem aplikanta, zapoznaje go z czynnościami należącymi do zakresu obowiązków notariusza i współdziała w tym zakresie z innymi osobami szkolącymi aplikanta, mając na uwadze, że w trakcie aplikacji aplikant powinien sporządzić co najmniej po 10 projektów aktów notarialnych i innych czynności notarialnych, o których mowa w art. 79 pkt 1a-9.

§ 12. Na podstawie opinii osób szkolących aplikanta oraz własnych spostrzeżeń notariusz kierujący szkoleniem aplikanta sporządza przed upływem terminu, o którym mowa w art. 72 § 1 opinię o aplikancie, która zawiera m.in. sprawozdanie z wykonania przez aplikanta czynności wskazanych w § 11 wraz z recenzjami co do poprawności ich wykonania. Opinię tę dołącza się do akt osobowych aplikanta, prowadzonych przez radę izby notarialnej.”;

12) w art. 71a:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Rada izby notarialnej podejmuje uchwałę w sprawie wpisu na listę aplikantów notarialnych w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku o wpis.”,

b) po § 3 dodaje się § 4 i 5 w brzmieniu:

„§ 4. Najpóźniej w terminie 30 dni od podjęcia uchwały, o której mowa w § 1, rada izby notarialnej, w formie uchwały, wyznacza aplikantowi patrona.

§ 5. W przypadku nie podjęcia uchwały, o której mowa w § 4, na wniosek aplikanta prezes właściwego sądu apelacyjnego, w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku, wskazuje notariusza zobowiązanego do objęcia patronatem wnioskującego aplikanta

notarialnego. Prezes sądu apelacyjnego przed wskazaniem notariusza może zwrócić się do rady izby notarialnej o przesłanie dodatkowych informacji.”;

13) w art. 71d w § 1 wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W terminie do dnia 30 czerwca każdego roku Minister Sprawiedliwości zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie o egzaminie wstępnym, w którym podaje w szczególności:”;

14) w art. 71k § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Minister Sprawiedliwości zawiadamia o wynikach egzaminu wstępnego rady izb notarialnych oraz prezesów sądów apelacyjnych i publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej imiona i nazwiska osób, które uzyskały pozytywny wynik z egzaminu oraz imiona ich rodziców.”;

15) po art. 72a dodaje się art. 72b i 72c w brzmieniu:

„Art. 72b. § 1. Właściwa rada izby notarialnej, w uzasadnionych wypadkach, na wniosek aplikanta notarialnego może udzielić aplikantowi zgody na przerwę w odbywaniu aplikacji na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

§ 2. Przerwa, o której mowa w § 1, może być udzielona tylko raz w trakcie trwania aplikacji.

§ 3. W trakcie trwania przerwy aplikant notarialny jest zwolniony od obowiązku ponoszenia opłaty, o której mowa w art. 72a, proporcjonalnie do czasu trwania tej przerwy.

Art. 72c. Do obowiązków aplikanta należy:

- 1) sumienne wykonywanie powierzonych obowiązków, w tym poleceń przełożonego lub patrona;
- 2) uczestniczenie w przewidzianych programem aplikacji zajęciach seminaryjnych oraz w praktykach;

3) samodzielne pogłębianie wiedzy prawniczej i praktycznych umiejętności niezbędnych do zajmowania stanowiska notariusza.”;

16) w art. 74:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Do egzaminu notarialnego może przystąpić osoba, która ukończyła aplikację notarialną, o której mowa w art. 11 pkt 4, i otrzymała zaświadczenie o jej odbyciu, oraz osoba, o której mowa w art. 12 § 2 i 2a.”;

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Egzamin notarialny polega na sprawdzeniu przygotowania prawniczego osoby przystępującej do egzaminu notarialnego, zwanej dalej „zdającym”, do samodzielnego i należytego wykonywania zawodu notariusza.”,

c) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Minister Sprawiedliwości przed każdym egzaminem notarialnym powołuje, w drodze zarządzenia, zespół do przygotowania zadań na egzamin notarialny, zwany dalej „zespołem.”,

d) § 10 otrzymuje brzmienie:

„§ 10. Obsługę administracyjno-biurową zespołu zapewnia Minister Sprawiedliwości. W ramach obsługi administracyjno-biurowej zespołu, Minister Sprawiedliwości uzgadnia z przewodniczącym zespołu lub jego zastępcą terminarz pracy zespołu i zapewnia zespołowi miejsce i odpowiednie warunki pracy.”,

e) uchyla się § 12 i 13,

f) § 14-18 otrzymują brzmienie:

„§ 14. Na każdą z części egzaminu notarialnego zespół sporządza zadania wraz z opisami istotnych zagadnień.

§ 15. Ostateczną treść zadań wraz z opisami istotnych zagadnień ustala zespół większością głosów w obecności co najmniej pięciu członków zespołu. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zespołu.

§ 16. Ustalone przez zespół zadania wraz z opisami istotnych zagadnień przewodniczący zespołu przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości nie później niż 50 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu notarialnego. Minister Sprawiedliwości zapewnia

wydrukowanie odpowiedniej liczby egzemplarzy zadań i opisów istotnych zagadnień oraz ich doręczenie poszczególnym komisjom, w sposób uwzględniający konieczność zabezpieczenia zadań wraz z opisami istotnych zagadnień przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.

§ 17. Do wydrukowania i doręczenia zadań poszczególnym komisjom kwalifikacyjnym nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 tej ustawy.

§ 18. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i sposób działania zespołu,
- 2) tryb i sposób zgłaszania propozycji zadań wraz z opisami istotnych zagadnień na egzamin notarialny oraz ich przygotowania, przechowywania i przekazywania komisjom kwalifikacyjnym,
- uwzględniając konieczność prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia egzaminu notarialnego oraz konieczność zabezpieczenia zadań wraz z opisami istotnych zagadnień przed ich nieuprawnionym ujawnieniem, oraz
- 3) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków zespołu, uwzględniając nakład ich pracy i zakres obowiązków oraz liczbę kandydatów.”,

g) § 19 otrzymuje brzmienie:

„§ 19. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób udzielenia zamówienia, o którym mowa w § 17, zapewniając zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców i mając na uwadze konieczność zabezpieczenia zadań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.”;

17) w art. 74a:

a) w § 1 wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Nie później niż 90 dni przed terminem egzaminu notarialnego, Minister Sprawiedliwości zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie o egzaminie notarialnym, w którym podaje w szczególności:”,

b) § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Aplikanci notarialni, którzy odbyli aplikację notarialną, o której mowa w art. 11 pkt 4, przeprowadzaną przez radę właściwej izby notarialnej oraz osoby, o których mowa w art. 12 § 2 i 2a, zamieszkałe na terenie właściwości komisji, mogą złożyć w jej siedzibie wniosek. Osoby, o których mowa w art. 12 § 2 i 2a, które nie mają miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej składają wniosek w siedzibie wybranej izby notarialnej.

§ 3. Osoby, które odbyły aplikację notarialną, o której mowa w art. 11 pkt 4, dołączają do wniosku zaświadczenie o odbyciu aplikacji notarialnej oraz oryginał dowodu uiszczenia opłaty za egzamin notarialny.”,

c) w § 4:

- pkt 4-8 otrzymują brzmienie:

„4) dokument zaświadczyjący uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych lub zdanie odpowiednio egzaminu: sędziowskiego, prokuratorskiego, adwokackiego, radcowskiego lub komorniczego;

5) dokumenty zaświadczające co najmniej 3-letni okres zatrudnienia w Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 12 § 2 pkt 2, na stanowiskach referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta prokuratora lub asystenta sędziego, a w przypadku osób, które wykonywały w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego – dokumenty określające zakres obowiązków;

6) dokumenty zaświadczające co najmniej 3-letni okres zatrudnienia, o którym mowa w art. 12 § 2a oraz zakres obowiązków związany z wykonywaniem zadań odpowiadających czynnościom asystenta sędziego w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka;

7) dokumenty zaświadczające co najmniej 3-letni okres zatrudnienia w Rzeczypospolitej Polskiej lub wykonywania w Rzeczypospolitej Polskiej wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych z czynnościami wykonywanymi przez notariusza na podstawie umów cywilnoprawnych w kancelarii notarialnej;

8) dokumenty zaświadczające co najmniej 3-letni okres zatrudnienia w Rzeczypospolitej Polskiej w urzędach organów władzy publicznej i wykonywania w Rzeczypospolitej

Polskiej wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów;”;

- po pkt 8 dodaje się pkt 8a w brzmieniu:

„8a) dokument zaświadczający o ukończeniu aplikacji legislacyjnej oraz dokumenty zaświadczające co najmniej 3-letni okres zatrudnienia w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych w Rzeczypospolitej Polskiej i wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego w tych urzędach lub w państwowych jednostkach organizacyjnych;”;

18) art. 74c otrzymuje brzmienie:

„Art. 74c § 1. Pracownikowi przysługuje prawo do urlopu płatnego w wysokości 80% wynagrodzenia, w wymiarze 30 dni kalendarzowych, na przygotowanie się do egzaminu notarialnego. Z uprawnienia tego można skorzystać tylko jeden raz.

§ 2. Pracownikowi przysługuje zwolnienie od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu uczestniczenia w egzaminie wstępnym i notarialnym.”;

19) art. 74d otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pierwsza i druga część egzaminu notarialnego polegają na opracowaniu projektów aktów notarialnych na podstawie opisanych przypadków.

§ 2. Trzecia część egzaminu notarialnego polega na opracowaniu projektu odmowy dokonania czynności notarialnej albo uzasadnienia jej dopuszczalności bądź na opracowaniu projektu czynności notarialnej innej niż akt notarialny.

§ 3. Członkowie komisji dokonują oceny za poszczególne części egzaminu notarialnego przy zastosowaniu następującej skali ocen:

1) oceny pozytywne:

a) celująca (6),

b) bardzo dobra (5),

c) dobra (4),

d) dostateczna (3);

2) ocena negatywna – niedostateczna (2).

§ 4. Podczas egzaminu notarialnego zdający nie może posiadać urządzeń służących do przekazu lub odbioru informacji.

§ 5. Podczas egzaminu notarialnego zdający może korzystać z tekstów aktów prawnych i komentarzy oraz orzecznictwa.

§ 6. Przepisy art. 71 i § 1, 2, 4-6 stosuje się odpowiednio.”;

20) w art. 74e:

a) uchyla się § 1,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Oceny rozwiązania każdego z zadań egzaminu notarialnego dokonują niezależnie od siebie dwaj członkowie komisji, biorąc pod uwagę w szczególności zachowanie wymogów formalnych, właściwość zastosowanych przepisów prawa i umiejętność ich interpretacji, poprawność zaproponowanego przez zdającego sposobu rozstrzygnięcia problemu.”,

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Ostateczną ocenę z pracy pisemnej z każdego z zadań egzaminu notarialnego stanowi średnia ocen cząstkowych przyznanych przez każdego członka komisji sprawdzającego pracę pisemną, przy czym:

1) oceny pozytywne to:

a) celująca – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen 6,00,

b) bardzo dobra – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 5,00 lub 5,50,

c) dobra – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 4,00 lub 4,50,

d) dostateczna - jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 3,00 lub 3,50;

2) ocena negatywna – niedostateczna – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 2,00 lub 2,50.”;

21) art. 75 otrzymuje brzmienie:

„Art. 75. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, określi, w drodze rozporządzenia, organizację i przebieg aplikacji notarialnej, w tym:

- 1) zadania aplikanta notarialnego i sposób ich wykonywania;
  - 2) termin rozpoczęcia i zakończenia zajęć seminaryjnych oraz przerwy w ich odbywaniu oraz tryb wyznaczenia dodatkowego terminu rozpoczęcia zajęć seminaryjnych;
  - 3) tryb i sposób organizacji zajęć seminaryjnych i praktycznych oraz ich rodzaj;
  - 4) sposób odbywania aplikacji w przypadku aplikanta niebędącego zatrudnionym przez notariusza lub radę izby notarialnej;
  - 5) okres niemożności pełnienia przez aplikanta jego obowiązków wliczany do okresu aplikacji, a także tryb i sposób usprawiedliwiania braku możliwości pełnienia obowiązków aplikanta
- mając na względzie konieczność zapewnienia właściwego prowadzenia aplikacji, odpowiedniego poziomu szkolenia aplikantów oraz właściwego przygotowania do zawodu notariusza, a także mając na uwadze ustawowy czas trwania aplikacji, oraz, czy aplikant odbywa aplikację będąc zatrudniony przez notariusza albo radę izby notarialnej, a także biorąc pod uwagę możliwość zaistnienia szczególnych sytuacji uniemożliwiających rozpoczęcie zajęć seminaryjnych w wyznaczonym terminie.”;

22) w art. 76 wprowadza się następujące zmiany:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 76. § 1. Asesora notarialnego powołuje Minister Sprawiedliwości na wniosek osoby zainteresowanej, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby notarialnej. Niewyrażenie opinii w terminie 60 dni od dnia otrzymania wniosku Ministra Sprawiedliwości, uważane jest za wyrażenie opinii pozytywnej.”;

b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Powołanie na asesora notarialnego nie jest jednak dopuszczalne, jeżeli od zdania egzaminu notarialnego upłynął okres dłuższy niż pięć lat.”;

23) art. 77 i 78 otrzymują brzmienie:

„Art. 77. Aplikanci i asesory notarialni zatrudnieni na podstawie umowy o pracę mają prawo uczestniczyć w walnych zgromadzeniach izby notarialnej; mogą oni zabierać głos w obradach, jednakże bez prawa składania wniosków i brania udziału w głosowaniu.

Art. 78. Do aplikantów i asesorów notarialnych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę stosuje się przepisy art. 18 i 19 oraz przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej notariuszy z następującymi zmianami:

- 1) aplikant notarialny odpowiada dyscyplinarnie również za niewypelnianie ustawowych obowiązków aplikanta, o których mowa w art. 72c;
- 2) karami dyscyplinarnymi są:
  - a) upomnienie,
  - b) nagana,
  - c) kara pieniężna do wysokości określonej w art. 51 § 1 pkt 3,
  - d) skreślenie z wykazu asesorów notarialnych,
  - e) skreślenie z listy aplikantów notarialnych;
- 3) skazany na karę nagany nie może być powołany na notariusza w ciągu roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia, a skazany na karę pieniężną nie może być również w ciągu tego okresu upoważniony do zastępowania notariusza.”;

24) po art. 78 dodaje się art. 78a w brzmieniu:

„Art. 78a. § 1. Rada izby notarialnej skreśla aplikanta notarialnego z listy aplikantów notarialnych, jeżeli aplikant notarialny:

- 1) zrezygnował z odbywania aplikacji notarialnej;
- 2) został uznany za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków aplikanta notarialnego;
- 3) został prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) został ubezwłasnowolniony częściowo bądź całkowicie;
- 5) nie ukończył, bez usprawiedliwionej przyczyny, aplikacji notarialnej w terminie, o którym mowa w art. 72 § 1.

§ 2. Rada izby notarialnej może skreślić aplikanta notarialnego z listy aplikantów notarialnych, jeżeli został prawomocnie skazany za nieumyślne przestępstwo lub nieumyślne przestępstwo skarbowe.

§ 3. Skreślenie aplikanta notarialnego z listy aplikantów notarialnych z przyczyn, o których mowa w § 1 pkt 5 oraz w § 2, następuje po uprzednim wysłuchaniu aplikanta notarialnego, chyba że nie jest to możliwe.

§ 4. Od uchwały rady izby notarialnej w sprawie skreślenia z listy aplikantów notarialnych, służy odwołanie do Krajowej Rady Notarialnej w terminie 14 dni od daty doręczenia uchwały.

§ 5. Od uchwały Krajowej Rady Notarialnej w sprawie skreślenia z listy aplikantów notarialnych służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia uchwały.”;

25) w art. 90 § 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 90 § 1. Dokumenty obejmujące dokonane czynności notarialne notariusz przekazuje na przechowanie do archiwum ksiąg wieczystych właściwego sądu rejonowego po upływie 10 lat od ich sporządzenia lub z chwilą zaprzestania prowadzenia działalności.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.¹¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 105 w ust. 2:

a) uchyla się pkt 1,

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) posiada, przez okres co najmniej 2 lat, uprawnienie do kierowania pojazdami rodzaju objętego szkoleniem;”;

2) w art. 110 w ust. 1:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) posiada wykształcenie średnie;”

b) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) ukończyła 23 lata;”

c) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

---

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 109, poz. 925, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1486 i Nr 180, poz. 1494 i 1497, z 2006 r. Nr 17, poz. 141, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 190, poz. 1400, Nr 191, poz. 1410 i Nr 235, poz. 1701, z 2007 r. Nr 52, poz. 343, Nr 57, poz. 381, Nr 99, poz. 661, Nr 123, poz. 845 i Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 37, poz. 214, Nr 100, poz. 649, Nr 163, poz. 1015, Nr 209, poz. 1320, Nr 220, poz. 1411 i 1426, Nr 223, poz. 1461 i 1462 i Nr 234, poz. 1573 i 1574, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 663, Nr 91, poz. 739, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 802 i 803, Nr 98, poz. 817 i Nr 168, poz. 1323, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 43, poz. 246, Nr 122, poz. 827, Nr 151, poz. 1013, Nr 152, poz. 1018, Nr 182, poz. 1228, Nr 219, poz. 1443, Nr 225, poz. 1466 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 30, poz. 151, Nr 92, poz. 530, Nr 102, poz. 585, Nr 106, poz. 622, Nr 171, poz. 1016, Nr 204, poz. 1195, Nr 205, poz. 1210, Nr 208, poz. 1240 i 1241, Nr 222, poz. 1321, Nr 227, poz. 1367, Nr 244, poz. 1454 i Nr 291, poz. 1707 oraz z 2012 r. poz. 113 i 472.

„3) posiada prawo jazdy kategorii B przez okres co najmniej 4 lat oraz uprawnienie do kierowania pojazdami rodzaju objętego egzaminowaniem przez okres co najmniej 1 roku;”.

Art. 8. W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2012 r. poz. 642) art. 29 otrzymuje brzmienie:

„Art. 29. 1. Pracownicy zatrudnieni w bibliotekach na stanowiskach bibliotekarskich: młodszy bibliotekarz, bibliotekarz, starszy bibliotekarz, kustosz i starszy kustosz tworzą grupę zawodową bibliotekarzy i powinni posiadać kwalifikacje bibliotekarskie.

2. W bibliotekach mogą być zatrudnieni specjaliści innych zawodów związanych z działalnością biblioteczną.

3. Minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, wymagania kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania przez pracowników stanowisk bibliotekarskich, uwzględniając potrzebę profesjonalnego wykonywania zadań.”.

Art. 9. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.¹²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 177:

a) w ust. 1:

- pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) nie była karana za przestępstwo przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, za przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, za przestępstwo przeciwko mieniu, za przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu, za przestępstwo przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub za przestępstwo skarbowe;”;

- pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) odbyła co najmniej 6 miesięczną praktykę zawodową w zakresie wyceny nieruchomości;”;

b) uchyla się ust. 3;

---

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 106, poz. 675, Nr 143, poz. 963, Nr 155, poz. 1043, Nr 197, poz. 1307 i Nr 200, poz. 1323 oraz z 2011 r. Nr 64, poz. 341, Nr 106, poz. 622, Nr 115, poz. 673, Nr 129, poz. 732, Nr 130, poz. 762, Nr 135, poz. 789, Nr 163, poz. 981, Nr 187, poz. 1110 i Nr 224, poz. 1337.

2) w art. 178:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rzeczoznawca majątkowy niewypełniający obowiązków, o których mowa w art. 158 i art. 175 ust. 1 i 3-4, podlega odpowiedzialności zawodowej.”;

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Pozbawienie uprawnień zawodowych, o którym mowa w ust. 3 następuje z urzędu, na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Osoba, której dotyczy orzeczenie sądu, jest zobowiązana niezwłocznie poinformować o tym zdarzeniu ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej”;

3) w art. 179 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pośrednikiem w obrocie nieruchomościami jest osoba fizyczna wpisana do centralnego rejestru pośredników w obrocie nieruchomościami.”;

4) w art. 180:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pośrednik wykonuje czynności, o których mowa w ust. 1, osobiście lub przy pomocy innych osób wykonujących czynności pomocnicze i działających pod jego bezpośrednim nadzorem, ponosząc za ich czynności odpowiedzialność.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zakres czynności pośrednictwa w obrocie nieruchomościami określa umowa pośrednictwa. Umowa wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności. W umowie wskazuje się w szczególności, pod rygorem nieważności, pośrednika w obrocie nieruchomościami odpowiedzialnego zawodowo za jej wykonanie, numer wpisu do centralnego rejestru pośredników w obrocie nieruchomościami oraz oświadczenie o posiadanym ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem czynności pośrednictwa w obrocie nieruchomościami.”;

c) po ust. 3a dodaje się ust. 3b w brzmieniu:

„3b. Wymóg, o którym mowa w ust. 3, dotyczący wskazania w umowie pośrednictwa numeru wpisu do centralnego rejestru pośredników w obrocie nieruchomościami, nie dotyczy podmiotów w rozumieniu przepisów art. 2a i art. 2b ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które czasowo oferują lub

świadczą usługę pośrednictwa w obrocie nieruchomościami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

5) art. 182 otrzymuje brzmienie:

„Art. 182. Do centralnego rejestru pośredników w obrocie nieruchomości może zostać wpisana osoba fizyczna, która:

- 1) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 2) nie była karana za przestępstwo przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, za przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, za przestępstwo przeciwko mieniu, za przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu, za przestępstwo przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub za przestępstwo skarbowe.”;

6) art. 183 otrzymuje brzmienie:

„Art. 183. 1. Pośrednika w obrocie nieruchomościami wykreśla się z centralnego rejestru pośredników w obrocie nieruchomościami w przypadku:

- 1) utraty zdolności do czynności prawnych;
- 2) skazania za przestępstwa, o których mowa w art. 182 ust. 1 pkt 2;
- 3) sądowego zakazu wykonywania zawodu pośrednika w obrocie nieruchomościami;
- 4) sądowego zakazu prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami.

2. Wykreślenia z centralnego rejestru pośredników w obrocie nieruchomościami dokonuje się z urzędu na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Osoba, której dotyczy orzeczenie sądu, jest obowiązana niezwłocznie poinformować o tym zdarzeniu ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej.”;

7) w art. 184 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zarządcą nieruchomości jest osoba fizyczna, wpisana do centralnego rejestru zarządców nieruchomości.”;

8) w art. 185:

a) ust. 1b otrzymuje brzmienie:

„1b. Zarządca nieruchomości wykonuje czynności, o których mowa w ust. 1, osobiście lub przy pomocy innych osób wykonujących czynności pomocnicze i działających pod jego bezpośrednim nadzorem, ponosząc za ich czynności odpowiedzialność.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zarządca nieruchomości lub podmiot prowadzący działalność, o której mowa w art. 184 ust. 3, działa na podstawie umowy o zarządzanie nieruchomością, zawartej z jej właścicielem, wspólnotą mieszkaniową albo inną osobą lub jednostką organizacyjną, której przysługuje prawo do nieruchomości, ze skutkiem prawnym bezpośrednio dla tej osoby lub jednostki organizacyjnej. Umowa wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.”,

b) dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. W umowie o zarządzanie nieruchomością wskazuje się w szczególności, pod rygorem nieważności, zarządcę nieruchomości odpowiedzialnego zawodowo za jej wykonanie, numer wpisu do centralnego rejestru zarządców nieruchomości oświadczenie o posiadanym ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem czynności zarządzania nieruchomościami.

2b. Wymóg, o którym mowa w ust. 2a, dotyczący wskazania w umowie o zarządzanie nieruchomością numeru wpisu do centralnego rejestru zarządców nieruchomości, nie dotyczy podmiotów w rozumieniu przepisów art. 2a i art. 2b ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które czasowo oferują lub świadczą usługę w zakresie zarządzania nieruchomościami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

9) art. 187 otrzymuje brzmienie:

„Art. 187. Do centralnego rejestru zarządców nieruchomości może zostać wpisana osoba fizyczna, która:

- 1) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 2) nie była karana za przestępstwo przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, za przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, za przestępstwo przeciwko mieniu, za przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu, za przestępstwo przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub za przestępstwo skarbowe.”;

10) art. 188 otrzymuje brzmienie:

„Art. 188. 1. Zarządcę nieruchomości wykreśla się z centralnego rejestru zarządców nieruchomości w przypadku:

- 1) utraty zdolności do czynności prawnych;
- 2) skazania za przestępstwa, o których mowa w art. 187 ust. 1 pkt 2;
- 3) sądowego zakazu wykonywania zawodu zarządcy nieruchomości;
- 4) sądowego zakazu prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie zarządzania nieruchomościami.

2. Wykreślenia z centralnego rejestru zarządców nieruchomości dokonuje się z urzędu na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Osoba, której dotyczy orzeczenie sądu, jest obowiązana niezwłocznie poinformować o tym zdarzeniu ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej.”;

11) tytuł rozdziału 4 otrzymuje brzmienie:

„Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom majątkowym i dokonywanie wpisów do centralnych rejestrów oraz orzekanie w sprawach odpowiedzialności zawodowej rzeczoznawców majątkowych”;

12) w art. 191:

c) ust. 2-3a otrzymują brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej wpisuje do centralnego rejestru pośredników w obrocie nieruchomościami lub centralnego rejestru zarządców nieruchomości, osoby które spełniły wymogi określone odpowiednio w art. 182 lub art. 187.

3. Spełnienie wymogów, o których mowa w ust. 1, stwierdza Państwowa Komisja Kwalifikacyjna w postępowaniu kwalifikacyjnym.

3a. Wniosek o nadanie uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości podlega rozpatrzeniu w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od dnia postępowania kwalifikacyjnego. Do wniosku o nadanie uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości dołącza się dokumenty w formie oryginału, poświadczonej kopii lub poświadzonego tłumaczenia, potwierdzające spełnienie wymogów, o których mowa w art. 177 ust. 1.”,

d) ust. 3c i 3d otrzymują brzmienie:

„3c. Jeżeli w toku postępowania kwalifikacyjnego na podstawie złożonych dokumentów nie jest możliwe stwierdzenie, czy kandydat spełnia warunki określone w art. 177,

przewodniczący zespołu kwalifikacyjnego w uzgodnieniu z przewodniczącym Państwowej Komisji Kwalifikacyjnej występuje z wnioskiem do ministra o zwrócenie się do odpowiednich organów, instytucji lub osób o udzielenie informacji niezbędnych dla przeprowadzenia tego postępowania. Bieg terminu, o którym mowa w ust. 3a, ulega zawieszeniu do dnia otrzymania dodatkowych wyjaśnień.

3d. Przepisu ust. 3c nie stosuje się do warunków określonych w art. 177 ust. 1 pkt 1 i 2.”,

e) po ust. 3e dodaje się ust. 3f-3h w brzmieniu:

„3f. Wniosek o wpis do centralnego rejestru pośredników w obrocie nieruchomościami lub do centralnego rejestru zarządców nieruchomości podlega rozpatrzeniu bez zbędnej zwłoki. Do wniosku o wpis do odpowiedniego centralnego rejestru dołącza się oświadczenie o niekaralności oraz o pełnej zdolności do czynności prawnych, a w przypadku osób nieposiadających obywatelstwa polskiego dodatkowo dokumenty potwierdzające biegłą znajomość języka polskiego.

3g. W przypadku stwierdzenia konieczności uzupełnienia wniosku, organ wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania wezwania. Nieuzupełniony w terminie wniosek pozostawia się bez rozpoznania.

3h. O dokonaniu wpisu do odpowiedniego centralnego rejestru, o którym mowa w ust. 3f, organ niezwłocznie informuje wnioskodawcę na piśmie.”;

f) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej powołuje i odwołuje, w drodze zarządzenia, Państwową Komisję Kwalifikacyjną z udziałem osób wskazanych przez organizacje zawodowe rzeczoznawców majątkowych.

5. Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadza się na koszt osób ubiegających się o nadanie uprawnień. Koszty są pokrywane przez wniesienie opłaty za postępowanie kwalifikacyjne.”;

e) po ust. 5 dodaje się ust. 5a i 5b w brzmieniu:

„5a. Za weryfikację dokumentów oraz wpis do centralnych rejestrów, a także za dokonanie wpisu do centralnego rejestru pośredników w obrocie nieruchomościami lub do centralnego rejestru zarządców nieruchomości, w tym za prowadzenie tych rejestrów, wnoszona jest opłata.

5b. Opłata, o której mowa w ust. 5a, wynosi 10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw z kwartału poprzedzającego kwartał, w którym dokonuje się wpisu, ogłoszona przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Wniesiona opłata może podlegać zwrotowi w całości lub w części.”;

f) w ust. 8 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) tryb pobierania opłaty, o której mowa w ust. 5a, przypadki uzasadniające zwrot tej opłaty oraz tryb jej zwrotu, uwzględniając sposób dokonywania wpisu do odpowiedniego centralnego rejestru.”;

13) art. 192 otrzymuje brzmienie:

„Art. 192. Nadanie uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości stwierdza się świadectwem. Odmowa nadania uprawnień zawodowych następuje w drodze decyzji.”;

14) w art. 193:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej prowadzi centralne rejestry: rzeczoznawców majątkowych, pośredników w obrocie nieruchomościami oraz zarządców nieruchomości.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Do centralnych rejestrów wymienionych w ust. 1, wpisuje się osoby, którym nadano uprawnienia zawodowe rzeczoznawców majątkowych na podstawie świadectw nadania tych uprawnień, a także osoby spełniające wymogi określone w art. 182 oraz art. 187.”,

c) ust. 2-4 otrzymują brzmienie:

„2. W rejestrach, o których mowa w ust. 1, wpisuje się również obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którym, na zasadach określonych w przepisach odrębnych, uznano nabyte w tych państwach poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej kwalifikacje do wykonywania zawodów rzeczoznawcy majątkowego, pośrednika w obrocie nieruchomościami oraz zarządcy nieruchomości.

3. W centralnych rejestrach wpisuje się następujące dane dotyczące osób, o których mowa w art. 174 ust. 2, art. 179 ust. 2 i art. 184 ust. 2:

- 1) numer kolejny wpisu;
- 2) datę wpisu;
- 3) imię i nazwisko;
- 4) imiona rodziców;
- 5) datę i miejsce urodzenia;
- 6) adres prowadzonej działalności zawodowej, o ile osoby, o których mowa w art. 174 ust. 2, art. 179 ust. 2 i art. 184 ust. 2, taki posiadają albo adres zamieszkania i adres do korespondencji;
- 7) wykształcenie;
- 8) numer ewidencyjny PESEL albo rodzaj i numer dokumentu tożsamości w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL;
- 9) numer uprawnień;
- 10) informacje o orzeczonych karach dyscyplinarnych w odniesieniu do rzeczoznawców majątkowych;
- 11) informacje o wykreśleniach z rejestru oraz przyczynach tych wykreśleń.

3a. Wykreślenie z rejestrów następuje przypadku:

- 1) o którym mowa w art. 178 ust. 2 pkt 3-5 i ust. 3, art. 183 oraz art. 188;
- 2) śmierci osoby wpisanej do rejestru;
- 3) złożenia wniosku o wykreślenie z rejestru.

3b. W razie orzeczenia kar dyscyplinarnych, o których mowa w art. 178 ust. 2 pkt 3, ponowny wpis do rejestru następuje z urzędu po upływie okresu orzeczonej kary dyscyplinarnej, licząc od dnia wykreślenia. W razie orzeczenia kary dyscyplinarnej, o które mowa w art. 178 ust. 2 pkt 4, ponowny wpis do rejestru następuje po ponownym złożeniu egzaminu z wynikiem pozytywnym.

3c. W razie orzeczenia kar dyscyplinarnych, o których mowa w art. 178 ust. 2 pkt 1 i 2, zatarcie kary następuje na wniosek osoby ukaranej po upływie 1 roku od dnia wpisania tej kary do rejestru.

3d. W razie orzeczenia kar dyscyplinarnych, o których mowa w art. 178 ust. 2 pkt 3 i 4, zatarcie kary następuje na wniosek osoby ukaranej po upływie 2 lat od zakończenia okresu orzeczonej kary, licząc od dnia ponownego wpisu, o którym mowa w ust. 3b.

Zatarcie kary dyscyplinarnej polega na usunięciu informacji o karze zawartych w ust. 3 pkt 11 i 12 centralnego rejestru rzeczoznawców majątkowych.

4. Wyciągi z rejestrów, z wyjątkiem danych wymienionych w ust. 3 pkt 4, 5, 8-10, 12 oraz 13 w zakresie informacji o przyczynach wykreśleń, podlegają publikacji na stronach internetowych urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej. Osoba wpisana do rejestru może wskazać we wniosku, które dane określone w ust. 3 pkt 6 mogą być zamieszczone w wyciągu.”,

d) dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. Domniemywa się, że dane wpisane do centralnych rejestrów: rzeczoznawców majątkowych, pośredników w obrocie nieruchomościami oraz zarządców nieruchomości są prawdziwe. Jeżeli do centralnych rejestrów wpisano dane niezgodnie z wnioskiem lub bez tego wniosku, osoba wpisana do odpowiedniego centralnego rejestru, o którym mowa w ust. 1, nie może zasłaniać się wobec osoby trzeciej, działającej w dobrej wierze, zarzutem, że dane te nie są prawdziwe, jeżeli po powzięciu informacji o tym wpisie zaniedbała wystąpić niezwłocznie z wnioskiem o sprostowanie, uzupełnienie lub wykreślenie wpisu.”;

15) w art. 194 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Postępowanie wyjaśniające dotyczące wypełniania obowiązków, o których mowa w art. 158, art. 175 ust. 1, 3 i 4, przeprowadza Komisja Odpowiedzialności Zawodowej.

3. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej powołuje i odwołuje, w drodze zarządzenia, Komisję Odpowiedzialności Zawodowej z udziałem osób wskazanych przez organizacje zawodowe rzeczoznawców majątkowych.”;

16) w art. 195 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej ustala, w drodze zarządzenia, listę obrońców z urzędu, z udziałem osób wskazanych przez organizacje zawodowe rzeczoznawców majątkowych.”;

17) w art. 195a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, na podstawie wyników postępowania wyjaśniającego, orzeka, w drodze decyzji, o zastosowaniu jednej z kar dyscyplinarnych, o których mowa w art. 178 ust. 2, albo o umorzeniu postępowania z tytułu odpowiedzialności zawodowej.”;

18) w art. 196:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Programy studiów podyplomowych, o których mowa w art. 177 ust. 1 pkt 4, uwzględniają co najmniej minimalne wymogi programowe ustalone przez ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej.”,

b) uchyla się ust. 2,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej określi, w drodze rozporządzenia, minimalne wymogi programowe dla studiów podyplomowych w zakresie wyceny nieruchomości, w tym czas trwania tych studiów, program ogólny i program szczegółowy studiów podyplomowych, z uwzględnieniem tematyki wykładów oraz minimalnej liczby godzin ich trwania, biorąc pod uwagę kwalifikacje i umiejętności, jakie powinni posiadać absolwenci tych studiów, niezbędne dla prawidłowego i rzetelnego wykonywania działalności zawodowej w powyższych zakresach.”;

19) uchyla się art. 196a;

20) w art. 197:

a) zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, mając na względzie zapewnienie obiektywnego, rzetelnego i sprawnego sprawdzenia przygotowania kandydatów na rzeczoznawców majątkowych oraz zapewnienie obiektywnej oceny skarg na działalność osób, którym nadano uprawnienia, a także uwzględniając rzeczywiste koszty postępowania z tytułu odpowiedzialności zawodowej określi, w drodze rozporządzenia:”,

b) pkt 1-3 otrzymują brzmienie:

„1) sposób i warunki odbywania praktyk zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości, regulamin organizacji tych praktyk, ich program oraz sposób dokumentowania odbycia praktyki zawodowej, w tym wzór dziennika praktyk i koszt jego wydania;

2) sposób i tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego, a także dokonywania wpisów do centralnych rejestrów pośredników w obrocie nieruchomościami oraz zarządców nieruchomości, sposób ustalania i rodzaje kosztów tego postępowania oraz

dokonywania wpisów, organizację Państwowej Komisji Kwalifikacyjnej i regulamin jej działania;

3) wzory świadectw uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości;”;

c) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) sposób postępowania przy wydawaniu duplikatów świadectw zawodowych w przypadku ich utraty;”;

d) uchyla się pkt 6;

21) w art. 198:

a) w ust. 1 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2) bez wpisu do centralnego rejestru pośredników w obrocie nieruchomościami działalność zawodową w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami, polegającą na wykonywaniu czynności określonych w art. 180 ust. 1;

3) bez wpisu do centralnego rejestru zarządców nieruchomości działalność zawodową w zakresie zarządzania nieruchomościami, polegającą na wykonywaniu czynności określonych w art. 185 ust. 1”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Tej samej karze podlega podmiot prowadzący działalność, o której mowa odpowiednio w art. 174 ust. 6, art. 179 ust. 3 i art. 184 ust. 3, który powierza wykonywanie czynności, o których mowa w ust. 1, osobie nieposiadającej odpowiednich uprawnień i niewpisanej do rejestrów wymienionych w ust. 1.”;

22) po art. 198 dodaje się art. 198a w brzmieniu:

„Art. 198a. Przepisu art. 198 ust. 1 pkt 1-3, nie stosuje się do podmiotów, w rozumieniu przepisów art. 2a i art. 2b ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które czasowo oferują lub świadczą usługę w zakresie szacowania nieruchomości, pośrednictwa w obrocie nieruchomościami oraz zarządzania nieruchomościami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”.

Art. 10. W ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn. zm.¹³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) uchyla się pkt 2,

b) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) pracownik ochrony – osobę wpisaną na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, i wykonującą zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony albo na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, lub osobę wykonującą zadania ochrony na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia w zakresie niewymagającym wpisu na listy kwalifikowanych pracowników ochrony;”;

2) po art. 9 dodaje się art. 9a w brzmieniu:

„Art. 9a. 1. Kierownik jednostki wydaje legitymację kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej pracownikowi wpisanemu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub legitymację kwalifikowanego pracownika zabezpieczenia technicznego pracownikowi wpisanemu na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, którzy wchodzi w skład podległej mu wewnętrznej służby ochrony.

2. Legitymacje, o których mowa w ust. 1, powinny zawierać co najmniej:

- 1) indywidualny numer, zgodny z ewidencją legitymacji, o której mowa w art. 20 ust. 4;
- 2) aktualne zdjęcie pracownika;
- 3) imię i nazwisko pracownika;
- 4) formę realizowanej ochrony osób i mienia;
- 5) nazwę i adres obiektu, w którym wewnętrzna służba ochrony sprawuje ochronę;
- 6) pouczenie o ustawowych uprawnieniach przysługujących jej posiadaczowi;
- 7) datą i miejsce wydania oraz imię, nazwisko, podpis i pieczęć kierownika jednostki.

3. Kierownik jednostki, prowadzi ewidencję legitymacji, o których mowa w ust. 1 i art. 20 ust. 4.”;

---

¹³⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 9.

3) w art. 17:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Koncesję wydaje się na wniosek:

- 1) przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, jeżeli osoba ta jest wpisana na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego;
- 2) przedsiębiorcy innego niż osoba fizyczna, jeżeli na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, jest wpisana co najmniej jedna osoba będąca współnikiem spółki jawnej lub komandytowej, członkiem zarządu, prokurentem lub pełnomocnikiem ustanowionym przez przedsiębiorcę do kierowania działalnością określoną w koncesji, a pozostałe osoby uprawnione do reprezentacji przedsiębiorcy nie były karane za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe.”.

b) w ust. 3:

- pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo informację o wpisie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP);”,

- pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) adresy miejsc wykonywania działalności gospodarczej objętej wnioskiem, w tym przechowywania dokumentacji, o której mowa w art. 19 ust. 1 pkt 2 i 5;”,

- w pkt 6 lit. f otrzymuje brzmienie:

„f) informację o wpisie na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego;”,

c) w ust. 5 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) kopię zaświadczenia o wpisie na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego;”.

4) w art. 18:

a) w ust. 1 pkt 1a i 2 otrzymują brzmienie:

„1a) numer w rejestrze przedsiębiorców albo informację o wpisie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP);

2) imiona i nazwiska wspólników lub członków zarządu, prokurentów oraz pełnomocników w razie ich ustanowienia, ze wskazaniem osób wpisanych na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego;”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przedsiębiorca jest obowiązany zgłaszać organowi koncesyjnemu zmiany danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 1a, 2 i 4, w terminie 14 dni od dnia ich powstania.”;

5) art. 19 i art. 20 otrzymują brzmienie:

„Art. 19. 1. Przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie ochrony osób i mienia jest obowiązany :

- 1) powiadomić organ koncesyjny o podjęciu, zawieszeniu i trwałym zaprzestaniu wykonywania działalności gospodarczej;
- 2) prowadzić i przechowywać dokumentację dotyczącą zatrudnionych pracowników ochrony oraz zawieranych i realizowanych umów;
- 3) prowadzić i przechowywać dokumentację organizacji i wykonywania ochrony przez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne dotyczącą dobowego wykorzystania stanu osobowego pracowników ochrony, ich wyposażenia i uzbrojenia oraz użytych środków transportu wraz ze szczegółowym opisem wykonywanej ochrony;
- 4) przedstawić dokumentację, o której mowa w pkt 2 i 3, na żądanie organu uprawnionego do kontroli;
- 5) zachowywać formę pisemną umów w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej, w tym zawieranych z pracownikami ochrony oraz przechowywać zawarte umowy i przedstawiać je na żądanie organu upoważnionego do kontroli;
- 6) spełniać w sposób nieprzerwany warunek, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 2, jeżeli koncesję uzyskał przedsiębiorca inny niż osoba fizyczna;

- 7) sprawować nadzór nad wykonywaniem przez osoby, o których mowa w art. 2 pkt 6, zadań ochrony;
- 8) weryfikować karalność osób, o których mowa w art. 2 pkt 6, a w przypadku przedsiębiorcy innego niż osoba fizyczna, dodatkowo osób, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 2.

2. Dokumentację, o której mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, przechowuje się przez okres 5 lat liczony od daty zakończenia działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, a w przypadku dokumentacji dotyczącej realizacji umowy – od daty wygaśnięcia umowy.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, dokumentację, o której mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, formy i sposoby jej prowadzenia, dokonywania poprawek, mając na uwadze dane jakie powinna zawierać dokumentacja, pełną rejestrację zatrudnianych pracowników i zawieranych umów prowadzoną w celu zapewnienia możliwości kontroli prowadzonej działalności i bezpieczeństwa klientów przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie ochrony osób i mienia.

Art. 20. 1. Przedsiębiorca jest obowiązany:

- 1) oznaczyć pracowników ochrony w sposób jednolity, umożliwiający ich identyfikację oraz identyfikację podmiotu zatrudniającego;
  - 2) zapewnić noszenie ubioru przez pracowników ochrony, umożliwiające ich identyfikację oraz identyfikację podmiotu zatrudniającego w przypadkach, o których mowa w art. 40;
  - 3) wystawić zatrudnionemu pracownikowi ochrony legitymację pracownika ochrony fizycznej lub legitymację kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej lub legitymację kwalifikowanego pracownika zabezpieczenia technicznego przed dopuszczeniem go do wykonywania zadań związanych z ochroną osób i mienia.
2. Legitymację kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej oraz kwalifikowanego pracownika zabezpieczenia technicznego wydaje się wyłącznie pracownikowi ochrony, który wpisany jest na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego.
3. Legitymacje, o których mowa w ust. 1 pkt 3, powinny zawierać co najmniej:

- 1) indywidualny numer, zgodny z prowadzoną przez przedsiębiorcę ewidencją wydanych legitymacji,
  - 2) aktualne zdjęcie pracownika ochrony,
  - 3) imię i nazwisko pracownika ochrony,
  - 4) oznaczenie przedsiębiorcy wydającego dokument, firmę przedsiębiorcy, siedzibę i adres, numer telefonu oraz numer koncesji,
  - 5) pouczenie o ustawowych uprawnieniach przysługujących jej posiadaczowi;
  - 6) datę oraz miejsce wydania, imię i nazwisko oraz podpis wystawiającego legitymację oraz pieczęć podmiotu wystawiającego,
4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) wzory legitymacji, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i art. 9a ust. 1,
  - 2) tryb i warunki ich wydawania, wymiany lub zwrotu,
  - 3) sposób ewidencjonowania oraz czas przechowywania ewidencji wydanych, wymienionych i zwróconych legitymacji, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i art. 9a ust. 1,
- mając na względzie jednolitość stosowanych legitymacji, dokumentacji oraz procedur związanych z ich wydawaniem, wymianą lub zwrotem, a także możliwość odczytania przez osobę zainteresowaną danych zawartych w tych legitymacjach.”;
- 6) w art. 21 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
- „3. Pracownik ochrony nie może zakrywać twarzy używając elementu odzieży lub przedmiotu w celu uniemożliwienia lub istotnego utrudnienia jego identyfikacji.”;
- 7) po art. 21 dodaje się art. 21a w brzmieniu:
- „Art. 21a. 1. Przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie usług ochrony osób i mienia jest obowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone podczas wykonywania usług ochrony osób i mienia.
2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Polskiej Izby Ubezpieczeń, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w ust. 1, termin powstania obowiązku ubezpieczenia

oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę wykonywanej działalności oraz zakres realizowanych zadań.”;

8) w art. 22:

a) w ust. 2 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) nie zawarł umowy ubezpieczenia, o której mowa w art. 21a ust. 1.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Organ koncesyjny może cofnąć koncesję albo zmienić jej zakres ze względu na:

- 1) zagrożenie obronności i bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa obywateli albo zagrożenie bezpieczeństwa porządku publicznego;
- 2) niepoinformowanie przez przedsiębiorcę organu koncesyjnego o zmianie danych określonych w koncesji, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 1, 1a, 2 i 4 ustawy, w terminie wyznaczonym w art. 18 ust. 3;
- 3) w razie ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy;
- 4) dopuszczenie do wykonywania zadań kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej lub kwalifikowanego pracownika zabezpieczenia technicznego osoby nie wpisanej na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego”.

9) w art. 22a w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) przedstawić informację o liczbie zatrudnionych kwalifikowanych pracowników ochrony;”;

10) po art. 23a dodaje się art. 23b i art. 23c w brzmieniu:

„Art. 23b. 1. Organ koncesyjny do przeprowadzenia kontroli działalności gospodarczej wykonywanej przez przedsiębiorcę w zakresie usług ochrony osób i mienia może powołać na czas trwania kontroli zespół kontrolny, w skład którego mogą wejść przedstawiciele ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Ministra Obrony Narodowej, Komendanta Głównego Policji, Komendanta Głównego Straży Granicznej i Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego.

2. Na wniosek organu koncesyjnego Minister Obrony Narodowej, Komendant Główny Policji, Komendant Główny Straży Granicznej i Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego delegują do prac w zespole kontrolnym funkcjonariuszy, żołnierzy lub pracowników podległych lub nadzorowanych jednostek organizacyjnych.

3. Organ koncesyjny, powołując zespół kontrolny, wyznacza jego kierownika, który kieruje przebiegiem czynności kontrolnych oraz sporządza protokół pokontrolny.

4. Czynności kontrolne są wykonywane na podstawie upoważnienia wydanego przez organ koncesyjny.

Art. 23c. 1. Przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie, o którym mowa w art. 3, podlega kontroli organu koncesyjnego w zakresie:

- 1) zgodności wykonywanej działalności z udzieloną koncesją;
- 2) przestrzegania warunków wykonywania działalności gospodarczej;
- 3) obronności lub bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego, ochrony bezpieczeństwa lub dóbr osobistych obywateli.

2. Osoby upoważnione przez organ koncesyjny do dokonywania kontroli działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia są uprawnione w szczególności do:

- 1) wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest wykonywana działalność gospodarcza objęta koncesją, w dniach i w godzinach, w których ta działalność jest wykonywana lub powinna być wykonywana, w tym swobodnego wstępu na teren chronionych obszarów i obiektów, a także innych miejsc, w których jest prowadzona ochrona w ramach wykonywanej działalności gospodarczej;
- 2) żądania ustnych lub pisemnych wyjaśnień, okazania dokumentów lub innych nośników informacji oraz udostępnienia danych i przedmiotów mających związek z przedmiotem kontroli;
- 3) legitymowania pracowników ochrony w celu ustalenia lub potwierdzenia ich tożsamości.

3. Organ koncesyjny może wezwać przedsiębiorcę do usunięcia stwierdzonych uchybień w wykonywanej działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, wyznaczając termin do ich usunięcia.”;

11) w art. 24 dodaje się ust. 3 i 4 w następującym brzmieniu:

„3. W przypadku, gdy przeprowadzenie kontroli jest uzasadnione posiadanymi przez organ koncesyjny informacjami o rażącym naruszeniu przez przedsiębiorcę wykonującego działalność gospodarczą w zakresie usług ochrony osób i mienia warunków określonych w koncesji lub innych warunków wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej, określonych przepisami prawa albo o zagrożeniu obronności i

bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa obywateli, nie stosuje się przepisów art. 79, art. 82 oraz art. 84c ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

4. W przypadku, gdy przeprowadzenie kontroli w ramach sprawowanego przez Komendanta Głównego Policji nadzoru nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi, o którym mowa w art. 43, jest uzasadnione posiadanymi informacjami o naruszeniu zasad dotyczących sposobów użycia przez pracowników ochrony środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, przechowywania i ewidencjonowania posiadanej przez przedsiębiorców broni i amunicji, nieprzestrzegania zatwierdzonych planów ochrony jednostki oraz w przypadku gdy przeprowadzenie kontroli w ramach sprawowanego przez Komendanta Głównego Straży Granicznej nadzoru nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi, o którym mowa w art. 44a, jest uzasadnione posiadanymi informacjami o naruszeniu przez przedsiębiorcę zasad dotyczących bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego, nie stosuje się przepisów art. 79, art. 82 oraz art. 84c ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.”;

12) po art. 24 dodaje się art. 24a w brzmieniu:

„24a. Organ koncesyjny może zwracać się do sądów, prokuratury, Policji, Straży Granicznej oraz organów administracji publicznej o przekazanie informacji, materiałów i danych będących w ich posiadaniu, istotnych dla prowadzonego postępowania administracyjnego lub postępowania wyjaśniającego zmierzającego do ustalenia, czy działalność gospodarcza wykonywana w zakresie usług ochrony osób i mienia przez przedsiębiorcę, w sprawie którego prowadzone jest postępowanie, rażąco narusza warunki określone w koncesji lub inne warunki wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej, określone przepisami prawa albo czy działalność tego przedsiębiorcy nie stanowi zagrożenia obronności i bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa obywateli.”;

13) Rozdział 5 Wymagania kwalifikacyjne pracowników ochrony otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 5

Wymagania kwalifikacyjne pracowników ochrony

Art. 25. 1. Zadania ochrony osób i mienia realizowane przez wewnętrzne służby ochrony oraz przedsiębiorców, którzy uzyskali koncesję w zakresie usług ochrony osób i mienia, wykonują pracownicy ochrony.

2. Wykonywanie czynności określonych w art. 26 ust. 1 i 2 oraz art. 27 ust. 1 i 4 wymaga wpisu na listę kwalifikowanych pracowników:

- 1) ochrony fizycznej lub
- 2) zabezpieczenia technicznego.

Art. 26. 1. Wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej uprawnia do wykonywania czynności, o których mowa w art. 3 pkt 1, przez:

- 1) pracowników ochrony wykonujących czynności w ramach specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych;
- 2) pracowników ochrony wchodzących w skład zespołów konwojujących wartości pieniężne oraz inne przedmioty wartościowe lub niebezpieczne;
- 3) pracowników ochrony wykonujących bezpośrednio czynności związane z ochroną osób;
- 4) osoby nadzorujące i kontrolujące pracę pracowników ochrony fizycznej nieposiadających wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej;
- 5) pracowników ochrony mających prawo do czynności określonych :
  - a) w art. 36 ust. 1 pkt 4 ;
  - b) w art. 36 ust. 1 pkt 5 po dopuszczeniu do posiadania broni w trybie przepisów ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2004 r. Nr 52, poz. 525, z późn. zm.¹⁴⁾), zwanej dalej „ustawą o broni i amunicji”;
- 6) pracowników ochrony wykonujących zadania na obszarach, w obiektach i urządzeniach podlegających obowiązkowej ochronie.

2. Osoba wpisana na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej jest uprawniona do:

- 1) opracowywania planu ochrony w zakresie określonym w art. 3 pkt. 1;
- 2) organizowania i kierowania zespołami pracowników ochrony fizycznej.

3. Na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej wpisuje się osobę, która:

---

¹⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2007 r. Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 195, poz. 1199, z 2009 r. Nr 168, poz. 1323, z 2010 r. Nr 127, poz. 857 i Nr 164, poz. 1108 oraz z 2011 r. Nr 38, poz. 195, Nr 51, poz. 263 i Nr 217, poz. 1280.

- 1) posiada obywatelstwo polskie lub obywatelstwo innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- 2) ukończyła 21 lat;
- 3) ukończyła co najmniej ośmioklasową szkołę podstawową lub gimnazjum;
- 4) ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- 5) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne i nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne o takie przestępstwo;
- 6) posiada nienaganną opinię wydaną przez właściwego ze względu na jej miejsce zamieszkania komendanta komisariatu Policji lub powiatowego (rejonowego, miejskiego) Policji, sporządzoną na podstawie aktualnie posiadanych informacji przez Policję albo – w przypadku obywatela innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz obywatela polskiego zamieszkałego na terenie tych państw – przez organ odpowiedniego szczebla i kompetencji tych państw, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby;
- 7) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do wykonywania zadań, stwierdzoną orzeczeniem lekarskim i psychologicznym, których ważność nie upłynęła;
- 8) legitymuje się dokumentem potwierdzającym specjalistyczne przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wykszolenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomość przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia.

4. Na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej wpisuje również się osobę, która uzyskała w trybie przepisów ustawy o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej decyzję pozytywną o uznaniu kwalifikacji w zawodzie pracownika ochrony fizycznej.

5. Opinię, o której mowa w ust. 3 pkt 6, wydaje się nie rzadziej, niż co 3 lata, w formie postanowienia, na które służy zażalenie, a w przypadku opinii dotyczącej obywatela innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz obywatela polskiego zamieszkałego na terenie tych państw, w formie przyjętej w tym państwie.

6. Spełnienie wymogów określonych w ust. 3 pkt 4 i 5 pracownik ochrony potwierdza własnym oświadczeniem.

7. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 6, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

8. Specjalistyczne przygotowanie, o którym mowa w ust. 3 pkt 8 prowadzone jest przez placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych, przez szkoły wyższe, a także przez organizatorów kształcenia w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 68 c ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.¹⁵⁾) z zachowaniem wymogów określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 13.

9. Specjalistyczne przygotowanie, o którym mowa w ust. 3 pkt 8, przeprowadza się w formie kursu lub kursu zawodowego w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 68 c ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

10. Spełnienie wymogów określonych w ust. 3 pkt 3 i 8 potwierdzają kopie świadectw i dyplomów wskazujących na posiadane wykształcenie lub zaświadczenia potwierdzającego specjalistyczne przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wyszkolenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomość przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia;

11. Dyplomy szkół kształcących w zawodzie technika ochrony fizycznej osób i mienia, dyplomy szkół oficerskich lub świadectwa szkół podoficerskich resortu spraw wewnętrznych potwierdzają specjalistyczne przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wyszkolenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomość przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia.

---

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206

12. Dyplomy uczelni kształcących w zakresie prawa, administracji publicznej, bezpieczeństwa narodowego, bezpieczeństwa wewnętrznego potwierdzają specjalistyczne przygotowanie teoretyczne w zakresie znajomości przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia.

13. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania oraz ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego, określi w drodze rozporządzenia wymagania w zakresie szkolenia, w tym szczegółową tematykę i formę prowadzenia szkoleń, wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia potwierdzającego spełnienie wymogów określonych w art. 26 ust. 3 pkt 8 i art. 38a ust. 1, mając na względzie zapewnienie właściwego szkolenia pracowników ochrony fizycznej, fachowość wykonywania obowiązków wynikających z niniejszej ustawy oraz bezpieczeństwo chronionych osób i mienia oraz bezpieczeństwo obywateli.

Art. 27. 1. Wpis na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego uprawnia do wykonywania czynności, o których mowa w art. 3 pkt 2.

2. Na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego wpisuje się osobę, która:

- 1) ukończyła 18 lat;
- 2) spełnia warunki, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 1, 4-6.;
- 3) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do pracy stwierdzoną orzeczeniem lekarskim, wydanym przez lekarza uprawnionego do przeprowadzania badań, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 229 § 8 Kodeksu pracy.”
- 4) posiada wykształcenie co najmniej zawodowe techniczne o specjalności elektronicznej, elektrycznej, łączności, mechanicznej, informatycznej lub ukończyła kurs pracownika zabezpieczenia technicznego albo została przyuczona do wymienionych zawodów na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 979, z późn. zm.¹⁶⁾).

---

¹⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 137, poz. 1304, z 2009 r. Nr 6, poz. 33 oraz z 2011 r. Nr 205, poz. 1206 i Nr 207, poz. 1230.

3. Na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego wpisuje również się osobę, która uzyskała w trybie przepisów ustawy o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej decyzję pozytywną o uznaniu kwalifikacji w zawodzie pracownika zabezpieczenia technicznego.

4. Osoba wpisana na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego jest uprawniona do:

- 1) opracowywania planu ochrony w zakresie określonym w art. 3 pkt. 2;
- 2) organizowania i kierowania zespołami pracowników zabezpieczenia technicznego.

Art. 28. 1. Listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej i listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, zwanej dalej „listą”, prowadzi Komendant Główny Policji w systemie teleinformatycznym. Wprowadzania danych podlegających wpisowi dokonują komendanci wojewódzcy Policji właściwi ze względu na miejsce zamieszkania osoby, której wpisywane dane dotyczą.

2. Lista, o której mowa w ust. 1, zawiera następujące dane:

- 1) numer porządkowy wpisu;
- 2) imię (imiona) i nazwisko, imię ojca i matki, datę i miejsce urodzenia, adres zamieszkania oraz numer PESEL jeżeli osoba której wpis dotyczy taki posiada;
- 3) informację o pełnieniu funkcji członka organu zarządzającego, prokurenta lub pełnomocnika ustanowionego do kierowania działalnością koncesjonowaną, lub prowadzeniu koncesjonowanej działalności gospodarczej jako przedsiębiorca indywidualny lub wspólnik osobowej spółki handlowej, ze wskazaniem pełnionej funkcji oraz numeru koncesji przedsiębiorcy – jeżeli taki posiada.

3. Wpis na listę następuje na wniosek osoby, której wpisywane dane dotyczą.

4. Do wniosku o wpis na listę należy dołączyć następujące dokumenty:

- 1) kopię dokumentu potwierdzającego posiadane wykształcenie;
- 2) oświadczenie wnioskodawcy:
  - a) o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych,
  - b) o niekaralności za przestępstwa umyślne oraz nietoczeniu się przeciwko wnioskodawcy postępowania karnego o takie przestępstwa;
- 3) kopię zaświadczenia potwierdzającego specjalistyczne przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wykszolenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomość przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia;

- 4) kopię orzeczenia, o którym mowa w art. 26 ust. 3 pkt 7 albo art. 27 ust. 2 pkt 3;
  - 5) kopię decyzji pozytywnej o uznaniu kwalifikacji w zawodzie pracownika ochrony fizycznej albo w zawodzie pracownika zabezpieczenia technicznego. - jeżeli taka decyzja była wydana.
5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej, wzór wniosku o wpis na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego oraz wzór zaświadczenia o wpisie na listę, z uwzględnieniem danych zawartych w art. 28 ust. 2 pkt 2-3 treści klauzuli, o której mowa w art. 26 ust. 7, oraz pouczeniu o rodzaju dokumentów, jakie powinny być załączone do wniosku.

Art. 29. 1. Właściwy komendant wojewódzki Policji dokonuje wpisu na listę lub dokonuje zmiany danych objętych wpisem po otrzymaniu pisemnego wniosku w tej sprawie.

2. Właściwy komendant wojewódzki Policji wydaje zaświadczenie o dokonaniu wpisu na listę.

3. Opłatę za wydanie zaświadczenia ponosi wnioskodawca.

4. Odmowa wpisu na listę następuje w formie decyzji administracyjnej właściwego komendanta wojewódzkiego Policji w przypadku, gdy:

- 1) pracownik ochrony fizycznej nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 26 ust. 3;
- 2) pracownik zabezpieczenia technicznego nie spełnia wymogów określonych w art. 27 ust. 2.

5. Wykreślenie z listy kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej następuje gdy:

1) pracownik ochrony fizycznej został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za popełnienie przestępstwa umyślnego lub wszczęto w stosunku do niego postępowanie karne o takie przestępstwo;

2) nie spełnia warunków określonych w art. 26 ust. 3 pkt 1 i 4-8, art. 30 albo w art. 38b;

3) wykonuje zadania pracownika ochrony z naruszeniem przepisów art. 70 § 2 i art. 87 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275, z późn. zm.¹⁷⁾).

---

¹⁷⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 2.

6. Wykreślenie z listy kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego następuje gdy:

- 1) pracownik zabezpieczenia technicznego został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za popełnienie przestępstwa umyślnego lub wszczęto w stosunku do niego postępowanie karne o takie przestępstwo;
- 2) nie spełnia warunków określonych w art. 27 ust. 2 pkt 2 i 3 albo w art. 30.

7. Wykreślenie z listy następuje w formie decyzji administracyjnej właściwego komendanta wojewódzkiego Policji, której może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności;

8. O wykreśleniu z listy osób pełniących funkcje określone w art. 28 ust. 2 pkt 3 właściwy komendant wojewódzki Policji zawiadamia organ koncesyjny w terminie 7 dni, przesyłając kopię decyzji.

Art. 30. Kwalifikowany pracownik ochrony fizycznej oraz kwalifikowany pracownik zabezpieczenia technicznego jest zobowiązany do zawiadamiania właściwego komendanta wojewódzkiego Policji o zmianie danych objętych wpisem w terminie 14 dni od dnia ich powstania;

Art. 31. Pracownikiem ochrony, co do którego nie jest wymagany wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub zabezpieczenia technicznego, może być osoba pełnoletnia, nieskazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.

Art. 32. 1. Badania lekarskie i psychologiczne osób wpisanych na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej przeprowadza się co 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Badania, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się w okresach krótszych niż 3 lata:

1) jeżeli w orzeczeniu lekarskim lub psychologicznym wskazano krótszy termin następnego badania niż 3 lata,

2) po okresie niezdolności do pracy spowodowanej chorobą trwającą dłużej niż 6 miesięcy,

3) na wniosek pracodawcy lub właściwego komendanta wojewódzkiego Policji – w razie uzasadnionego podejrzenia utraty zdolności fizycznej i psychicznej do wykonywania zadań.

Art. 33. 1. Badania lekarskie i psychologiczne osoby ubiegającej się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub posiadających taki wpis przeprowadza się

na wniosek tej osoby, z zastrzeżeniem przypadków, o których mowa w art. 32 ust. 2 pkt 3 i 33a ust. 4.

2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, osoba ubiegająca się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub posiadająca taki wpis obowiązana jest dołączyć oświadczenie, że nie jest osobą niepełnosprawną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.¹⁸⁾) lub nie posiada orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy wydanego przez właściwy organ rentowy na podstawie odrębnych przepisów albo kopie dokumentów potwierdzających orzeczony stopień niepełnosprawności, inwalidztwa lub niezdolności do pracy.

3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

4. W przypadkach, o których mowa w art. 32 ust. 2 pkt 3 i 33a ust. 4, osoba poddająca się badaniu obowiązana jest złożyć lekarzowi i psychologowi przeprowadzającemu badanie oświadczenie albo dokumenty, o których mowa w ust. 2 .

5. Do przeprowadzania badań lekarskich osób ubiegających się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub posiadających taki wpis oraz wydawania orzeczeń lekarskich, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 7, uprawniony jest lekarz, który posiada:

- 1) prawo wykonywania zawodu;
- 2) uprawnienie do wykonywania badań profilaktycznych, o których mowa w art. 229 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.¹⁹⁾), zwany dalej „kodeksem pracy”;

¹⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1243 i 1244 i Nr 291, poz. 1707.

¹⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr

- 3) dodatkowe kwalifikacje wymagane do przeprowadzania badań lekarskich uzyskane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 15 ust. 7 ustawy o broni i amunicji.

Art. 33a. 1. Do przeprowadzania badań psychologicznych osób ubiegających się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub posiadających taki wpis oraz wydawania orzeczeń psychologicznych, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 7, uprawniony jest psycholog, który posiada:

- 1) dyplom ukończenia studiów wyższych z zakresu psychologii;
- 2) dodatkowe kwalifikacje uzyskane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 15 ust. 7 ustawy o broni i amunicji;
- 3) co najmniej pięcioletni staż pracy w zawodzie, przy czym co najmniej przez 2 lata w ostatnim pięcioletciu, wykonywał usługi psychologiczne w zakresie diagnozowania, orzekania lub opiniowania psychologicznego.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) zakres oraz tryb przeprowadzania badań lekarskich i psychologicznych, którym jest obowiązana poddać się osoba ubiegająca się o wpis lub posiadająca wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej,
- 2) maksymalne stawki opłat za badania lekarskie i psychologiczne,
- 3) tryb kontroli prawidłowości składanych wniosków oraz wykonywania badań lekarskich i psychologicznych, dokumentowania tych badań oraz wydawania orzeczeń lekarskich i psychologicznych,
- 4) wzory wniosku i oświadczenia, o których mowa w art. 33 ust. 1 i 2 oraz druków stosowanych w związku z tymi badaniami

- uwzględniając potrzebę zapewnienia, aby wyniki badań odzwierciedlały stan zdrowia osób poddających się badaniu, kwalifikacje lekarzy odpowiadały rodzajowi badań a także okoliczność, że stawki opłat, o których mowa w pkt 2, powinny zapewniać zwrot kosztów przeprowadzonych badań.

3. Opłaty za badania lekarskie i psychologiczne, którym jest obowiązana poddać się osoba ubiegająca się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej oraz badania lekarskie i psychologiczne, którym jest obowiązana poddać się, osoba posiadająca taki wpis, a także wydane na ich podstawie orzeczenia, ponosi osoba poddana badaniu, a w odniesieniu do pracowników, pracodawca zatrudniający tę osobę.

4. Badania lekarskie i psychologiczne, którym jest obowiązana poddać się osoba, ubiegająca się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej oraz badania lekarskie i psychologiczne, którym jest obowiązana poddać się osoba posiadająca taki wpis, w stosunku do pracowników przeprowadza się na podstawie skierowania wydanego przez pracodawcę, a orzeczenie lekarskie wydane na podstawie badań lekarskich, w obu przypadkach, traktuje się jako orzeczenie, o którym mowa w art. 229 § 4 kodeksu pracy.

5. Pracodawca jest obowiązany do skierowania na badania, o których mowa w ust. 4, osobę będącą kwalifikowanym pracownikiem ochrony fizycznej, nie rzadziej niż co 3 lata.

Art. 34. 1. Od orzeczenia lekarskiego i psychologicznego przysługuje odwołanie wnoszone na piśmie.

2. Odwołanie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje osobie ubiegającej się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub posiadającej taki wpis, pracodawcy oraz komendantowi wojewódzkiemu Policji, o którym mowa w art. 29 ust. 1.

3. Osoby, o których mowa w ust. 2, wnoszą odwołanie wraz z jego uzasadnieniem w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

4. Odwołanie wnoszone jest za pośrednictwem lekarza lub psychologa, który wydał orzeczenie do jednego z podmiotów odwoławczych, którymi są:

1) wojewódzkie ośrodki medycyny pracy, a w przypadku gdy odwołanie dotyczy orzeczenia lekarskiego wydanego w wojewódzkim ośrodku medycyny pracy – instytuty naukowo-badawcze w dziedzinie medycyny pracy;

2) jednostki służby medycyny pracy podmiotów leczniczych utworzonych i wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych;

3) podmioty lecznicze utworzone i wyznaczone przez Ministra Obrony Narodowej.

5. Lekarz lub psycholog, za którego pośrednictwem wnoszone jest odwołanie przekazuje je, wraz z dokumentacją badań oraz oświadczeniem lub dokumentacją, o której mowa w art. 33 ust. 2, do podmiotu odwoławczego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania odwołania.

6. Badanie w trybie odwołania przeprowadza się w terminie nie dłuższym niż 30 dni – licząc od dnia otrzymania odwołania.

7. Orzeczenie lekarskie lub psychologiczne wydane w trybie odwołania jest ostateczne.”;

14) uchyla się art. 35 i art. 35a;

15) tytuł rozdziału 6 otrzymuje brzmienie:

„Środki ochrony fizycznej osób i mienia oraz prawa i obowiązki pracownika ochrony”;

16) w art. 36:

a) w ust. 1 pkt 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4) stosowania środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 38 ust. 2, w przypadku zagrożenia dóbr powierzonych ochronie lub odparcia ataku na pracownika ochrony lub ochraniane osoby;

5) użycia broni palnej albo paralizatora elektrycznego o średniej wartości prądu w obwodzie przekraczającej 10 mA w następujących przypadkach:

a) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie pracownika ochrony albo innej osoby,

b) przeciwko osobie, która nie zastosowała się do wezwania natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu lub zdrowiu pracownika ochrony albo innej osoby,

c) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną lub paralizator elektryczny pracownikowi ochrony,

d) w celu odparcia gwałtownego bezpośredniego i bezprawnego zamachu na ochraniane osoby, wartości pieniężne oraz inne przedmioty wartościowe lub niebezpieczne.”;

b) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Użycie broni palnej lub paralizatora elektrycznego o średniej wartości prądu w obwodzie przekraczającej 10 mA powinno następować w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę osobie, przeciwko której użyto broni, i nie może zmierzać do pozbawienia jej życia, a także narażać na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia innych osób.

3. Broni palnej oraz paralizatora elektrycznego o średniej wartości prądu w obwodzie przekraczającej 10 mA nie używa się w stosunku do kobiet o widocznej ciąży, osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, osób w podeszłym wieku oraz o widocznej niepełnosprawności.”;

17) w art. 37 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) użycia podczas ochrony osób, konwojowania wartości pieniężnych lub innych przedmiotów wartościowych lub niebezpiecznych środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 38 ust. 2 pkt 1-3 oraz 5 i 6, lub broni palnej albo paralizatora elektrycznego o średniej wartości prądu w obwodzie przekraczającej 10mA, w przypadku gwałtownego bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie i zdrowie pracownika ochrony, ochranianych osób, wartości pieniężnych oraz innych przedmiotów wartościowych lub niebezpiecznych.”;

18) w art. 38 w ust. 1 pkt 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5) paralizatory elektryczne o średniej wartości prądu w obwodzie nieprzekraczającej 10 mA;

6) ręczne miotacze gazu.”;

19) po art. 38 dodaje się art. 38a -38c w brzmieniu:

„Art. 38a. 1. Pracownik ochrony podczas wykonywania zadań ochrony osób i mienia jest obowiązany:

1) posiadać przy sobie legitymację, o której mowa w art. 9a ust. 1 lub art. 20 ust. 1 pkt 3, oraz okazywać ją na żądanie osoby, której czynności dotyczą, w taki sposób aby zainteresowany miał możliwość odczytać i zanotować imię i nazwisko pracownika ochrony, numer legitymacji, dane podmiotu wystawiającego oraz możliwość zapoznania się z treścią pouczenia, o którym mowa w art. 9a ust. 2 pkt 6 lub art. 20 ust. 3 pkt 5;

2) wykonywać polecenia osób działających w imieniu instytucji państwowych lub samorządowych, wydane na podstawie przepisów prawa, nawet, jeżeli polecenie takie wiąże się z zaprzestaniem wykonywania zadań ochronnych.

2. Pracownik ochrony zwolniony jest z obowiązku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w przypadku, gdy osoba, wobec której wykonuje czynności swoim zachowaniem w sposób oczywisty zagraża życiu lub zdrowiu pracownika ochrony lub innych osób albo dobrom powierzonym ochronie.

3. Po ustaniu przyczyn wskazanych w ust. 2 przepis ust. 1 pkt 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 38b. 1. Kwalifikowany pracownik ochrony fizycznej ma obowiązek co 5 lat przejść szkolenie specjalistyczne w zakresie, o którym mowa w art. 26 ust. 3 pkt 8 oraz

przedstawić właściwemu komendantowi wojewódzkiemu Policji, kopię zaświadczenia o odbyciu szkolenia.

2. Z obowiązku, o którym mowa w ust. 1, zwolniona jest osoba pełniąca funkcję członka organu zarządzającego, prokurenta lub pełnomocnika ustanowionego do kierowania działalnością określoną w koncesji lub prowadząca koncesjonowaną działalność gospodarczą jako przedsiębiorca indywidualny lub wspólnik osobowej spółki handlowej, jeżeli osobiście nie wykonuje czynności, których mowa w art. 26 ust. 1, art. 27 ust. 1.

Art. 38c. Osoba, która jest wpisana na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego i pełni funkcję członka organu zarządzającego, prokurenta lub prowadzi koncesjonowaną działalność gospodarczą jako przedsiębiorca indywidualny lub wspólnik osobowej spółki handlowej, jeżeli osobiście nie wykonuje czynności, o których mowa w art. 26 ust. 1 i 27 ust. 1 jest zwolniona z obowiązku określonego w art. 26 ust. 2 pkt 7 jeżeli dysponuje orzeczeniem lekarskim uzyskanym w trybie przepisów ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o usługach detektywistycznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 12, poz. 110, z późn. zm.²⁰⁾);

20) dotychczasową treść art. 44a oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, Komendant Główny Straży Granicznej może powierzyć przeprowadzenie kontroli komendantom oddziałów Straży Granicznej.”;

21) art. 50 otrzymuje brzmienie:

Art. 50. Pracownik ochrony, który przy wykonywaniu zadań ochrony osób i mienia przekroczył uprawnienia lub nie dopełnił obowiązku, naruszając w ten sposób dobro osobiste człowieka, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.”;

22) po art. 50a dodaje się art. 50b w brzmieniu:

„Art. 50b. Kto osobie upoważnionej do przeprowadzania kontroli działalności gospodarczej wykonywanej w zakresie usług ochrony osób i mienia udaremnia lub utrudnia wykonanie czynności służbowej, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do lat 2.”;

23) uchyla się art. 54.

---

²⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 238, poz. 2021, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 121, poz. 1265 i Nr 173, poz. 1808, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112, z 2010 r. Nr 47, poz. 278 oraz z 2011 r. Nr 6, poz. 17 i Nr 171, poz. 1016.

Art. 11. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268, z późn. zm.²¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 20 uchyla się ust. 1;

2) w art. 21:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rozróżnia się następujące rodzaje przewodników turystycznych:

1) przewodników górskich dla określonych obszarów górskich;

2) przewodników miejskich dla poszczególnych miast;

3) przewodników terenowych dla poszczególnych województw, powiatów, gmin a także regionów oraz tras turystycznych.”,

b) dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Wykonywanie zadań przewodnika górskiego dla określonych obszarów górskich wymaga posiadania uprawnień określonych ustawą.

1b. Uprawnienia przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego otrzymuje osoba, która:

1) ukończyła 18 lat;

2) nie była karana za przestępstwa umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek;

3) posiada wykształcenie średnie;

4) odbyła szkolenie teoretyczne i praktyczne dla określonego obszaru górskiego oraz zdała egzamin na przewodnika górskiego, z zastrzeżeniem art. 22a ust. 2.”;

c) uchyla się ust. 3 i 4,

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Zadania polegające na prowadzeniu i szkoleniu turystów podczas wyjść wspinaczkowych i alpinistycznych oraz zjazdów narciarskich i snowboardowych w szczególności poza zorganizowanymi terenami turystycznymi i narciarskimi, a także podczas pokonywania stromych koryt rwących potoków górskich i wodospadów przy użyciu technik alpinistycznych bez sprzętu pływającego (canyoning) mogą wykonywać przewodnicy górscy, którzy odbyli uzupełniające

---

²¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 175, poz. 1462, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112, z 2010 r. Nr 106, poz. 672 oraz z 2011 r. Nr 80, poz. 432 i Nr 171, poz. 1016

szkolenie do prowadzenia wycieczek w warunkach wysokogórskich oraz osoby legitymujące się certyfikatem UIAGM.”,

e) uchyla się ust. 6 i 7;

3) art. 22 otrzymuje brzmienie:

„Art. 22. Przewodnikiem miejskim i terenowym lub pilotem wycieczek może być osoba, która:

1) ukończyła 18 lat;

2) nie była karana za przestępstwa umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek;

3) posiada wykształcenie średnie.”;

4) w art. 22a:

a) uchyla się ust. 1,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Osoby posiadające uprawnienia przewodnika górskiego dopuszcza się do egzaminu umożliwiającego uzyskanie uprawnień obejmujących dodatkowy obszar bez konieczności odbycia szkolenia teoretycznego i praktycznego.”,

c) uchyla się ust. 3;

5) w art. 23 uchyla się ust. 1;

6) w art. 24:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Szkolenie dla kandydatów na przewodników górskich mogą prowadzić osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne, które uzyskają wpis do rejestru organizatorów szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich, zwanego dalej „rejestrem organizatorów szkoleń”, prowadzonego przez marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby fizycznej lub siedzibę jednostki organizacyjnej wnioskującej o wpis do rejestru organizatorów szkoleń, a w wypadku osób fizycznych posiadających miejsce zamieszkania lub jednostek organizacyjnych posiadających siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, prowadzonego przez marszałka województwa wybranego przez wnioskodawcę.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Osoby i jednostki organizacyjne organizujące szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich są obowiązane:

1) zapewnić kadre:

- a) wykładowców posiadających wykształcenie wyższe – do prowadzenia zajęć teoretycznych,
  - b) instruktorów posiadających udokumentowaną praktykę w zakresie wykonywania zadań przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego w wymiarze co najmniej 50 dni w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o wpis do rejestru organizatorów szkoleń – do prowadzenia zajęć praktycznych;
- 2) zapewnić warunki umożliwiające realizację zajęć, w tym także praktycznych, oraz odpowiednią obsługę biurową wraz z przechowywaniem i udostępnianiem dokumentacji szkolenia;
- 3) realizować program szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich, określony w przepisach wydanych na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 4;
- 4) przedstawiać uczestnikom szkoleń wewnętrzny regulamin szkolenia, określający w szczególności warunki potwierdzania udziału w zajęciach teoretycznych i praktycznych oraz ich zaliczania.”,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Potwierdzeniem posiadania praktyki, o której mowa w ust. 3 pkt 1 lit. b, jest zaświadczenie wydane przez organizatora turystyki lub jednostkę organizacyjną powierzającą zadania przewodnika górskiego.”

d) w ust. 5 w pkt 3 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) obszaru górskiego, którego ma dotyczyć szkolenie przewodników górskich;”,

e) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Do wniosku wnioskodawca dołącza oświadczenie następującej treści:

„Oświadczam, że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru organizatorów szkoleń są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności w zakresie organizowania szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich, określone w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych.”,

e) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Organizator szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich, rozpoczynając szkolenie, pisemnie informuje marszałka województwa właściwego dla miejsca odbywania szkolenia o miejscu i terminach zajęć.”,

f) ust. 13 otrzymuje brzmienie:

„13. Na podstawie informacji o dokonanych wpisach do rejestru organizatorów szkoleń przekazywanych drogą elektroniczną przez marszałków województw, na stronie internetowej ministra właściwego do spraw turystyki zamieszcza się Centralny Wykaz Organizatorów Szkoleń dla Kandydatów na Przewodników Górskich.”;

7) art. 24a otrzymuje brzmienie:

„Art. 24a. 1. Marszałek województwa jest upoważniony do kontroli organizatorów szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich w zakresie:

1) zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 24 ust. 6;

2) zgodności wykonywanej działalności z uzyskanym wpisem do rejestru organizatorów szkoleń;

3) przestrzegania warunków szkolenia określonych ustawą.

2. Kontrola organizatora szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich obejmuje w szczególności:

1) sprawdzenie dokumentacji szkolenia;

2) ocenę zgodności harmonogramu zajęć z procesem jego realizacji;

3) sprawdzenie zapewnienia odpowiedniej obsługi biurowej wraz z przechowywaniem i udostępnianiem dokumentacji szkolenia;

4) sprawdzenie zapewnienia warunków umożliwiających realizację zajęć, w tym także praktycznych.

3. Marszałek województwa, który otrzymał informację o odbywającym się na jego terenie szkoleniu dla kandydatów na przewodników górskich organizowanym przez organizatora szkolenia wpisanego do rejestru organizatorów szkoleń prowadzonego przez marszałka innego województwa, ma prawo przeprowadzić kontrolę organizatora szkolenia w czasie trwania szkolenia.

4. Kontrola organizatora szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich odbywa się w obecności kierownika szkolenia lub osoby upoważnionej do zastępowania kierownika szkolenia.

5. Marszałek województwa jest upoważniony do kontroli organizatorów szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich w zakresie spełnienia obowiązku uzyskania wpisu do rejestru organizatorów szkoleń.

6. Kontroli, o której mowa w ust. 1 i 5, dokonują osoby imiennie upoważnione przez marszałków województw.

7. Osoby dokonujące kontroli organizatora szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich powiadamiają o stwierdzonych uchybieniach marszałka województwa, na którego terenie odbywa się szkolenie.

8. Uchybieniem w prowadzeniu działalności objętej wpisem do rejestru organizatorów szkoleń jest w szczególności:

1) niespełnianie warunków, o których mowa w art. 24 ust. 3;

2) niezgodność ze stanem faktycznym danych zawartych we wniosku, o którym mowa w art. 24 ust. 5, i w oświadczeniu, o którym mowa w art. 24 ust. 6.

9. Marszałek województwa, na którego terenie odbywa się szkolenie dla kandydatów na przewodników górskich po uzyskaniu informacji o uchybieniach organizatora szkolenia powiadamia o tych uchybieniach marszałka województwa, który wpisał organizatora szkolenia do rejestru organizatorów szkoleń.

10. Marszałek województwa może wezwać organizatora szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich do usunięcia stwierdzonych uchybień w terminie 30dni, pod rygorem wykreślenia z rejestru organizatorów szkoleń, dokonywanego w drodze decyzji.

11. Organizator szkolenia wykreślony z rejestru organizatorów szkoleń na podstawie ust. 10 nie może zostać wpisany do rejestru organizatorów szkoleń przed upływem 3 lat od dnia wydania decyzji o wykreśleniu z rejestru organizatorów szkoleń.

12. Organizator szkoleń prowadzący szkolenie dla kandydatów na przewodników górskich bez wymaganego wpisu do rejestru organizatorów szkoleń nie może zostać wpisany do rejestru organizatorów szkoleń przed upływem 3 lat od dnia wydania decyzji o stwierdzeniu prowadzenia szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich bez wymaganego wpisu do rejestru organizatorów szkoleń.

13. Marszałek województwa, nie rzadziej niż raz na 3 lata, dokonuje z urzędu kontroli organizatora szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich, którego wpis do rejestru organizatorów szkoleń dotyczy organizowania szkoleń na stałe.”;

8) w art. 25:

a) ust. 1-4 otrzymują brzmienie:

„1. Egzamin dla przewodników górskich przeprowadza komisja egzaminacyjna powoływana przez marszałka województwa właściwego ze względu na obszar górski.

2. W wypadku gdy obszar górski obejmuje terytorium wykraczające poza jedno województwo, egzamin przeprowadza komisja egzaminacyjna powoływana przez marszałka województwa

właściwego ze względu na zakres terytorialny jednej z części obszaru górskiego, którego dotyczą uprawnienia przewodnika górskiego.

3. Wyboru komisji egzaminacyjnej w wypadku, o którym mowa w ust. 2, dokonuje osoba ubiegająca się o nadanie uprawnień przewodnika górskiego.

4. Do komisji egzaminacyjnych powołuje się przedstawiciele stowarzyszeń zrzeszających przewodników górskich na dany obszar oraz organizacji zrzeszających organizatorów turystyki, a także przedstawiciela wojewódzkiego konserwatora zabytków, jeżeli na obszarze górskim objętym uprawnieniami, o które ubiega się kandydat na przewodnika górskiego, znajdują się zabytki i muzea.”,

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Za sprawdzenie kwalifikacji osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika górskiego oraz za sprawdzenie znajomości języka obcego przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek pobiera się opłaty.”

c) dodaje się ust. 7-10 w brzmieniu:

„7. Wysokość opłat egzaminacyjnych za sprawdzenie kwalifikacji osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika górskiego określa się odrębnie za część teoretyczną i część praktyczną egzaminu.

8. Opłaty wniesionej przez osobę, która nie przystąpiła do egzaminu, nie zwraca się, z wyjątkiem przypadku, w którym kandydat na przewodnika górskiego zawiadomi urząd marszałkowski na piśmie o rezygnacji z przystąpienia do egzaminu w terminie co najmniej 14 dni przed egzaminem. W przypadku takiego zawiadomienia złożonego w terminie, urząd marszałkowski zwraca wniesioną opłatę egzaminacyjną w całości w terminie 14 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia oraz zawiadamia o tej rezygnacji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej w terminie 3 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia.

9. Opłata za część praktyczną egzaminu w przypadku niedopuszczenia do tej części egzaminu podlega zwrotowi w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia wyników części teoretycznej egzaminu.

10. Opłaty egzaminacyjne nie obejmują kosztów przejazdu, ubezpieczenia, zakwaterowania oraz wyżywienia.”;

9) w art. 26 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Uprawnienia przewodnika górskiego mogą być zawieszane za powtarzające się uchybienia w wykonywaniu zadań lub postępowaniu przewodnika górskiego:

1) jeżeli uchybienie stwierdzą osoby uprawnione do kontroli;

2) w wypadku skarg potwierdzonych co do ich słuszności.

2. Zawieszenie uprawnień przewodnika górskiego może nastąpić na okres do 12 miesięcy. Przywrócenie zawieszonych uprawnień marszałek województwa może uzależnić od zdania egzaminu sprawdzającego, obejmującego część lub całość zakresu umiejętności wymaganych od przewodnika górskiego.”;

10) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. Uprawnienia przewodnika górskiego cofa się, jeżeli przewodnik górski:

1) zostanie skazany prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwo, o którym mowa w art. 22 ust. 1;

2) nie zda egzaminu sprawdzającego, o którym mowa w art. 26 ust. 2 zdanie drugie.”;

11) art. 28 otrzymuje brzmienie:

„Art. 28. 1. Uprawnienia przewodnika górskiego nadaje, odmawia nadania, zawiesza i przywraca oraz cofa marszałek województwa właściwy dla miejsca zamieszkania w dniu złożenia wniosku o nadanie uprawnień, a w wypadku nieposiadania miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - marszałek województwa wybrany przez osoby ubiegające się o te uprawnienia, w formie decyzji administracyjnej.

2. Uprawnienia przewodnika górskiego osobom, które nabyły kwalifikacje do wykonywania zawodu przewodnika górskiego w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, a którym zostały uznane kwalifikacje do wykonywania zawodu przewodnika górskiego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, nadaje, zawiesza, przywraca oraz cofa marszałek województwa właściwy dla miejsca zamieszkania w dniu złożenia wniosku o nadanie uprawnień, a w wypadku nieposiadania miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - marszałek województwa wybrany przez osobę ubiegającą się o te uprawnienia. Podstawę do nadania uprawnień stanowi decyzja ministra właściwego do spraw turystyki o uznaniu kwalifikacji do wykonywania zawodu przewodnika górskiego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wydana na podstawie odrębnych przepisów.

3. Ewidencję uprawnień przewodników górskich nadanych na podstawie niniejszej ustawy prowadzą marszałkowie województw, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Nadanie uprawnień przewodnika górskiego dokumentuje się przez wydanie legitymacji i identyfikatora przewodnika górskiego.

5. Na podstawie danych o nadanych uprawnieniach przewodnika górskiego przekazywanych w formie elektronicznej przez marszałków województw na stronie internetowej ministra właściwego do spraw turystyki są udostępniane dane liczbowe dotyczące uprawnień nadanych przez poszczególnych marszałków województw. Dane te są jawne.

6. Informacje o nadanych uprawnieniach przewodnika górskiego wpisywane i przekazywane w formie elektronicznej przez marszałków województw ministrowi właściwemu do spraw turystyki są udostępniane przez ministra właściwego do spraw turystyki w formie elektronicznej wszystkim marszałkom województw.”;

12) w art. 29:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoby wykonujące zadania przewodnika turystycznego i pilota wycieczek podlegają kontroli. Kontrola obejmuje:

1) w przypadku przewodników górskich - posiadanie uprawnień przewodnika górskiego, wymaganych dla określonego obszaru górskiego oraz poprawność wykonywania zadań przewodnika górskiego;

2) w przypadku przewodników miejskich i terenowych oraz pilotów wycieczek – spełnienie wymogów, o których mowa w art. 22.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Osoby wykonujące zadania, o których mowa w art. 21 ust. 5, podlegają kontroli, która obejmuje sprawdzenie posiadania: dokumentu potwierdzającego ukończenie uzupełniającego szkolenia do prowadzenia wycieczek w warunkach wysokogórskich lub certyfikatu UIAGM.”;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Kontroli, o której mowa w ust. 1 i 1a, dokonują osoby imiennie upoważnione przez marszałków województwa.”,

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Marszałek województwa, o którym mowa w ust. 4, przekazuje otrzymane wyniki kontroli marszałkowi województwa, który nadał uprawnienia przewodnikowi górskiemu.”;

13) w art. 30:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizator turystyki jest obowiązany zapewnić klientowi uczestniczącemu w imprezie turystycznej opiekę osoby reprezentującej organizatora turystyki. Zakres tej opieki wynika z umowy organizatora turystyki z klientem.”,

b) uchyla się ust. 2,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Organizator turystyki jest obowiązany wystawić osobie, o której mowa w ust. 1, pisemne zlecenie, określając w nim miejsce lub obszar oraz czas świadczenia usługi, a także, jeżeli jest to konieczne, upoważnienie do działania w imieniu organizatora w zakresie niezbędnym do prowadzenia imprezy turystycznej.”;

14) w art. 32 dodaje się ust. 3 -6 w brzmieniu:

„3. Za sprawdzenie znajomości języka obcego przez komisję egzaminacyjną języków obcych pobiera się opłatę.

4. Wysokość opłaty za sprawdzenie znajomości języka obcego przez komisję egzaminacyjną języków obcych określa się łącznie za część teoretyczną i część praktyczną egzaminu.

5. Opłaty wniesionej przez osobę, która nie przystąpiła do egzaminu, nie zwraca się, z wyjątkiem przypadku, w którym osoba ta zawiadomi urząd marszałkowski na piśmie o rezygnacji z przystąpienia do egzaminu w terminie co najmniej 14 dni przed egzaminem. W przypadku takiego zawiadomienia złożonego w terminie, urząd marszałkowski zwraca wniesioną opłatę egzaminacyjną w całości w terminie 14 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia oraz zawiadamia o tej rezygnacji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej w terminie 3 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia.

6. Opłata egzaminacyjna nie obejmuje kosztów przejazdu, ubezpieczenia, zakwaterowania oraz wyżywienia.”;

15) art. 33 otrzymuje brzmienie:

„Art. 33. 1. Przewodnicy turystyczni mogą oprowadzać obsługiwane wycieczki po muzeach, wystawach i zabytkach, jeżeli zadania tego nie wykonuje osoba upoważniona przez muzeum, organizatora wystawy albo właściciela lub posiadacza zabytku.

2. Orowadzanie wycieczek, o których mowa w ust. 1, odbywa się w sposób określony przez dyrektora muzeum, organizatora wystawy albo właściciela lub posiadacza zabytku w regulaminie dla zwiedzających.”;

16) w art. 34 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister właściwy do spraw turystyki określi, w drodze rozporządzenia:

1) właściwość terytorialną marszałków województwa powołujących komisje egzaminacyjne dla przewodników górskich, z uwzględnieniem podziału administracyjnego kraju;

2) kwalifikacje, skład, sposób powoływania i odwoływania członków komisji egzaminacyjnych, o których mowa w art. 25, sposób powoływania zespołów egzaminacyjnych, procedurę egzaminowania kandydatów na przewodników górskich oraz wzór świadectwa wydawanego przez te komisje, z uwzględnieniem obiektywności i rzetelności przeprowadzanej procedury egzaminacyjnej;

3) konieczne elementy wniosku o nadanie uprawnień przewodnika górskiego oraz dokumenty, jakie powinny być załączane do wniosku, z uwzględnieniem kompletności danych wymaganych do nadania uprawnień;

4) programy szkolenia kandydatów na przewodników górskich, wraz z minimalnym wymiarem godzin zajęć dla poszczególnych przedmiotów stanowiących program szkolenia, z uwzględnieniem zakresu zagadnień niezbędnych do właściwego wykonywania zadań przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego;

5) warunki uzyskiwania poszczególnych klas przewodników górskich, obszar uprawnień przewodników górskich i stopień trudności tras oraz wycieczek prowadzonych przez przewodników górskich posiadających uprawnienia określonej klasy, program podstawowego szkolenia specjalistycznego oraz programy uzupełniającego szkolenia dla przewodników górskich poszczególnych klas, z uwzględnieniem zakresu zagadnień niezbędnych do właściwego wykonywania zadań przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego;

6) kwalifikacje, skład, sposób powoływania i odwoływania członków komisji egzaminacyjnych języków obcych, o których mowa w art. 32 ust. 2, sposób i tryb działania tych komisji, procedurę przeprowadzania egzaminów z języków obcych, oraz wzór świadectwa wydawanego przez komisje egzaminacyjne języków obcych, z uwzględnieniem obiektywności i rzetelności przeprowadzanej procedury egzaminacyjnej;

7) wysokość opłat za sprawdzenie kwalifikacji osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika górskiego oraz sprawdzenie znajomości języka obcego przez komisję egzaminacyjną języków obcych, o której mowa w art. 32 ust. 2, w tym wysokość opłat za poszczególne części egzaminów, w wysokości nie niższej niż 100 zł oraz nie wyższej niż 400 zł, a także wysokość wynagrodzenia egzaminatorów za przeprowadzenie poszczególnych rodzajów i części egzaminów, mając na względzie rzeczywiste koszty przeprowadzenia egzaminu i funkcjonowania komisji egzaminacyjnych;

8) wzory dokumentów potwierdzających posiadanie uprawnień przewodnika górskiego, a także tryb okazywania legitymacji przewodnika górskiego upoważnionym organom oraz sposób

noszenia identyfikatorów podczas wykonywania zadań przewodnika górskiego, z uwzględnieniem przejrzystości oraz kompletności danych dotyczących nadanych uprawnień przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego i terminu ważności tych uprawnień.”.

Art. 12. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10:

a) w ust. 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) posiada zdolność psychiczną i fizyczną pozwalającą na pełnienie obowiązków komornika, którą ustala lekarz medycyny pracy;”

b) uchyla się ust. 2,

c) ust. 3-6 otrzymują brzmienie:

„3. Wymogi, o których mowa w ust. 1 pkt 8 i 9, nie dotyczą osób, które ukończyły aplikację sądową, prokuratorską, adwokacką, radcowską lub notarialną i zdały wymagany egzamin, oraz osób, które w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o powołanie na stanowisko asesora komorniczego były zatrudnione co najmniej 3 lata na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowo-prokuratorskiego, asystenta prokuratora, asystenta sędziego lub zatrudnione były w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego.

4. Wymogi, o których mowa w ust. 1 pkt 8-10, nie dotyczą sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, notariuszy, radców lub starszych radców Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa oraz osób posiadających stopień doktora nauk prawnych.

5. Wymóg, o którym mowa w ust. 1 pkt 8, nie dotyczy:

1) osób, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu komorniczego wykonywały w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o której

mowa w art. 4a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.²²⁾), lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65, z późn. zm.²³⁾), na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego;

2) osób, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu komorniczego wykonywały w kancelarii notarialnej, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z czynnościami wykonywanymi przez notariusza;

6. Trzyletnie okresy zatrudnienia, o których mowa w ust. 3 i 5, ustala się jako sumę okresów obliczonych z zachowaniem proporcjonalności ich wymiaru.”;

2) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. 1. Komornika powołuje Minister Sprawiedliwości na wniosek zainteresowanego.

2. Minister Sprawiedliwości informuje, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, o wolnym stanowisku komornika oraz wskazuje rewir, w którym ma nastąpić powołanie. W przypadku zwolnienia stanowiska komornika, w obwieszczeniu należy wskazać imię, nazwisko oraz adres kancelarii dotychczasowego komornika.

3. Wnioski o powołanie składa się do Ministra Sprawiedliwości w terminie jednego miesiąca od daty wskazanej w obwieszczeniu.

4. Minister Sprawiedliwości przesyła odpisy wniosków o powołanie na stanowisko komornika wraz z załącznikami, radzie właściwej izby komorniczej w celu wyrażenia opinii w terminie 21 dni. Brak opinii nie stanowi przeszkody do nadania wnioskowi dalszego biegu.

---

²²⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 3.

²³⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 5.

5. W tym samym czasie zainteresowany może ubiegać się o powołanie tylko na jedno stanowisko komornika.
6. Minister Sprawiedliwości pozostawia bez rozpoznania wnioski złożone po terminie, o którym mowa w ust. 3, wszystkie wnioski zainteresowanego w przypadku złożenia wniosków o powołanie na więcej niż jedno stanowisko komornika, a także wnioski, do których nie załączono dokumentów, o których mowa w art. 12.”;

3) w art. 13 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Sprawiedliwości w uzasadnionych przypadkach może przedłużyć termin, o którym mowa w ust. 1. Na postanowienie Ministra Sprawiedliwości w tym przedmiocie nie przysługuje zażalenie.”;

4) w art. 29a ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Przewodniczącemu i członkom komisji egzaminacyjnej za udział w jej pracach przysługuje wynagrodzenie oraz zwrot kosztów podróży i noclegów na zasadach określonych w przepisach dotyczących należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.”;

5) art. 29b otrzymuje brzmienie:

„Art. 29b. 1. Minister Sprawiedliwości powołuje co 2 lata zespół do przygotowywania pytań na egzaminy konkursowy i komorniczy, składający się z pięciu osób, zwany dalej „zespołem egzaminacyjnym”. Dwaj członkowie zespołu egzaminacyjnego powoływani są spośród osób wskazanych przez Krajową Radę Komorniczą.

2. Pracami zespołu egzaminacyjnego kieruje przewodniczący, wyznaczony przez Ministra Sprawiedliwości.

3. Zespół egzaminacyjny sporządza zestaw 150 pytań w formie testu jednokrotnego wyboru na egzamin konkursowy dla kandydatów na aplikantów komorniczych wraz z wykazem prawidłowych odpowiedzi, w sposób uwzględniający konieczność ich zabezpieczenia przed nieuprawnionym ujawnieniem. Zespół egzaminacyjny zapewnia zgodność wykazu prawidłowych odpowiedzi z obowiązującym stanem prawnym.

4. Zespół egzaminacyjny na egzamin komorniczy sporządza dwa zadania pisemne, dotyczące czynności wchodzących w zakres ustawowych zadań komorników wraz z opisami istotnych zagadnień.
5. Krajowa Rada Komornicza i rady izb komorniczych mogą zgłaszać zespołowi egzaminacyjnemu propozycje pytań testowych.
6. Członkowie zespołu egzaminacyjnego są zobowiązani do przedstawienia Ministrowi Sprawiedliwości pisemnego uzasadnienia prawidłowych odpowiedzi zgłoszonych przez nich pytań testowych, w przypadku zaistnienia wątpliwości dotyczących treści pytań, a w szczególności w toku procedury odwoławczej od uchwały ustalającej wynik egzaminu konkursowego.
7. Członek zespołu egzaminacyjnego nie może być jednocześnie członkiem komisji egzaminacyjnej.
8. Przewodniczącemu i członkom zespołu egzaminacyjnego za udział w jego pracach przysługuje wynagrodzenie.
9. Nie później niż 90 dni przed terminem egzaminu konkursowego, przewodniczący zespołu egzaminacyjnego podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.²⁴⁾), zwanym dalej „Biuletynem Informacji Publicznej”, ustalony przez zespół egzaminacyjny i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości wykaz tytułów aktów prawnych, według stanu prawnego obowiązującego w dniu ogłoszenia, z których wybrane stanowią podstawę opracowania pytań testowych na egzamin konkursowy.”;

6) w art. 29c ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Egzamin konkursowy przeprowadzają komisje egzaminacyjne raz w roku, w terminie wyznaczonym przez Ministra Sprawiedliwości równocześnie we wszystkich izbach komorniczych.”;

7) w art. 29d w ust. 1 wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

---

²⁴⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 6.

„W terminie do dnia 30 czerwca każdego roku Minister Sprawiedliwości zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie o egzaminie konkursowym, w którym wskazuje:”;

8) w art. 29h ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Pozytywny wynik z egzaminu konkursowego otrzymuje kandydat, który uzyskał co najmniej 100 punktów.”;

9) w art. 29i w ust. 2 uchyla się zdanie drugie;

10) w art. 29j w ust. 3 uchyla się pkt 2;

11) w art. 31 ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. W trakcie egzaminu komorniczego zdający opracowuje dwa zadania pisemne, dotyczące czynności wchodzących w zakres ustawowych zadań komorników.

5. Egzamin komorniczy jest przeprowadzany raz w roku w terminie wyznaczonym przez Ministra Sprawiedliwości. Art. 29c ust. 3 stosuje się odpowiednio.”;

12) w art. 31a:

a) w ust. 1 wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„1. Nie później niż 90 dni przed terminem egzaminu Minister Sprawiedliwości zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie o egzaminie komorniczym, w którym wskazuje:”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Rada izby komorniczej przekazuje każdego roku właściwej terytorialnie komisji egzaminacyjnej, w terminie 7 dni od ukończenia aplikacji, listę osób, które ukończyły aplikację komorniczą.”;

13) w art. 31c:

a) uchyla się ust. 1,

b) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Podczas egzaminu komorniczego zdający może korzystać z tekstów aktów prawnych i komentarzy oraz z orzecznictwa. W czasie egzaminu zdający nie może posiadać przy sobie urządzeń służących do przekazu lub odbioru informacji.

3. Egzamin komorniczy odbywa się w obecności co najmniej trzech członków komisji egzaminacyjnej.”;

14) art. 31d otrzymuje brzmienie:

„Art. 31d 1. Oceny każdego z zadań z egzaminu komorniczego dokonuje się przy zastosowaniu następującej skali ocen:

1) oceny pozytywne:

- a) celująca (6),
- b) bardzo dobra (5),
- c) dobra (4),
- d) dostateczna (3);

2) ocena negatywna – niedostateczna (2).

2. Oceny opracowania każdego z zadań pisemnych dokonują niezależnie od siebie dwaj członkowie komisji egzaminacyjnej.

3. Każdy z członków komisji egzaminacyjnej sprawdzających zadania pisemne wystawia ocenę częściową i sporządza pisemne uzasadnienie wystawionej oceny częściowej i przekazuje je niezwłocznie przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej, który załącza wszystkie uzasadnienia ocen częściowych dotyczące prac zdającego do protokołu z przebiegu egzaminu komorniczego.

4. Ostateczną ocenę każdego z zadań pisemnych stanowi średnia ocen częściowych przyznanych przez każdego członka komisji egzaminacyjnej, przy czym:

1) oceny pozytywne to:

- a) celująca – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen 6,00,
- b) bardzo dobra – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 5,00 lub 5,50,
- c) dobra – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 4,00 lub 4,50,
- d) dostateczna - jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 3,00 lub 3,50;

2) ocena negatywna – niedostateczna – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi 2,00 lub 2,50.

5. Pozytywny wynik egzaminu komorniczego otrzymuje zdający, który z każdego z zadań z egzaminu komorniczego uzyskał ocenę pozytywną.”;

15) uchyla się art. 31e i art. 31f;

16) w art. 31h:

a) w ust. 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Komisja egzaminacyjna podejmuje uchwałę o wyniku egzaminu komorniczego.”,

b) uchyla się ust. 2,

c) dodaje się ust. 4 – 20 w brzmieniu:

„4. Od uchwały o wyniku egzaminu komorniczego zdającemu przysługuje odwołanie do komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia otrzymania uchwały, o której mowa w ust. 1.

5. Minister Sprawiedliwości powołuje, w drodze zarządzenia, komisję egzaminacyjną II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości, zwaną dalej "komisją odwoławczą", w składzie 6 członków.

6. W przypadku, kiedy przemawiają za tym względy organizacyjne, a w szczególności duża liczba odwołań od uchwał o wynikach egzaminu komorniczego, Minister Sprawiedliwości może powołać więcej niż jedną komisję odwoławczą do rozpoznania odwołań od uchwał o wynikach danego egzaminu komorniczego, wskazując ich właściwość terytorialną.

7. Do składu komisji odwoławczej kandydatów na członków wskazują:

- 1) Minister Sprawiedliwości - 4 członków, spośród których wyznacza przewodniczącego;
- 2) Krajowa Rada Komornicza - 2 członków - spośród osób, których wiedza i doświadczenie dają rękojmię rzetelnego rozpoznania odwołań.

8. Przewodniczącemu i członkom komisji odwoławczej za udział w jej pracach przysługuje wynagrodzenie oraz zwrot kosztów podróży i noclegów na zasadach określonych w przepisach dotyczących należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

9. Kadencja komisji odwoławczej trwa dwa lata.

10. Członkostwo w komisji odwoławczej wygasa w przypadku śmierci członka komisji odwoławczej.

11. Minister Sprawiedliwości odwołuje członka komisji odwoławczej w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) choroby trwale uniemożliwiającej sprawowanie przez niego funkcji członka komisji odwoławczej;
- 3) niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków, z tym że odwołanie członka komisji odwoławczej, o którym mowa w ust. 7 pkt 2, następuje za zgodą Krajowej Rady Komorniczej;
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego.

12. Minister Sprawiedliwości może odwołać członka komisji odwoławczej, jeżeli przeciwko tej osobie jest prowadzone postępowanie o nieumyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, mając na uwadze charakter i wagę zarzucanego mu czynu, który miałby związek z wykonaniem zadań członka komisji odwoławczej i rzutowałby na jakość i sposób wykonywania tej funkcji.

13. W przypadku wygaśnięcia członkostwa w komisji odwoławczej lub odwołania członka z komisji odwoławczej, Minister Sprawiedliwości niezwłocznie powołuje nowego członka komisji odwoławczej. W przypadku członka, o którym mowa w ust. 7 pkt 2, Krajowa Rada Komornicza w terminie określonym przez Ministra Sprawiedliwości wskazuje nowego kandydata na członka komisji odwoławczej.

14. Członek komisji odwoławczej podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu w sprawie z przyczyn wskazanych w art. 29f ust. 1. Przepis art. 29f ust. 2 stosuje się.

15. Członkowie komisji odwoławczej przed przystąpieniem do rozpatrywania sprawy składają pisemne oświadczenia, iż nie pozostają z osobą, której dotyczy sprawa, w stosunku, o którym mowa w 29f ust. 1.

16. Do zadań komisji odwoławczej należy rozpatrywanie odwołań od wyników egzaminu komorniczego.

17. Uchwały są podejmowane większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy członków komisji odwoławczej.

18. Od uchwały komisji odwoławczej służy skarga do sądu administracyjnego.

19. Do postępowania przed komisją odwoławczą stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

20. Obsługę administracyjno-biurową komisji odwoławczej zapewnia Minister Sprawiedliwości. W ramach obsługi administracyjno-biurowej komisji, Minister Sprawiedliwości uzgadnia z jej przewodniczącym terminarz pracy komisji i zapewnia komisji miejsce i odpowiednie warunki pracy. Wydatki związane z działalnością komisji odwoławczej oraz wynagrodzenie przewodniczącego i członków komisji odwoławczej pokrywane są z części budżetu państwa, która pozostaje w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości.”;

17) w art. 31i:

a) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) tryb i sposób działania zespołu egzaminacyjnego, tryb i sposób ustalenia wykazu tytułów aktów prawnych, o którym mowa w art. 29b ust. 9, tryb i sposób zgłaszania propozycji pytań testowych i prawidłowych odpowiedzi na egzamin konkursowy oraz propozycji zadań wraz z opisami istotnych zagadnień na egzamin komorniczy, tryb i sposób zapewnienia zgodności wykazu prawidłowych odpowiedzi z obowiązującym stanem prawnym, mając na względzie potrzebę obiektywnego sprawdzenia poziomu wiedzy osób egzaminowanych oraz konieczność zabezpieczenia pytań i zadań przed nieuprawnionym wglądem;”;

b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków komisji egzaminacyjnej, mając na uwadze nakład ich pracy i zakres obowiązków, z tym, że:

- łączne wynagrodzenie przewodniczącego komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie egzaminu konkursowego nie może przekroczyć 400 % wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227), zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”;

- łączne wynagrodzenie przewodniczącego komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie egzaminu komorniczego nie może przekroczyć 500 % przeciętnego wynagrodzenia;

- łączne wynagrodzenie członka komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie egzaminu konkursowego nie może przekroczyć 200 % przeciętnego wynagrodzenia;
- łączne wynagrodzenie członka komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie egzaminu komorniczego nie może przekroczyć 400 % przeciętnego wynagrodzenia, a także tryb jego wypłacania, uwzględniając zakres i nakład ich pracy oraz mając na uwadze dokonanie wypłaty tego wynagrodzenia po złożeniu przez przewodniczącego protokołu z prac komisji;”

c) po pkt 5 dodaje się pkt 6 i 7 w brzmieniu:

„6) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków zespołu egzaminacyjnego, mając na względzie, że wynagrodzenie z tego tytułu nie powinno przekraczać 350% przeciętnego wynagrodzenia, a także tryb jego wypłacania, uwzględniając zakres i nakład ich pracy oraz mając na uwadze dokonanie wypłaty tego wynagrodzenia po złożeniu przez przewodniczącego protokołu z prac zespołu egzaminacyjnego;

7) tryb i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji odwoławczej, wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków komisji odwoławczej, uwzględniając zakres i nakład ich pracy oraz, że wynagrodzenie z tego tytułu nie powinno przekraczać 400 % przeciętnego wynagrodzenia, a także tryb jego wypłacania, mając na uwadze, że dokonanie wypłaty tego wynagrodzenia następuje po złożeniu przez przewodniczącego protokołu z prac komisji oraz tryb i sposób działania komisji odwoławczej, mając na uwadze zapewnienie prawidłowe funkcjonowanie komisji odwoławczej, konieczność prawidłowego i terminowego rozpoznawania odwołań oraz zapewnienia zachowania bezstronności pracy członków komisji odwoławczej.”

Art. 13. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 2011 r. Nr 109, poz. 639, Nr 113, poz. 659 i Nr 203, poz. 1192) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 uchyla się pkt 5;

2) w art. 3 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Staż urzędniczy trwa 6 miesięcy i kończy się egzaminem.”

Art. 14. W ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2012 r. poz. 576) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 15 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Przepisu ust. 3 i 4 nie stosuje się do pracowników podmiotów wskazanych w art. 29 ust.

1 pkt 1 i 2 wpisanych na listę kwalifikowanych pracowników ochrony, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn. zm.²⁵⁾), ubiegających się o dopuszczenie do posiadania broni którzy przedstawiają orzeczenia lekarskie wydane w trybie ustawy o ochronie osób i mienia.”;

2) w art. 30:

a) uchyla się ust. 3,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Legalność posiadania broni przez osoby, o których mowa w ust. 1, potwierdza się w legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni.”.

Art. 15. W ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 857, z późn. zm.²⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 36 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) odbyła praktykę pływania na statkach żeglugi śródlądowej w charakterze członka załogi, w wymiarze czasu:

a) nie dłuższym niż 48 miesięcy – w przypadku patentu,

b) nie dłuższym niż 21 miesięcy – w przypadku świadectwa

- określonym szczegółowo w przepisach wydanych na podstawie art. 37 ust. 1 pkt 4;”;

2) w art. 37 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) czas praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej;”;

3) w art. 37a ust. 13 otrzymuje brzmienie:

„13. Szkolenia w zakresie uprawiania turystyki wodnej prowadzą osoby, które są trenerami lub instruktorami sportu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie lub instruktorzy właściwych polskich związków sportowych, według systemów

²⁵⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 9.

²⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 123, poz. 846 i Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 171, poz. 1057, z 2009 r. Nr 98, poz. 818, z 2010 r. Nr 127, poz. 857 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 168, poz. 1003, Nr 171, poz. 1016, Nr 222, poz. 1326 i Nr 227, poz. 1367.

szkoleń zatwierdzonych przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej. System szkolenia powinien uwzględniać zakres wiedzy i umiejętności niezbędnych do uzyskania uprawnień określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 15.”.

Art. 16. W ustawie z dnia 6 lipca 2001 r. o usługach detektywistycznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 12, poz. 110, z późn. zm.²⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 11 dodaje się art. 11a w brzmieniu:

„Art. 11a. Detektyw jest obowiązany zawiadomić organ prowadzący rejestr detektywów, o którym mowa w art. 40 ust. 1, o zmianie miejsca zamieszkania w terminie 7 dni.”;

2) dotychczasową treść art. 28 oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. W sprawach kontroli działalności gospodarczej w zakresie usług detektywistycznych nie stosuje się przepisów art. 79, art. 82 oraz art. 84c ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.”;

3) w art. 29:

a) w ust. 1:

- pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) posiada obywatelstwo polskie lub obywatelstwo innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub przysługuje jej, na podstawie umów międzynarodowych lub przepisów prawa Unii Europejskiej, prawo do podjęcia zatrudnienia lub wykonywania działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;”

- pkt 7 i 8 otrzymują brzmienie:

„7) nie została zwolniona dyscyplinarnie z Policji, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Biura Ochrony Rządu, wojska, prokuratury, sądu lub z innego urzędu administracji publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie, w ciągu ostatnich 5 lat,

8) posiada pozytywną opinię komendanta powiatowego (rejonowego, miejskiego) Policji właściwego ze względu na miejsce zamieszkania, sporządzoną na podstawie aktualnie posiadanych informacji przez Policję albo - w przypadku obywatela innego państwa - przez organ odpowiedniego szczebla i kompetencji tych państw, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania,”

---

²⁷⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 20.

- pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) legitymuje się dokumentem potwierdzającym odbycie szkolenia w zakresie zagadnień ochrony danych osobowych, ochrony informacji niejawnych, przepisów regulujących prawa i obowiązki detektywa oraz zasady wykonywania działalności gospodarczej w zakresie usług detektywistycznych.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 4-6 i 10, potwierdzają odpowiednio: pisemne oświadczenie osoby ubiegającej się o wydanie licencji oraz zaświadczenie o niekaralności, zaświadczenie o odbyciu szkolenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 10, albo decyzja o uznaniu kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej w sprawie uznania kwalifikacji w zawodzie detektywa. Dokumenty te osoba ubiegająca się o wydanie licencji jest obowiązana złożyć wraz z wnioskiem o jej wydanie.”,

c) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wymagania w zakresie szkolenia, w tym szczegółową tematykę i formę prowadzenia szkoleń, jednostki właściwe do ich prowadzenia i wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia, mając na względzie zapewnienie właściwego szkolenia detektywa, prowadzenia usług detektywistycznych, prawidłowego wykonywania obowiązków wynikających z niniejszej ustawy oraz bezpieczeństwo przetwarzanych danych osobowych.”;

4) uchyla się art. 30-34;

5) art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 35. 1. Licencję wydaje, odmawia jej wydania, zawiesza lub cofa, w drodze decyzji administracyjnej, komendant wojewódzki Policji właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o wydanie licencji, a przypadku osoby nie mającej miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej Komendant Stołeczny Policji.”;

6) po art. 39 dodaje się art. 39a w brzmieniu:

„39a. 1. Komendant wojewódzki Policji właściwy ze względu na miejsce zamieszkania detektywa, a w przypadku detektywa nie mającego miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej Komendant Stołeczny Policji, jest obowiązany zawiadomić

niezwłocznie organ prowadzący rejestr detektywów, o którym mowa w art. 40 ust. 1, o wydaniu licencji detektywa.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje swoim zakresem dane określone w art. 40 ust. 2 pkt 1-3.

3. Komendant wojewódzki Policji lub Komendant Stołeczny Policji, w przypadku podjęcia decyzji, o których mowa w art. 37 ust. 2 albo art. 38 ust. 1 i 2, jest zobowiązany zawiadomić o tym organ prowadzący rejestr detektywów, w terminie 7 dni od daty gdy decyzja stała się ostateczna.”.

Art. 17. W ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 125, poz. 874, z późn. zm.²⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6:

a) w ust. 1 w pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie transportu drogowego taksówką, potwierdzonego zdaniem egzaminem w przypadku, o którym mowa w ust. 3a”,

b) uchyla się ust. 2-3,

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. Rada gminy liczącej powyżej 100.000 mieszkańców może wprowadzić, w drodze uchwały, stanowiącej akt prawa miejscowego, obowiązek ukończenia szkolenia zakończony egzaminem, potwierdzającym znajomość topografii miejscowości oraz znajomość przepisów porządkowych, przed komisją egzaminacyjną, o której mowa w ust. 3b pkt 2, przez przedsiębiorcę osobiście wykonującego przewozy lub kierowcę przez niego zatrudnionego, jako dodatkowy warunek, od którego zależy udzielenie licencji.

3b. Rada gminy liczącej powyżej 100.000 mieszkańców wprowadzając obowiązek ukończenia szkolenia potwierdzonego zdaniem egzaminem, określa, w drodze uchwały, stanowiącej akt prawa miejscowego:

1) częstotliwość egzaminów, nie rzadziej jednak niż raz w roku;

²⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 176, poz. 1238 i Nr 192, poz. 1381, z 2008 r. Nr 218, poz. 1391, Nr 227, poz. 1505 i Nr 234, poz. 1574, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 31, poz. 206, Nr 86, poz. 720 i Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 43, poz. 246, Nr 164, poz. 1107, Nr 225, poz. 1466, Nr 247, poz. 1652 i Nr 249, poz. 1656, z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 30, poz. 151, Nr 48, poz. 247, Nr 92, poz. 530, Nr 106, poz. 622, Nr 134, poz. 780, Nr 159, poz. 945, Nr 168, poz. 1005, Nr 227, poz. 1367, Nr 244, poz. 1454 oraz z 2012 r. poz. 661.

- 2) program szkolenia w wymiarze nieprzekraczającym 20 godzin;
- 3) sposób powoływania komisji egzaminacyjnej, jej skład, tryb pracy oraz wysokość wynagrodzenia za pracę w komisji,
- 4) sposób egzaminowania oraz zakres wiedzy wymagany na egzaminie, na podstawie którego komisja egzaminacyjna przygotowuje pytania egzaminacyjne;
- 5) wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia;
- 6) koszty szkolenia i egzaminowania, których łączna wysokość nie może przekroczyć 20% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw z kwartału poprzedzającego kwartał, w którym przeprowadza się szkolenie i egzamin, ogłoszona przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

2) w art. 14a:

a) w ust. 2 w pkt 2 dodaje się lit. c w brzmieniu:

„c) licencję – w przypadku zawieszenia wykonywania transportu drogowego taksówką.”

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Organ, który udzielił licencji wydaje z urzędu zwróconą licencję lub wypisy w terminie 7 dni przed upływem okresu, na jaki zostało zawieszona wykonywanie transportu drogowego.”;

3) w art. 84 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. Organy udzielające licencji lub zezwolenia w zakresie krajowego transportu drogowego osób są uprawnione na obszarze ich właściwości miejscowej i podczas wykonywania przewozu do kontroli prawidłowości pobierania opłat za przewóz osób oraz przestrzegania przepisów prawa miejscowego przez wykonujących na tym obszarze przewóz drogowy.

5. W przypadku przeprowadzania kontroli, o której mowa w ust. 4, czynności, o których mowa w art. 85 ust. 1, dokonuje się po zakończeniu kontroli. Art. 85 ust. 3 nie stosuje się.”.

Art. 18. W ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz. U. z 2006 r. Nr 100, poz. 696, z późn. zm.²⁹⁾) w art. 186b ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Pracownicy służby ochrony lotniska realizujący zadania, o których mowa w ust. 5 pkt 1-5, oraz pracownicy specjalistycznej uzbrojonej formacji ochronnej realizujący zadania na rzecz

²⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 798 i 711, Nr 141, poz. 1008, Nr 170, poz. 1217, i Nr 249, poz. 1829, z 2007 r. Nr 50, poz. 331 i Nr 82, poz. 558, z 2008 r. Nr 97, poz. 625, Nr 144, poz. 901, Nr 177, poz. 1095 i Nr 180, poz. 1113, Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 42, poz. 340, z 2010 r. Nr 47, poz. 278 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 80, poz. 432, Nr 106, poz. 622, Nr 170, poz. 1015, Nr 171, poz. 1016 i Nr 240, poz. 1429.

zarejestrowanego agenta, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, są obowiązani posiadać wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej, a w przypadku realizacji zadań, o których mowa w ust. 5 pkt 6, wpis na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia.”.

Art. 19. W ustawie z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 126, poz. 1069 z późn. zm.³⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do postępowania i uchwał podejmowanych przez okręgową radę adwokacką w przedmiocie wpisu na listę lub skreślenia z niej stosuje się odpowiednio art. 12, 46, 68, 69 i 69a oraz przepisy działu VI ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.³¹⁾). Do postępowań i uchwał podejmowanych przez radę okręgową izby radców prawnych w przedmiocie wpisu na listę lub skreślenia z niej stosuje się odpowiednio przepisy art. 29, 29¹, 31, 31¹, 31² ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65, z późn. zm.³²⁾).”;

2) w art. 26 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, ustala regulamin przeprowadzania testu umiejętności dla kandydatów ubiegających się o wpis na listę adwokatów albo radców prawnych, mając na względzie potrzebę określenia:

- 1) właściwości terytorialnej komisji egzaminacyjnych,
- 2) sposobu zorganizowania obsługi administracyjnej i technicznej komisji egzaminacyjnych,
- 3) sposobu ustalania i ogłaszania terminów testów umiejętności,
- 4) warunków i sposobu przeprowadzania części pisemnej i części ustnej testu umiejętności, w szczególności:
  - a) zakresu przedmiotowego testu umiejętności,
  - b) czasu trwania testu umiejętności,

³⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 150, poz. 1240 i Nr 163, poz. 1361, z 2007 r. Nr 147, poz. 1028 i Nr 121, poz. 831, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112, z 2010 r. Nr 47, poz. 278 oraz z 2011 r. Nr 178, poz. 1058.

³¹⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 3.

³²⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 5.

- b) sposobu oceniania poszczególnych części testu umiejętności,
  - c) sposobu dokumentowania przebiegu testu umiejętności
- uwzględniając konieczność prawidłowego, terminowego i efektywnego przeprowadzenia testu umiejętności oraz zapewnienia zachowania bezstronności pracy komisji egzaminacyjnych.”.

Art. 20. W ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, z późn. zm.³³⁾) w art. 50a ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, zadania, wzorcowy program oraz formy organizacyjne z zakresu wychowania fizycznego i sportu realizowane w resorcie obrony narodowej, uwzględniając charakter służby wojskowej oraz wymagania, jakie powinny spełniać osoby prowadzące zajęcia.”.

Art. 21. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.³⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) spełniania wymogów kwalifikacyjnych dla dyrektorów i pracowników urzędów pracy określonych w ustawie i przepisach odrębnych;”;

b) w ust. 2 uchyla się pkt 2;

2) w art. 19a uchyla się pkt 3;

3) art. 92 otrzymuje brzmienie:

„Art. 92. Zadania w zakresie pośrednictwa pracy realizują pośrednicy pracy.”;

4) uchyla się art. 93;

5) art. 94 otrzymuje brzmienie:

„Art. 94. Zadania w zakresie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej realizują doradcy zawodowi.”;

³³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 107, poz. 679, Nr 113, poz. 745, Nr 127, poz. 857, Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 22, poz. 114, Nr 112, poz. 654, Nr 122, poz. 696, Nr 171, poz. 1016 i Nr 236, poz. 1396.

³⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 69, poz. 595, Nr 91, poz. 742, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 161, poz. 1278 i Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 81, poz. 531, Nr 238, poz. 1578, Nr 239, poz. 1593, Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1725 i 1726, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 106, poz. 622, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1206 i 1211 i Nr 291, poz. 1707 oraz z 2012 r. poz. 589.

6) uchyla się art. 95;

7) art. 96-98 otrzymują brzmienie:

„Art. 96. Zadania w zakresie planowania rozwoju zasobów ludzkich oraz organizacji szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych realizują specjaliści do spraw rozwoju zawodowego.

Art. 97. Zadania w zakresie przygotowywania, realizacji i oceniania efektów programów i projektów z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej realizują specjaliści do spraw programów.

Art. 98. 1. Zadania w zakresie pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy realizują liderzy klubów pracy.

2. Zadania w zakresie prowadzenia zajęć aktywizacyjnych w centrach informacji i planowania kariery zawodowej mogą realizować doradcy zawodowi.”;

8) art. 99a otrzymuje brzmienie:

„Art. 99a. Zadania przewidziane dla sieci EURES w wojewódzkich urzędach pracy wykonują doradcy EURES i asystenci EURES, a w powiatowych urzędach pracy wykonują pośrednicy pracy.”;

9) dotychczasową treść art. 99b oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2 Minister właściwy do spraw pracy może określić, w drodze rozporządzenia, stanowiska dla pracowników, o których mowa w art. 91 pkt 1-6, oraz wymagania konieczne do zmiany stanowiska w ramach urzędu pracy, biorąc pod uwagę konieczność rozwoju i doskonalenie zawodowe pracowników publicznych służb zatrudnienia.”;

10) art. 100 otrzymuje brzmienie:

„Art. 100. 1. Pracownikom wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy, o których mowa w art. 91 pkt 1-6, może być przyznany dodatek do wynagrodzenia finansowany ze środków Funduszu Pracy, uzależniony od doskonalenia kwalifikacji zawodowych, jakości wykonywanej pracy oraz zajmowanego stanowiska.

2. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość, tryb oraz warunki przyznawania i wypłacania dodatku do wynagrodzenia pracownikom, o których mowa w art. 91 pkt 1-6, mając na uwadze osiągnięcie zwiększonej efektywności oraz rozwoju zawodowego pracowników publicznych służb zatrudnienia.”.

Art. 22. W ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 i 742) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 114 dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. Na stanowiskach, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 113, mogą być zatrudnione osoby posiadające tytuł zawodowy magistra lub tytuł równorzędny.”;

2) w art. 116 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Statut uczelni określa dodatkowe wymagania i kwalifikacje zawodowe osób zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w art. 113.”;

3) uchyla się art. 117.

Art. 23. W ustawie z dnia 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. Nr 102, poz. 690 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 157) w art. 2 uchyla się ust. 1-3 i 5.

Art. 24. W ustawie z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz. U. Nr 123, poz. 850, z późn. zm.³⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

- a) w ust. 1:
  - w pkt 10 średnik zastępuje się kropką,
  - uchyla się pkt 11,
- b) uchyla się ust. 2;

2) w art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do wniosku należy dołączyć dokumenty potwierdzające spełnienie wymogów, określonych w art. 3 ust. 1 pkt 1, 4 i 6, oświadczenia wnioskodawcy, że ma on pełną zdolność do czynności prawnych oraz, że nie jest prowadzone przeciwko niemu postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe, a także oryginał zaświadczenia potwierdzającego złożenie egzaminu z wynikiem pozytywnym.”;

---

³⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 223, poz. 1777, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 239, poz. 1590 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622.

3) po art. 11 dodaje się art. 11a w brzmieniu:

„Art. 11a. Minister Sprawiedliwości zasięga z Krajowego Rejestru Sądowego informacji, czy osoba ubiegająca się o licencję syndyka jest wpisana do rejestru dłużników niewypłacalnych.”;

4) w art. 18 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Sprawiedliwości może cofnąć licencję syndyka, w przypadku gdy osoba posiadająca licencję syndyka została skazana prawomocnym wyrokiem za nieumyślne przestępstwo lub nieumyślne przestępstwo skarbowe, które miało związek z wykonaniem licencji syndyka i rzutowało na jakość i sposób wykonywania tej licencji.”;

5) w art. 20:

a) w ust.1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przeciwko niej jest prowadzone postępowanie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, za wyjątkiem spraw, w których oskarżycielem jest podmiot, o którym mowa w art. 55 Kodeksu postępowania karnego, lub umyślne przestępstwo skarbowe;”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Sprawiedliwości może zawiesić osobie posiadającej licencję syndyka prawa wynikające z licencji, jeżeli przeciwko tej osobie jest prowadzone postępowanie o nieumyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, nieumyślne przestępstwo skarbowe lub umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, w których oskarżycielem jest podmiot, o którym mowa w art. 55 Kodeksu postępowania karnego, mając na uwadze charakter i wagę zarzucanego mu czynu, który miałby związek z wykonaniem licencji syndyka i rzutowałby na jakość i sposób wykonywania tej licencji.”.

Art. 25. W ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. Nr 62, poz. 504, z 2010 r. Nr 127, poz. 857 i Nr 152, poz. 1021 oraz z 2011 r. Nr 217, poz. 1280) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 pkt 13 otrzymuje brzmienie:

„13) służbie porządkowej – należy przez to rozumieć osoby podlegające kierownikowi do spraw bezpieczeństwa, wyznaczone przez organizatora, wpisane na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej, o której mowa w art. 26 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn. zm.³⁶⁾);”.

2) w art. 19 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Kierownikiem do spraw bezpieczeństwa może być wyłącznie osoba, która ukończyła szkolenie, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 23, a w przypadku imprezy masowej podwyższonego ryzyka została dodatkowo wpisana na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej, o której mowa w art. 26 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia.”

3) w art. 26 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) osobie wyznaczonej na kierownika do spraw bezpieczeństwa, w tym jego dane obejmujące: imię, nazwisko, numer PESEL - o ile został nadany, numer i datę wydania zaświadczenia o ukończeniu kursu dla kierowników do spraw bezpieczeństwa imprez masowych, a w przypadku imprezy masowej podwyższonego ryzyka dodatkowo numer wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej;”.

Art. 26. W ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857, z późn. zm.³⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 41 otrzymuje brzmienie:

„Art. 41. 1. Zorganizowane zajęcia w zakresie sportu w związku sportowym oraz w klubie sportowym uczestniczącym we współzawodnictwie organizowanym przez polski związek sportowy może prowadzić wyłącznie trener lub instruktor sportu w rozumieniu ustawy.

2. Do zadań trenera lub instruktora sportu należy poza prowadzeniem zajęć, o których mowa w ust. 1, przekazywanie aktualnej wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu treningu sportowego i współzawodnictwa sportowego w danym sporcie.

³⁶⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 9.

³⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 151, poz. 1014, z 2011 r. Nr 171, poz. 1016, Nr 185, poz. 1092 i Nr 208, poz. 1240 i 1241 oraz z 2012 r. poz. 490.

3. Trenerem lub instruktorem sportu w sportach, w których działają polskie związki sportowe, może być osoba, która:

- 1) ukończyła 18 lat;
  - 2) posiada co najmniej wykształcenie średnie;
  - 3) posiada wiedzę, doświadczenie i umiejętności do wykonywania zadań trenera lub instruktora sportu;
  - 4) nie była karana za przestępstwa umyślne popełnione w związku ze współzawodnictwem organizowanym przez polski związek sportowy .”;
- 2) uchyla się art. 42.

Art. 27. W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. Nr 30, poz. 151, z późn. zm.³⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 33 w ust. 1:

a) uchyla się pkt 1,

b) w pkt 2 lit. a i b otrzymują brzmienie:

„a) kategorii A co najmniej przez okres 2 lat liczony od dnia zakończenia okresu o którym mowa w art. 91 ust. 1 ustawy – dotyczy instruktorów osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami, którzy uzyskują uprawnienia instruktora wyłącznie w zakresie prawa jazdy kategorii A,

b) kategorii B co najmniej przez okres 2 lat liczony od dnia zakończenia okresu, o którym mowa w art. 91 ust. 1, – dotyczy instruktorów osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami ubiegających się o uprawnienia do prowadzenia szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii B,”

c) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) posiada prawo jazdy kategorii B co najmniej przez okres 2 lat liczony od dnia zakończenia okresu, o którym mowa w art. 91 ust. 1, oraz pozwolenie na kierowanie tramwajem - dotyczy instruktorów osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem;”;

2) w art. 58 w ust. 1:

---

³⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 92, poz. 530, Nr 106, poz. 622, Nr 205, poz. 1210, Nr 227, poz. 1367 i Nr 244, poz. 1454 oraz z 2012 r. poz. 113.

a) pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) posiada wykształcenie średnie;

2) posiada przez okres co najmniej 3 lat, liczony od dnia zakończenia okresu, o którym mowa w art. 91 ust. 1, prawo jazdy kategorii B oraz przez okres co najmniej roku, odpowiednio do zakresu przeprowadzanego egzaminu:

a) prawo jazdy właściwej kategorii lub

b) pozwolenie na kierowanie tramwajem;”;

b) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) ukończyła 23 lata;”;

3) w art. 134 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Okres posiadania uprawnień do kierowania pojazdami, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 2 lit. a i b oraz w art. 58 ust. 1 pkt 2, dla osób które uzyskały uprawnienia do kierowania pojazdami przed dniem wejścia w życie ustawy i nie podlegają okresowi próbnemu, o którym mowa w art. 91, liczy się od dnia w którym upłynęły 2 lata od dnia uzyskania odpowiedniego uprawnienia do kierowania pojazdami.”.

Art. 28. W ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. Nr 139, poz. 814 i Nr 205, poz. 1206) w art. 29 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) kwalifikacje trenera lub instruktora sportu, o których mowa w art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857, z późn. zm.³⁹⁾) albo trenera, instruktora sportu lub menedżera sportu, uzyskanych na podstawie ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1675, z późn. zm.⁴⁰⁾), zwanych dalej, „dodatkowymi uprawnieniami w zakresie kultury fizycznej”.”.

Art. 29. 1. Dotychczasowe akty wykonawcze wydane na podstawie upoważnień zawartych w art. 45 ust. 5 i 7 ustawy wymienionej w art. 4, art. 34 ust. 1 ustawy wymienionej w art. 11, art. 37

³⁹⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 37.

⁴⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 195, poz. 1200, z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 97, poz. 801 i Nr 226, poz. 1809 oraz z 2010 r. Nr 127, poz. 857.

ust. 1 ustawy wymienionej w art. 15 i art. 100 ust. 5 ustawy wymienionej w art. 21, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych odpowiednio na podstawie art. 45 ust. 5 i 7 ustawy wymienionej w art. 4, art. 34 ust. 1 ustawy wymienionej w art. 11, art. 37 ust. 1 ustawy wymienionej w art. 15 i art. 100 ust. 2 ustawy wymienionej w art. 21, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Dotychczasowe akty wykonawcze wydane na podstawie upoważnień zawartych w art. 77a ust. 12 i 13 ustawy wymienionej w art. 2, art. 36 ust. 12 i 13 ustawy wymienionej w art. 3, art. 74 § 18 i 19 i art. 75 ustawy wymienionej w art. 6, art. 31i pkt 3 i 5 ustawy wymienionej w art. 12 i art. 26 ust. 2 ustawy wymienionej w art. 19, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych odpowiednio na podstawie art. 77a ust. 12 i 13 ustawy wymienionej w art. 2, art. 36 ust. 12 i 13 ustawy wymienionej w art. 3, art. 74 § 18 i 19 i art. 75 ustawy wymienionej w art. 6, art. 31i pkt 3, 5 i 6 ustawy wymienionej w art. 12 i art. 26 ust. 2 ustawy wymienionej w art. 19, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Dotychczasowy akt wykonawczy wydany na podstawie art. 115 ust. 1 pkt 1-4 ustawy wymienionej w art. 7 zachowuje moc do dnia 19 stycznia 2013 r.

4. Dotychczasowe akty wykonawcze wydane na podstawie upoważnień zawartych w art. 191 ust. 8, art. 196 ust. 3 oraz art. 197 ustawy wymienionej w art. 9, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 191 ust. 8, art. 196 ust. 3 oraz art. 197 ustawy wymienionej w art. 9, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż do dnia 1 lipca 2014 r.

Art. 30. Osoby, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy:

1) uzyskały uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii na podstawie ustawy wymienionej w art. 4 w brzmieniu dotychczasowym zachowują prawo do wykonywania samodzielnych funkcji w tym zakresie;

2) uzyskały uprawnienia przewodnika górskiego na podstawie ustawy wymienionej w art. 11 w brzmieniu dotychczasowym zachowują swoje uprawnienia jako uprawnienia przewodnika górskiego;

3) uzyskały uprawnienia przewodnika turystycznego miejskiego i terenowego lub pilota wycieczek mogą dokumentować posiadane kwalifikacje legitymacjami potwierdzającymi nadanie tych uprawnień, a w przypadku utraty tych legitymacji mogą otrzymać od marszałka województwa, który nadał im te uprawnienia, duplikaty tych legitymacji;

4) nabyły kwalifikacje dyplomowanego bibliotekarza oraz dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej na podstawie przepisów ustawy wymienionej w art. 22 w brzmieniu dotychczasowym zachowują swoje uprawnienia;

5) nabyły tytuł zawodowy trenera lub instruktora sportu na podstawie ustawy wymienionej w art. 26 w brzmieniu dotychczasowym zachowują swoje uprawnienia.

Art. 31. Pracownicy zatrudnieni w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na stanowiskach, o których mowa w art. 29 ust. 2 pkt 2 ustawy wymienionej w art. 8, w brzmieniu dotychczasowym, pozostają na tych stanowiskach.

Art. 32. Zakres, tryb i sposób przeprowadzania egzaminu adwokackiego, radcowskiego oraz notarialnego w roku 2013 i 2014, z wyłączeniem przepisów dotyczących komisji przeprowadzających te egzaminy, odbywa się na podstawie ustaw wymienionych odpowiednio w art. 2, art. 3 oraz art. 6 w brzmieniu dotychczasowym, z tym że egzaminy nie będą obejmowały zadania polegającego na rozwiązaniu testu.

Art. 33. 1. Postępowania z tytułu odpowiedzialności zawodowej pośredników w obrocie nieruchomościami oraz zarządców nieruchomości wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy umarza się.

2. W przypadku orzeczenia kary upomnienia lub nagany wobec pośrednika w obrocie nieruchomościami lub zarządcy nieruchomości zatarcie kary dyscyplinarnej następuje z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Osoby, wobec których orzeczono prawomocne kary dyscyplinarne, o których mowa w art. 183 ust. 2 pkt 3 oraz w art. 188 ust. 2 pkt 3 ustawy wymienionej w art. 9 w brzmieniu dotychczasowym, wpisuje się do rejestrów, o których mowa w art. 34, po upływie okresu na jaki została zawieszona licencja zawodowa.

4. Osoby, wobec których orzeczono prawomocne kary dyscyplinarne, o których mowa w art. 183 ust. 2 pkt 3, 4a i 5 oraz w art. 188 ust. 2 pkt 3, 4a i 5 ustawy wymienionej w art. 9 w

brzmieniu dotychczasowym, mogą zostać wpisane do rejestrów, o których mowa w art. 34, na swój wniosek, po upływie 36 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu.

5. Rozliczenie kosztów, o których mowa w art. 194 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 9 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, może nastąpić na dotychczasowych zasadach do dnia 30 marca 2014 r.

Art. 34. 1. Do centralnych rejestrów: pośredników w obrocie nieruchomości oraz zarządców nieruchomości, o których mowa w art. 193 ustawy wymienionej w art. 9 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, wpisuje się z urzędu osoby, które uzyskały licencje zawodowe w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami oraz w zakresie zarządzania nieruchomościami w trybie dotychczasowych przepisów ustawy wymienionej w art. 9 wraz z informacją o numerze dotychczasowej licencji, przy zachowaniu istniejącej numeracji wpisów. Odpowiedniemu przeniesieniu podlegają wpisy dotyczące tych osób, wykazane w centralnych rejestrach założonych i prowadzonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych centralne rejestry: pośredników w obrocie nieruchomościami oraz zarządców nieruchomości tracą moc prawną i podlegają zamknięciu z mocy prawa z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Zamknięte rejestry zachowują znaczenie dokumentów.

3. Do osób, które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie zakończyły wynikiem pozytywnym postępowania kwalifikacyjnego o nadanie licencji zawodowej w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami lub w zakresie zarządzania nieruchomościami, stosuje się przepisy o wpisie do odpowiednich centralnych rejestrów.

Art. 35. 1. Dane osób, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy posiadały licencje pracownika ochrony fizycznej lub zabezpieczenia technicznego, z urzędu wpisuje się na listy, o których w art. 28 ust. 1 ustawy wymienionej w art. 10 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, wydając w tym przedmiocie zaświadczenie, za wyjątkiem osób, którym zawieszono prawa wynikające z licencji.

2. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy posiadają ważne licencje, o których mowa w ust. 1, zachowują prawo do wykonywania czynności, o których mowa w 36 ust 1 pkt. 4 i 5 ustawy wymienionej w art. 10 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, o ile spełniają warunki

do wpisu na listy kwalifikowanych pracowników ochrony lub pracowników zabezpieczenia technicznego.

3. Zachowują swoją ważność orzeczenia lekarskie potwierdzające zdolność fizyczną i psychiczną do wykonywania zadań pracownika ochrony, wydane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 36. Do postępowań w sprawach:

1) nadania uprawnień przewodnika górskiego, wszczętych na podstawie ustawy wymienionej w art. 11 i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe;

2) wpisu do rejestru organizatorów szkoleń dla przewodników górskich wszczętych na podstawie ustawy wymienionej w art. 11 i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe;

3) kontroli organizatorów szkoleń dla kandydatów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek wszczętych na podstawie ustawy wymienionej w art. 11 i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe;

4) powołania na stanowiska komornika sądowego wszczętych na podstawie ustawy wymienionej w art. 12 i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 37. 1. Staż urzędniczy, o którym mowa w ustawie wymienionej w art. 13, rozpoczęty przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy odbywa się na podstawie przepisów dotychczasowych.

2. Studium zawodowe, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy wymienionej w art. 23 niniejszej ustawy, w brzmieniu dotychczasowym, rozpoczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy odbywa się na podstawie przepisów dotychczasowych do czasu zakończenia cyklu kształcenia w rozpoczętej edycji.

Art. 38. Wpisy do rejestrów organizatorów szkoleń dla kandydatów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, o których mowa w art. 24 ustawy wymienionej w art. 11 w brzmieniu dotychczasowym, tracą moc z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, z wyjątkiem wpisów dotyczących organizatorów szkoleń dla przewodników turystycznych górskich, które z

dniem wejścia w życie ustawy stają się wpisami do rejestru organizatorów szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich, o których mowa w art. 24 ustawy wymienionej w art. 11 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 39. 1. Ewidencję uprawnień przewodników turystycznych i pilotów wycieczek nadanych na podstawie ustawy wymienionej w art. 11 przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzą marszałkowie województw, o których mowa w art. 28 ust. 1-3 ustawy wymienionej w art. 11 w brzmieniu dotychczasowym.

2. Na podstawie informacji o nadanych uprawnieniach przewodnika turystycznego terenowego i miejskiego oraz pilota wycieczek nabytych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i przekazanych w formie elektronicznej przez marszałków województw na stronie internetowej ministra właściwego do spraw turystyki są udostępniane dane liczbowe dotyczące nadanych przez poszczególnych marszałków województw uprawnień. Dane te są jawne.

Art. 40. Osoby zatrudnione w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na stanowiskach, o których mowa w art. 92 ust. 1 pkt 2-4, art. 94 ust. 1 pkt 2-4, art. 96 ust. 1 pkt 2-4, art. 97 ust. 1 pkt 2-3, art. 98 ust. 1 pkt 2-3 i art. 99a ust. 1 ustawy wymienionej w art. 21, zachowują prawo do dodatku, o którym mowa w art. 100 ust. 1 i 2 ustawy wymienionej w art. 21 w brzmieniu dotychczasowym, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 41. Postępowania w sprawie nadania licencji zawodowych pośrednika pracy lub doradcy zawodowego wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy umarza się.

Art. 42. Osoby, które rozpoczęły kurs specjalistyczny na stopień trenera klasy mistrzowskiej, pierwszej i drugiej oraz specjalistyczny kurs instruktorów w danym sporcie, przed dniem wejścia w życie ustawy mogą ubiegać się o uzyskanie tytułu trenera lub instruktora sportu na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 43. Ustawa wchodzi w życie w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 5, art. 9, art. 10, art. 14, art. 16, art. 18, art. 25, art. 33-35, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy stanowi realizację zapowiedzi zmian legislacyjnych wskazanych w exposé Premiera Donalda Tuska w dniu 18 listopada 2011 r., w którym znalazło się zobowiązanie do podjęcia działań rządowych w celu zmniejszenia liczby zawodów regulowanych w Polsce. Polska pod względem liczby tego rodzaju zawodów jest rekordzistą w Europie, ograniczając dostęp do 380 z nich.¹ Pojęcie „zawodu regulowanego” definiowane jest w prawie unijnym jako działalność zawodowa lub zespół takich działalności, których podjęcie, wykonywanie lub jeden ze sposobów wykonywania wymaga bezpośrednio lub pośrednio posiadania specjalnych kwalifikacji zawodowych ujętych w przepisach prawa². Z perspektywy ekonomii jako nauki, o regulacji dostępu do określonego zawodu możemy mówić w sytuacji, kiedy państwo (na dowolnym szczeblu administracji) kreuje ograniczenia (a co za tym idzie koszty) dla osób chcących wykonywać określony zawód³. W praktyce do takich ograniczeń może należeć: obowiązek posiadania określonego wykształcenia (ogólnego, kierunkowego, podyplomowego), ukończenia kursu, zdania egzaminu, odbycia obowiązkowej praktyki itd.

Zagadnienie regulacji zasad podejmowania i wykonywania zawodu nie jest obojętne z perspektywy konstytucyjnej. Podstawowym wzorcem oceny jest art. 65, w powiązaniu z art. 31 ust. 3 oraz art. 32, oraz 17 Konstytucji RP. Przede wszystkim należy zaznaczyć, że ustrojodawca w art. 65 zadeklarował, że każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego oraz literaturze przedmiotu podkreśla się, że wysłowiono w tym przepisie „trzy rodzaje praw pozostających w funkcjonalnym związku: prawo do wyboru i wykonywania zawodu, prawo do wyboru miejsca pracy, prawo do ochrony przed pracą przymusową. [...] Jednakże pełna wolność pracy to nie tylko brak przymusu, ale również brak ograniczeń polegających na uniemożliwieniu podmiotom prawnym wykonywania określonego zawodu czy zatrudnienia, nie przymuszając jednocześnie do

---

¹ W podstawowym dokumencie rządowym z tego zakresu wymieniona została liczba 334 zawodów, co wiąże się z odmienną niż unijna klasyfikacją specjalności lekarskiej i stanowisk w ramach zawodu lekarza. Zob. Regulowane zawody i działalności w Rzeczypospolitej Polskiej. Opis wymagań kwalifikacyjnych, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Warszawa 2008, s. 14-15.

² Art. 3 ust. 1a Dyrektywy 2005/36/WE, Dz.U. UE L 255 z 30.09.2005 z późn. zm.

³ A. Ciccone, E. Papaioannou, *Red Tape and Delayed Entry*, Journal of the European Economic Association, 2007, nr 5, s. 444-458.

robienia czegoś innego” (wyr. TK z 26 kwietnia 1999 roku, sygn. akt K 33/98). Podkreśla się, że zasada wolności pracy w ujęciu pozytywnym obejmuje tzw. aspekt kwalifikacyjny, tj. możliwość wyboru rodzaju pracy, przy czym wolność wyboru i wykonywania zawodu „nie oznacza nieograniczonej swobody w tym zakresie. Do ustawodawcy należy wyraźne określenie przesłanek, od spełnienia których zależy wykonywanie danego zawodu. Ustawodawca nie może być w tym zakresie arbitralny, ale jest zobowiązany również do uwzględniania interesu danych podmiotów” (wyrok TK z 19 marca 2001 roku, sygn. akt K 33/00). O ile z jednej strony ograniczenia wolności ekonomicznych, do jakich należy wolność wykonywania pracy, są mniej restrykcyjne niż w przypadku wolności i praw osobistych, o tyle wprowadzenie ograniczeń wykonywania pracy musi być uzasadnione koniecznością ochrony wartości konstytucyjnych, w szczególności tych, które wskazane zostały w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Zachodzi wobec powyższego konieczność uporządkowania docelowego stanu regulacji zasad podejmowania i wykonywania określonej grupy zawodów, tak aby zarówno ograniczenia były oparte o istotne i czytelne kryteria, jak również, by między regulacjami dotyczącymi podobnych grup zawodowych nie zachodziły istotne, pozbawione podstawy merytorycznej, różnice. Wśród kryteriów, jakie powinny być brane pod uwagę przy klasyfikacji grup zawodowych, w odniesieniu do których należy stosować zbieżne kryteria, należy przede wszystkim wymienić: (a) powiązanie danego zawodu z funkcją publiczną, jaką realizuje on w zastępstwie organów administracji publicznej; (b) przynależność do grupy zawodów zaufania publicznego, również tych, o których mowa w art. 17 ust. 1 Konstytucji; (c) rola danego zawodu w zapewnianiu bezpieczeństwa lub porządku publicznego, osobistego i bezpieczeństwa obrotu prawnego; (d) konieczność zapewnienia minimum kompetencji dla rozpoczęcia świadczenia usług określonego rodzaju. Poniżej przedstawiono kwalifikację zawodów, których regulacje ustrojowe zostały poddane proponowanej nowelizacji.

1. Dostęp do wykonywania zawodu ograniczony przede wszystkim ze względu na bezpieczeństwo odbiorców usług zawodów związanych z funkcją publiczną:

- 1) notariusz
- 2) komornik;

2. Dostęp do wykonywania zawodu ograniczony ze względu na charakter zawodu zaufania publicznego:

- 1) adwokat;
- 2) radca prawny;
- 3) notariusz (w uzupełnieniu do pkt 1)

3. Dostęp do zawodu ograniczony ze względu na istotne przesłanki związane z ochroną życia i zdrowia usługobiorców i innych osób:

A. Grupa ogólna:

- 1) przewodnik turystyczny górski;
- 2) międzynarodowy przewodnik wysokogórski;

B. Grupa, w odniesieniu do której istnieją przesłanki do udziału administracji publicznej w procesie uzyskiwania uprawnień do wykonywania zawodu:

- 1) instruktor nauki jazdy;
- 2) egzaminator osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdem i osób poddawanych kontrolnemu sprawdzaniu kwalifikacji;

C. Grupa, w stosunku do której możliwa jest regulacja na poziomie aktów wykonawczych, w związku ze sposobem zapisu ustawowego obecnej regulacji:

- 1) marynarz motorzysta żeglugi śródlądowej;
- 2) mechanik statkowy żeglugi śródlądowej;
- 3) obserwator radarowy żeglugi śródlądowej;
- 4) przewoźnik żeglugi śródlądowej;
- 5) stermotorzysta żeglugi śródlądowej;
- 6) szyper żeglugi śródlądowej;
- 7) starszy marynarz żeglugi śródlądowej
- 8) bosman żeglugi śródlądowej;
- 9) sternik żeglugi śródlądowej.

4. Dostęp do zawodu ograniczony ze względu na uprawnienia związane z bezpieczeństwem publicznym.

B. Grupa, w odniesieniu do której istnieją przesłanki do udziału administracji publicznej w procesie uzyskiwania uprawnień do wykonywania zawodu:

- 1) pracownik ochrony fizycznej I stopnia;
- 2) pracownik ochrony fizycznej II stopnia;
- 3) pracownik zabezpieczenia technicznego I stopnia;
- 4) pracownik zabezpieczenia technicznego II stopnia;
- 5) detektyw.

5. Dostęp do zawodu ograniczony głównie ze względu na konieczność weryfikacji zdolności posługiwania się specjalistyczną wiedzą:

A. Grupa ogólna:

- 1) pośrednik w obrocie nieruchomościami;
- 2) zarządca nieruchomości;
- 3) przewodnik turystyczny miejski;
- 4) przewodnik turystyczny terenowy;
- 5) pilot wycieczek;
- 6) doradca zawodowy;
- 7) pośrednik pracy;
- 8) specjalista do spraw rozwoju zawodowego;
- 9) specjalista do spraw programów;
- 10) lider klubu pracy;
- 11) doradca EURES;
- 12) asystent EURES.

B. Grupa, w odniesieniu do której istnieją przesłanki do udziału administracji publicznej w procesie uzyskiwania uprawnień do wykonywania zawodu:

- 1) bibliotekarz;
- 2) pracownik dokumentacji i informacji naukowej;
- 3) trener klasy drugiej;
- 4) trener klasy pierwszej;
- 5) trener klasy mistrzowskiej;
- 6) instruktor sportu;
- 7) geodeta w zakresie geodezyjnych pomiarów sytuacyjno-wysokościowych, realizacyjnych i inwentaryzacyjnych;

- 8) geodeta w zakresie rozgraniczania i podziałów nieruchomości (gruntów) oraz sporządzania dokumentacji do celów prawnych;
- 9) geodeta w zakresach geodezyjnych pomiarów podstawowych;
- 10) geodeta w zakresie geodezyjnej obsługi inwestycji;
- 11) geodeta w zakresie geodezyjnego urządzania terenów rolnych i leśnych;
- 12) geodeta w zakresie redakcji map;
- 13) geodeta w zakresach fotogrametrii i teledetekcji;
- 14) taksówkarz;
- 15) syndyk;
- 16) urzędnik sądowy (prokuratury).

Zróznicowanie rozwiązań legislacyjnych zmierzających do regulacji dostępu do wykonywania określonych zawodów powodowane jest *ratio legis* leżącym u ich źródeł. W zależności od wagi i zasadności argumentacji leżącej u podstaw tworzenia przez prawodawcę określonych barier dostępu do danego zawodu, optymalną jest jedna z dwóch strategii redukcji tych barier:

Deregulacja - redukcja ograniczeń stawianych przez prawodawcę przed osobami chcącymi wykonywać dany zawód, przy zgodzie co do pozostawienia go w katalogu zawodów regulowanych. Strategia ta dotyczy w szczególności zawodów zaufania publicznego. Prawodawca optymalizuje wtedy stosowane regulacje, kierując się rachunkiem kosztów generowanych przez konkretne rozwiązania i korzyści wynikających z ograniczenia asymetrii informacji na rynku. Deregulacja (a więc redukcja kosztów w rozumieniu ekonomicznym wejścia do zawodu) może obejmować różne obszary ograniczeń np.: zmniejszenie kosztów (finansowych) nabycia uprawnień do wykonywania danego zawodu, skrócenie ścieżki uzyskiwania uprawnień do wykonywania zawodu, czy też zwiększenia prawdopodobieństwa uzyskania uprawnień do wykonywania danego zawodu, np. poprzez ujednoczenie stosownych egzaminów.

Dereglamentacja - wyłączenie danego zawodu z katalogu zawodów regulowanych. Całkowita rezygnacja ustawodawcy z regulacji danego rynku jest efektywna w sytuacji, gdy brak jest przesłanek do dalszej interwencji państwa w danym segmencie rynku pracy. Zastosowanie tej strategii jest szczególnie zasadne w sytuacji, gdy przepisy regulujące dostęp do danego zawodu

są wynikiem przeszłej sytuacji na danym rynku (nastąpiły zmiany na rynku, za którymi nie nadąża prawodawca)⁴ lub też powstały pod naciskiem grup zawodowych zainteresowanych uzyskiwaniem korzyści z ograniczenia konkurencji na rynku.

Warto również podkreślić, że proces polegający na ograniczaniu dostępu do wybranych zawodów nie jest zjawiskiem nowym. Wśród przyczyn takiego stanu rzeczy wymienia się m.in. ograniczanie konkurencji przez grupy zawodowe w ramach limitowania liczby osób wykonujących dany zawód w celu uzyskania renty ekonomicznej, aktywizm ustawodawczy, rozszerzanie kompetencji przez administrację poprzez tworzenie nowych obowiązków i procedur, a także presja społeczna zmierzająca do przeniesienia ryzyka związanego z decyzją o korzystaniu z określonych usług z konsumenta na podmiot decydujący o dopuszczeniu do wykonywania danych usług, np. samorząd zawodowy.

Ograniczenia w dostępie do wykonywania określonych zawodów niosą za sobą wiele negatywnych skutków gospodarczo-społecznych. Wśród najważniejszych wymienia się niższy poziom zatrudnienia w sektorach objętych regulacją⁵. Szkodliwym ze społecznego punktu widzenia następstwem ograniczania dostępu do określonych zawodów jest potwierdzony empirycznie wyższy poziom bezrobocia w grupach szczególnie na nie narażonych.⁶ W przypadku Polski dotyczy to w szczególności osób młodych wchodzących na rynek pracy oraz kobiet zamierzających na niego powrócić po okresie macierzyńskim lub wychowawczym. Szereg barier, jakie stawiane są przed tymi osobami w zakresie spełnienia wymogów do wykonywania zawodu regulowanego zniechęca je do podejmowania wysiłku w zdobyciu odpowiednich uprawnień. Przyczynia się to do zmniejszenia elastyczności rynku pracy, powodując m.in. niedopasowanie alokacji siły roboczej. Negatywne konsekwencje regulacji dostępu do określonych zawodów nie ograniczają się jednak jedynie do jej potencjalnych przedstawicieli.

---

⁴ W literaturze ekonomicznej zjawisko to określane jest jako „path dependence”, co należy tłumaczyć jako zależność obecnie dokonywanych wyborów od przeszłych decyzji (często wydających się wówczas nieistotnymi). Zjawisko to występuje w szczególności w prawodawstwie, w sytuacji gdy przeszły akt prawny (od dawna nieadekwatny do realiów rynku) determinuje kształt obecnych rozwiązań legislacyjnych. Więcej o zjawisku „path dependence” w procesach politycznych np. P. Pierson, *Increasing Returns, Path Dependence, and the Study of Politics*, *The American Political Science Review* 2000, nr 2, s. 251-267.

⁵ F. Adams, J.D. Jackson, R.B. Ekelund, *Occupational Licensing in a “Competitive” Labor Market: The Case of Cosmetology*, *Journal of Labor Research* 2002, nr 2, s. 261-278; J. Jacob, D. Murray, *Supply-side effects of the 150-hour educational requirement to CPA licensure*, *Journal of Regulatory Economics* 2006, nr 2, s. 159-178; R. Jackson, *Post-Graduate Educational Requirements and Entry into the CPA Profession*, *Journal of Labor Research* 2006, nr 1, s. 101-114.

⁶ S. Dorsey, *Occupational Licensing and Minorities*, *Law and Human Behavior* 1983, nr 2-3, s. 171-181.

Niekorzystne zjawiska na rynku pracy (bezrobocie, niższe wynagrodzenia) dotyczą także przedstawicieli zawodów powiązanych z zawodami regulowanymi, a nawet przedstawicieli zawodów nieregulowanych⁷. W pierwszym przypadku ograniczenie liczby osób wykonujących zawód regulowany prowadzi do spadku popytu na świadczone im usługi. Ponadto badania empiryczne wskazują, że „odstrasające” działanie regulacji prowadzi do nieefektywnego wzrostu zainteresowania zawodami nieregulowanymi, powodując spadek wynagrodzeń przedstawicieli zawodów nieregulowanych⁸.

Zjawisko to prowadzi także do innego, trudniej dostrzegalnego, ale nie mniej szkodliwego następstwa, jakim jest spadek innowacyjności w obrębie regulowanej profesji. Na skutek zjawiska selekcji negatywnej najaktywniejsze jednostki (potencjalni innowatorzy) zostają zniechęcone do wyboru zawodu regulowanego. Podstawowe bodźce wywołujące ten efekt to odczucie braku perspektyw wykonywania danego zawodu regulowanego i/lub wysoka wartość kosztu zdobycia określonych uprawnień, np. koszt alternatywny czasu studiów i obowiązkowej praktyki⁹. W konsekwencji objęcie gospodarki zbyt szeroką regulacją może stać się przyczyną spadku zależnego od innowacyjności całkowitego wskaźnika produktywności, który uznany jest w ramach teorii wzrostu za jedyne niewyczerpalne źródło wzrostu gospodarczego¹⁰. Ograniczanie dostępu do wykonywania określonych zawodów rodzi również problem wyzysku, co zostało zauważone przez Parlament Europejski, w jego rezolucji z dnia 6 lipca 2010 r. wspierającej m.in. dostęp młodzieży do rynku pracy¹¹.

Nadmierne regulowanie zawodów niekorzystnie wpływa także na rozwój gospodarczy państwa, powodując obniżenie jego konkurencyjności. W ostatnich latach można zaobserwować tendencję do pogarszania się pozycji Polski w rankingach międzynarodowych badających konkurencyjność poszczególnych gospodarek. Przykładem takiego rankingu może być raport pt. *Global Competitiveness* przygotowywany przez Światowe Forum Ekonomiczne w Davos. Poniżej przedstawiono wartość zagregowanego indeksu konkurencyjności Polski w porównaniu z wybranymi gospodarkami rozwiniętymi.

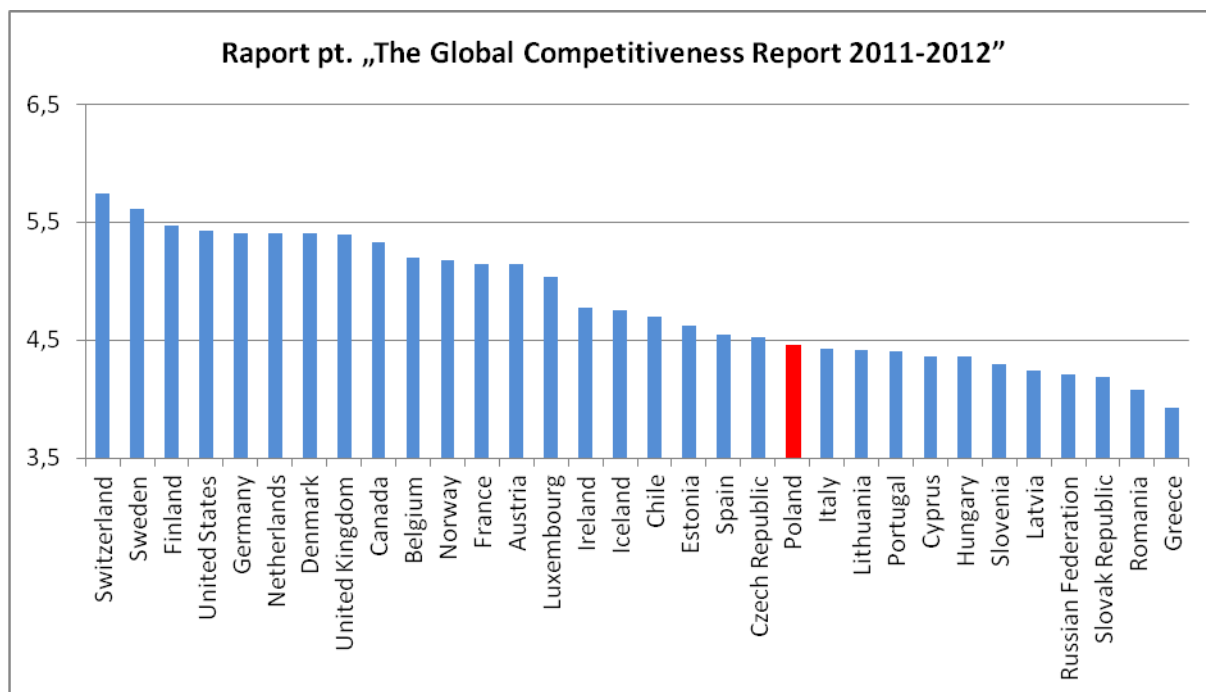
⁷ M. Kleiner, R. Kudrle, *Does Regulation Improve outputs and increase prices? The case of dentistry*, NBER Working Papers 5869, 1997.

⁸ M. Kleiner, M. Morris, A. Krueger, *The Prevalence and Effects of Occupational Licensing*, NBER Working Paper 14308, 2008.

⁹ *Ibidem*.

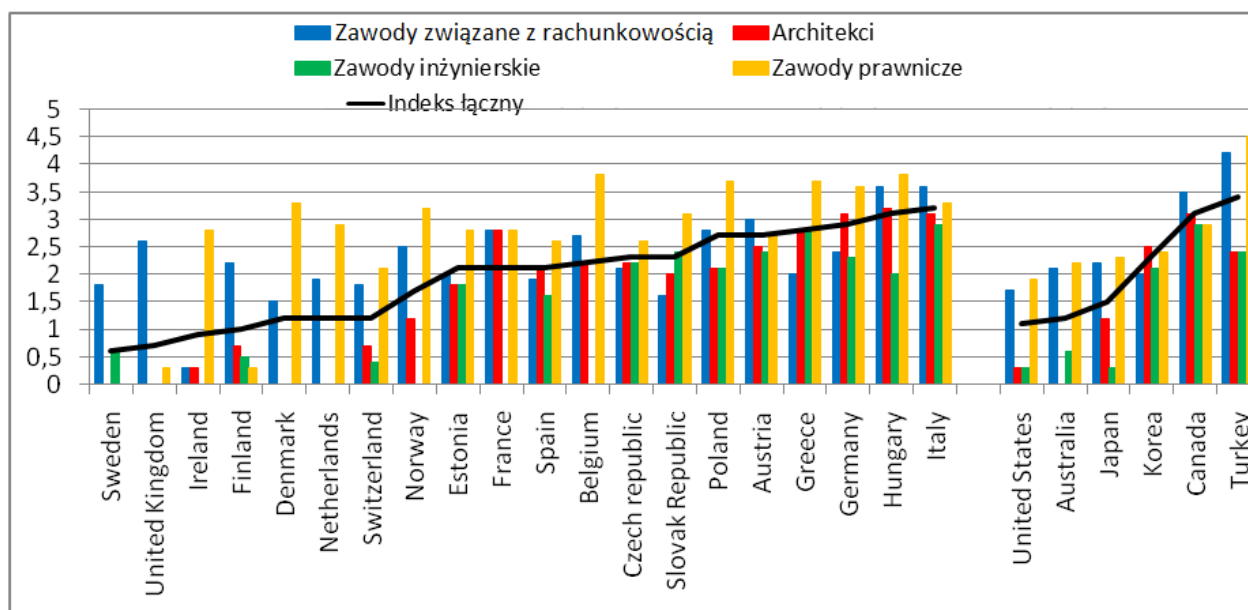
¹⁰ R. Barro, X. Sala-i-Martin, *Economic Growth*, MIT Press, 2004.

¹¹ Dz. U. UE z dnia 2 grudnia 2011 r. C 351 E/29.

Źródło: Światowe Forum Ekonomiczne, The Global Competitiveness Report 2011-2012.

W zakresie poszukiwania źródeł relatywnie niskiej konkurencyjności gospodarki polskiej wartymi przytoczenia są także wyniki prowadzonego przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) badania stopnia regulacji dostępu do wybranych grup zawodów.

Źródło: P. Conway, G. Nicoletti, Product market regulation in non-manufacturing sectors: measurement and highlights, OECD Economics Department Working Paper No. 530, Paryż 2006.

Na podstawie przytoczonych powyżej danych można stwierdzić, że zarówno ocena konkurencyjności gospodarki polskiej, jak i stopień regulacji dostępu do wybranych zawodów lokuje nas w rankingach poniżej większości rozwiniętych gospodarek.

Za znakomity przykład wpływu szerokiej ingerencji państwa w życie gospodarcze na funkcjonowanie gospodarek można uznać przebieg globalnego kryzysu w różnych grupach krajów. W przypadku gospodarek cechujących się niskim stopniem regulacji (Litwa, Łotwa Estonia) mieliśmy do czynienia z głębokim załamaniem spowodowanym szokiem zewnętrznym, a następnie szybką poprawą sytuacji gospodarczej. Zupełnie odmiennie na kryzys zareagowały przeregulowane gospodarki takich krajów jak Grecja czy Włochy. Jedną z przyczyn takiej sytuacji makroekonomicznej był systematyczny spadek konkurencyjności gospodarek tych krajów w ostatnich dekadach. W tym samym czasie nastąpiła również ekspansja regulacyjna działalności państwa, której jednym z przejawów było ograniczenie dostępu do wykonywania określonych zawodów.

Szeroki zakres regulacji dostępu do określonych zawodów jest przyczyną również osłabienia konkurencji w regulowanych branżach, prowadząc do wzrostu cen i spadku dostępności usług dla najuboższych członków społeczeństwa. Wzrost cen usług, a co za tym idzie wzrost wynagrodzeń przedstawicieli zawodów regulowanych (o tzw. rentę ekonomiczną), wykazano w badaniach empirycznych w tak różnorodnych profesjach jak np. technicy radiologii, farmaceuci czy księgowi.¹² Na podstawie badań amerykańskich szacuje się, że wysokość renty ekonomicznej waha się w przedziale 7 – 15 proc. w zależności od specyfiki danego zawodu jak i też zastosowanej metody obliczeniowej¹³. Nie ulega zatem wątpliwości, że opisywane efekty mogą mieć różne konsekwencje dla konkurencyjności gospodarki narodowej w zależności od struktury zawodów objętych regulacją. W przypadku usług świadczonych pomiędzy przedsiębiorcami a konsumentami beneficjentami deregulacji staną się bezpośrednio ci ostatni, ale ułatwienie dostępu do profesji świadczących usługi pomiędzy przedsiębiorcami przyczyni się do zmniejszenia ciężarów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Ciężary te stanowią najczęściej część kosztów stałych, np. usługi prawne lub księgowe, ochrona obiektów,

---

¹² Przykładowo E. Timmons, R. Thornton, *The Effects of Licensing on the Wages of Radiologic Technologists*, Journal of Labor Research 2008, nr 4, s. 336-346; J. Pfeffer, *Some Evidence on Occupational Licensing and Occupational Incomes*, Social Forces 1974, nr 1, s. 102-111.

¹³ M. Kleiner, A. Krueger, *Analyzing the extent and influence of occupational licensing on the labor market*, NBER Working Papers 14979, 2009.

pośrednictwo pracy, a ich relatywne znaczenie spada wraz ze wzrostem wielkości przedsiębiorstwa. Deregulacja dostępu do tych zawodów może przyczynić się do poprawy sytuacji małych i średnich przedsiębiorstw będących jednym z filarów polskiej gospodarki.

Innym efektem wysokiego poziomu regulacji zawodów jest zwiększanie kosztów funkcjonowania państwa. Wiąże się to z koniecznością ponoszenia wydatków na utrzymanie systemu, np. kosztów funkcjonowania rejestrów czy też wynagrodzeń dla członków komisji egzaminacyjnych. Poza kosztami utrzymywania istniejącego systemu regulacji nie wolno również zapominać o kosztach związanych z przygotowywaniem okresowych nowelizacji ustaw i rozporządzeń regulujących dany zawód. Ponieważ jeden akt prawny nie może trwale uregulować ewoluującego rynku, konieczna okazuje się jego permanentna nowelizacja.

Utrzymywanie kosztownych dla gospodarki przepisów mogłaby uzasadniać jedynie adekwatna poprawa sytuacji konsumentów. Zwolennicy regulacji zawodów uważają bowiem, że spadek podaży i wzrost cen usług są konsekwencją selekcji najlepszych usługodawców. Pogląd taki ma źródło w zjawisku asymetrii informacji występującym na wielu rynkach¹⁴. W analizowanych przypadkach, asymetria informacji oznacza, że konsument nie jest w stanie wejść w posiadanie informacji, którymi dysponuje usługodawca, a więc zweryfikować jakości jego usług. Naturalną konsekwencją jest więc wystąpienie zjawiska selekcji negatywnej – cena obniża się a lepsze produkty/ usługi są wypierane z rynku (tzw. wyścig do dna). Klasycznej koncepcji asymetrii informacji towarzyszy jednak przyjęcie milczącego założenia o bierności i bezradności konsumenta. W klasycznym, podręcznikowym przykładzie rynku używanych samochodów¹⁵, abstrahuje się od wszystkich powszechnie znanych konsumentom sposobów weryfikacji zapewnień sprzedawców.

Narzędziem opisu tych „sposobów” jest tzw. teoria sygnałów, która została opracowana przez A. Spence’a. Jej podręcznikowym przykładem jest rola dyplomów na rynku pracy. Nawet przy założeniu, że wykształcenie samo w sobie nie zwiększa produktywności, dyplom jest sygnałem większych zdolności pracownika¹⁶. Mechanizm wysyłania (intencjonalnego) sygnałów

---

¹⁴ Za badania poświęcone asymetrii informacji na rynkach Komitet Noblowski nagrodził w 2001 r. trzech ekonomistów: J. Stiglitz, G. Akerlofa i A. Spence’a.

¹⁵ G. Akerlof, *The Market for 'Lemons': Quality Uncertainty and the Market Mechanism*, Quarterly Journal of Economics 1984, nr 3, s. 488–500.

¹⁶ A. M. Spence, *Signaling in retrospect and the informational structure of markets*, Nobel Prize Lecture, 8 XII 2001.

może być niezwykle pomocny w analizie alternatywnych scenariuszy regulacji zawodów, zwłaszcza w przypadku tzw. usług incydentalnych. Przykładowo alternatywnym do państwowej regulacji sposobem oceny jakości usług świadczonych przez lekarza, są wysyłane przez niego sygnały, np. certyfikat umieszczony w widocznym miejscu jego gabinetu lub umieszczenie przez niego na swojej stronie internetowej forum wymiany opinii o jego usługach.

W ostatnich latach w literaturze ekonomicznej zwraca się także uwagę na wpływ rozwoju technologii komunikacyjnych w odniesieniu do poziomu asymetrii informacji oraz kosztów transakcyjnych. Rozwój takich usług internetowych jak sklepy czy aukcje internetowe zmieniły sytuację na wielu rynkach. Także w przypadku usług Internet oferuje możliwości nie tylko odnalezienia i porównania ofert różnych usługodawców, ale również skorzystania z bogatej i chętnie udostępnianej w postaci ocen i komentarzy wiedzy innych konsumentów.

Istnieją też inne przyczyny nieskuteczności regulacji, jako narzędzia ochrony konsumenta. Praktyki stosowane przez różne grupy wykonujące zawody regulowane takie jak narzucanie cen, ograniczenie możliwości reklamy, tworzenie barier wejścia do danego zawodu, narzucanie sposobu produkcji szkodzą przede wszystkim konsumentom. Różne ograniczenia zmniejszają bowiem skłonność do wydajnej pracy, obniżania kosztów, w tym także cen, zwiększania jakości oraz oferowania nowych produktów i usług. Istnieje bogata literatura empiryczna weryfikująca twierdzenia zwolenników szerokiej regulacji zawodów, co do wzrostu jakości świadczonych usług. Większość powoływanych badań co prawda powstało w Stanach Zjednoczonych, należy jednak podkreślić, że u podstaw opisywanych efektów leżą uniwersalne zachowania, a uzyskane wyniki mogą z powodzeniem znaleźć odniesienie do Polski. Przykładowo wykazano, że nawet w przypadku profesji, w których możemy mówić o silnej asymetrii informacji takich jak budownictwo, nie stwierdza się istotnych różnic w jakości usług świadczonych przez podmioty objęte bądź nie regulacją¹⁷. Świadczyć to może o właściwym działaniu mechanizmów wysyłania i odbioru sygnałów.

Warte zauważenia są także bodźce wywierane przez regulację zawodów i ich skutki na konsumentów – spadek dostępności i wzrost cen usług. Najistotniejszym z nich będzie zachęta do

---

¹⁷ D. Skarbek, *Occupational Licensing and Asymmetric Information: Post-Hurricane Evidence from Florida*, Cato Journal 2008, nr 1, s. 73-82.

samodzielnego wykonywania usług zastrzeżonych dla certyfikowanych specjalistów¹⁸. Wykazano także, że regulacje forsowane przez grupy zainteresowane ograniczeniem konkurencji, są w stanie zablokować dostęp do danego rynku nawet pomimo jego rozwoju. Przykładowo w Calgary, pomimo podwojenia liczby mieszkańców (i zatrudnionych) liczba taksówek pozostała nie zmieniona na przestrzeni ostatnich 25 lat¹⁹.

Przedmiotem badań stały się też konsekwencje reform deregulacyjnych przeprowadzonych w wielu, różniących się specyfiką krajach. Analizowano między innymi konsekwencje reform deregulujących rynek przewozów taksówką w Irlandii, Szwecji, Norwegii, Holandii, Australii, Nowej Zelandii oraz Stanach Zjednoczonych²⁰. Wykazano, że w większości przypadków prowadzą one do wzrostu liczby taksówek, spadku cen i poprawy jakości (szybkości) realizacji usługi²¹. Badania opinii klientów przed i po przeprowadzeniu reformy deregulacyjnej potwierdzają jej korzystne następstwa²².

O ile w przypadku oceny konsekwencji deregulacji dostępu do zawodów elektryka, budowlańca czy taksówkarza zróżnicowanie pomiędzy kontynentalnym i anglosaskim systemem prawnym nie odgrywa istotnej roli, to w przypadku skutków deregulacji dostępu do zawodów prawniczych czynnik ten musi zostać *explicite* uwzględniony w analizie. Okazuje się jednak, że zarówno w krajach o tradycji anglosaskiej (Wielka Brytania)²³, jak i kontynentalnej (Szwecja)²⁴ liberalizacja dostępu do zawodu profesjonalnego pełnomocnika procesowego prowadzi do spadku cen oferowanych usług.

Konstytucja RP w art. 65 ust. 1 każdemu zapewnia wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy. Wolność ta nie jest jednak absolutna i jak każda podlega

¹⁸ Tezę tą potwierdzają przykładowo badania empiryczne stwierdzające wyższą liczbę śmiertelnych porażek prądem w stanach o bardziej restrykcyjnej regulacji dostępu do zawodu elektryka. Zob. S. Carrol, R. Gaston, *Occupational Restrictions and the Quality of - Service Received: Some Evidence*, Southern Economic Journal 1981, nr 4, s. 959 i n.

¹⁹ D. Seymour, *The Case for Taxi Deregulation*, Frontier Centre for Public Policy, FCPP Policy Series no. 55, February 2009.

²⁰ J. T. Bekken, F. Longva, *Impact of Taxi Market Regulation*, TØI report 658/2003, Oslo, May 2003.

²¹ Do wniosku, że deregulacja dostępu do zawodu taksówkarza nie prowadzi do negatywnych efektów przewidywanych przez przedstawicieli branży dochodzi też większość autorów badań z tego zakresu omówionych przez A. T. Moore'a i T. Balakera, *Do Economists Reach a Conclusion on Taxi Deregulation?*, Econ Journal Watch 2006, nr 1, s. 109-132.

²² *(De)Regulation of the taxi industry*, OECD, Paryż, 2007.

²³ J. Love, F. Stephen, D. Gillanders, A. Paterson, *Spatial Aspects of Deregulation in the Market for Legal Services*, Regional Studies 1992, nr 2, s. 137-147.

²⁴ F. Stephen, C. Burns, *Liberalization of Legal Services*, Institute for Law Economy and Global Governance, 2007.

ograniczeniom, które zgodnie z dyspozycją art. 31 ust. 3 Konstytucją mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Co istotne, ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Rozbudowany system zawodów regulowanych w Polsce budzi wątpliwości co do tego, czy wprowadzone ograniczenia wolności wyboru i wykonywania zawodu spełniają wymogi określone w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Nie można też nie zauważać, że nadmierne ograniczanie dostępu do wykonywania zawodów jest sprzeczne z unijną zasadą swobody przepływu pracowników. Jej niepełna realizacja utrudnia rozwój jednolitego rynku wspólnotowego, a w konsekwencji nie sprzyja zwiększaniu konkurencyjności Unii Europejskiej, której niezbędnym elementem jest mobilność zawodowa jej obywateli.

W odniesieniu do wpływu proponowanych zmian na możliwość wykonywania zawodu w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej należy podkreślić, że deregulacja zawodów objętych projektem ustawy nie ograniczy wolności świadczenia usług transgranicznych mających charakter okazjonalny i tymczasowy. Działalność ta regulowana jest w Unii Europejskiej bardzo liberalnie. Odnoszą się do niej przepisy m.in. dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym²⁵ oraz dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych²⁶.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 16 dyrektywy z dnia 12 grudnia 2006 r. państwa zobowiązane są do uznania prawa usługodawców do świadczenia usług w państwie członkowskim innym niż to, w którym prowadzą przedsiębiorstwo oraz zapewnienia możliwości swobodnego podjęcia i prowadzenia działalności na swoim terytorium. Świadczenie usług ma miejsce tylko w razie przeniesienia się usługodawcy na terytorium państwa przyjmującego w celu tymczasowego i okazjonalnego wykonywania zawodu. Element czasowy stanowi podstawowe kryterium pozwalające na odróżnienie świadczenia usług transgranicznych od stałego wykonywania danego zawodu na terenie innego państwa. Z kolei dyrektywa z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych dotyczy zniesienia barier związanych jedynie z kwalifikacjami zawodowymi, przy czym jej postanowienia pozostają bez

---

²⁵ Odpowiednio Dz.U.UE.L.2006.376/36

²⁶ Odpowiednio Dz. Urz. EU L 255 z 30.09.2005 z późn. zm.

wpływu na zakres innych dozwolonych ograniczeń, które mogą być nakładane przez poszczególne państwa na usługodawców świadczących usługi transgraniczne.

Co do zasady art. 56 i 57 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) wymagają nie tylko zniesienia wszelkiej dyskryminacji wobec osoby świadczącej usługi ze względu na jej przynależność państwową, ale również wszelkich ograniczeń swobody świadczenia usług nałożonych na tej podstawie, że osoba świadcząca usługi ma siedzibę w państwie członkowskim innym niż to, w którym usługa jest świadczona. W szczególności państwo członkowskie nie może uzależniać wykonania usług na swoim terytorium od przestrzegania wszystkich warunków wymaganych do założenia przedsiębiorstwa, co prowadziłoby do pozbawienia skuteczności postanowień Traktatu mających zapewnić swobodę świadczenia usług.

Ze względu na specyficzne wymagania w odniesieniu do niektórych usług, okoliczność, że Państwo Członkowskie uzależnia ich świadczenie od spełnienia warunków co do kwalifikacji osoby świadczącej usługi, na podstawie przepisów regulujących taką działalność w zakresie jurysdykcji tego państwa, nie może być uznana za niezgodną z art. 56 i 57 TFUE. Niemniej jednak, jako jedna z podstawowych zasad Traktatu, swoboda świadczenia usług może podlegać ograniczeniom tylko przez przepisy, które są uzasadnione interesem ogólnym i mają zastosowanie wobec wszystkich osób i przedsiębiorstw działających na terytorium państwa, w którym usługa jest świadczona, w takim zakresie, w jakim interes ten nie jest chroniony przez przepisy, którym osoba świadcząca takie usługi podlega w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę. Podkreślić należy, że takie wymogi muszą być obiektywnie uzasadnione koniecznością zapewnienia, że przestrzegane są zasady wykonywania zawodu i że zagwarantowane są szczególne interesy podlegające ochronie.

Do osoby, która posiada prawo wykonywania zawodu w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej (państwo siedziby), w razie przeniesienia się do innego państwa (przyjmującego) w celu tymczasowego i okazjonalnego wykonywania zawodu, przewiduje się uproszczoną procedurę. Co do zasady wobec niej nie znajdują zastosowania przepisy stosowane w przypadku osób zamierzających w sposób stały i ciągły wykonywać zawód na terytorium tego państwa. Państwa członkowskie nie mogą ograniczać swobodnego świadczenia usług poprzez nakładanie dodatkowych wymogów dotyczących kwalifikacji zawodowych, o ile dana osoba prowadzi zgodnie z prawem działalność w państwie siedziby. Oznacza to, że prowadzący stałą działalność w innym państwie może korzystać z tej swobody bez konieczności uzyskiwania stosownych zezwoleń, dokonywania dodatkowej rejestracji czy też poddania się procedurze

uznania kwalifikacji. Uproszczone procedury przewidziane w przepisach dyrektywy 2005/36/WE dotyczące kwalifikacji zawodowych mają zastosowanie do wszystkich objętych nią zawodów, zarówno w przypadku osób pracujących na własny rachunek, jak i wobec pracowników najemnych.

Deregulacja w proponowanym zakresie nie wpłynie negatywnie na możliwość świadczenia przez polskich obywateli usług transgranicznych w innych państwach, gdzie odpowiednie zawody pozostają regulowane bądź zakres regulacji jest szerszy niż w prawodawstwie polskim. W tym kontekście należy się odwołać do funkcjonującego w prawie europejskim pojęcia odwrotnej dyskryminacji. Polega ona na nakładaniu nadmiernych obciążeń i stawianiu barier wobec własnych obywateli w sytuacji, w której obywatele innych państw UE mają łatwiejszy dostęp. Taki stan faktyczny wynika bardzo często z rozdzwiewku między liberalnymi i egalitarnymi regulacjami unijnymi (w tym i dyrektywy 2005/36/WE) a regulacjami krajowymi, które zawierają dodatkowe wymogi.

W przypadku dostępu do zawodów częstym zjawiskiem jest sytuacja, w której mieszkaniec obywatel Unii niebędący obywatelem danego kraju może dużo łatwiej uzyskać możliwość wykonywania danego zawodu dzięki uznaniu kompetencji uzyskanych w kraju pochodzenia niż obywatel kraju przyjmującego starający się o zdobycie danych kwalifikacji na podstawie prawa krajowego. W rezultacie dochodzi do dyskryminacji obywateli kraju przyjmującego, którzy zdobywając uprawnienia muszą spełnić więcej wymagań niż obywatele innych państw unii, którzy korzystają z uznania kompetencji w tym zakresie. Nie jest to jednak przypadek dyskryminacji w rozumieniu art. 49 TFUE, gdyż w sytuacji tej nie dochodzi do ograniczenia żadnej unijnej swobody. W konsekwencji obywatel nie może powołać się na niezgodność z prawem UE przepisów krajowych przez sądem.

Nie ulega jednak wątpliwości, iż sytuacja, w której prowadzenie działalności przez podmioty krajowe jest trudniejsze niż możliwość świadczenia analogicznych usług przez obywateli innych krajów UE jest szkodliwa i wywiera negatywny wpływ na rozwój zarówno przedsiębiorczości jak i zmniejszenie poziomu bezrobocia w kraju.

Nadmierna regulacja ze strony polskiego prawodawcy dostępu do zawodów polegająca na nakładaniu na własnych obywateli często nadzwyczajnych warunków dostępu do zawodu stawia ich w niekorzystnej sytuacji w porównaniu z obywatelami innych państw, zmniejszając ich konkurencyjność na europejskim rynku pracy. Dodatkowo może ona prowadzić do utrudnienia sytuacji na polskim rynku pracy poprzez faworyzowanie podmiotów zagranicznych.

Wynikiem nadmiernej regulacji dostępu do zawodów w Polsce jest wykształcenie swoistej „turystyki uprawieniowej” w wyniku, której polscy obywatele jeżdżą do innych krajów UE w celu uzyskania uprawnień do wykonania zawodu. Okoliczność ta dodatkowo potwierdza, jak bezprzedmiotowe są regulacje pogarszające sytuację polskich obywateli w ich własnym kraju skoro muszą szukać pomocy za granicą.

W zaleceniu Rady Unii Europejskiej z dnia 10 lipca 2012 r. w sprawie krajowego programu reform Polski z 2012 r. oraz zawierającym opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na lata 2012-2015²² Rada wyraźnie wskazuje że istniejące w Polsce ograniczenia w świadczeniu usług w ramach wolnych zawodów są istotną przeszkodą dla dalszego rozwoju, w szczególności w sektorze budownictwa, transportu i opieki zdrowotnej. Jednym z zaleceń Rady unii europejskiej jest zmniejszenie ograniczeń w świadczeniu usług w ramach wolnych zawodów.

***

Projekt ustawy stanowi pierwszy etap otwierania dostępu do zawodów regulowanych. Lista powstała w toku uzgodnień międzyresortowych - poszczególne ministerstwa zgłosiły swoje stanowisko w zakresie konieczności, bądź braku konieczności regulacji zawodów sobie podległych i ewentualnego jej stopnia. W ramach dalszych uzgodnień międzyresortowych wytypowana została lista zawodów, które zostaną poddane deregulacji w pierwszej kolejności. Kryteria tego wyboru były wieloaspektowe i składały się z takich elementów jak: złożoność regulacji, oczekiwania społeczne, stopień zaawansowania analiz nad daną profesją w poszczególnych ministerstwach, łatwość uzyskania wpływu na rynek pracy. Szczegółowe rozwiązania przedmiotowego projektu ustawy powstawały w ścisłej współpracy z właściwymi ministerstwami. W wyniku tego współdziałania Ministerstwo Sprawiedliwości przygotowało projekt obejmujący swoim zakresem następujące zawody:

- 1) adwokata;
- 2) radcy prawnego;
- 3) notariusza;
- 4) komornika;
- 5) syndyka;
- 6) urzędnika sądowego (prokuratury);

---

²² (2012/C 219/19), <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2012:219:SOM:PL:HTML>

- 7) detektywa;
- 8) pracownika ochrony fizycznej I stopnia;
- 9) pracownika ochrony fizycznej II stopnia;
- 10) pracownika zabezpieczenia technicznego I stopnia;
- 11) pracownika zabezpieczenia technicznego II stopnia;
- 12) pośrednika w obrocie nieruchomościami;
- 13) zarządcy nieruchomości;
- 14) trenera klasy drugiej;
- 15) trenera klasy pierwszej;
- 16) trenera klasy mistrzowskiej;
- 17) instruktora sportu;
- 18) przewodnika turystycznego miejskiego;
- 19) przewodnika turystycznego terenowego;
- 20) przewodnika turystycznego górskiego;
- 21) międzynarodowego przewodnika wysokogórskiego;
- 22) pilota wycieczek;
- 23) doradcy zawodowego;
- 24) pośrednika pracy;
- 25) specjalistę do spraw rozwoju zawodowego;
- 26) specjalistę do spraw programów;
- 27) lidera klubu pracy;
- 28) doradcę EURES;
- 29) asystenta EURES;
- 30) bibliotekarza;
- 31) pracownika dokumentacji i informacji naukowej;
- 32) instruktora nauki jazdy;
- 33) egzaminatora osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdem i osób poddawanych kontrolnemu sprawdzaniu kwalifikacji;
- 34) taksówkarza;
- 35) geodety w zakresie geodezyjnych pomiarów sytuacyjno-wysokościowych, realizacyjnych i inwentaryzacyjnych;

- 36) geodety w zakresie rozgraniczania i podziałów nieruchomości (gruntów) oraz sporządzania dokumentacji do celów prawnych;
  - 37) geodety w zakresach geodezyjnych pomiarów podstawowych;
  - 38) geodety w zakresie geodezyjnej obsługi inwestycji;
  - 39) geodety w zakresie geodezyjnego urządzania terenów rolnych i leśnych;
  - 40) geodety w zakresie redakcji map;
  - 41) geodety w zakresach fotogrametrii i teledetekcji;
- a pośrednio także zawody:
- 42) marynarza motorzystę żeglugi śródlądowej;
  - 43) mechanika statkowego żeglugi śródlądowej;
  - 44) obserwatora radarowego żeglugi śródlądowej;
  - 45) przewoźnika żeglugi śródlądowej;
  - 46) sternomotorzystę żeglugi śródlądowej;
  - 47) szypra żeglugi śródlądowej;
  - 48) starszego marynarza żeglugi śródlądowej;
  - 49) bosmana żeglugi śródlądowej;
  - 50) sternika żeglugi śródlądowej.

Tym samym w projekcie ustawy dokonuje się zmian w następujących ustawach:

- 1) z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 2) z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze;
- 3) z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych;
- 4) z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne;
- 5) z dnia 19 października 1990 r. o Straży Granicznej;
- 6) z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie;
- 7) z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym;
- 8) z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach;
- 9) z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami;
- 10) z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia;
- 11) z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych;
- 12) z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji;

- 13) z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury;
- 14) z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji;
- 15) z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej;
- 16) z dnia 6 lipca 2001 r. o usługach detektywistycznych;
- 17) z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym;
- 18) z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze;
- 19) z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych;
- 20) z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 21) z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym;
- 22) z dnia 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy o pracownikach sądów i prokuratury;
- 23) z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka;
- 24) z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze;
- 25) z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie;
- 26) z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami;
- 27) z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze.

Zmiany w ustawach wymienionych w pkt 1, 5, 8, 18, 19 i 24 mają charakter zmian dostosowawczych i są wynikiem otwierania zawodów w pozostałych ustawach. Zakres tych zmian zostanie omówiony wraz z deregulowanym zawodem, którego dotyczą.

Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze

Zawód: **adwokat (aplikant adwokacki)**.

Proponowane zmiany w zakresie ustawy - Prawo o adwokaturze, jak również analogiczne zmiany w zakresie ustawy o radcach prawnych, zmierzają do ułatwienia dostępu do zawodu adwokata i radcy prawnego, przez:

1. poszerzenie katalogu osób uprawnionych do wpisu na listy adwokatów i radców prawnych bez konieczności odbycia odpowiedniej aplikacji i złożenia odpowiednich egzaminów zawodowych,

2. poszerzenia katalogu osób uprawnionych do przystąpienia do tych egzaminów bez wymogu odbycia aplikacji,
3. skrócenie okresu stażu umożliwiające przystąpienie do ww. egzaminów bez wymogu odbycia aplikacji,
4. likwidację części testowej egzaminów zawodowych.

Istotnym celem proponowanych zmian jest rozszerzenie dostępnych opcji rozwoju i awansu zawodowego w zawodach prawniczych i w rezultacie zwiększenie konkurencyjności wśród przedstawicieli przedmiotowych zawodów poprzez ułatwienie mobilności pomiędzy nimi. Pozwolą one na większe otwarcie rynku pracy dla ludzi młodych, którzy właśnie skończyli edukację i rozpoczynają pracę zawodową. Pozytywnym efektem zmian powinien być także spadek cen usług i wzrost ich jakości spowodowany większą konkurencyjnością. Projektowane zmiany mają szerokie poparcie społeczne i wychodzą naprzeciw oczekiwaniom społeczeństwa w tym zakresie.

W zakresie ustawy – Prawo o adwokaturze:

Proponuje się poszerzenie katalogu osób uprawnionych do wpisu na listę adwokatów bez konieczności odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego o osoby:

- które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny, a także o osoby posiadające tytuł doktora nauk prawnych i równocześnie, które przez co najmniej 3 lata pracowały przy tworzeniu projektów ustaw i rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych,
- o komorników z trzyletnim stażem,
- o osoby wykonujące w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego. Osoby takie wykonują zadania analogiczne, jak asystenci sędziego, z tym, że nie są zatrudnione na tym stanowisku, co uniemożliwia im skorzystanie z uprawnień przyznanym asystentom sędziego.

Projekt zakłada skrócenie z pięciu do trzech lat okresu stażu pracy dla osób, które zatrudnione były na stanowiskach: referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego,

asystenta sędziego, asystenta prokuratora, czy też bezpośrednio wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej w kancelariach adwokackich lub radcy prawnego lub na rzecz urzędów organów władzy publicznej, umożliwiając przystąpienie do egzaminu adwokackiego bez wymogu odbycia aplikacji.

W projekcie poszerzono także katalog osób uprawnionych do przystąpienia do egzaminu adwokackiego bez wymogu odbycia aplikacji:

- o osoby pracujące przy tworzeniu projektów ustaw i rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego,
- o osoby, które zdały egzamin komorniczy.

Proponuje się likwidację części testowej egzaminu adwokackiego i jednocześnie dodanie do zakresu egzaminu zadania z zasad wykonywania zawodu oraz możliwość rozwiązania zadania z prawa rodzinnego. Egzamin adwokacki będzie składał się zatem z pięciu części (po jednym zadaniu z zakresu prawa karnego, cywilnego lub rodzinnego, gospodarczego i administracyjnego oraz z zakresu zasad wykonywania zawodu), co pociąga za sobą modyfikację przepisów dotyczących zasad przeprowadzania egzaminu.

W projekcie ustawy zniesiono obowiązek powołania zastępców egzaminatorów jako członków komisji egzaminacyjnej. Dodatkowo dokonano zmian w przepisach dotyczących zespołu przygotowującego zadania na egzamin zawodowy, wprowadzając m. in. quorum w celu usprawnienia prac zespołu.

Proponuje się także uregulowanie statusu aplikanta adwokackiego. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom samorządu zawodowego adwokatów, w projekcie ustawy zaproponowano rozwiązania mające na celu wyznaczenie ram czasowych dla pozostawiania osoby, która odbyła aplikację adwokacką, aplikantem adwokackim. Zaproponowane zmiany jednoznacznie wskazują, do którego momentu aplikant może zastępować przed sądem swojego patrona, jak również w jakim przypadku rada może skreślić aplikanta z listy. Zmiany te zniosą również barierę dla aplikantów w zakresie świadczenia pomocy prawnej, ponieważ brak jasnych przepisów w zakresie statusu aplikanta po zdaniu egzaminie zawodowym, powodował, że sądy niejednokrotnie nie dopuszczały możliwości zastępowania patrona przez aplikanta po odbyciu aplikacji. Zmiany te określono poprzez wskazanie, do którego momentu aplikant może zastępować przed sądem swojego patrona (6 miesięcy od otrzymania zaświadczenia o odbyciu

aplikacji, które ma być wydane nie później niż w terminie 14 dni od dnia zakończenia aplikacji). Doprecyzowane zostały również przepisy określające cele aplikacji.

Dodatkowo w projekcie proponuje się rezygnację z zamieszczania ogłoszeń o egzaminach w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i pozostawienie obowiązku zamieszczania ich tylko w Biuletynie Informacji Publicznej. Taka forma wydaje się być wystarczającym źródłem informacji, dodatkowo zapewni to zmniejszenie wydatków budżetu państwa. Zmieniony został również przepis co do terminu ogłoszenia o egzaminie zawodowym. Minister Sprawiedliwości będzie ogłaszał o egzaminie na co najmniej 90 dni przed terminem egzaminu. Konieczność tej zmiany wynika z obecnego trybu odbywania aplikacji, która kończy się 31 grudnia.

W projekcie ustawy wprowadzony został również przepis, zgodnie z którym z urlopu przed egzaminem adwokackim będzie można korzystać tylko jeden raz, a nie jak obecnie wielokrotnie. Skorzystanie z tego uprawnienia będzie niezależne od zgody pracodawcy, a wysokość wynagrodzenia będzie wynosiła wówczas 80%. Zmiana ta ma wpłynąć pozytywnie na rozwój przedsiębiorczości.

Ponadto uzależniono zachowanie prawa do wynagrodzenia, w przypadku zwolnienia od pracy w celu uczestniczenia w obowiązkowych zajęciach szkoleniowych na aplikacji, od uzyskania zgody od pracodawcy na odbywanie aplikacji. Zmiany te mają wpłynąć pozytywnie na rozwój przedsiębiorczości.

W przepisach przejściowych wskazano, że zakres, tryb i sposób przeprowadzania egzaminu adwokackiego, radcowskiego oraz notarialnego w roku 2013 i 2014 odbywać się będzie na dotychczasowych zasadach, z tym że egzaminy nie będą obejmowały zadania polegającego na rozwiązaniu testu. Nowe będą już składy komisji, tzn. brak będzie zastępców egzaminatorów.

W projekcie skrócono również czas na podejmowanie uchwał o wpisie na listę adwokatów przez okręgową radę adwokacką oraz czas na przesłanie uchwały o wpisie wraz z aktami do Ministra Sprawiedliwości. W obecnym stanie prawnym od dnia złożenia wniosku o wpis na listę adwokatów (i analogicznie radców prawnych) do dnia wpisania zainteresowanej osoby na taką listę może minąć aż 90 dni. Przepisy nowelizujące mają na celu skrócenie terminów od zdania egzaminów zawodowych i złożenia wniosku o wpis na listę adwokatów czy radców prawnych do momentu podjęcia wykonywania zawodu zaufania publicznego do 51 dni, co umożliwi przyspieszenie uzyskania uprawnień zawodowych, a tym samym wykonywanie zawodu. Ma

temu służyć skrócenie z 30 do 14 dni terminu na podjęcie uchwały w sprawie wpisu na listę, podejmowane przez okręgową radę adwokacką lub okręgową radę radców prawnych. Jednocześnie termin 14 dni wydaje się być wystarczającym do zwołania stosownych organów samorządu zawodowego i podjęcia uchwał. Z kolei skrócenie z 30 do 7 dni terminu odnoszącego się do przekazania Ministrowi Sprawiedliwości uchwał o wpisie na listę adwokatów lub radców prawnych, wynika z faktu, że jest to termin dotyczący czynności o charakterze technicznym, które mogą być wykonane w krótszym czasie. Ponadto skrócony został z 30 do 7 dni termin przysługujący okręgowym radom adwokackim oraz radom okręgowych izb radców prawnych na zawiadomienie Ministra Sprawiedliwości o każdej uchwale o odmowie wpisu na listę. Pozostawienie Ministrowi Sprawiedliwości terminu 30 dni na wniesienie sprzeciwu od wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych jest uzasadnione faktem, że musi się on zapoznać z dokumentacją dostarczaną ze wszystkich izb samorządów zawodowych w Polsce.

Niezależnie od powyższych zmian, związanych bezpośrednio z ułatwieniem dostępu do zawodu adwokata, proponuje się także zmianę mającą na celu doprecyzowanie na czym polega wykonywanie zawodu adwokata w zakresie działalności pro bono.

W tym miejscu należy wskazać, że w projekcie odstąpiono od skrócenia czasu trwania aplikacji, zarówno adwokackiej, jak i radcowskiej, notarialnej, jak i komorniczej. Nastąpiło to w związku z licznymi uwagami zgłoszonymi na etapie konsultacji społecznych. Jakkolwiek na skutek uwagi wniesionej przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, należy wskazać, że zmiany takie zostaną dokonane w przyszłości po zmianie systemu nauczania studentów wyższych studiów prawniczych na uczelniach, która będzie przygotowywała absolwentów prawa do praktycznej znajomości prawa.

Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Zawód: radca prawny (aplikant radcowski).

Zaproponowane zmiany w ustawie o radcach prawnych są analogiczne do zmian dotyczących zawodu adwokata, tj. poszerzenie katalogu osób uprawnionych do wpisu na listę radców prawnych bez konieczności odbycia aplikacji radcowskiej i złożenia egzaminu

radcowskiego oraz katalogu osób uprawnionych do przystąpienia do egzaminu radcowskiego bez wymogu odbycia aplikacji radcowskiej, skrócenie o dwa lata wymaganego okresu stażu na określonych stanowiskach, jaki umożliwia przystąpienie do egzaminu radcowskiego bez wymogu odbycia aplikacji, likwidacja części testowej egzaminu radcowskiego, wprowadzenie zadania z zakresu zasad wykonywania zawodu, zniesienie obowiązku powoływania zastępców egzaminatorów jako członków komisji egzaminacyjnych, doprecyzowanie przepisów dotyczących aplikanta radcowskiego oraz kwestii związanych z nieodpłatnym świadczeniem pomocy prawnej.

Ze zmianami w ustawie o adwokaturze i ustawie o radcach prawnych związana jest nowelizacja **ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej**, w której zostały dookreślone zasady postępowania w przedmiocie wpisu i skreślenia z listy prawników zagranicznych. Projekt w tym zakresie zakłada powrót do stanu prawnego sprzed 25 marca 2009 r., tj. sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy Prawo o notariacie (Dz. U. z 2009 r. Nr 37, poz. 286, z późn. zm.) przesadzając o tym, że Minister Sprawiedliwości ma możliwość wniesienia sprzeciwu od wpisu na listę prawników zagranicznych prowadzoną przez właściwą okręgową radę adwokacką lub radę okręgowej izby radców prawnych.

Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Zawód: geodeta w zakresach: geodezyjnych pomiarów sytuacyjno-wysokościowych, realizacyjnych i inwentaryzacyjnych, rozgraniczania i podziału nieruchomości (gruntów) oraz sporządzania dokumentacji do celów prawnych, geodezyjnych pomiarów podstawowych, geodezyjnej obsługi inwestycji, geodezyjnego urządzania terenów rolnych i leśnych, redakcji map oraz fotogrametrii i teledetekcji

Projekt zmian zakłada, iż w odniesieniu do uprawnień zawodowych w następujących zakresach: geodezyjne pomiary sytuacyjno-wysokościowe, realizacyjne i inwentaryzacyjne, rozgraniczanie i podziały nieruchomości (gruntów) oraz sporządzanie dokumentacji do celów

prawnych, geodezyjne pomiary podstawowe, geodezyjna obsługa inwestycji, geodezyjne urządzenie terenów rolnych i leśnych, redakcja map, fotogrametria i teledetekcja, zostaje zmodyfikowany wymóg praktyki zawodowej i w zależności od posiadanego wykształcenia praktyka będzie trwała: jeden rok, dwa lata lub sześć lat.

Wymagane będzie natomiast posiadanie uprawnień zawodowych, które będą mogły otrzymać osoby posiadające tytuł zawodowy w zakresie odpowiednich uprawnień, pełną zdolność do czynności prawnych oraz nie karane za przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, za przestępstwa przeciwko mieniu, dokumentom, za przestępstwa gospodarcze, za fałszowanie pieniędzy, papierów wartościowych, znaków urzędowych, za składanie fałszywych zeznań oraz za przestępstwa skarbowe.

W projekcie przewiduje się, że prawo samodzielnego wykonywania zawodu w zakresach objętych deregulacją nabywa się z dniem wpisu podmiotu przez Głównego Geodetę Kraju do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia zawodowe.

Proponowane zmiany spowodują konieczną racjonalizację przepisów prawa pod względem proporcjonalności do celu jakim jest odpowiednie przygotowanie do wykonywania zawodu. Szczególnie restrykcyjne są aktualnie obowiązujące wymagania dotyczące stażu pracy, w wyniku których adept geodezji i kartografii w każdej z wymienionych specjalizacji posiadając wykształcenie inżynierskie musi wykazać się 3-letnim doświadczeniem zawodowym lub 6-letnim doświadczeniem w przypadku ukończenia technikum geodezyjnego. Jest to mechanizm uzależniający możliwość nabycia uprawnień przede wszystkim od możliwości zatrudnienia na rynku. W wielu wypadkach wymóg ten stanowi przeszkodę w dostępie do zawodu, pozwalając jednocześnie na ograniczanie presji konkurencyjnej przez funkcjonujące na nim podmioty.

Praktykę zawodową realizowaną przez studentów będzie można wliczyć do stażu pracy, jeśli będzie ona wykonywana na podstawie umowy o pracę w przedsiębiorstwach zajmujących się zagadnieniami z dziedziny geodezji i kartografii bądź na podstawie umowy dotyczącej praktyki zawartej między uczelnią a takim przedsiębiorstwem.

Jeżeli zaś chodzi o kwestię wyjaśnienia opłaty za postępowanie kwalifikacyjne przeprowadzane na wniosek osób ubiegających się o nadanie uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii, to postępowanie kwalifikacyjne dla osób ubiegających się o uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii, o których mowa w art. 43 ustawy dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, obejmuje weryfikację dokumentów – w przypadku zakresu: art. 43 pkt 3, 6, 7 i postępowanie egzaminacyjne dla posiadających średnie

wykształcenie geodezyjne oraz weryfikację dokumentów i postępowanie egzaminacyjne – w przypadku zakresu: art. 43 pkt 1, 2, 4, 5.

Wysokość opłaty za postępowanie kwalifikacyjne, umożliwiającej pokrycie kosztów postępowania kwalifikacyjnego i wydatków związanych z funkcjonowaniem komisji kwalifikacyjnej do spraw uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii, określi minister właściwy do spraw administracji publicznej w rozporządzeniu wydanym na podstawie projektowanego art. 45 ust. 5 pkt 2 ustawy dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Natomiast koszty postępowania kwalifikacyjnego, z wydzieleniem kosztów weryfikacji dokumentów i kosztów postępowania egzaminacyjnego, określi minister właściwy do spraw administracji publicznej w rozporządzeniu wydanym na podstawie projektowanego art. 45 ust. 5 pkt 1 litera d ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Ponadto obniżono maksymalną wysokość opłaty jaka może być pobrana za postępowanie kwalifikacyjne, ustalając ją na poziomie połowy kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie.

Zawód: **notariusz (aplikant notarialny).**

Projekt w zakresie zmiany ustawy - Prawo o notariacie znosi zasadę obywatelstwa polskiego, zawiera również przepisy mające na celu zapewnienie skutecznego funkcjonowania rozwiązań dotyczących zasad odbywania aplikacji notarialnej i przeprowadzania egzaminu notarialnego. Projekt zawiera także rozwiązania dotyczące asesury notarialnej oraz statusu aplikanta notarialnego oraz notariusza.

Zmiana art. 10 § 3 ma na celu stworzenie mechanizmu ograniczającego dopływ do zawodu notariusza osób, których dotychczasowe postępowanie może budzić wątpliwości co do ich rzetelności, uczciwości, zapewnienia bezpieczeństwa obrotu lub postrzegania wartości demokratycznego państwa prawnego.

Zmiana w art. 11 pkt 1 wprowadza zasadę, iż notariuszem może być powołany zarówno obywatel polski jak i obywatel innego z państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, albo obywatel innego państwa, jeżeli na podstawie przepisów prawa UE przysługuje mu prawo podjęcia zatrudnienia lub samozatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach takich samych jak obywatelom UE.

W świetle obecnie obowiązującego prawa na stanowisko notariusza mogą zostać powołani wyłącznie obywatele polscy.

Najnowsze orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wobec państw o zbliżonej do polskiej regulacji prawnej w zakresie zawodu notariusza (m. in. wyroki z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie C-53/08 Komisja Europejska przeciwko Republice Austrii, w sprawie C-50/08 Komisja Europejska przeciwko Francji, czy w sprawie C-54/08 Komisja Europejska przeciwko Republice Federalnej Niemiec) wskazuje, że niedostosowanie regulacji prawnej notariatu obowiązującej w Polsce do wymogów prawa unijnego może stanowić naruszenie zobowiązania jakie Polska przyjęła na siebie przystępując do Unii Europejskiej.

Konsekwencją zmiany art. 11 pkt 1 jest także zmiana art. 12 W nowym brzmieniu art. 12 § 1 ustawy Prawo o notariacie zwolniono z wymogu odbycia aplikacji notarialnej oraz złożenia egzaminu notarialnego osoby, które w Rzeczypospolitej Polskiej uzyskały tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych, zajmowały stanowisko sędziego lub prokuratora, wykonywały zawód adwokata lub radcy prawnego przez okres co najmniej 3 lat lub zajmowały przez ten okres stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Wprowadzenie wymóg posiadania stopnia naukowego lub tytułu naukowego uzyskanego w Rzeczypospolitej Polskiej ma charakter różnicujący i może stanowić barierę dla części obywateli Unii Europejskiej (oraz pozostałych państw, o których mowa w art.11 pkt 1) niebędących Polakami do ubiegania się o powołanie na stanowisko notariusza, zważywszy jednak na rolę, jaką pełni notariusz, zwłaszcza w obrocie nieruchomościami, ważny interes publiczny przemawia za ograniczeniem jakie zostało wprowadzone w art. 12 § 1 Prawa o notariacie. Oznacza to, że jedynie w sytuacji uzyskania tytułu naukowego profesora bądź stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w Rzeczypospolitej Polskiej umożliwia ubieganie się o powołania na stanowisko notariusza bez zdania egzaminu notarialnego.

Uzyskanie tych tytułów w innym państwie członkowskim będzie obligowało do złożenia egzaminu notarialnego w celu weryfikacji znajomości polskiego systemu prawa.

Art. 12 § 2 dotyczy osób, które zwolnione są jedynie z odbycia aplikacji notarialnej, ale nie od złożenia egzaminu notarialnego. Osoby, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych uzyskany w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, będą obowiązane zdać egzamin notarialny w Polsce, co zweryfikuje ich znajomość prawa polskiego. Musi bowiem istnieć pewien mechanizm weryfikacji wiedzy i przydatności kandydata do wykonywania profesji, z której wykonywaniem wiąże się poważna odpowiedzialność cywilna, karna i zawodowa. Stąd też nie ma podstaw by ograniczać art. 12 § 2 wyłącznie do osób, które stopień naukowy doktora uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej. Takie propozycje zmian, które ostatecznie zostały przyjęte w projekcie, znajdują odzwierciedlenie w dwukrotnie prezentowanym w ramach uzgodnień, stanowisku Sądu Najwyższego. Zauważyć bowiem należy, iż Sąd Najwyższy w sposób jednoznaczny wypowiedział się za potrzebą zniesienia ograniczenia w postaci obywatelstwa polskiego jako warunku powołania na stanowisko notariusza. Nadto Sąd Najwyższy stwierdził, że samo posiadanie tytułu lub stopnia naukowego uzyskanego w innym państwie członkowskim niż Rzeczpospolita Polska nie powinno wystarczyć do dopuszczenia do wykonywania zawodu zaufania publicznego jakim jest notariusz (por. § 97 orzeczenia Trybunału z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie C-47/08 Komisja przeciwko Królestwu Belgii). Z tych względów w ocenie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości treść proponowanego art. 12 § 1, natomiast wystarczające jest posiadanie stopnia naukowego a nie wyłącznie jego uzyskanie w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdaniem Sądu Najwyższego nie zwalnia to jednak ustawodawcy od wprowadzenia mechanizmu weryfikacji wiedzy i przydatności. Uwzględnienie tego stanowiska znalazło wyraz w projektowanym art. 12 § 2 Prawa o notariacie.

Konsekwencją zmiany art. 11 są także zmiany w art. 74 § 2 i art. 74a § 2 i 3 ustawy – Prawo o notariacie.

Dodanie w art.11 pkt 1a wprowadza wymóg korzystania przez kandydata na notariusza w pełni z praw cywilnych i obywatelskich oraz posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych. Skoro o powołanie na stanowisko notariusza może ubiegać się również obywatel innego państwa, zatem kandydat taki winien posiadać pełnię praw publicznych obejmujących czynne i bierne prawo wyborcze do organu władzy publicznej, organu samorządu zawodowego lub gospodarczego, prawo do udziału w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości oraz do pełnienia

funkcji w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego lub zawodowego, jak również prawo uzyskania orderów, odznaczeń i tytułów honorowych. W odniesieniu do obywateli państw obcych pełnia praw publicznych będzie dotyczyła prawa zasiadania w organach samorządu zawodowego oraz posiadania orderów i odznaczeń.

Obok pełni praw publicznych kandydat na notariusza powinien mieć pełną zdolność do czynności prawnych. Stanowi ona atrybut osoby fizycznej i trwa po uzyskaniu pełnoletniości nieprzerwanie aż do jej śmierci, chyba że osoba ta zostanie ubezwłasnowolniona w całości lub w części. Pełna zdolność do czynności prawnych to wyznaczona normami prawnymi kompetencja do dokonywania czynności konwencjonalnych, stanowiących czynności prawne. Przyznanie prawa ubiegania się o powołanie na stanowisko notariusza tylko takiej osobie, która jest uprawniona do ważnego dokonywania czynności prawnych jest w pełni uzasadnione, skoro na notariuszu spoczywa obowiązek sporządzania ważnych czynności prawnych.

Zmiana art. 11 pkt 4 i 5 wprowadza wymóg odbycia aplikacji notarialnej i złożenia egzaminu notarialnego w Rzeczypospolitej Polskiej. Wymóg ten dotyczy zarówno obywateli polskich jak i obywateli innych państw (określonych w art. 11 pkt 1), którzy ubiegają się o powołanie na stanowisko notariusza.

Analogicznie do wprowadzanych regulacji dla adwokatów i radców prawnych, do 3 lat skrócone zostają okresy stosowania prawa uprawniające do przystąpienia do egzaminu notarialnego dla osób zatrudnionych na stanowiskach referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta sędziego lub asystenta prokuratora, osób które wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z czynnościami wykonywanymi przez notariusza w kancelarii notarialnej na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej oraz osób które były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów lub państwowych jednostek organizacyjnych. Dodatkowo poszerza się katalog osób uprawnionych do przystąpienia do egzaminu notarialnego bez wymogu odbycia aplikacji o osoby pracujące przy tworzeniu aktów prawnych (legislatorzy) oraz osoby, które zdały egzamin komorniczy. W konsekwencji tych zmian – zmianie ulegają też przepisy dotyczące dokumentów potwierdzających doświadczenie zawodowe.

Mając na uwadze zmiany przesłanek powołania na notariusza, zmianie winny ulec również przesłanki odwołania ze stanowiska notariusza (m. in. przez dostosowanie ich do zmienionego art. 11 oraz do terminologii użytej w innych ustawach).

W art. 16 § 1 pkt 2 zwrot „orzeczeniem komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia” został zastąpiony zwrotem „orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych”. Zmiana ta wynika z treści art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 28 czerwca 1996 r. o zmianie niektórych ustaw o zaopatrzeniu emerytalnym i o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. z 1996, Nr 100, poz. 461), która weszła w życie z dniem 1 września 1997 r. Zgodnie z tym przepisem ilekroć w przepisach regulujących sprawy zaopatrzenia emerytalnego pracowników, zaopatrzenia emerytalnego twórców, ubezpieczenia społecznego, zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych oraz zaopatrzenia inwalidów wojskowych objętych przepisami o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych jest mowa o komisjach lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, należy przez to rozumieć odpowiednio lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Ponadto zgodnie z terminologią użytą w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.) określenie „badania” zostało zastąpione „oceną niezdolności do pracy”.

Zmiana w art. 16 § 1 pkt 5 ma jedynie na celu dostosowanie do terminologii Kodeksu karnego. Dotychczasowa treść art. 16 § 1 pkt 5 brzmi: „Minister Sprawiedliwości odwołuje notariusza, jeżeli notariusz utracił z mocy wyroku sądowego prawa publiczne lub prawo wykonywania zawodu notariusza”. Przepis ten budził w ostatnim czasie sporo kontrowersji. Wskazywano na jego brak spójności (w części dotyczącej utraty prawa wykonywania zawodu notariusza) z regulacją zawartą w Kodeksie karnym i w konsekwencji brak możliwości jego zastosowania skoro przewidziany w Kodeksie karnym środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu notariusza jest orzekany jedynie czasowo i nie oznacza utraty prawa wykonywania zawodu notariusza. Mając na uwadze te wątpliwości oraz rozbieżność terminologii w Kodeksie karnym i ustawie - Prawo o notariacie, zasadna jest zmiana omawianej regulacji w taki sposób, by jednoznacznie określić, że orzeczenie wyrokiem sądowym zakazu wykonywania zawodu notariusza skutkuje odwołaniem ze stanowiska.

Dodanie w art. 16 § 1 pkt 6 jest konsekwencją wprowadzenia w art. 11 pkt 1a, jako warunku powołania na notariusza legitymowania się pełnią praw publicznych i pełną zdolnością

do czynności prawnych, skutkować musi ujęciem, wśród przesłanek skutkujących odwołaniem notariusza, utraty praw publicznych lub pełnej zdolności do czynności prawnych.

Proponowana zmiana art. 37 ustawy ma na celu zapewnienie prezesowi sądu apelacyjnego wiedzy potrzebnej do zobowiązania notariusza do wykonania obowiązku objęcia patronatem lub zatrudnienia aplikanta w trybie art. 71a § 5.

Dodatkowo w celu zapewnienia Ministrowi Sprawiedliwości rzetelnych i aktualnych informacji o stanie notariatu w zakresie aplikacji notarialnej oraz skutecznego i efektywnego sprawowania nadzoru nad notariatem i organami samorządu notarialnego proponuje się zmianę § 2 w art. 40 ustawy poprzez doprecyzowanie terminu składania informacji o stanie notariatu oraz dookreślenie, że składane sprawozdanie ma w szczególności zawierać dane dotyczące liczby sporządzonych czynności notarialnych, dane dotyczące odprowadzonych podatków i opłat sadowych, w tym odprowadzonego podatku VAT, dane dotyczące działalności nadzorczej izb notarialnych i Krajowej Rady Notarialnej. Powyższa regulacja umożliwiłaby Ministrowi Sprawiedliwości skuteczniejszy nadzór nad wykonywaniem obowiązków względem notariuszy.

Z uwagi na brak przepisów pozwalających na wyegzekwowanie obowiązków notariuszy związanych ze szkoleniem aplikantów w art. 50 ustawy proponuje się wprowadzenie przepisu pozwalającego na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej notariusza, który uchylałby się od nałożonego na niego obowiązku objęcia określonego aplikanta patronatem.

Jedną z podstawowych możliwości uzyskania statusu notariusza jest zdanie z wynikiem pozytywnym egzaminu wstępnego na aplikację, odbycie aplikacji etatowej lub pozaetatowej, zakończonej złożeniem egzaminu notarialnego oraz przepracowanie w charakterze asesora notarialnego co najmniej 2 lat.

Ustawa – Prawo o notariacie (art. 71 § 1) jednoznacznie określa, że aplikantem notarialnym może być osoba, która spełnia określone warunki (art. 11 pkt 1-3) i uzyskała pozytywną ocenę z egzaminu wstępnego na aplikację notarialną (art. 71 § 2).

Zgodnie z art. 71 § 4 ustawy, osobie spełniającej ustawowe warunki, nie można odmówić wpisu na listę aplikantów.

Doświadczenia, wynikające ze stosowania aktualnie obowiązujących przepisów wskazały na niedoskonałość regulacji, albowiem część osób, które uzyskały wpis na listę aplikantów, nie mogła rozpocząć aplikacji z powodu niewyznaczenia przez samorząd notarialny patronów. Z tej przyczyny konieczna jest nowelizacja ustawy w powyższym zakresie.

Należy zauważyć, że w kolejnych latach po 2005 r., kiedy nastąpiła reforma dostępu do zawodów zaufania publicznego, zainteresowanie aplikacją notarialną rosło.

Z egzaminu wstępnego na aplikację notarialną przeprowadzonego w 2009 r., wynik pozytywny uzyskało ponad 1000 osób. Z powodu tak wysokiej liczby w porównaniu do liczby notariuszy, których wówczas było ok. 2100, w większości rad izb notarialnych zaistniały trudności ze zorganizowaniem szkolenia i wyznaczeniem patrona dla wszystkich aplikantów, wpisanych na listy.

Aktualnie obowiązek wyznaczenia patrona przez radę izby notarialnej wynika z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie organizacji aplikacji notarialnej, wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 75 ustawy – Prawo o notariacie.

Doświadczenie po egzaminie w 2009 r. pokazało, że mechanizm zawarty w rozporządzeniu nie daje gwarancji wyznaczenia patronów dla wszystkich aplikantów.

Samorząd notarialny m.in. wskazywał, że nie ma przepisów, które nakładałyby na notariusza obowiązek objęcia aplikanta notarialnego patronatem.

W efekcie, pomimo podjęcia przez Ministra Sprawiedliwości bardzo wielu działań, w tym złożenia skarg do Sądu Najwyższego, wskutek których Sąd Najwyższy uchylił uchwały samorządu notarialnego jako sprzeczne z prawem, bez patronatu pozostaje nadal pewna grupa osób. Dla przykładu wskazać należy, że Minister Sprawiedliwości w ostatnim czasie wniósł do Sądu Najwyższego skargę na uchwałę jednej z izb, która w marcu 2012 r. tj. po 2, 5 roku od wpisu na listę aplikantów notarialnych, brak możliwości wyznaczenia z urzędu jednemu aplikantowi patrona. Na marginesie wskazać należy, że aktualna liczba aplikantów tej izby (z których 75 % winno zakończyć aplikację 30 czerwca 2012 r.) stanowiła na dzień 1 czerwca 2012 r. około 35% liczby notariuszy tej izby.

Oceniając powyższe oraz mając na względzie treść art. 32 Konstytucji RP, z którego wynika, że wszyscy są wobec prawa równi i wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne, należy w ustawie wprowadzić mechanizmy gwarantujące wszystkim osobom, które zdały egzamin, możliwość rozpoczęcia szkolenia.

Podstawowym rozwiązaniem jest wprowadzenie do ustawy - Prawo o notariacie obowiązku notariusza sprawowania patronatu nad aplikantami niezatrudnionymi (tzw. aplikantami pozaetatowymi).

W celu zapewnienia skutecznego funkcjonowania powyższych rozwiązań, celowe jest zatem wprowadzenie w ustawie w art. 71 § 6-10 możliwości zobowiązania notariusza do objęcia patronatem raz na 2 lata i 6 miesięcy co najmniej jednego aplikanta notarialnego przez radę oraz wprowadzenie zastępczego wykonania obowiązku rady o wyznaczeniu patrona przez właściwego prezesa sądu apelacyjnego w przypadku bezczynności rady. To łączy się z potrzebą wprowadzenia także przepisów o możliwości zwolnienia w uzasadnionych przypadkach przez prezesa sądu apelacyjnego notariusza od tego obowiązku. Ponadto, wprowadzony został mechanizm zwalniania notariuszy z tego obowiązku w przypadku kiedy mała liczba aplikantów nie pozwala na wykonanie obowiązku objęcia patronatu przez wszystkich notariuszy danej izby. O zwolnieniu notariuszy z tego obowiązku będzie występował wówczas prezes właściwej izby notarialnej.

W celu zapewnienia spójności systemowej w art. 71a ustawy ujęto regulację o wyznaczeniu patrona przez radę. Jak wskazano powyżej obecnie te kwestie znajdują się w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości o organizacji aplikacji notarialnej. Należy wskazać, że za przeniesieniem regulacji dotyczących wyznaczenia patrona przez radę z rozporządzenia w sprawie organizacji aplikacji notarialnej do ustawy przemawia także to, że konstytucyjność tego rozporządzenia została zakwestionowana przez Krajową Radę Notarialną w uchwale Nr VII/26/2010 z dnia 13 marca 2010r. w sprawie złożenia wniosku do Trybunału Konstytucyjnego. We wniosku tym wskazano na brak prawidłowej delegacji do wydania ww. rozporządzenia w ustawie, dodatkowo zarzucając rozporządzeniu jego niezgodność z treścią ustawy. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego dnia 5 maja 2010r. wnioskowi Krajowej Rady Notarialnej nadano bieg.

Na grunt ustawy proponuje się także przeniesienie przepisów o zadaniach notariuszy wobec aplikantów, nad którymi sprawują patronat lub których zatrudniają oraz o sporządzaniu opinii dla aplikanta.

Ponadto w dodanym art. 72b ustawy projektodawca zawarł przepisy dotyczące możliwości udzielenia przez radę izby notarialnej w uzasadnionych wypadkach, na okres 12 miesięcy, przerwy w odbywaniu aplikacji notarialnej, przy jednoczesnym braku obowiązku przez aplikanta ponoszenia w tym okresie opłaty za szkolenie. Doświadczenie i praktyka wskazują, że potrzeba takiej regulacji wynika z konieczności umożliwienia aplikantom z ważnych powodów zdrowotnych lub osobistych zachowania statusu aplikanta po wpisie przez radę na listę aplikantów. Aktualnie obowiązujące przepisy nie przewidują takiej możliwości, podczas gdy w

toku 2,5-letniej aplikacji wydarzyć się mogą takie sytuacje, w których z przyczyn niezawinionych aplikant nie będzie mógł przez pewien czas odbywać aplikacji.

W dodanym art. 72c ustawy uregulowano podstawowe obowiązki aplikanta notarialnego. Aktualnie przepisy te są zawarte w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie organizacji aplikacji notarialnej.

Dodatkowo, w związku z potrzebą szerszego ujęcia w ustawie przepisów umożliwiających skreślenie z listy aplikantów notarialnych, zaproponowano wprowadzenie nowego art. 78a, przy jednoczesnym wprowadzeniu procedury odwoławczej od skreślenia.

Aktualnie ustawa Prawo – o notariacie w odniesieniu do aplikantów stanowi, że skreślenie z listy aplikantów jest wyłącznie karą dyscyplinarną, w sytuacji gdy aplikant dopuści się przewinienia zawodowego, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawnych albo uchybi powadze lub godności zawodu.

Powyższa regulacja nie uwzględnia możliwości skreślenia aplikanta notarialnego przez radę w innych okolicznościach, jak np. w przypadku prawomocnego skazania za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, w przypadku chociażby częściowego ubezwłasnowolnienia aplikanta, rezygnacji z odbywania aplikacji, etc.

Dla porównania należy wskazać, że przepisy dotyczące skreślenia w podobnych przypadkach z listy aplikantów adwokackich, radcowskich i komorniczych zawarte są w ustawach: Prawo o adwokaturze, o radcach prawnych i o komornikach sądowych i egzekucji.

W przypadku odpowiedzialności dyscyplinarnej wprowadzono możliwość przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego wobec aplikanta, który nie wypełnia ustawowych obowiązków aplikanta.

W zakresie egzaminu notarialnego proponuje się w ustawie zniesienie formy testowej tego egzaminu. W świetle nowych regulacji egzamin notarialny będzie składał się z 3 części pisemnych. Pierwsza i druga część egzaminu notarialnego będą polegały na opracowaniu projektów aktów notarialnych na podstawie opisanych przypadków, natomiast trzecia część egzaminu polegać będzie na opracowaniu projektu odmowy dokonania czynności notarialnej lub uzasadnienia jej dopuszczalności bądź na opracowaniu projektu dokonania czynności notarialnej innej niż akt notarialny, a zatem łącznie wszystkie części egzaminu będą mogły objąć w pełni katalog czynności wykonywanych przez notariusza. Wobec zniesienia części testowej egzaminu, konieczna stała się także rezygnacja z tzw. egzaminu notarialnego uzupełniającego dla osób, które zdały egzamin sędziowski, adwokacki, radcowski czy prokuratorski.

Ponadto w celu usprawnienia prac zespołu zaproponowano zmianę jego quorum z pełnego składu do 5 członków, zapisując, że w przypadku takiej samej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego. Obecne regulacje co do pełnego składu zespołu niejednokrotnie utrudniały prowadzenie jakichkolwiek prac. Uregulowano również na poziomie ustawowym, że zespół sporządza zadania wraz z opisem istotnych zagadnień.

W projekcie zniesiony został również wymóg ogłaszania o egzaminach w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim. O egzaminach Minister Sprawiedliwości będzie ogłaszał w Biuletynie Informacji Publicznej. Wydaje się, że ta forma jest wystarczająca, zapewniającemu każdemu zainteresowanemu możliwość zapoznania się z ogłoszeniem.

Dodatkowo, w celu wsparcia działalności gospodarczej, proponuje się ograniczenie możliwości korzystania z płatnego urlopu przed egzaminem notarialnym do jednego razu. Skorzystanie z tego uprawnienia będzie niezależne od zgody pracodawcy, a wysokość wynagrodzenia będzie wynosiła wówczas 80%.

Obecne regulacje są niekorzystne dla pracodawców, którzy niejednokrotnie co roku udzielają temu samemu pracownikowi urlopu w celu przygotowania się do egzaminu notarialnego, do którego można przystąpić nieograniczoną ilość razy.

Zgodnie z dotychczas obowiązującym art. 76 § 1 i 2 Prawa o notariacie, asesora notarialnego powołuje Minister Sprawiedliwości na wniosek osoby zainteresowanej, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby notarialnej. Asesorem notarialnym może być osoba, która zdała egzamin notarialny i przedstawi oświadczenie notariusza o gotowości zawarcia z nią umowy o pracę. Dopiero odbycie co najmniej 2-letniej asesury uprawnia do ubiegania się o powołania na stanowisko notariusza.

Warunkiem koniecznym do podjęcia przez Ministra Sprawiedliwości decyzji o powołaniu egzaminowanego aplikanta na stanowisko asesora notarialnego w danej izbie jest promesa zatrudnienia w kancelarii notarialnej. Jeżeli aplikant jej nie uzyska, ma zamkniętą drogę do zawodu notariusza. Obowiązujące przepisy nie przewidują żadnych instrumentów prawnych pozwalających na zobligowanie notariuszy do zatrudniania asesorów notarialnych. Brak regulacji umożliwiających realne zatrudnienie asesorom notarialnym oraz pozostawienie instytucji asesury notarialnej w niezmienionej postaci może skutkować zamknięciem przede wszystkim młodym prawnikom drogi do zawodu notariusza.

Na dzień 31 marca 2012 r. na stanowisku asesora notarialnego pracowało 517 osób. W 2009 r. egzamin na aplikację notarialną zdało 1071 osób, w 2010 r. zdało go 227 osób, a w 2011

r. 169 osób. Liczba aplikantów notarialnych na dzień 1 stycznia 2012 r. wyniosła ok. 1200 osób (na trzech latach aplikacji). Osoby te, po zdany egzaminie notarialnym będą poszukiwały zatrudnienia w kancelariach notarialnych, które już w chwili obecnej są niechętnie zatrudnianiu asesorów.

Należy zauważyć, że w świetle obecnej regulacji asesor notarialny posiada kwalifikacje do dokonywania wszystkich czynności notarialnych, jednakże jest uprawniony do ich wykonywania jedynie, gdy zastępuje notariusza podczas jego nieobecności w kancelarii.

W projekcie proponuje się pozostawienie instytucji asesury notarialnej w niezmienionej formie. Jedyną zmianą jest zwiększenie możliwości wykonywania przez asesorów czynności notarialnych (przewiduje to art. 22a przewidujący upoważnienie do wykonywania czynności notarialnych). Po dwóch latach zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy u notariusza asesor jest uprawniony do złożenia wniosku o powołanie na stanowisko notariusza.

Projekt przewiduje jednak uprawnienie dla osób, które złożyły egzamin notarialny (bądź po odbyciu aplikacji notarialnej, bądź też wymienionych w art. 12 § 2 Prawa o notariacie) do złożenia wniosku o powołanie na stanowisko notariusza. Minister Sprawiedliwości powołuje osobę po zdany egzaminie notarialnym na stanowisko notariusza jedynie na okres 3 lat. Przy takiej regulacji decyzja Ministra Sprawiedliwości stanowi podstawę do stałego wykonywania notariusza czynności notarialnych wyłącznie przez czas w niej wskazany (tj. 3 lat). Po upływie tego okresu notariusz z mocy prawa utraci uprawnienie do wykonywania czynności notarialnych.

Projektodawca zakłada, iż skoro egzamin notarialny polega na sprawdzeniu przygotowania prawniczego osoby przystępującej do egzaminu notarialnego do samodzielnego i należytego wykonywania zawodu notariusza w tym wiedzy i umiejętności jej praktycznego zastosowania (art. 74 § 3 Prawa o notariacie), osoby które zdały egzamin notarialny posiadają niezbędną wiedzę i umiejętności do dokonywania czynności notarialnych. Stąd możliwość ubiegania się bezpośrednio po egzaminie o powołanie na stanowisko notariusza ale także możliwość upoważnienia asesora notarialnego do wykonywania czynności notarialnych.

Podkreślić należy, iż to osobom zainteresowanym pozostawiono wybór drogi dochodzenia do zawodu notariusza - to czy poszukiwały będą zatrudnienia i ubiegały się o powołania na stanowisko asesora, czy też o powołanie na stanowisko notariusza.

Powołanie zarówno na asesora notarialnego jak i na notariusza na okres 3 lat nie jest dopuszczalne, jeżeli od chwili złożenia egzaminu notarialnego upłynął okres dłuższy niż 5 lat. Pozwoli to zapobiec powołaniom osób, które z uwagi na upływ czasu i brak kontaktu z praktyką

notarialną, mogły utracić wiedzę zdobytą w czasie aplikacji, przez co nie dają rękojmi prawidłowego wykonywania czynności notarialnych, czy to zastępując notariusza, czy prowadząc własną kancelarię.

Status notariusza powołanego na okres 3 lat nie będzie się różnił od statusu pozostałych notariuszy. Będzie miał on te same obowiązki ale też korzystał z tych samych uprawnień (wyjątki zostały uregulowane w art. 10a § 7). Dotyczy to choćby kwestii złożenia ślubowania, uruchomienia i funkcjonowania kancelarii, ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, możliwości sporządzania aktów notarialnych poza siedzibą, czy odpowiedzialności dyscyplinarnej. Będzie on także pełnoprawnym członkiem samorządu notarialnego. Natomiast notariusz powołany na 3 lata, z uwagi na charakter jego powołania został zwolniony od obowiązków wynikających z art. 71 § 5-12 oraz nie uzyskał prawa do zatrudniania asesora notarialnego.

Założeniem projektu jest poddanie notariusza, który rozpoczyna wykonywanie czynności notarialnych bezpośrednio po egzaminie notarialnym, nadzorowi, by zagwarantować wysoki poziom świadczonych przez niego czynności notarialnych oraz zapewnić mu pomoc w wykonywaniu tych czynności.

Przepisy przewidują zwiększony nadzór nad działalnością notariusza powołanego na okres 3 lat poprzez wizytacje i lustracje przeprowadzane przez samorząd notarialny. Pierwszą wizytację rada właściwej izby notarialnej przeprowadza po 6 miesiącach od uruchomienia kancelarii notarialnej. Negatywna ocena tej wizytacji skutkować będzie zleceniem przez Ministra Sprawiedliwości, po kolejnych 6 miesiącach przeprowadzenia lustracji w zakresie dostrzeżonych podczas wizytacji nieprawidłowości. Lustrację przeprowadza rada właściwej izby notarialnej, przy czym notariusz, który przeprowadzał wizytację tej kancelarii jest wyłączony od przeprowadzenia lustracji. Taka regulacja pozwoli na obiektywną ocenę pracy notariusza i zapobiegnie ewentualnym zarzutom braku obiektywizmu czy stronniczości.

Negatywny wynik wizytacji lub lustracji stanowić może podstawę odwołania notariusza przed upływem okresu na jaki został powołany.

Notariusza powołanego na okres 3 lat, już po upływie dwóch lat od chwili uruchomienia kancelarii notarialnej, może złożyć wniosek o powołanie na stanowisko notariusza. Po złożeniu takiego wniosku, w pierwszej kolejności Minister Sprawiedliwości zleci przeprowadzenie wizytacji pracy asesora notarialnego przez sędziego wizytatora. Protokół z wizytacji Minister Sprawiedliwości niezwłocznie doręcza zainteresowanemu notariuszowi który, przypadku

negatywnej oceny z wizytacji, w terminie 14 od doręczenia mu protokołu może zgłosić pisemne zastrzeżenia.

Protokół z wizytacji przeprowadzonej przez prezesa sądu apelacyjnego Minister Sprawiedliwości przekazuje radzie właściwej izby notarialnej zwracając się o wyrażenie opinii w przedmiocie wniosku o powołanie. W przypadku, gdy kandydat na notariusza zgłosił pisemne zastrzeżenia do protokołu wizytacji, Minister Sprawiedliwości przekazuje radzie izby notarialnej także te zastrzeżenia. Rada wydaje opinię w terminie 60 dni od dnia otrzymania wniosku Ministra Sprawiedliwości. Niewyrażenie opinii w tym terminie uważane jest za wyrażenie opinii pozytywnej.

Ponadto, w celu zabezpieczenia interesów stron czynności notarialnych wprowadza się przepis, w myśl którego odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez asesora notarialnego przy wykonywaniu czynności notarialnych ponosi notariusz udzielający upoważnienia. Przewiduje się w tym zakresie stosowanie odpowiednio art. 49 ustawy Prawo o notariacie.

Zmiana art. 90 § 1 Prawa o notariacie jest wynikiem konieczności uregulowania kwestii przekazywania aktów notarialnych i ksiąg notarialnych przez notariusz, którzy zaprzestali prowadzenia kancelarii. Dotychczas kwestia ta nie była uregulowana na poziomie ustawy.

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Zawód: pośrednik w obrocie nieruchomościami, zarządca nieruchomości.

Wprowadzane zmiany mają na celu ułatwienie dostępu do zawodu pośrednika i zarządcy nieruchomości i zwiększenie ilości osób wykonujących te zawody. Obowiązujące aktualnie zasady nabywania uprawnień do wykonywania zawodów pośrednika w obrocie nieruchomościami i zarządcy nieruchomości stanowią istotną barierę dostępu do wykonywania obu zawodów. Dotyczy to praktyk zawodowych a szczególnie przypadków wymagania opłat w zamian za możliwość ich odbywania. Zastrzeżenia budzi również komercyjny charakter usług szkoleniowych w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami, o czym świadczy wpływ nasycenia rynku w danym regionie na ceny oferowanych szkoleń.

Należy zauważyć, że regulacje dostępu do wymienionych zawodów chronią dobro ekonomiczne, które może być zabezpieczone przez prawo cywilne i ubezpieczenia, a zatem

obecny poziom wymogów, z punktu widzenia założeń z jakich wychodzą twórcy projektu jest nadmierny. Regulacja odnosi się też częściowo do zawodu rzeczoznawcy majątkowego.

Zmiany w przepisach dotyczących zawodu rzeczoznawcy majątkowego będą przedmiotem analizy w ramach prac nad kolejną ustawą z zakresu deregulacji dostępu do wykonywania zawodów, jednak przy zachowaniu zasady, że w interesie publicznym leży, aby osoby wykonujące działalność w zakresie szacowania nieruchomości legitymowały się umiejętnościami koniecznymi do prawidłowego wykonywania operatów szacunkowych. Rzeczoznawca majątkowy dokonuje bowiem wyceny nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, które są następnie przedmiotem obrotu. W związku z powyższym istotne jest, aby rzeczoznawca majątkowy posiadał bardzo dużą wiedzę merytoryczną oraz umiejętności w zakresie szacowania nieruchomości (wyrok TK z dnia 2 grudnia 2002 r. S 20/01, OTK-A 2002, nr 7, poz. 89)

1) Pośrednik nieruchomości

Projekt zmian w tym zakresie przewiduje likwidację licencji pośrednika nieruchomości oraz zniesienie wymogów wykształcenia, studiów podyplomowych i praktyki zawodowej w zakresie pośrednictwa nieruchomości. Jedynymi wymogami wpisu do rejestru pozostanie pełna zdolność do czynności prawnych i niekaralność za ściśle określony katalog przestępstw, tj. za przestępstwo przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, za przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, za przestępstwo przeciwko mieniu, za przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu, za przestępstwo przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub za przestępstwo skarbowe. Wymóg niekaralności jest konieczny dla utrzymania podstawy odmowy wpisu dla osób ukaranych. Likwidowana jest odpowiedzialność zawodowa pośredników, inna niż sądowa. W projekcie wprowadza się obowiązek zamieszczenia przez pośrednika w umowie pośrednictwa oświadczenia o posiadaniu aktualnego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem czynności pośrednictwa w obrocie nieruchomościami.

Dodatkowo w projekcie proponuje się uzupełnienie treści art. 193 ust. 3 pkt 9 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Proponuje się rozszerzyć ww. przepis o obywateli Konfederacji Szwajcarskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Numerem dokumentu

tożsamości mogą legitymować się również obywatele państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Konfederacji Szwajcarii. umowy zawarte z tymi państwami przez unię Europejską i jej państwa członkowskie zapewniają ich obywatelom prawo do swobodnego przepływu w ramach UE, dlatego powinni – podobnie jak obywatele unii – mieć możliwość przedstawienia innego dokumentu niż dowód osobisty.

Proponowane zmiany mają na celu zniesienie istniejących barier dla konkurencyjności w przedmiotowym sektorze rynku pracy, a co za tym idzie obniżenie cen usług, jako istotnego progu dostępności. Z uwagi na wciąż niewykorzystany potencjał ekspansji przedmiotowego sektora usług – znaczna część ogółu transakcji na rynku nieruchomości odbywa się bez udziału pośredników – przewiduje się pozytywny wpływ zmian na sektor MSP – zwiększenie liczby podmiotów samodzielnie świadczących usługi pośrednika w obrocie nieruchomościami oraz zwiększenie liczby klientów korzystających z pośrednictwa przy zakupie lub sprzedaży nieruchomości.

2) Zarządca nieruchomości

Analogicznie zmiany jak w przypadku pośrednika nieruchomości zostały zaproponowane w odniesieniu do zarządcy nieruchomości.

Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia.

Zawody: pracownik ochrony fizycznej I stopnia; pracownik ochrony fizycznej II stopnia; pracownik zabezpieczenia technicznego I stopnia; pracownik zabezpieczenia technicznego II stopnia.

Zaproponowane w ustawie zmiany polegają przede wszystkim na rezygnacji z licencji i zastąpieniu jej wpisem na odpowiednią listę oraz z podziału tych pracowników na stopnie, od których uzależnione były dotychczas specjalistyczne uprawnienia. Ze zniesieniem licencji jest ściśle związana rezygnacja z egzaminu. Egzamin zostaje zastąpiony szkoleniem.

Rezygnując z licencji (w tym drugiego stopnia) zrezygnowano z wymogu posiadania co najmniej wykształcenia średniego w odniesieniu do pracowników ochrony. Wobec takiego rozwiązania dobór odpowiedniej kadry do wykonywania specjalistycznych zadań ochrony

spoczywać będzie na przedsiębiorcy zatrudniającym danego pracownika. W innym przypadku np. opracowania planu ochrony zlecający wybierze kwalifikowanego pracownika ochrony, który zapewni że sporządzony plan zostanie niezwłocznie uzgodniony. O doborze takiego pracownika nie będzie decydowało wykształcenie ale posiadane doświadczenie zawodowe oraz opinie innych zleceniodawców.

Wprowadzenie proponowanych zmian w znacznym stopniu ułatwi kandydatom dostęp do pracy w charakterze pracownika ochrony oraz zdobycia kwalifikacji niezbędnych do wykonywania czynności w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Wprowadzenie zmian w powyższym zakresie będzie niosło za sobą konieczność wzmożenia kontroli państwa nad przedsiębiorcami wykonującymi działalność gospodarczą w zakresie usług ochrony osób i mienia. Wprowadzone zostają zatem nowe zasady kontroli działalności gospodarczej wykonywanej przez przedsiębiorców w zakresie ochrony osób i mienia. Zwolnienie Państwa z obowiązku weryfikacji osób dopuszczonych do wykonywania zadań ochrony z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej i przekazanie tego uprawnienia koncesjonowanym przedsiębiorcom musi iść w parze ze zwiększeniem kontroli (i nadzoru) Państwa dotyczącej wykonywania działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia. Ponadto wprowadzenie przepisu zatrudniania w charakterze pracowników ochrony osób nie karanych za popełnienie przestępstw umyślnych oraz obowiązków zawierania przez przedsiębiorców umów OC z jednej strony spowoduje wzrost bezpieczeństwa chronionego mienia, z drugiej zaś zapewni poszkodowanemu obywatelowi rekompensatę za nieuprawnione działania pracownika ochrony. Ponadto przepisy szczególne nakładają na przedsiębiorców wykonujących usługi ochrony osób i mienia obowiązki takie jak: prowadzenie określonej przepisami prawa dokumentacji (w tym dotyczącej zastosowania wobec obywatela środków przymusu bezpośredniego i broni palnej), zawierania umów w formie pisemnej. Szybka i sprawna kontrola, która będzie możliwa bez uprzedniego zawiadomienia przedsiębiorcy o fakcie zamiaru jej podjęcia oraz brak możliwości wniesienia sprzeciwu przez przedsiębiorcę co do podjętych czynności kontrolnych jak i możliwości jej przeprowadzenia podczas trwania czynności kontrolnych innego organu pozwoli w sposób rzetelny ustalić stan faktyczny dotyczący działalności przedsiębiorcy i zastosować wobec przedsiębiorców naruszających swoją działalnością bezpieczeństwo obywateli i chronionego przez nich mienia przewidzianych prawem sankcji administracyjnych. Zaproponowane wyłączenia wynikają ze specyfiki świadczonych usług przy równoczesnym poszerzeniu dostępu do wykonywania zawodu pracownika ochrony. Możliwość

stosowania takich środków jak: ujęcie, legitymowanie, stosowanie środków przymusu bezpośredniego (paralizatory elektryczne, pałki, kajdanki, ręczne miotacze gazu i inne) oraz broni palnej przez pracowników ochrony wobec obywateli musi podlegać skutecznej kontroli państwa. Swoboda wykonywania tego rodzaju działalności została już ograniczona poprzez obowiązek uzyskania koncesji konsekwentnie zatem powinna ona być kontrolowana na odmiennych zasadach niż wolna działalność gospodarcza, także z tego powodu, że są to usługi bezpośrednio ingerujące w podstawowe prawa obywatelskie. Pracownik ochrony ma prawo do naruszenia nietykalności cielesnej obywatela, pozbawienia go wolności a także użycia takich środków, które mogą skutkować utratą jego zdrowia i życia.

Należy podkreślić, że w przypadku naruszenia prawa przez przedsiębiorcę ustawowe zadania organu koncesyjnego do podjęcia skutecznych działań zmierzających do wyjaśnienia sprawy mogą zostać skutecznie sparaliżowane poprzez wniesienie sprzeciwu wobec podjętych czynności kontrolnych. Wniesiony sprzeciw nawet niezasadny skutecznie sparaliżuje wykonanie przez organ kontroli działań sprawdzających. Zakaz podejmowania w tym samym czasie więcej niż jednej kontroli, zważywszy na przedstawione powyżej argumenty oraz fakt, iż organem upoważnionym do kontroli tej działalności jest wyłącznie Minister Spraw Wewnętrznych, działający poprzez upoważnionych pracowników lub funkcjonariuszy, należy także uznać za niezasadny. Tym samym należy podkreślić, że ze względu na specyfikę kontroli polegającą na sprawdzeniu czy działalność gospodarcza wykonywana w zakresie ochrony osób i mienia nie zagraża bezpieczeństwu i obronności państwa i bezpieczeństwu obywateli, takie uprawnienie organu koncesyjnego wydaje się zasadne.

Ponadto wprowadzenie przepisu umożliwiającego żądania przez organ koncesyjny udzielania przez instytucje państwowe, samorządowe i społeczne informacji będących w ich posiadaniu mających związek z naruszeniem przez przedsiębiorców przepisów prawa w znacznym stopniu usprawni zbieranie informacji w tym zakresie przez organ koncesyjny, a co za tym idzie także poprawi się bezpieczeństwo obywateli. Jednym z podstawowych obowiązków organu koncesyjnego zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej jest czuwanie aby działalność wykonywana na podstawie koncesji nie stwarzała zagrożenia bezpieczeństwa państwa i obywateli, co może być podstawą do wydania z urzędu decyzji w sprawie cofnięcia koncesji. Projektowany przepis umożliwi organowi koncesyjnemu zbadanie kwestii czy doszło do naruszenia prawa w taki sposób, że stanowić to może przesłankę do cofnięcia koncesji.

Proponowane zmiany ułatwiają dostęp do wykonywania zawodu pracownika ochrony oraz pracownika zabezpieczenia technicznego zachowując konieczną gwarancję nadzoru Państwa nad wykonywaniem przedmiotowej działalności. W wyniku deregulacji przewiduje się wzrost zatrudnienia w przedmiotowym sektorze rynku pracy, bez szkody dla jakości świadczonych usług i bezpieczeństwa publicznego. Zwiększy się również odpowiedzialność pracodawców w zakresie szkolenia i weryfikacji przygotowania do wykonywania zawodu. Z uwagi na liczebność przedmiotowej grupy zawodowej rezygnacja z licencji przyniesie znaczące oszczędności organizacyjno-finansowe po stronie sektora publicznego.

W ramach uzgodnień międzyresortowych do projektu ustawy o ochronie osób i mienia wpłynęło szereg uwag, które uznane jako zasadne wpłynęły na kształt proponowanych rozwiązań. I tak przedredagowano art. 17. Zaproponowane zmiany związane są z koniecznością uporządkowania zapisów dotyczących danych, jakie ma zawierać wniosek. W przedłożonym projekcie wniosek ma zawierać zaświadczenie, dlatego też zastąpiono wymóg przedłożenia zaświadczenia informacją, a kopię zaświadczenia dołączono do wykazu wymaganych dokumentów. Ponadto precyzyjnie wskazano, że w skład osób uprawnionych do reprezentacji przedsiębiorcy innego niż osoba fizyczna nie mogą wchodzić osoby karane za popełnienie przestępstw umyślnych. W art. 19 doprecyzowano zapisy dotyczące obowiązków przedsiębiorców, w szczególności dotyczących sprawowania nadzoru nad wykonywaniem zadań ochrony przez pracowników ochrony oraz wskazano obowiązkową weryfikację pracowników oraz osób reprezentujących przedsiębiorcę pod kątem karalności.

Ponadto zmiany w Rozdziale 6 Środki ochrony fizycznej osób i mienia oraz prawa i obowiązki pracownika ochrony wynikają bezpośrednio z propozycji rezygnacji z obowiązku posiadania przez kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej dopuszczenia do broni. Rezygnacja z tego obowiązku z jednej strony w jeszcze większym stopniu ułatwi dostęp do wykonywania tego zawodu, z drugiej zaś w sposób precyzyjny określi prawa i obowiązki pracownika ochrony. Pozostawienie zapisu nakładającego na pracownika ochrony obowiązek uzyskania dopuszczenia do posiadania broni stałoby w sprzeczności z przepisami ustawy o broni i amunicji, które jednoznacznie stanowią, że o takie dopuszczenie może ubiegać się jedynie pracownik zatrudniony przez przedsiębiorcę posiadającego status specjalistycznej uzbrojonej formacji ochronnej.

Rozwiązanie zawarte w art. 26 ust. 3 pkt 1 ustawy związane jest z dopuszczeniem do wykonywania zawodu kwalifikowanego pracownika ochrony obywateli również innych państw. Dyspozycja wskazanego powyżej artykułu jest rozwiązaniem na wzór art. 5 *ustawy o służbie cywilnej*. Wskazać należy, iż ustawa o ochronie osób i mienia nie wprowadza ograniczeń dla obywateli innych państw w kwestii wykonywania przez nich zadań pracownika ochrony niewymagających wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony - takim pracownikiem ochrony może być obywatel każdego państwa mogący legalnie podjąć pracę. Wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony pozwala natomiast na wykonywanie zadań na obszarach podlegających obowiązkowej ochronie. Obszary podlegające obowiązkowej ochronie są to obszary mające istotne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa, oraz ochrony interesu gospodarczego. Z uwagi na powyższe, osoby wykonujące zadania na tych obszarach muszą podlegać weryfikacji. Istotnym elementem tej weryfikacji jest opinia z miejsca ich zamieszkania, która obrazuje m.in. przestrzeganie przez nich przepisów prawa. Bez takiej opinii niemożliwe jest stwierdzenie, iż pracownik ochrony daje gwarancję na wykonywanie ochrony obiektów podlegających obowiązkowej ochronie w sposób niezagrażający bezpieczeństwu państwa. Uzyskanie przez właściwe organy stosownych opinii o danym obywatelu możliwe jest jedynie na obszarze wskazanym w art. 26 ust. 3 pkt 1 projektu ustawy, a więc tylko obywatele wskazanych państw mogą ubiegać się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony. Obywatele innych państw mogą natomiast wykonywać zadania pracownika ochrony w zakresach niewymagających wpisu na listę. Ograniczenia wprowadzone dyspozycją art. 26 ust. 3 pkt 1 są mniejsze niż ograniczenia wprowadzone dyspozycją art. 5 ust. 2 *ustawy o służbie cywilnej*, bowiem *ustawa o służbie cywilnej* w ogóle nie dopuszcza cudzoziemców do pracy polegającej na bezpośrednim lub pośrednim udziale w wykonywaniu funkcji mających na celu ochronę generalnych interesów państwa. Ustawa o ochronie osób i mienia natomiast w tym obszarze dopuszcza zatrudnianie określonej grupy cudzoziemców.

Zmiana zaproponowana w art. 26 ust. 7 wskazuje, że osoba ubiegająca się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej ma obowiązek jedynie złożyć oświadczenie, że ma pełną zdolność do czynności prawnych, nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne i nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne o takie przestępstwo. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia klauzuli wskazującej, że jest świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Klauzule tej treści zostały

wprowadzone do systemu prawnego ustawą z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 106, poz. 622, z późn. zm.).

Określono także zasady wykreślenia z listy kwalifikowanych pracowników ochrony. Za przesłankę do wykreślenia uznano toczenie się przeciwko pracownikowi postępowania karnego za przestępstwo umyślne. Mimo obowiązującej zasady domniemania niewinności fakt prowadzenia postępowania karnego uniemożliwia dopuszczenie pracownika ochrony do możliwości stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni. Wykreślenie z listy nie przekreśla możliwości zatrudnienia tej osoby jako pracownika ochrony niekwalifikowanego, tj. w obszarze ochrony, gdzie nie występuje konieczność pracy z bronią oraz bez możliwości stosowania środków przymusu bezpośredniego. Obszar ochrony osób i mienia - gdzie ustawa wymaga zatrudnienia pracowników kwalifikowanych - jest mocno ograniczony. Zdecydowana większość zadań ochrony mienia nie wymaga kwalifikacji, zatem na czas trwającego postępowania pracownik byłby „przesuwany” z obszaru kwalifikowanej ochrony, na obszar gdzie wpis na listę pracowników kwalifikowanych nie jest konieczny, co ze względu na szczególny charakter pracy, jest uzasadnione.

Dodatkowo w powyższych przepisach dokonano zmian związanych z dostosowaniem ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia do ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji, przede wszystkim w art. 38 ust. 2 zawierającym katalog środków przymusu bezpośredniego, poprzez usunięcie pojęcia „broń gazowa” oraz wskazania, że środkiem przymusu bezpośredniego mogą być paralizatory elektryczne o średniej wartości prądu w obwodzie nieprzekraczającej 10 mA.

Zmiana dotycząca nowododawanego art. 38a ma na celu umożliwienie żądania przede wszystkim przez funkcjonariuszy Policji udzielenia pomocy przez pracowników ochrony. W obecnym stanie prawnym brak jest jednoznacznej regulacji pozwalającej na takie zachowanie i jednocześnie zwalniającej pracowników ochrony z wykonywania powierzonych zadań.

Pozostałe zmiany jak np. w art. 50 i 50b są zmianami stricte legislacyjnymi polegającym na zamianie niektórych wyrazów lub dodaniu nowych w celu doprecyzowania pod względem językowym brzmień tych artykułów.

W tym miejscu należy dodatkowo wyjaśnić wątpliwość zgłoszoną w trakcie uzgodnień międzyresortowych przez Ministra Spraw Zagranicznych. Kwalifikowani pracownicy ochrony fizycznej mają uprawnienia do wykonywania tych samych czynności, powinni mieć ten sam zakres i częstotliwość badań niezależnie od podstawy wykonywania pracy. Jest to specyficzna

grupa zawodowa, więc zakres badań lekarskich i psychologicznych powinna mieć dostosowany do zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa występujących w miejscu pracy.

Okresowe badania lekarskie, zgodnie z art. 32 ust. 1 projektu ustawy, będą przeprowadzane co 3 lata lub w okresach krótszych w przypadkach określonych w art. 32 ust. 2, natomiast zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. Nr 69, poz. 332, z późn. z. zm.) przeprowadzane są w większości co 3-4 lata. Ze względu na fakt, że w myśl art. 229 Kodeksu pracy pracodawca nie może dopuścić do pracy pracownika bez aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku – wymóg taki projektuje się wprowadzić w odniesieniu do pracowników ochrony fizycznej zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (art. 33a ust. 4).

W świetle projektowanych przepisów pracownicy ochrony fizycznej mają zapewnioną odpowiednią profilaktyczną ochronę zdrowia oraz odpowiednie przedsięwzięcia z zakresu profilaktycznej ochrony zdrowia realizowane w regularnych odstępach czasu.

Ze zmianami w ustawie o ochronie osób i mienia związana jest nowelizacja **ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji**. Jest to zmiana dostosowawcza wynikająca z jednej strony z likwidacji licencji pracowników ochrony, a drugiej strony z przyjęcia założenia, że pracownicy ochrony będą ubiegać się o pozwolenie na broń na zasadach ogólnych, określonych w tej ustawie, z wyjątkiem przepisów odnoszących się do orzeczeń o stanie zdrowia osoby ubiegającej się o pozwolenie. W tym przypadku pracownik ochrony będzie musiał uzyskać takie orzeczenie wydane w trybie ustawy o ochronie osób i mienia.

Podobny charakter dostosowawczy mają zaproponowane zmiany w ustawie **z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze** oraz w ustawie **z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych**. Wynikają one z likwidacji licencji pracownika ochrony i zastąpienia jej wpisem na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej.

Również taki charakter mają zmiany w **ustawie z dnia 19 października 1990 r. o Straży Granicznej**.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych.

Zawody (uprawnienia): **przewodnik turystyczny miejski; przewodnik turystyczny terenowy; przewodnik turystyczny górski; międzynarodowy przewodnik wysokogórski; pilot wycieczek.**

W aktualnie obowiązującym stanie prawnym wynikającym z rozdziału IV ustawy zawody zarówno pilota wycieczek jak i przewodnika turystycznego są zawodami regulowanymi. Ustawa określa rodzaje uprawnień przewodnika turystycznego, zadania pilota wycieczek i przewodnika turystycznego oraz wymagania, które musi spełnić kandydat ubiegający się o nadanie tych uprawnień. Zgodnie z ustawą do zadań przewodnika turystycznego należy oprowadzanie turystów lub odwiedzających, udzielanie fachowej i aktualnej informacji o kraju, odwiedzanych miejscowościach, obszarach i obiektach, sprawowanie opieki nad turystami lub odwiedzającymi w zakresie wynikającym z umowy, a podczas prowadzenia turystów w górach troska o ich bezpieczeństwo w szczególności podczas wyjść wymagających odpowiednich technik i specjalistycznego sprzętu, a do zadań pilota wycieczek należy czuwanie, w imieniu organizatora turystyki, nad sposobem świadczenia usług na rzecz klientów, przyjmowanie od nich zgłoszeń dotyczących związanych z tym uchybień, sprawowanie nad klientami opieki w zakresie wynikającym z umowy, wskazywanie lokalnych atrakcji oraz przekazywanie podstawowych informacji dotyczących odwiedzanego kraju i miejsca.

Zgodnie z dotychczas obowiązującą ustawą uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek otrzymuje osoba, która: ukończyła 18 lat, ukończyła szkołę średnią, posiada stan zdrowia umożliwiający wykonywanie zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, nie była karana za przestępstwa umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek i odbyła szkolenie teoretyczne i praktyczne oraz zdała egzamin na przewodnika turystycznego lub na pilota wycieczek.

Ustawa szczegółowo określa zasady nadawania uprawnień przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek oraz uzyskiwania wpisów do rejestrów organizatorów szkoleń dla kandydatów na pilotów wycieczek i przewodników turystycznych oraz zasady przeprowadzania kontroli osób posiadających ww. uprawnienia oraz zasady przeprowadzania kontroli podmiotów szkolących kandydatów na pilotów wycieczek i przewodników turystycznych a także przesłanki cofania lub zawieszania tych uprawnień. Ustawa precyzuje zakresy uprawnień pilota wycieczek i poszczególnych rodzajów uprawnień przewodników turystycznych. W aktualnie obowiązującym

stanie prawnym są określone także procedury dotyczące przeprowadzania egzaminów dla kandydatów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek jak również procedury dotyczące przeprowadzania przez komisje powołane przez marszałków województw egzaminów z języków obcych potwierdzających ich znajomość u przewodników turystycznych i pilotów wycieczek. Ustawa określa także inne formy potwierdzania znajomości języków u przewodników turystycznych i pilotów wycieczek.

Podstawowe różnice między dotychczasowym a proponowanym stanem prawnym w zakresie regulacji to:

- 1) zniesienie, w stosunku do osób wykonujących zadania przewodników turystycznych terenowych i miejskich i oraz pilotów wycieczek, obowiązku uzyskania odpowiednich uprawnień;
- 2) zniesienie, w stosunku do osób wykonujących zadania przewodników turystycznych terenowych i miejskich i oraz pilotów wycieczek, obowiązku odbycia szkolenia teoretycznego i praktycznego;
- 3) ograniczenie wymogów kwalifikacyjnych w stosunku do przewodników turystycznych terenowych i miejskich oraz pilotów wycieczek do obowiązku pełnoletniości, posiadania wykształcenia średniego oraz niekaralności;
- 4) zniesienie obowiązku wpisu do rejestrów organizatorów szkoleń prowadzonych przez marszałków województw podmiotów szkolących osoby, które chcą wykonywać zadania przewodnika turystycznego miejskiego i terenowego i pilota wycieczek, przy pozostawieniu tego obowiązku w stosunku do podmiotów szkolących osoby, które zamierzają uzyskać uprawnienia przewodnika górskiego;
- 5) zniesienie kontroli osób wykonujących zadania przewodnika turystycznego miejskiego i terenowego oraz zniesienie kontroli podmiotów szkolących osoby, które chcą wykonywać zadania przewodnika turystycznego miejskiego i terenowego;
- 6) likwidacja obligatoryjnych minimalnych programów szkoleń dla podmiotów szkolących osoby, które chcą wykonywać zadania przewodnika turystycznego miejskiego i terenowego;
- 7) w sposób zupełny doreguluje się określone dotychczas w ustawie przepisy odnoszące się do międzynarodowych przewodników wysokogórskich; w projekcie wskazuje się jedynie, że „zadania polegające na prowadzeniu i szkoleniu turystów podczas wyjść wspinaczkowych i alpinistycznych oraz zjazdów narciarskich i snowboardowych w szczególności poza zorganizowanymi terenami turystycznymi i narciarskimi, a także podczas pokonywania stromych

koryt rwących potoków górskich i wodospadów przy użyciu technik alpinistycznych bez sprzętu pływającego (canyoning) mogą wykonywać przewodnicy górscy, którzy przeszli uzupełniające szkolenie do prowadzenia wycieczek w warunkach wysokogórskich oraz osoby legitymujące się certyfikatem UIAGM.”. Tym samym kontrola takich osób, przez uprawnione w ustawie organy, będzie się ograniczała do sprawdzenia dokumentu potwierdzającego ukończenie uzupełniającego szkolenia do prowadzenia wycieczek w warunkach wysokogórskich lub certyfikatu UIAGM.

Aktualnie obowiązujące rozwiązania prawne powodują, że zawody przewodnika turystycznego oraz pilota wycieczek są jednymi z najbardziej zamkniętych zawodów regulowanych, do których dostęp wiąże się z długą i kosztowną dla potencjalnych kandydatów procedurą kwalifikacyjną. Powoduje to ograniczenie dopływu osób kompetentnych do zawodu, uniemożliwia osobom posiadającym konieczną wiedzę okazjonalne wykonywanie zawodu, a w niektórych przypadkach, sankcjonuje karnie oprowadzanie grupy znajomych gości po rodzinnym mieście.

Proponowane zmiany spowodują obniżenie kosztów (finansowych i czasowych) dostępu do wykonywania przedmiotowych zawodów, znaczne poszerzenie grupy potencjalnych usługodawców i w rezultacie zwiększenie oferty usług z nimi związanych. Przewidywanym skutkiem jest zwiększenie udziału w rynku osób młodych – studentów i absolwentów, a w konsekwencji zwiększenie poziomu innowacyjności w tym sektorze. Projektodawca opowiada się za pełnym prawem turysty do wyboru osoby, której powierza zadanie pilotowania, oprowadzania i zapoznania ze zwiedzonym miejscem, w tym do wyboru usług osoby, której kwalifikacje zawodowe nie są w żaden sposób udokumentowane.

Na podstawie przepisu przejściowego ewidencje uprawnień przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, nadanych przed dniem wejścia w życie ustawy, pomimo, iż zawierają już tylko dane o charakterze archiwalnym są nadal utrzymywane w celu umożliwienia realizacji zadań marszałków województw dotyczących wydawania duplikatów legitymacji potwierdzających posiadanie kwalifikacji przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, a także dla oceny dynamiki, kierunków oraz prognoz zmian na rynku usług przewodnickich i pilockich.

Deregulacja uprawnień przewodników turystycznych oraz pilotów wycieczek wymusza zmiany w **ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń**. Sankcje kodeksu odnoszące się obecnie do wykonywania zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek bez stosownych uprawnień ograniczone zostają do zadań przewodnika górskiego oraz do

prowadzenia szkoleń dla kandydatów na tego przewodnika bez wymaganego rejestru szkoleń. Podobne ograniczenie będzie dotyczyło wprowadzenia konsumenta w błąd co do posiadania powyższych uprawnień.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji.

Zawód: **komornik (aplikant komorniczy).**

Zaproponowane w ustawie zmiany mają na celu zwiększenie dostępu do zawodu komornika i wiążą się z koniecznością dostosowania zasad zdawania egzaminu konkursowego na aplikację komorniczą do innych egzaminów wstępnych na aplikację przez dostosowanie liczby punktów warunkujących pozytywną ocenę z egzaminu (podniesienie pułapu punktowego z 90 do 100). W celu ujednoczenia zasad zdawania tego egzaminu i innych egzaminów na aplikację (adwokacką, radcowską i notarialną) wprowadzono ogłaszanie przygotowanego przez zespół i zatwierzonego przez Ministra Sprawiedliwości wykazu tytułów aktów prawnych, z których wybrane stanowić będą podstawę opracowania pytań testowych na egzamin konkursowy na aplikację komorniczą. Ponadto skróceniu ulega z pięciu do trzech lat wymóg dotyczący „stosowania prawa”, w odniesieniu do osób uprawnionych do zdawania egzaminu komorniczego bez aplikacji komorniczej, analogicznie zresztą jak w ustawie – Prawo o notariacie. Poszerzono katalog stanowisk, dzięki którym można nabyć uprawnienie do powołania na komornika sądowego. W projektowanych rozwiązaniach zrezygnowano także z obowiązkowych badań psychologicznych dla kandydatów na komorników.

Dodatkowo w projekcie proponuje się rezygnację z zamieszczania ogłoszeń o egzaminach w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i pozostawienie obowiązku zamieszczania ich tylko w Biuletynie Informacji Publicznej. Taka forma wydaje się być wystarczającym źródłem informacji, dodatkowo zapewni to zmniejszenie wydatków budżetu państwa. Zmieniony został również przepis co do terminu ogłoszenia o egzaminie konkursowym i komorniczym. Minister Sprawiedliwości będzie ogłaszał o egzaminie na co najmniej 90 dni przed terminem każdego z tych egzaminów.

Ponadto w wyniku likwidacji części ustnej egzaminu komorniczego zmieniony został jego kształt oraz system oceniania. Zamiast przyznawania punktów za poszczególne zadania,

egzaminatorzy będą wystawiać oceny. Aby otrzymać wynik pozytywny z egzaminu komorniczego, konieczne będzie otrzymanie ocen pozytywnych z obu zadań pisemnych. Taka skala ocen jest czytelniejsza zarówno dla egzaminatorów jak i dla zdających, a poza tym ujednolici sposób zdawania egzaminu komorniczego i system jego oceny z innymi egzaminami zawodowymi (adwokackim, radcowskim i notarialnym). Zmianie uległy terminy dotyczące przekazywania listy aplikantów, którzy ukończyli aplikację komorniczą oraz zamieszczania ogłoszenia o egzaminie komorniczym. W związku z likwidacją części ustnej egzaminu komorniczego konieczne były zmiany przepisów mówiących o przygotowaniu i przeprowadzeniu tego egzaminu. Wprowadzono również na wzór innych egzaminów prawniczych możliwość odwołania się od uchwały o wyniku egzaminu komorniczego do komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości.

Ustawa z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury.

Zawód: urzędnik sądowy i prokuratury.

Szczególne role i zadania wyznaczone w demokratycznym społeczeństwie organom sprawującym wymiar sprawiedliwości nakazują takie ukształtowanie ich struktur oraz zasad funkcjonowania, aby powierzone prawem zadania realizowały sprawnie i obiektywnie, a przy tym w pełni profesjonalnie. Ważnym elementem wpływającym na realizację założonego w takim kształcie modelu sądownictwa jest obsada personelu administracyjnego sądów (pracownicy sądów). Wychodząc naprzeciw potrzebom praktyki i postulatom zgłaszanym zarówno przez przedstawicieli związków zawodowych, samych pracowników, jak i prawników-praktyków (sędziów, w tym prezesów sądów), zakłada się rezygnację z ustawowego wymogu, by wszyscy urzędnicy sądowi posiadali wykształcenie wyższe pierwszego stopnia. Tym samym dopuszcza się możliwość zatrudniania w sądach na stanowiskach wspomagających pracę pionu orzeczniczego osób z wykształceniem średnim (wraz ze zdaniem egzaminem dojrzałości). Pozwoli to, zwłaszcza w większych ośrodkach miejskich, zachować swobodę doboru personelu bez zakłócania bieżącego toku pracy instytucji (wymóg posiadania wyższego wykształcenia na najniższych stanowiskach, szczególnie w pionie orzeczniczym, spowodował perturbacje w naborze pracowników – brak było pożądanej liczby chętnych z wymaganym wykształceniem wyższym). Należy zaznaczyć, że właściwe przygotowanie do wykonywania obowiązków oraz weryfikację przydatności do pracy na

stanowiskach wspomagających w sądach pracę pionu orzeczniczego zapewnia odbycie stażu urzędniczego. Niemniej jednak dotychczasowe doświadczenia i formułowane na ich podstawie postulaty prezesów sądów wskazują, że obecne rozwiązanie, zakładające staż urzędniczy trwający aż 12 miesięcy, także wymaga zmiany. W ocenie prezesów sądów 6-miesięczny okres stażu urzędniczego (zakończony egzaminem), w trakcie którego pracownik wykonuje powierzone obowiązki pod opieką doświadczonego pracownika sądu oraz odbywa zajęcia teoretyczne, byłby wystarczający. Odpowiadając zatem i na te postulaty, przewidziano stosowne skrócenie przewidzianego w ustawie o pracownikach sądów i prokuratury stażu urzędniczego.

Zaproponowane wyżej zmiany w ustawie o pracownikach sądów i prokuratur powodują konieczność dokonania zmian **w art. 2 ustawy z dnia 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy o pracownikach sądów i prokuratury**. Uchylony zostaje obowiązek nałożony na urzędników sądów i prokuratur dotyczący ukończenia studiów pierwszego stopnia i uzyskania tytułu zawodowego w okresie 10 lat od dnia wejścia w życie wyżej powołanej ustawy, a przypadku urzędników, którzy ukończyli 40 rok życia i posiadają 15-letni staż pracy w sądzie lub prokuraturze obowiązek ukończenia studium zawodowego w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Uchylenie powyższych obowiązków powoduje bezprzedmiotowość przepisu dotyczącego rozwiązania stosunku pracy z urzędnikiem, który się z nich nie wywiązał, stąd też konieczność uchylecia ust. 3. Ponadto uchyla się upoważnienie do wydania aktu wykonawczego, dotyczącego organizacji i programu studium zawodowego dla urzędników.

Ponadto powstała potrzeba dodania przepisu przejściowego do (art. 37 ust. 2) do projektu ustawy, odnoszącego się do ewentualnego, trwającego na dzień wejścia w życie tej ustawy, studium zawodowego, organizowanego przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie studium zawodowego jako cyklicznej formy doskonalenia zawodowego urzędników sądów i prokuratury (Dz. Urz. MS 2011, Nr 1, poz. 5), które utraci moc z chwilą wejścia w życie ustawy „deregulacyjnej”. Z tego powodu, urzędnicy będący uczestnikami tej formy doskonalenia zawodowego powinni mieć możliwość dokończenia cyklu szkolenia.

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej

Zawód: mechanik statkowy żeglugi śródlądowej, przewoźnik żeglugi śródlądowej, stermotorzysta żeglugi śródlądowej, szyper żeglugi śródlądowej, obserwator radarowy żeglugi śródlądowej, marynarz motorzysta żeglugi śródlądowej

Deregulacja zawodów w żegludze śródlądowej wiąże się z koniecznością dokonania zmian w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej.

Przepis art. 36 wymienionej ustawy zawiera upoważnienie dla ministra właściwego do spraw transportu do wydania rozporządzenia ustalającego okres praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej w charakterze członka załogi niezbędny do uzyskania patentów oraz świadectw w żegludze śródlądowej. Jednocześnie przepisy art. 36 określają maksymalny czas praktyki potrzebnej do uzyskania patentu do 48 miesięcy, zaś do uzyskania świadectwa do 21 miesięcy.

Efekty deregulacji zawodów w żegludze śródlądowej wystąpią po zmianie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 50, poz. 427, z późn. zm.), które w szczególności sposób określa wymagania niezbędne do uzyskania odpowiednich patentów i świadectw w żegludze śródlądowej”.

Należy także wskazać, że deregulacja zawodu marynarza żeglugi śródlądowej wpłynie pośrednio na deregulację pozostałych zawodów w żegludze śródlądowej tj.:

- 1) starszego marynarza żeglugi śródlądowej;
- 2) bosmana żeglugi śródlądowej;
- 3) sternika żeglugi śródlądowej

przez skrócenie całkowitej długości praktyki pływania.

Proponowana deregulacja ma na celu wyeliminowanie rozwiązań prawnych, które nie znajdują uzasadnienia w aktualnej sytuacji przedmiotowego sektora rynku pracy a stanowią istotne ograniczenie w jego potencjalnym rozwoju.

Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o usługach detektywistycznych.

Zawód: detektyw.

Proponuje się, by dla uzyskania licencji detektywa, nie istniał obowiązek zdawania państwowego egzaminu. W to miejsce wprowadza się wymóg odbycia obowiązkowego szkolenia dla wykonujących zawód. Utrzymuje się zarazem wymóg niekaralności, zdolności psychicznej, wywiadu policyjnego oraz wpis do rejestru detektywów. Wprowadzenie proponowanych zmian w znacznym stopniu ułatwi kandydatom dostęp do pracy w charakterze detektywa oraz zdobycia kwalifikacji niezbędnych do wykonywania czynności związanych usługami detektywistycznymi.

Wprowadzenie zmian w powyższym zakresie będzie niosło za sobą konieczność wzmocnienia kontroli państwa nad przedsiębiorcami wykonującymi działalność gospodarczą w zakresie usług detektywistycznych. Wprowadza się zatem możliwość kontrolowania przedsiębiorców działających na podstawie prowadzonego przez rejestr działalności regulowanej bez obowiązku zawiadamiania wcześniej o fakcie podjęcia kontroli, z uwagi na szczególny charakter usług jakimi są usługi detektywistyczne. Detektyw w czasie wykonywania zawodu bardzo często ma dostęp do danych osobowych dotyczących obywateli RP, czy też np. osób poszukiwanych, a zatem w przypadku braku sprawnego nadzoru nad przedsiębiorcami wykonującymi działalność w zakresie usług detektywistycznych może spowodować sytuację, w której powyższe dane mogą zostać wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem. Ponadto przepisy szczególne nakładają na przedsiębiorców wykonujących usługi detektywistyczne takie obowiązki jak prowadzenie określonej przepisami prawa dokumentacji, zawierania umów w formie pisemnej, czy zawarcia obowiązkowej polisy ubezpieczeniowej w związku z wykonywanym szczególnego rodzaju działalnością jakimi są usługi detektywistyczne. Sprawna kontrola, która będzie możliwa bez uprzedniego zawiadamiania przedsiębiorcy o fakcie podjęcia kontroli przez organ prowadzący rejestr oraz brak możliwości wniesienia sprzeciwu przez przedsiębiorcę co do podjętych czynności kontrolnych jak i możliwości jej przeprowadzenia podczas trwania czynności kontrolnych innego organu pozwoli wyeliminować z rynku podmioty, które nie wykonują powyższych obowiązków, a tym samym rażąco naruszają przepisy dotyczące wykonywania usług detektywistycznych.

Zaproponowane wyłączenia wynikają ze specyfiki świadczonych usług przy równoczesnym poszerzeniu dostępu do wykonywania zawodu detektywa. Możliwość przetwarzania danych osobowych bez zgody osoby której dane dotyczą oraz uzyskiwanie informacji, danych dotyczących stanu majątkowego, sytuacji rodzinnej, prowadzonej działalności zawodowej i

gospodarczej obywateli musi podlegać skutecznej kontroli państwa. W przypadku naruszenia prawa przez przedsiębiorcę organ rejestrowy jest zobligowany do podjęcia skutecznych działań zmierzających do wyjaśnienia sprawy. Działania organ kontrolnego mogą zostać skutecznie sparaliżowane poprzez wniesienie nawet nieuprawnionego sprzeciwu wobec podjętych czynności. Specyfika tego rodzaju działalności związana z zapewnieniem bezpieczeństwa państwa oraz jego obywateli w pełni uzasadnia wyłączenie

Nałożenie obowiązków informacyjnych na detektywa i Komendy Wojewódzkie Policji ma na celu zapewnienie kompletności i aktualności danych objętych rejestrem detektywów prowadzonym przez Ministra właściwego do spraw wewnętrznych, które są niezbędne w przypadku prowadzonych ewentualnie postępowań administracyjnych.

Proponowane zmiany ułatwiają dostęp do wykonywania zawodu detektywa wzmacniając jednocześnie konieczny nadzór Państwa nad wykonywaniem przedmiotowej działalności. W wyniku deregulacji przewiduje się zwiększenie liczby potencjalnych członków tej grupy zawodowej oraz nieznaczny wzrost zatrudnienia w przedmiotowym sektorze rynku pracy, bez szkody dla jakości świadczonych usług i bezpieczeństwa publicznego.

Ponadto w toku uzgodnień międzyresortowych uznano za konieczne nadanie nowego brzmienia art. 35 ust. 1 ustawy o usługach detektywistycznych, tak aby osoba trwale zamieszkała poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej także mogła starać się o uzyskanie licencji detektywa.

Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.

Zawód: taksówkarz

Proponowana zmiana przewiduje zniesienie obowiązku ukończenia szkolenia z zakresu transportu drogowego taksówką, potwierdzonego zdaniem egzaminem, w gminach liczących nie więcej niż 100 tysięcy mieszkańców. W przypadku gmin liczących powyżej 100 tysięcy mieszkańców projekt ustawy wprowadza decentralizację polegającą na przekazaniu kompetencji regulacyjnych w zakresie przeprowadzenia szkolenia i egzaminu dla kandydatów na taksówkarzy z naczelnego organu administracji rządowej – ministra właściwego do spraw transportu na organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto proponowane rozwiązania

wprowadzają fakultatywność w zakresie podejmowania uchwał przez rady gmin liczących powyżej 100 tysięcy mieszkańców, tak w zakresie szkolenia, jak i egzaminowania.

Ostatecznie rezygnuje się z rozwiązania polegającego na zastąpieniu licencji udzielanej w drodze decyzji administracyjnej wpisem do rejestru prowadzonego przez radę gminy. W dalszym ciągu dokumentem uprawniającym do wykonywania transportu drogowego taksówką osobową będzie stosowna licencja. Zwolnienie z obowiązku uzyskania licencji wiązałoby się z brakiem delegacji dla organu licencyjnego do przeprowadzania kontroli, czy też w uzasadnionych przypadkach cofnięcia licencji. Biorąc pod uwagę bezpieczeństwo potencjalnych usługobiorców takie rozwiązanie wydaje się nazbyt ryzykowne.

Ponadto proponuje się rezygnację z dokumentowania 5 letniej praktyki w zakresie transportu drogowego taksówką. Dotychczasowa praktyka wykazała, iż jest to rozwiązanie niefortunne i w praktyce, z uwagi na uznaniowość organu, kontrowersyjne. Ponadto ze względu na to, iż istotnym warunkiem przy wykonywaniu transportu taksówką osobową jest znajomość topografii, dokumentowanie 5 letniej praktyki, niekiedy w czasie bardzo odległym jest niecelowe. Z tego samego powodu doprecyzowano zapis, iż obowiązek zdania egzaminu ma mieć miejsce przed komisją egzaminacyjną, której ramy działania określa właściwa miejscowo rada gminy. Z punktu widzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego należy przyjąć za słuszną tezę, że kierowca taksówki posiadający prawo jazdy kategorii B uzyskał odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia pojazdu oraz stosuje je dbając o bezpieczeństwo własne i pasażerów w stopniu równym. W zakresie umiejętności związanych z prowadzeniem pojazdu nie jest zasadne wymaganie od kierowcy taksówki kwalifikacji wyższych niż dotyczących ochrony życia i zdrowia jego samego jako kierowcy pojazdu.

Projekt doprecyzowuje, iż w przypadku zawieszenia wykonywania transportu drogowego taksówką przedsiębiorca zwraca do organu licencję. Dotychczasowy zapis art. 14a zawierał bowiem niejasny zapis, z tego względu, iż stanowił wyłącznie o wypisach z licencji. Licencja na wykonywanie transportu drogowego taksówką ma natomiast, w przeciwieństwie do innych rodzajów licencji, charakter przedmiotowo-podmiotowy.

Wprowadza się ponadto dodatkowe uprawnienie dla organu udzielającego licencji, czy też zezwolenia. Organy udzielające licencji lub zezwolenia w zakresie krajowego transportu drogowego osób będą uprawnione na obszarze ich właściwości miejscowej i podczas wykonywania przewozu do kontroli prawidłowości pobierania opłat za przewóz osób oraz

przestrzegania przepisów prawa miejscowego przez wykonujących na tym obszarze przewóz drogowy. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości i potwierdzenia ich istnienia w wyniku ponownej kontroli organ będzie posiadał uprawnienie do cofnięcia licencji (zezwolenia).

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Zawód: doradca zawodowy, pośrednik pracy, specjalista do spraw rozwoju zawodowego, specjalista do spraw programów, lider klubu pracy, doradca EURES, asystent EURES.

Proponowane zmiany wynikają z konieczności usunięcia ograniczeń w dostępie do stanowisk, na których realizowane są zadania z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej w urzędach pracy i w jednostkach Ochotniczych Hufców Pracy oraz ujednoczenia i uproszczenia zapisów w stosunku grup pracowników tych instytucji wskazanych w art. 91 pkt 1-6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

1) Doradca zawodowy

W tym przypadku zostaną zniesione licencje i wymogi m.in. wykształcenia wyższego, ukończenia studiów których program studiów obejmował przygotowanie w zakresie doradztwa personalnego lub poradnictwa zawodowego albo wykształcenia wyższego i posiadania co najmniej rocznego doświadczenie zawodowe w pracy na stanowisku doradcy personalnego lub zawodowego w publicznych służbach zatrudnienia lub agencjach zatrudnienia. Zniesione zostają również stopnie zawodowe (doradca zawodowy - stażysta; doradca zawodowy; doradca zawodowy I stopnia; doradca zawodowy II stopnia).

2) Pośrednik pracy

W odniesieniu do zawodu pośrednika pracy zniesione zostaną licencje, wymogi i stopnie zawodowe (pośrednik pracy - stażysta; pośrednik pracy; pośrednik pracy I stopnia; pośrednik pracy II stopnia).

3) Specjalista ds. rozwoju zawodowego

W tym zakresie projekt przewiduje zniesienie wymogów i stopni zawodowych. Obecnie osoba taka musi posiadać pełną zdolność do czynności prawnych; nie być skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

posiadać wykształcenie wyższe oraz wykonywać zadania przez okres co najmniej 12 miesięcy w publicznych służbach zatrudnienia.

4) Specjalista ds. programów

Zniesione zostają wymogi i stopnie zawodowe. Obecnie osoba taka musi posiadać pełną zdolność do czynności prawnych; nie być skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; posiadać wykształcenie wyższe oraz wykonywać zadania przez okres co najmniej 12 miesięcy w publicznych służbach zatrudnienia.

5) Lider klubów pracy

Zniesione zostaną wymogi i stopnie zawodowe. Obecnie osoba taka musi posiadać pełną zdolność do czynności prawnych; nie być skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; posiadać co najmniej średnie wykształcenie; wykonywać zadania na stanowisku lidera klubu pracy - stażysty przez okres co najmniej 12 miesięcy w publicznych służbach zatrudnienia lub w Ochotniczych Hufcach Pracy; posiadać obywatelstwo polskie lub wykazać się znajomością języka polskiego wystarczającą do wykonywania zadań.

6) Doradca EURES

Ww. grupa zawodowa poddana zostanie dereglamentacji. Doradca EURES jest pracownikiem wojewódzkiego urzędu pracy stanowiącego jednostkę organizacyjną samorządu województwa. Do pracowników tego urzędu, w tym doradców EURES, stosuje przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458, z późn. zm.). Ponieważ osoba zajmująca stanowisko doradcy EURES zobowiązana jest spełniać wymogi określone przez Komisję Europejską (Karta EURES, Dz. Urz. UE C 311 z 16.11.2010) wymogi te określone zostaną w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 37 ww. ustawy.

7) Asystent EURES

Ww. grupa zawodowa poddana zostanie dereglamentacji. Asystent EURES jest pracownikiem wojewódzkiego urzędu pracy stanowiącego jednostkę organizacyjną samorządu województwa. Do pracowników tego urzędu, w tym do asystentów EURES, stosuje się przepisy

ustawy z dnia 11 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458, z późn. zm.).

Wprowadzane zmiany skutkują także koniecznością wydania przepisów szczegółowych dotyczących rozwoju zawodowego pracowników i możliwości ich awansu zawodowego.

Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zawody: dyplomowany **bibliotekarz; dyplomowany pracownik dokumentacji i informacji naukowej.**

Projektowana zmiana przenosi na pracodawców kompetencje dotyczące określania warunków, jakie powinien spełniać kandydat do pracy, formy i trybu postępowania kwalifikacyjnego, czy warunków awansowania. Likwidacja wymagań odnośnie stażu, skróci okres między ukończeniem studiów a możliwością podjęcia pracy w bibliotece uczelnianej na stanowiskach objętych obecnie regulacjami ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Proponowane rozwiązanie powinno być zachętą dla wydziałów uczelni prowadzących studia z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, a także innych kierunków związanych z historią i archiwistyką, które ściśle współpracują z bibliotekami uczelnianymi, by w procesie dostosowywania programów studiów do wymogów związanych z wdrożeniem Krajowych Ram Kwalifikacji w większym stopniu uwzględniły praktykę związaną z pracą biblioteczną lub informacją naukową, archiwalną lub muzealną. W trosce o zachowanie akademickiego prestiżu dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej, nowelizacja ustawy nakłada na uczelnie obowiązek określenia w statutach uczelni dodatkowych kwalifikacji oczekiwanych od kandydatów do zawodu.

Jednocześnie w celu zapewnienia spójności w zakresie zawodu bibliotekarza dyplomowanego, niezbędna jest zmiana art. 29 w **ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach**. Celem uregulowania stanowisk bibliotekarzy dyplomowanych w ustawie o bibliotekach było utrzymanie podobnych wymogów kwalifikacyjnych bibliotekarzy dyplomowanych zatrudnionych w różnych typach bibliotek, w tym w bibliotekach naukowych, a także utrzymanie prestiżu stanowiska naukowego w bibliotekach publicznych. Jednakże analiza stanu prawnego wykazała konieczność nowelizacji art. 29 tej ustawy, ponieważ biblioteki

publiczne, poza bibliotekami naukowymi, ze względu na ich charakter i specyfikę działalności, nie wymagają jednak kwalifikacji zawodowych związanych z działalnością badawczą, publikacyjną czy dydaktyczną. Utrzymanie regulacji stanowisk bibliotekarzy dyplomowanych w ustawie o bibliotekach, w związku z obniżeniem wymogów kwalifikacyjnych na stanowiskach bibliotekarzy dyplomowanych w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym, tym bardziej przestało być zasadne. Ponadto projektowana zmiana przenosi na pracodawców kompetencje dotyczące potwierdzania kwalifikacji pracownika.

Ustawa z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka.

Zawód: **syndyk.**

Projektowane w ustawie zmiany polegają na rezygnacji z wymogu uzyskania zaświadczenia z Rejestru Dłużników Niewypłacalnych przez kandydatów na syndyków oraz odstąpieniu od obowiązku przedstawiania przez nich zaświadczeń: lekarskiego i psychologicznego. Projektowane rozwiązania umożliwiają jednak Ministrowi Sprawiedliwości zasięganie z Krajowego Rejestru Sądowego informacji, czy osoba ubiegająca się o licencję syndyka jest wpisana do rejestru dłużników niewypłacalnych.

Ponadto – celem likwidowania barier – zrezygnowano z obligatoryjnego zawieszenia licencji syndyka w przypadku wniesienia przeciw osobie posiadającej licencję subsydiarnego aktu oskarżenia, wprowadzając możliwość dokonania takiego zawieszenia przez Ministra Sprawiedliwości.

Obecnie w Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace nad nowelizacją ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze, w trakcie których zostaną ponownie rozważone zasady nabywania uprawnień syndyka.

Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie.

Zawody: **trener klasy drugiej, trener klasy pierwszej, trener klasy mistrzowskiej, instruktor sportu.**

Projektowana regulacja uchyla wymogi kwalifikacyjne dotyczące zawodów trenera i instruktora sportu. Zgodnie z ustawą o sporcie trenerem lub instruktorem sportu mogła zostać

osoba, która ukończyła specjalistyczny kurs w danym sporcie i zdała egzamin końcowy lub ukończyła studia wyższe w obszarze kształcenia umożliwiającym uzyskanie specjalistycznej wiedzy i umiejętności trenerskich lub instruktorskich, posiadała wykształcenie na poziomie co najmniej średnim (instruktor sportu) lub co najmniej świadectwo dojrzałości (trener). Ustanowienie barier wykonywania zawodu trenera oraz instruktora sportu na podstawie obowiązujących obecnie przepisów ustawy o sporcie nie spełnia kryterium ochrony interesu publicznego. Jest natomiast ograniczeniem konkurencji i zbędnym utrudnieniem dla kandydatów do tych zawodów.

Projektowana ustawa określa, iż trenerem lub instruktorem sportu w sportach, w których działają polskie związki sportowe, może być osoba, która ukończyła 18 lat, posiada co najmniej wykształcenie średnie, wykonuje zadania trenera lub instruktora sportu, określone w dalszych postanowieniach ustawy, posiada wiedzę, doświadczenie i umiejętności do wykonywania zadań trenera lub instruktora sportu oraz nie była skazana za przestępstwo przekupstwa lub przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. Do zadań trenera lub instruktora sportu należy zaś prowadzenie zorganizowanych zajęć w zakresie sportu w związku sportowym oraz w klubie sportowym uczestniczącym we współzawodnictwie organizowanym przez polski związek sportowy oraz przekazywanie aktualnej wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu treningu sportowego i współzawodnictwa sportowego w danym sporcie.

Projektowane rozwiązania spowodują, że dostęp do zawodów trenera oraz instruktora sportu będzie łatwiejszy. Zredukują również obciążenia administracyjne przez likwidację procedury ubiegania się o uzyskanie zgody ministra właściwego do spraw kultury fizycznej na prowadzenie specjalistycznych kursów trenerów i instruktorów sportu. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, uchylonymi projektowaną regulacją, prowadzenie tych kursów wymagało uzyskania zgody ministra właściwego do spraw kultury fizycznej. W celu zwiększenia bezpieczeństwa osób uczestniczących w różnego rodzaju aktywności sportowej do projektu ustawy wprowadzono w tym zakresie obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej trenerów, instruktorów sportu lub podmiotów zatrudniających wyżej wymienione osoby.

Ze zmianami w ustawie o sporcie związana jest zmiana w **ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych**. Ma ona charakter dostosowawczy

wynikający z rezygnacji z wymogów posiadania określonych, ustawowych kwalifikacji zawodowych trenera oraz instruktora sportu.

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami.

Zawody: instruktor nauki jazdy, egzaminator osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdem i osób poddawanych kontrolnemu sprawdzaniu kwalifikacji.

Przedmiotowa zmiana ma na celu zniesienie wymogu wykształcenia (dotychczas obowiązywał wymóg, co najmniej średniego wykształcenia) w odniesieniu do instruktorów nauki jazdy oraz skrócenie okresu posiadania prawa jazdy wymaganego od instruktora uprawnionego do ubiegania się o uzyskanie uprawnienia do kierowania określoną kategorią pojazdów. Przedmiotowa zmiana wynika, z faktu, iż dyrektywa 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy nie określa wymogów dotyczących instruktora nauki jazdy, pozostawiając tym samym możliwość swobodnego decydowania o kryteriach dopuszczenia do wykonywania zawodu przez ustawodawcę krajowego.

W związku z powyższym, dla zawodu instruktora określono minimalne wymagania niezbędne do odpowiedzialnego, bezpiecznego i efektywnego prowadzenia nauki jazdy osób ubiegających się o uprawnienie do kierowania pojazdami. Jednocześnie należy z całą stanowczością podkreślić, że legitymowanie się wykształceniem średnim przez instruktora nauki jazdy nie wpływa na jakość szkolenia przyszłych kierowców. Szkolenie kierowców w aspekcie praktycznym opiera się przede wszystkim na umiejętnościach i doświadczeniu zawodowym instruktora zdobytych w związku z samodzielnym prowadzeniem przez niego pojazdów, a przede wszystkim podczas praktycznego szkolenia i pracy z kandydatami na kierowców.

Analogiczne zmiany dotyczą także zawodu egzaminatora. Załącznik nr IV do dyrektywy 2006/126/WE określający minimalne standardy obowiązujące osoby przeprowadzające praktyczne egzaminy z kierowania pojazdem, w pkt 2 reguluje ogólne warunki stawiane egzaminatorom. Istnieje w nim rozróżnienie na osoby przeprowadzające egzamin na prawo jazdy kategorii B oraz osoby przeprowadzające egzamin na prawo jazdy innych kategorii. Natomiast

nie ma analogicznego rozróżnienia na gruncie obowiązującego obecnie polskiego prawa, co skutkuje m. in. tym, że egzaminator musi legitymować się co najmniej 6 letnim okresem posiadania prawa jazdy kategorii B, podczas gdy w załączniku nr IV w pkt 2.1 lit. a wskazano jedynie okres 3 lat. Ponadto w załączniku nr IV w pkt 2.1 lit. d oraz w pkt 2.2 lit. d przez odesłanie do decyzji Rady 85/368/EWG z dnia 16 lipca 1985 r. w sprawie porównywania kwalifikacji wynikających z kształcenia zawodowego między Państwami Członkowskimi Wspólnoty Europejskiej, określono wykształcenie zawodowe egzaminatorów na poziomie 3. Załącznik do ww. decyzji stanowi, że na poziomie 3 nie jest wymagane nawet wykształcenie średnie a wykształcenie wyższe to poziom 5. Dlatego też, w celu zlikwidowani nadregulacji, ustawa przewiduje wprowadzenie zamiast wykształcenia wyższego jedynie wykształcenie średnie oraz skraca okres posiadania prawa jazdy kategorii B.

W związku z powyższym, dla zawodu egzaminatora określono minimalne wymagania zgodnie z ww. dyrektywą 2006/126/WE.

Ze zmianami w ustawie o kierujących pojazdami związana jest nowelizacja **ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym**. Przedmiotowa ustawa obecnie reguluje status instruktora nauki jazdy i egzaminatora, jednakże z dniem 19 stycznia 2013 r. przestanie obowiązywać. Ustawodawca dąży jednak do wprowadzenia jak najszybszych zmian o charakterze deregulacyjnym w obowiązujących prawie, co czyni zasadnym podjęcie stosownych zmian legislacyjnych.

***

W wyniku proponowanych zmian odpowiedzialność za standard wykonywania wspomnianych zawodów spoczywać będzie na pracodawcy a nie na organach administracji publicznej, których kompetencje w tej dziedzinie są rozwiązaniem archaicznym a zarazem kosztownym.

Uznawanie kwalifikacji zawodowych w Unii Europejskiej

W kontekście wpływu proponowanych zmian na możliwość wykonywania zawodu w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej należy podkreślić, że deregulacja zawodów objętych projektem ustawy nie ograniczy wolności świadczenia usług transgranicznych. Warunkiem korzystania z tej swobody jest prowadzenie działalności w

państwie siedziby w sposób zgodny z prawem oraz brak prawomocnie orzeczonego zakazu lub ograniczenia w wykonywaniu zawodu.

Działalność w zakresie świadczenia usług transgranicznych, mająca charakter okazjonalny i tymczasowy, regulowana jest w Unii Europejskiej bardzo liberalnie. Odnoszą się do niej przepisy m.in. dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. EU 2006 L 371/36) oraz dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 07 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. EU L 255 z 30.09.2005 z późn. Zm, str. 22).

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 16 dyrektywy z dnia 12 grudnia 2006 r. państwa zobowiązane są do uznania prawa usługodawców do świadczenia usług w państwie członkowskim innym niż to, w którym prowadzą przedsiębiorstwo oraz zapewnienia możliwości swobodnego podjęcia i prowadzenia działalności na swoim terytorium. Świadczenie usług ma miejsce tylko w razie przeniesienia się usługodawcy na terytorium państwa przyjmującego w celu tymczasowego i okazjonalnego wykonywania zawodu. Element czasowy stanowi podstawowe kryterium pozwalające na odróżnienie świadczenia usług transgranicznych od stałego wykonywania danego zawodu.

Dyrektywa z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych sankcjonuje wspólnotowe rozróżnienie pomiędzy prowadzeniem działalności stałej w ramach swobody przedsiębiorczości a świadczeniem usług. Podkreślić należy, że dotyczy ona zniesienia barier związanych jedynie z kwalifikacjami zawodowymi, a jej postanowienia pozostają bez wpływu na zakres innych dozwolonych ograniczeń, które mogą być nakładane przez poszczególne państwa na usługodawców świadczącej usługi transgraniczne.

Do osoby, która posiada prawo wykonywania zawodu w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej (państwo siedziby) w razie przeniesienia się do innego państwa (przyjmującego) w celu tymczasowego i okazjonalnego wykonywania zawodu, znajduje zastosowanie uproszczona procedura. Co do zasady w stosunku do niej nie znajdują zastosowania przepisy stosowane w przypadku osób zamierzających w sposób stały i ciągły wykonywać zawód na terytorium tego państwa. Państwa członkowskie nie mogą ograniczać swobodnego świadczenia usług poprzez nakładanie dodatkowych wymogów dotyczących kwalifikacji zawodowych, o ile dana osoba prowadzi zgodnie z prawem działalność w państwie siedziby. Oznacza to, że prowadzący stałą działalność w innym państwie może korzystać z tej swobody bez konieczności uzyskiwania stosownych zezwoleń, dokonywania dodatkowej rejestracji czy też

poddania się procedurze uznania kwalifikacji. Uproszczone przepisy dyrektywy 2005/36/WE dotyczące kwalifikacji zawodowych mają zastosowanie do wszystkich objętych nią zawodów, zarówno w przypadku osób pracujących na własny rachunek, jak i wobec pracowników najemnych.

Podkreślić należy, że zarówno w przypadku czasowego wykonywania zawodu w formie świadczenia usług, jak i prowadzenia stałej praktyki, usługodawca jest zobowiązany do przestrzegania obowiązujących w państwie przyjmującym zasad wykonywania zawodu, w tym w szczególności dotyczących etyki zawodowej. Usługodawca, który świadczy usługi na terenie państwa przyjmującego podlega obowiązującym w nim przepisom dotyczącym wykonywania zawodu, mającym charakter zawodowy, ustawowy lub administracyjny, które regulują kwestie bezpośrednio związane z kwalifikacjami zawodowymi, takie jak definicja zawodu, używanie tytułów zawodowych, związane z ochroną i bezpieczeństwem konsumentów, jak również przepisom dyscyplinarnym.

***

Wprowadzane przedmiotowym projektem ustawy zmiany w omówionych wyżej poszczególnych ustawach wymuszają wprowadzenie szeregu **przepisów przejściowych**, które odnoszą się do:

- 1) zachowania w mocy, przez określony czas, dotychczasowych przepisów wykonawczych wydanych do ustaw zmienianych niniejszą ustawą;
- 2) zachowania w mocy uprawnień i kwalifikacji uprawniających do wykonywania określonych funkcji i zawodów, zdobytych na podstawie dotychczasowych przepisów;
- 3) przeprowadzenia egzaminów adwokackiego, radcowskiego i notarialnego w 2012 r. na podstawie przepisów dotychczasowych;
- 4) wszczętych i niezakończonych postępowań z tytułu odpowiedzialności zawodowej zarządców nieruchomości oraz pośredników w obrocie nieruchomościami oraz zasad dokonywania wpisów do odpowiednich rejestrów osób, które na podstawie dotychczasowych przepisów zostały ukarane odpowiednimi karami dyscyplinarnymi;
- 5) kosztów prowadzenia ponoszonych przez Skarb Państwa postępowań dyscyplinarnych. Na koszty składają się m. in. wynagrodzenia dla członków Komisji Odpowiedzialności zawodowej oraz zwrot kosztów podróży. Tym samym konieczne jest wprowadzenie przepisu umożliwiającego Ministerstwu Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej uregulowanie kwestii finansowych z zakresu postępowań wyjaśniających w 2014 r.

Szacuje się, że okres 3 miesięcy będzie wystarczający do wypłaty wszystkich należności członkom Komisji.

- 6) dokonywania wpisów do centralnych rejestrów pośredników w obrocie nieruchomościami oraz zarządców nieruchomości, osób które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy uzyskały licencje zawodowe w obu powyższych zakresach;
- 7) zamknięcia prowadzonych dotychczas rejestrów pośredników w obrocie nieruchomościami oraz zarządców nieruchomości;
- 8) do dokonywania wpisów na listy kwalifikowanych pracowników ochrony lub zabezpieczenia technicznego osób, które posiadają w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stosowne licencje zawodowe;
- 9) postępowań w sprawach nadania uprawnień przewodnika turystycznego, pilota wycieczek oraz powołania na stanowisko komornika wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy;
- 10) czasu trwania stażu urzędniczego rozpoczętego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy;
- 11) utraty mocy wpisów do rejestrów organizatorów szkoleń dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (z wyjątkiem wpisów organizatorów szkoleń dla przewodników turystycznych górskich);
- 12) ewidencji uprawnień przewodników turystycznych i pilotów wycieczek nadanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy;
- 13) zachowania przez okres 6 miesięcy prawa do dodatku do wynagrodzenia otrzymywanego przez doradcę zawodowego, pośrednika pracy, specjalistę do spraw rozwoju zawodowego, specjalistę do spraw programów, lidera klubu pracy, doradcę EURES, asystenta EURES;
- 14) sposobu zakończenia postępowań w sprawie nadania licencji zawodowych pośrednika pracy lub doradcy zawodowego wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Przewiduje się, że ustawa **wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia**, z wyjątkiem zmian odnoszących się do ustawy o gospodarce nieruchomościami, ustawy

o ochronie osób i mienia oraz ustawy o usługach detektywistycznych wraz z odpowiednimi przepisami przejściowymi, które **wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.**

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 596).

Projekt ustawy nie wymaga uzyskania opinii, dokonania konsultacji, czy też uzgodnienia, o których mowa w § 12a uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.)

Zgodnie z wymogiem art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt ustawy został zamieszczony na stronie podmiotowej BIP Rządowego Centrum Legislacji, a dodatkowo na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości. Zainteresowanie pracami nad projektem przedmiotowej ustawy zgłosiły następujące podmioty: Polska Izba Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych, Stowarzyszenie Pracodawców i Pracowników Firm Bukmacherskich, TELE-VAN Jerzy Spychała, Katarzyna Kałużyńska, Barbara Bieniek, Justyna Kutrzeba, Wojciech Huk, Anna Kiesell, Marta Kostyk, Monika Brylińska, Zofia Babicka-Klecor. Wykaz podmiotów wraz z formularzami zgłoszenia zainteresowania pracami, zgodnie z przepisami ustawy o działalności lobbingsowej, został umieszczony na stronie BIP Ministerstwa Sprawiedliwości.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel wprowadzenia nowelizacji

Celem projektu ustawy jest zmiana ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów w Polsce polegająca na częściowej lub całkowitej deregulacji niektórych zawodów w zakresie ułatwienia w ich wykonywaniu.

2. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje ustawa

Osoby wykonujące obecnie i planujące rozpoczęcie wykonywania zawodu, organizacje zrzeszające posiadających dane kwalifikacje, przedsiębiorcy i organy zatrudniający osoby wykonujące dany zawód, organizacje konsumentów, notariusz (dodatkowo osoby uzyskujące uprawnienia do nabycia uprawnień na podstawie stażu wykonywania innej działalności); komornik (dodatkowo osoby uzyskujące uprawnienia do nabycia uprawnień na podstawie stażu wykonywania innej działalności); syndyk (dodatkowo osoby uzyskujące uprawnienia do nabycia uprawnień na podstawie stażu wykonywania innej działalności); adwokat (dodatkowo osoby uzyskujące uprawnienia do nabycia uprawnień na podstawie stażu wykonywania innej działalności); radca prawny (dodatkowo osoby uzyskujące uprawnienia do nabycia uprawnień na podstawie stażu wykonywania innej działalności); urzędnik sądowy i prokuratury; pośrednik w obrocie nieruchomościami (dodatkowo osoby wykonujące czynności licencjonowanych agentów); zarządca nieruchomości (dodatkowo osoby wykonujące czynności licencjonowanych agentów); pośrednik pracy; doradca zawodowy; specjalista ds. rozwoju zawodowego; specjalista ds. programów; lider klubów pracy; doradca EURES; asystent EURES; geodeta w zakresie geodezyjnych pomiarów podstawowych; geodeta w zakresie redakcji map; geodeta w zakresie fotogrametrii i teledetekcji; pracownik ochrony fizycznej I stopnia; pracownik ochrony fizycznej II stopnia; pracownik zabezpieczenia technicznego I stopnia; pracownik zabezpieczenia technicznego II stopnia; detektyw, trener I klasy; trener II klasy; trener klasy mistrzowskiej; instruktor sportu; przewodnik turystyczny miejski; przewodnik turystyczny terenowy; przewodnik turystyczny górski; międzynarodowy przewodnik wysokogórski, międzynarodowy;

pilot wycieczek; bibliotekarz; egzaminator osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdem; instruktor nauki jazdy.

3. Konsultacje społeczne

Organizacje zgłoszone do konsultacji społecznych: Forum Związków Zawodowych, Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Business Centre Club, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Krajowa Izba Gospodarcza, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Komisja Krajowa Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”, Zarząd Krajowy Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”, Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność 80”, Związek Zawodowy „Kontra”, Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”, Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego, Związek Rzemiosła Polskiego, Parlament Studentów RP, Zrzeszenie Studentów Polskich, Niezależne Zrzeszenie Studentów, Konferencja Episkopatu Polski, Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Sekretariat Górnictwa i Energetyki, Sekcja Krajowa Geologiczno-Wiertnicza, Związek Zawodowy Górników w Polsce, Związek Zawodowy Ratowników Górniczych w Polsce, Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Miedziowego, Związek Zawodowy Pracowników Dołowych, Związek Zawodowy Maszynistów Wyciągowych Kopalń w Polsce, Porozumienie Związków Zawodowych Górnictwa, Związek Zawodowy Pracowników Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla w Polsce „Przeróbka”, Związek Zawodowy Jedności Górniczej, Związek Zawodowy Pracowników Technicznych i Administracji „Dozór” KGHM Polska Miedź S.A., Federacja Związków Zawodowych Górnictwa Węgla Brunatnego, Ogólnopolski Związek

Zawodowy Górnictwa Naftowego i Gazownictwa, Porozumienie Związków Zawodowych „KADRA”, Polskie Towarzystwo Legislacji, Stowarzyszenie Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej, Krajowa Rada Komornicza, Stowarzyszenie Syndyków Polskich, Krajowa Izba Syndyków, Krajowa Rada Notarialna, Krajowa Rada Radców Prawnych, Naczelna Rada Adwokacka, Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszenie Sędziów „Themis”, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Asystentów Sędziów, Związek Zawodowy Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej, NSZZ Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej, Międzyzakładowa Organizacja Związkowa NSZZ „Solidarność” Pracowników Sądownictwa, Związek zawodowy Prokuratorów i Pracowników Prokuratury RP, Stowarzyszenie Prokuratorów „Ad Vocem”, Stowarzyszenie Prokuratorów RP – Biuro Zarządu Głównego, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Zawodowych Mediatorów, Wyższa Szkoła Gospodarowania Nieruchomościami w Warszawie - Wydział Ekonomii, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie - Katedra Inwestycji i Nieruchomości, Uniwersytet Śląski w Katowicach - Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie - Wydział Geodezji i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Łódzki - Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Katedra Inwestycji Nieruchomości, Politechnika Warszawska - Wydział Geodezji i Kartografii oraz Wydział Budownictwa, Uniwersytet Gdański - Wydział Zarządzania, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie - Wydział Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych, Polska Izba Rzecznawstwa Majątkowego, Ogólnopolska Izba Gospodarki Nieruchomościami, Konfederacja Budownictwa i Nieruchomości, Polska Konfederacja Rynku Nieruchomości, Krajowa Izba Gospodarcza Komitet ds. Nieruchomości, Polska Federacja Stowarzyszeń Rzecznawców Majątkowych, Polska Federacja Rynku Nieruchomości, Polska Federacja Organizacji Zarządców i Administratorów Nieruchomości, Polska Federacja Stowarzyszeń Zawodów Nieruchomościowych, Polska Federacja Zarządców Nieruchomości, Federacja Gospodarki Nieruchomościami, Federacja Porozumienie Polskiego Rynku Nieruchomości, Polskie Towarzystwo Rzecznawców Majątkowych, Stowarzyszenie Ekspertów i Doradców Rynku Nieruchomości ‘POLONIA”, Polskie Stowarzyszenie Doradców Rynku Nieruchomości, Północno-Wschodnie Stowarzyszenie Rzecznawców Majątkowych, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, Związek Rzemiosła Polskiego, Związek Powiatów Polskich, Związek Polskich Armatorów Śródlądowych, Odratrans S.A., Technikum żegluga śródlądowej w Nakle n/Notecią, Technikum żegluga śródlądowej w Kędzierzynie – Koźlu, Akademia Morska w

Gdyni, Akademia Morska w Szczecinie, Geodezyjna Izba Gospodarcza, Stowarzyszenie Geodetów Polskich, Stowarzyszenie Kartografów Polskich, Krajowy Związek Pracodawców Firm Geodezyjno-Kartograficznych, Polska Izba Ochrony Osób i Mienia, Polski Związek Pracodawców „Ochrona”, Polska Izba Systemów Alarmowych, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Zabezpieczeń Technicznych i Zarządzania Bezpieczeństwem "POLALARM", Ogólnopolski Związek Zawodowy Pracowników Ochrony, Polskie Stowarzyszenie Licencjonowanych Detektywów, Stowarzyszenie Detektywów Polskich, Aeroklub Polski, Polski Związek Akrobatyki Sportowej, Polski Związek Alpinizmu, Polski Związek Badmintonu, Polski Związek Baseballu i Softballa, Polski Związek Biathlonu, Polski Związek Bilardowy, Polski Związek Bokserski, Polski Związek Brydża Sportowego, Polski Związek Curlingu, Polski Związek Gimnastyczny, Polski Związek Golfa, Polski Związek Hokeja na Lodzie, Polski Związek Hokeja na Trawie, Polski Związek Jeździecki, Polski Związek Judo, Polski Związek Ju-Jitsu, Polski Związek Kajakowy, Polski Związek Karate, Polski Związek Karate Fudokan, Polski Związek Karate Tradycyjnego, Polski Związek Kendo, Polski Związek Kick-boxingu, Polski Związek Kolarski, Polski Związek Koszykówki, Polski Związek Kręglarski, Polski Związek Kulturystyki, Fitness i Trójboju Siłowego, Polski Związek Lekkiej Atletyki, Polski Związek Łucznicy, Polski Związek Łyżwiarstwa Figurowego, Polski Związek Łyżwiarstwa Szybkiego, Polski Związek Motorowodny i Narciarstwa Wodnego, Polski Związek Motorowy, Polski Związek Narciarski, Polski Związek Orientacji Sportowej, Polski Związek Pięcioboju Nowoczesnego, Polski Związek Piłki Nożnej, Polski Związek Piłki Siatkowej, Polski Związek Płetwonurkowania, Polski Związek Pływacki, Polski Związek Podnoszenia Ciężarów, Polski Związek Radioorientacji Sportowej, Polski Związek Rugby, Polski Związek Skibobowy, Polski Związek Snookera i Bilarda Angielskiego, Polski Związek Snowboardu, Polski Związek Sportów Saneczkowych, Polski Związek Sportów Wrotkarskich, Polski Związek Sportu Psych Zaprzęgów, Polski Związek Strzelectwa Sportowego, Polski Związek Sumo, Polski Związek Szachowy, Polski Związek Sermierczy, Polski Związek Taekwon-do, Polski Związek Taekwondo Olimpijskiego, Polski Związek Tańca Sportowego, Polski Związek Tenisa Stołowego, Polski Związek Tenisowy, Polski Związek Towarzystw Wioślarskich, Polski Związek Triathlonu, Polski Związek Unihokeja, Polski Związek Warcabowy, Polski Związek Wędkarski, Polski Związek Wushu, Polski Związek Zapaśniczy, Polski Związek Żeglarski, Związek Piłki Ręcznej w Polsce, Polski Komitet Olimpijski, Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie, Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie, Akademia Wychowania

Fizycznego w Poznaniu, Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku, Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach, Instytut Sportu, Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Unia Metropolii Polskich, Unia Miasteczek Polskich, Związek Powiatów Polskich, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Polska Federacja Pilotażu i Przewodnictwa, Centrum Przewodnictwa Tatrzańskiego, Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, Organizacja turystyczna „Szlak Jagielloński”, Porozumienie Stowarzyszeń Przewodnickich w Krakowie, Polskie Stowarzyszenie Przewodników Wysokogórskich, Wielkopolskie Stowarzyszenie Przewodników Turystycznych, Dolnośląskie Stowarzyszenie Pilotów Wycieczek Zagranicznych, Stowarzyszenie Pilotów i Przewodników Turystyki Kulturowej, Stowarzyszenie Przewodników Turystycznych w Krakowie, Izba Gospodarcza Hotelarstwa Polskiego, Polska Izba Hotelarstwa, Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”, Fundacja „Polish Prestige Hotels”, Stowarzyszenie Zarządców Obiektów Rekreacyjno-Turystycznych SZORT, Małopolska Izba Hotelarska Gremium, Stowarzyszenie „Konferencje i Kongresy w Polsce”, Polska Federacja Campingu i Caravaningu, Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze, Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych, Polska Izba Turystyki Młodzieżowej, Polska Izba Turystyki, Polskie Stacje Narciarskie i Turystyczne, Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP, Polskie Stowarzyszenie Turystyki, Forum Turystyki Regionów, Forum Regionalnych Organizacji Turystycznych, Izba Turystyki RP, Unia Uzdrowisk Polskich, Warszawska Izba Turystyki, Polski Związek Organizatorów Turystyki, Polskie Stowarzyszenie Pilotów Wycieczek Zagranicznych w Warszawie, Warszawskie Stowarzyszenie Przewodników im. Adama Jarzębskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego - Departament Promocji i Turystyki, Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego - Departament Infrastruktury Społecznej, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego - Departament Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego - Departament Turystyki, Sportu i Promocji, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego - Departament Kultury, Promocji i Turystyki, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego - Departament Kultury, Sportu i Turystyki, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego - Departament Promocji, Turystyki i Sportu, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego - Departament Edukacji, Sportu i Turystyki, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego - Departament Turystyki, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego - Wydział Turystyki i

Sportu, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego - Departament Turystyki, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego - Departament Sportu i Turystyki, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego - Wydział Turystyki, Gospodarki i Promocji, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego - Departament Spraw Społecznych, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego - Departament Rozwoju Przedsiębiorczości, B.P. Guide Service, Warszawski Oddział Przewodników WOP PTTK, Biura Podróży "ORION", B.P. "TRAKT", BP Furnel Travel, Uczelnia Warszawska im. Marii Skłodowskiej-Curie, Oddział Miejski – PTTK Radom, EDUSTAR Centrum Szkoleń i Doradztwa, Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa, PTTK Oddział Gdańsk, PTTK Oddział Gdynia, Pomorskie Centrum Pilotażu i Przewodnictwa, PTTK Oddział Słupsk, Spółdzielnia Pracy OŚWIATA Ośrodek Kształcenia i Turystyki, Dolnośląskie Stowarzyszenie Pilotów Wycieczek Zagranicznych, Poznański Travel Biuro Turystyczne Andrzej Poznański, PTTK Oddział Wrocławski, Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Dolnośląskiego, PTTK Oddział Sudety Zachodnie, Edward Hruszowiec WIELKA UCIECZKA, Bartłomiej Krygicz GEODA, JAGATOUR H. Prus, G.Prus, S.Prus, A. Świetlik-Prus, Oddział Miejski PTTK w Lublinie, Biuro Podróży i Turystyki "Almatur" sp. z o.o., Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Oświatowców Polskich Oddział Terenowy, Wyższa Szkoła Społeczno - Przyrodnicza w Lublinie, Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Studenckie Koło Przewodników Beskidzkich – Stowarzyszenie w Rzeszowie, Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze – oddział w Rzeszowie, Biuro Turystyczne Logostour w Rzeszowie, Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze – oddział w Sanoku, Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze – oddział w Przemyślu, Uniwersytet Rzeszowski Wydział Wychowania Fizycznego, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie, Państwowa Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Techniczna w Jarosławiu, Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska, Instytut Historii w Przemyślu, Oddział Akademicki PTTK przy Akademii Techniczno-Humanistycznej, Śląska Izba Turystyki, Górnośląski Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno- Krajoznawczego, Index - Biuro Podróży Wojciech Więcek, Spółka Komandytowa, MMK Biuro Handlowo – Usługowe, PTTK Oddział Chorzów, PTTK Oddział Międzyuczelniany, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe, Biuro Podróży "Poland Travel" Piotr Wiktorko, Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa, Biuro Turystyki ZNP LogosTour Sp. z o. o. Oddział Olsztyński, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Oddział Ziemi Elbląskiej

w Elblągu, Centrum Szkolenia Zawodowego UNIWERS, Oddział Warmińsko-Mazurski Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Olsztynie, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Oddział Ziemi Elbląskiej w Elblągu, Towarzystwo Przyjaciół Łodzi, Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych w Łodzi, Stowarzyszenie Pilotów Wycieczek w Łodzi, Regionalna Agencja Turystyki – Grand Tour, Filia Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Maz. na kierunku Turystyka i Rekreacja, Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Łodzi, Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi, Instytut Geografii Miast i Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Łodzi, Agencja Turystyczna „Nowator” s.j. Czesław Mirosław Płoński, Lucja Płońska, PTTK Oddział w Suwałkach, PTTK Regionalny Oddział w Białymstoku, Centrum Edukacji Edusfera.pl Krzysztof Matys, Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Turystyki Sp. z o. o., Oddział Regionalny Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Uniwersytet Szczeciński, Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Turystyczna, PTTK Oddział im. Jana Frankowskiego, Przedsiębiorstwo Upowszechniania Postępu Technicznego i Organizacji „ATUT” Sp. z o.o. Biuro Turystyki „ATUT”, Stowarzyszenie Pilotów Wycieczek, Koło Przewodników im. Marcelego Mottego przy Oddziale Poznańskim PTTK, Kultour.pl Organizator Turystyki Kulturowej i Edukacyjnej Armin Mikos, Oddział Zielonogórski PTTK, Oddział PTTK „Powiatu Żarskiego”, Lubuska Szkoła Pedagogiczno – Krajoznawcza, Lubuskie Stowarzyszenie Przewodników Turystycznych „Przewodnik Lubuski”, Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego, Ogólnopolska Sieć Szkół Policealnych AWANGARDA, Ligia Pawelec, PTTK Oddział Świętokrzyski w Kielcach, Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości w Kielcach, Wszechnica Świętokrzyska, Biuro Usług Turystycznych ADALBERT, PTTK Oddział im. A. Patkowskiego w Sandomierzu, Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa w Kielcach, Biuro Turystyczno-Usługowe „Horyzont”, Eliza Silniewicz Oświata Ośrodek Szkoleniowy Oświata Travel, Instytut Turystyki Krajów Biblijnych Wyższej Szkoły Teologiczno-Humanistycznej w Podkowie Leśnej Punkt Konsultacyjny w Nysie, Marek Skrzydło Biuro Turystyczno-Marketingowe „Marek”, Opolska Regionalna Organizacja Turystyczna, Agencja Usług Przewodnickich i Turystycznych „RENESANS”, Akademickie Koło Przewodników Tatrzańskich w Krakowie Przy Oddziale Akademickim PTTK, Artur Ragan prowadzący działalność pod nazwą Studenckie Biuro Turystyczne Gaudeamus, Biuro Podróży " Hubertus Tour ", Centrum Szkolenia "Atut", Krakowska Izba Turystyki, Przemysław Borowski prowadzący działalność pod nazwą S.A.S. TRAVEL Przemysław Borowski, PTTK - Oddział Krakowski im. Ks. Karola Wojtyły, Stowarzyszenie Oświatowe „ZAMEK KRÓLEWSKI W

KRAKOWIE”, Stowarzyszenie Przewodników Tatrzańskich im. Klemensa Bachledy w Zakopanem, Studenckie Koło Przewodników Górskich przy Oddziale Akademickim PTTK, Dolnośląska Organizacja Turystyczna, Kujawsko-Pomorska Organizacja Turystyczna, Lubelska Regionalna Organizacja Turystyczna, Lubuska Regionalna Organizacja Turystyczna, Małopolska Organizacja Turystyczna, Mazowiecka Regionalna Organizacja Turystyczna, Opolska Regionalna Organizacja Turystyczna, Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna, Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna, Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna, Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Łódzkiego, Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego, Śląska Organizacja Turystyczna, Warmińsko-Mazurska Regionalna Organizacja Turystyczna, Wielkopolska Organizacja Turystyczna, Zachodniopomorska Regionalna Organizacja Turystyczna, Babiogórski Park Narodowy, Białowiecki Park Narodowy, Biebrzański Park Narodowy, Bieszczadzki Park Narodowy, Park Narodowy Bory Tucholskie, Drawieński Park Narodowy, Gorczański Park Narodowy, Park Narodowy Gór Stołowych, Kampinoski Park Narodowy, Karkonoski Park Narodowy, Magurski Park Narodowy, Narwiański Park Narodowy, Ojcowski Park Narodowy, Pieniński Park Narodowy, Poleski Park Narodowy, Roztoczański Park Narodowy, Słowiński Park Narodowy, Świętokrzyski Park Narodowy, Tatrzański Park Narodowy, Park Narodowy Ujście Warty, Wielkopolski Park Narodowy, Wigierski Park Narodowy, Woliński Park Narodowy, Federacja Konsumentów, Stowarzyszenie Konsumentów Polskich, Europejskie Centrum Konsumenckie, Stowarzyszenie Gmin Górniczych w Polsce, Związek Gmin Zagłębia Miedziowego, Forum Przemysłu Wydobywczego, Porozumienie Pracodawców Przemysłu Wydobywczego (Związku Pracodawców Górnictwa Węgla Kamiennego), Związek Pracodawców Polska Miedź, Polskie Stowarzyszenie Górnictwa Solnego, Związek Pracodawców Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego, Polski Związek Producentów Kruszyw, Stowarzyszenie Kopalń Odkrywkowych, Stowarzyszenie Producentów Cementu, Regionalne Stowarzyszenia Przedsiębiorców Wydobywających Kopaliny Pospolite, Stowarzyszenie Kierowników Ruchu Zakładów Górniczych, Krajowy Związek Pracodawców Branży Geologicznej, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, Konferencja Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Politechnika Śląska, Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Śląski — Wydział Nauk o Ziemi, Uczelnia Zawodowa Zagłębia Miedziowego, Główny Instytut Górnictwa, Polska Akademia Nauk — Instytut Geofizyki oraz Instytut Mechaniki Górotworu,

Centralny Instytut Ochrony Pracy — Państwowy Instytut Badawczy, Państwowy Instytut Geologiczny — Państwowego Instytutu Badawczego, Instytut Nafty i Gazu, Instytut Techniki Górniczej KOMAG, Instytut Technik Innowacyjnych EMAG, „Poltegor-Instytut” Instytut Górnictwa Odkrywkowego, Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego, Centralna Stacja Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu, Jednostka Ratownictwa Górniczo-Hutniczego w Lubinie, Ratownicza Stacja Górnictwa Otworowego w Krakowie, Jednostka Ratownictwa Górniczego sp. z o.o. w Tarnobrzegu, Górnicza Izba Przemysłowo-Handlowa, Zarząd Główny Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa, Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pracowników Służby BHP, Polskie Towarzystwo Geologiczne, Naczelna Organizacja Techniczna, Bractwo Gwarków Związku Górnośląskiego, Polska Izba Gospodarcza „Ekorozwój”, Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu, Stowarzyszenie Przemysłu Wapienniczego, Polska Akademia Nauk, Polska Akademia Umiejętności, Komitet Polityki Naukowej, Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Narodowe Centrum Nauki, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polska Komisja Akredytacyjna, Rada Główna Instytutów Badawczych, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich, Konferencja Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych, Rada Młodych Naukowców, Krajowa Reprezentacja Doktorantów, Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów, Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej, Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich Przewodniczący Konferencji - Dyrektor Biblioteki Głównej Akademii Górniczo-Hutniczej, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Polska Izba Gospodarcza Ośrodków Szkolenia Kierowców, Ogólnopolska Izba Gospodarcza Ośrodków Szkolenia Kierowców, Krajowe Stowarzyszenie Dyrektorów Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego, Krajowe Stowarzyszenie Egzaminatorów Kandydatów na Kierowców i Kierowców, Polski Związek Motorowy - Zarząd Główny, Liga Obrony Kraju, Instytut Transportu Samochodowego, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Przewoźników Drogowych, Kierowców Zawodowych i Ośrodków Szkolących Kierowców „Kierowca.pl”, Krajowa Agencja Poszanowania Energii, Stowarzyszenie Szefów Wydziałów Komunikacji, Polska Federacja Stowarzyszeń Szkół Kierowców, Niezależny Związek Zawodowy Kierowców, N.S.Z.Z. Kierowców i pracowników zaplecza technicznego motoryzacji, Ogólnopolski Związek Zawodowy Pracowników Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego, Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Poland, AEGEE Europejskie Forum

Studentów Warszawa, AIESEC Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości SGGW w Warszawie, Fundacja Studenckie Forum Business Centre Club (Biuro Zarządu), Akademickie Stowarzyszenie Katolickie "Soli Deo", IAAS Polska – SGGW Warszawa, Stowarzyszenie IAESTE Polska, Związek Młodzieży Wiejskiej „WICI”, Academika Fundacja Studentów i Absolwentów AGH w Krakowie, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości "Innowatik" Krakowskiej Szkoły Wyższej w Krakowie, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy SGH, Stowarzyszenie Inicjatywa Młodych, BEST (Board of European Students of Technology), Akcja Społeczna Wolne Przewodnictwo.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych bardzo wiele w wymienionych wyżej podmiotów wyraziło swoją opinię na temat przedmiotowego projektu ustawy. Ze względu na zakres i charakter tych opinii oraz uwag zostały one ujęte i omówione w tabelarycznym zestawieniu, stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszego OSR.

4. Analiza prawno - porównawcza rozwiązań stosowanych w krajach Unii Europejskiej

W związku ze wzorami dobrych praktyk (*best practices*) stosowanych przez organizacje odpowiedzialne za ocenę projektów regulacji²⁸ oraz argumentacją wielokrotnie podnoszoną w toku konsultacji społecznych, zdecydowano się przeprowadzić analizę prawno – porównawczą w zakresie regulacji dostępu do wybranych zawodów w wybranych krajach Unii Europejskiej. Ze względu na zakres i objętość opracowania zostało ono ujęte w tabelarycznym zestawieniu, stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszego OSR.

5. Skutki społeczno - gospodarcze oraz finansowe ustawy

5.1. Wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanej regulacji może spowodować pomniejszenie wpływów z tytułu różnych opłat pobieranych w procesie dopuszczania do wykonywania zawodu. Należy jednak podkreślić, że deregulacja pozwoli także na oszczędności w wielu jednostkach administracji

---

²⁸ Np.: przez Holenderski ACTAL

publicznej (związane z likwidacją komisji egzaminacyjnych, obowiązków wydawania decyzji itd.).

W związku z ograniczoną dostępnością odpowiednich danych, nie jest możliwe dokonanie wiarygodnej prognozy wpływu opiniowanej ustawy na sektor finansów publicznych. Można jednak stwierdzić, że w skali budżetu państwa konsekwencje proponowanych zmian będą zanedbywalnie małe.

5.2. Wpływ na rynek pracy

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z marca 2012 r. stopa rejestrowanego bezrobocia wyniosła 13,3 proc. Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby młode, w tym 21 proc. ogółu zarejestrowanych było w wieku do 24 lat, a kolejne 29,4 proc. miało od 25 do 34 lat. Według danych Eurostatu ogłoszonych w styczniu 2012 r. stopa bezrobocia młodych poniżej 25 roku życia wynosiła w Polsce aż 27,7 proc.²⁹ Oczekuje się, że deregulacja dostępu do określonych zawodów doprowadzi do rozszerzenia możliwości zawodowych obywateli i prawdopodobnego spadku bezrobocia.

Z uwagi na znaczną heterogeniczność podmiotów, na które oddziałuje ustawa zdecydowano się wyróżnić 17 rynków, i analizować je niezależnie.

a) Deregulacja dostępu do zawodu adwokata i radcy prawnego

Zakres proponowanych zmian:

Adwokaci:

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyści dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania danego zawodu i inne korzyści społeczne
Ukończenie wyższych studiów prawniczych i uzyskanie tytułu magistra prawa lub zagranicznych studiów prawniczych uznanych w Rzeczypospolitej Polskiej.	Brak zmian	
Ukończenie 3-letniej aplikacji adwokackiej prowadzonej przez	Brak zmian	

²⁹ Dane EUROSTAT dostępne w otwartej bazie pod następującym adresem internetowym: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>.

samorząd adwokacki.		
Złożenie egzaminu adwokackiego obejmującego część testową oraz zadania z zakresu prawa karnego, cywilnego, gospodarczego i administracyjnego.	Likwidacja części testowej egzaminu adwokackiego; wprowadzenie możliwości rozwiązania zadania z zakresu prawa rodzinnego; wprowadzenie zadania z zakresu zasad wykonywania zawodu.	Skuteczniejsza weryfikacja przydatności do zawodu adwokata.
Uprawnieni do wpisu na listę adwokatów bez wymogu odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego: - profesorowie i doktorowie habilitowani nauk prawnych; - osoby, które co najmniej trzy lata zajmowały stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa; - osoby, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub wykonywały zawód radcy prawnego albo notariusza; - osoby, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat: zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowo-prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej; - osoby, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat zajmowały stanowiska j.w.	Poszerzenie możliwości uzyskania wpisu na listę adwokatów bez wymogu odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego poprzez przyznanie tego uprawnienia: - osobom, które przynajmniej przez trzy lata wykonywały zawód komornika; - osobom, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat zatrudnione były w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego lub zatrudnione były w urzędach organów władzy publicznej lub państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw i rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego; - osobom, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonującym wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw i rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego.	- zwiększenie elastyczności przepływu pomiędzy poszczególnymi zawodami prawniczymi; - zwiększenie liczby osób wykonujących zawód adwokata i konkurencji między nimi.
Uprawnieni do przystąpienia do	Przyspieszenie możliwości	- przyspieszenie

<p>egzaminu adwokackiego bez konieczności odbywania aplikacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doktorzy nauk prawnych; - osoby, które przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu zatrudnione były na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta sędziego lub asystenta prokuratora; - osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej; - osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów; - osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny; - osoby, które zajmują stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. 	<p>przystąpienia do egzaminu adwokackiego oraz poszerzenie kategorii uprawnionych podmiotów poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skrócenie do 3 lat w okresie 6 lat okresów stosowania prawa wymaganych do dopuszczenia do egzaminu adwokackiego bez odbywania aplikacji adwokackiej; - przyznanie uprawnienia do przystąpienia do egzaminu adwokackiego osobom, które po ukończeniu aplikacji legislacyjnej przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw i rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego; - przyznanie uprawnienia do przystąpienia do egzaminu adwokackiego osobom, które przez okres 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat zatrudnione były w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego - przyznanie uprawnienia do przystąpienia do egzaminu adwokackiego osobom, które zdały egzamin komorniczy. 	<p>możliwości uzyskania zawodu adwokata przez osoby spełniające pozostałe wymogi ustawowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie elastyczności przepływu pomiędzy poszczególnymi zawodami prawniczymi; - zwiększenie liczby osób wykonujących zawód adwokata i konkurencji między nimi.
--	--	--

Radca prawny:

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
Ukończenie wyższych studiów prawnych i uzyskanie tytułu magistra prawa lub zagranicznych studiów	Brak zmian	

prawniczych uznanych w Rzeczypospolitej Polskiej.		
Ukończenie 3-letniej aplikacji radcowskiej prowadzonej przez samorząd radcowski.	Brak zmian	
Złożenie egzaminu radcowskiego.	Likwidacja części testowej egzaminu radcowskiego, wprowadzenie zadania z zakresu zasad wykonywania zawodu radcy prawnego.	Skuteczniejsza weryfikacja przydatności do zawodu radcy prawnego.
<p>Uprawnieni do wpisu na listę radców prawnych bez wymogu odbycia aplikacji radcowskiej i złożenia egzaminu radcowskiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - profesorowie i doktorowie habilitowani nauk prawnych; - osoby, które co najmniej 3 lata zajmowały stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa; - osoby, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub wykonywały zawód radcy prawnego albo notariusza; - osoby, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat: zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowo-prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej; - osoby, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat zajmowały stanowiska j.w. 	<p>Poszerzenie możliwości uzyskania wpisu na listę radców prawnych bez wymogu odbycia aplikacji radcowskiej i złożenia egzaminu radcowskiego poprzez przyznanie tego uprawnienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobom, które przynajmniej przez trzy lata wykonywały zawód komornika; - osobom, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. lub notarialny po dniu 22 kwietnia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat: <ul style="list-style-type: none"> - zatrudnione były na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta prokuratora, asystenta sędziego lub zatrudnione były w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego , - były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw i rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego; - osobom, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat były 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie elastyczności przepływu pomiędzy poszczególnymi zawodami prawniczymi; - zwiększenie liczby osób wykonujących zawód radcy prawnego i konkurencji między nimi.

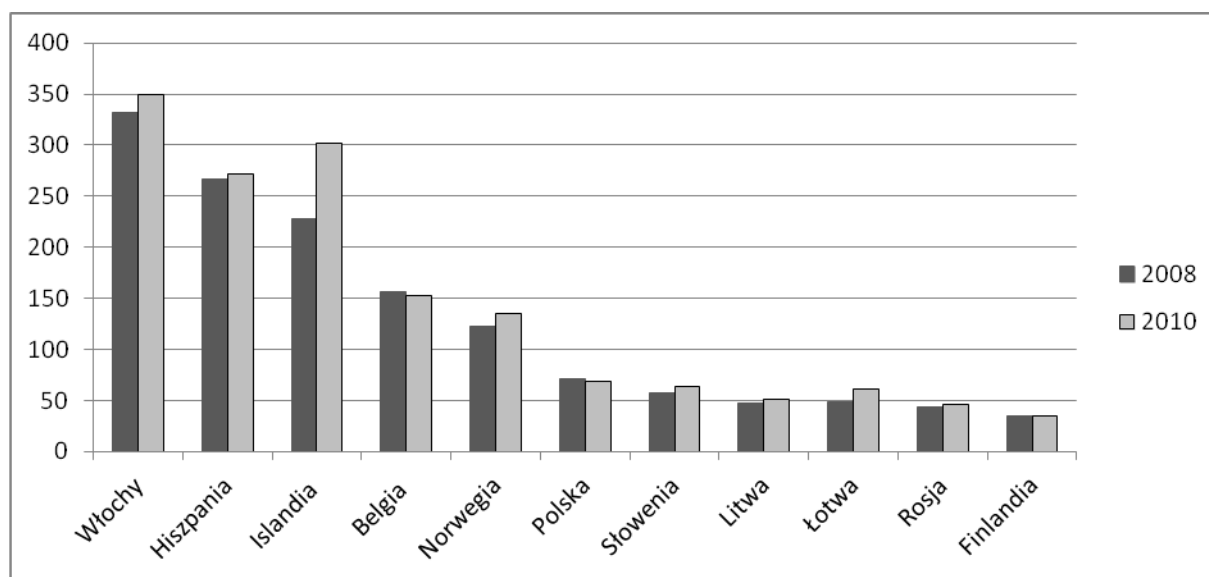
	<p>zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw i rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego.</p>	
<p>Uprawnieni do przystąpienia do egzaminu radcowskiego bez konieczności odbywania aplikacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doktorzy nauk prawnych; - osoby, które przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu zatrudnione były na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta sędziego lub asystenta prokuratora; - osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r., lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej; - osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów; - osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny; - osoby, które zajmują stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. 	<p>Przyspieszenie możliwości przystąpienia do egzaminu radcowskiego oraz poszerzenie kategorii uprawnionych podmiotów poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skrócenie do 3 lat w okresie 6 lat okresów stosowania prawa wymaganych do dopuszczenia do egzaminu radcowskiego bez odbywania aplikacji radcowskiej; - przyznanie uprawnienia do przystąpienia do egzaminu radcowskiego osobom, które po ukończeniu aplikacji legislacyjnej przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw i rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego; - przyznanie uprawnienia do przystąpienia do egzaminu radcowskiego osobom, które przez okres 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat wykonywały w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego , - przyznanie uprawnienia do przystąpienia do egzaminu radcowskiego osobom, które zdały egzamin komorniczy. 	<ul style="list-style-type: none"> - przyspieszenie możliwości uzyskania zawodu radcy prawnego przez osoby spełniające pozostałe wymogi ustawowe; - zwiększenie elastyczności przepływu pomiędzy poszczególnymi zawodami prawniczymi; - zwiększenie liczby osób wykonujących zawód adwokata i konkurencji między nimi.

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy

Według danych Ministerstwa Sprawiedliwości (na dzień 31 grudnia 2011) liczba adwokatów w Polsce wynosiła 12 559 osób, z czego 10 246 było aktywnych zawodowo. Z kolei liczba radców prawnych wynosiła 27 531 osób, przy 20 430 aktywnych zawodowo.

Uwzględnienie liczebności obu wymienionych grup umożliwia dokonanie analizy porównawczej w obrębie państw Rady Europy. Poniższy wykres przedstawia porównanie liczby adwokatów i radców prawnych (lub ich odpowiedników w danym systemie prawnym) w wybranych krajach Rady Europy.

Liczba adwokatów i radców prawnych na 100.000 mieszkańców³⁰

Źródło: Badanie CEPEJ, 2010; niepublikowane dane zgromadzone w ramach badania CEPEJ 2012

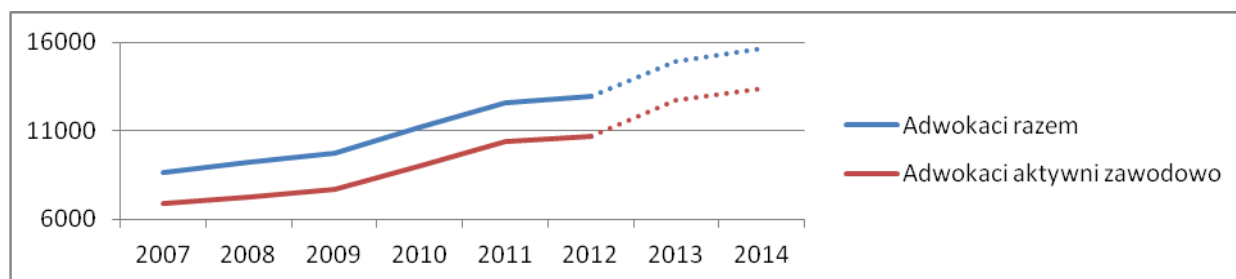
W następstwie podjętych przez poprzednie rządy działań zmierzających do otwarcia dostępu do zawodów adwokata i radcy prawnego, wprowadzonych w wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy - Prawo o notariacie (Dz.U.2009.37.286), już w roku 2009 nastąpił istotny wzrost liczby osób uprawnionych do uzyskania wpisu na listy adwokatów lub radców prawnych bez konieczności odbycia właściwej aplikacji lub złożenia egzaminu. Dane statystyczne dotyczące

³⁰ Dane pochodzą z badania CEPEJ edycja 2010 (oparta na danych z 2008 roku) oraz danych zebranych w trakcie badania CEPEJ edycja 2012.

liczby kandydatów, którzy w latach 2009–2011 ubiegali się o prawo wykonywania zawodu adwokata i radcy prawnego bez konieczności odbycia odpowiedniej aplikacji, przedstawione są w tabeli poniżej

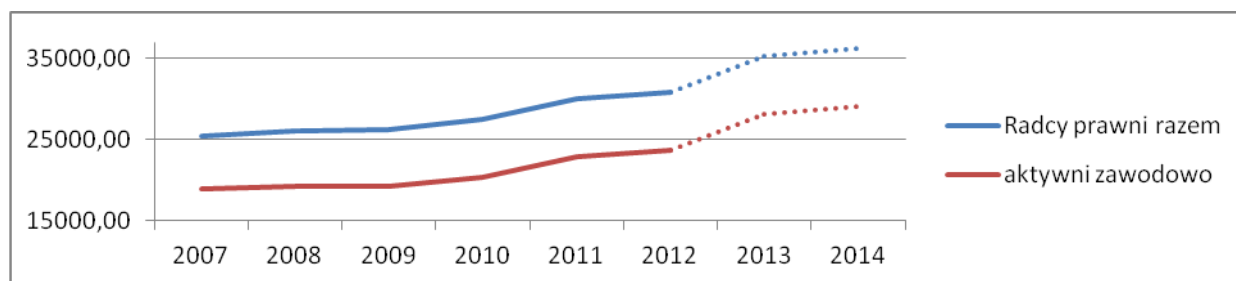
Liczba złożonych wniosków o wpis na listę:	w latach				Łącznie
	2009	2010	2011	2012 (do 20 czerwca)	
adwokatów	563	439	385	127	1 514
radców prawnych	690	369	321	53	1 433

Należy oczekiwać, że dalsza deregulacja dostępu do zawodu adwokata podtrzyma tendencję zwiększenia liczby adwokatów w Polsce (patrz rys. poniżej).

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości.

Analogiczne zmiany nastąpiły na rynku usług radców prawnych³¹:

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości.

Istotne jest także dokonanie rozróżnienia dwóch kanałów³² oddziaływania proponowanych zmian na liczbę osób wykonujących zawód adwokata i radcy prawnego:

³¹ Projekcja w oparciu o liczebność poszczególnych roczników aplikantów, przy założeniu 70 procentowej zdawalności egzaminu.

³² Realizujących odmienne cele szczegółowe, ale przyczyniające się do osiągnięcia głównego celu deregulacji zawodów prawniczych, jakim jest zwiększenie dostępu ludności do tych usług (także poprzez obniżenie ich cen i rozszerzenie wachlarza oferowanej obsługi prawnej).

1. skrócenie ścieżki dostępu do zawodu dla absolwentów wydziałów prawa;
2. zwiększenie mobilności poziomej w obrębie zawodów prawniczych (ułatwienie przedstawicielom innych zawodów prawniczych równoczesnego wykonywania zawodów adwokata i radcy prawnego).

W wyniku proponowanych zmian dojdzie do dalszego zwiększenia liczby osób wykonujących zawód adwokata lub radcy prawnego, co przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy dla osób z wyższym wykształceniem prawniczym. Powstawanie nowych kancelarii prawnych spowoduje konieczność zatrudnienia personelu pomocniczego, co może przyczynić się do zmniejszenia poziomu bezrobocia, zwłaszcza wśród absolwentów wydziałów prawa.

W roku bieżącym do egzaminów zawodowych (egzaminu adwokacki i radcowski: 28-31 sierpnia 2012 r.) przystąpi ok. 1790 osób – do egzaminu radcowskiego oraz ok. 690 osób – do egzaminu adwokackiego. Osoby, które otrzymają pozytywne wyniki tych egzaminów, będą mogły, odpowiednio, złożyć wnioski o wpis na listę adwokatów czy radców prawnych.

W roku 2013 łącznie do przystąpienia do tych egzaminów adwokackich, radcowskich i notarialnych będzie uprawnionych ok. 8 000 aplikantów, w roku 2014 – ok. 3 500 aplikantów, a w roku 2015 – ok. 5 000 aplikantów. Osoby, które otrzymają wynik pozytywny tych egzaminów, będą mogły następnie, odpowiednio, złożyć wnioski o wpis na listę adwokatów czy radców prawnych lub będą mogły ubiegać się o powołanie na stanowisko asesora notarialnego.

b) Deregulacja dostępu do zawodu notariusza

Zakres proponowanych zmian

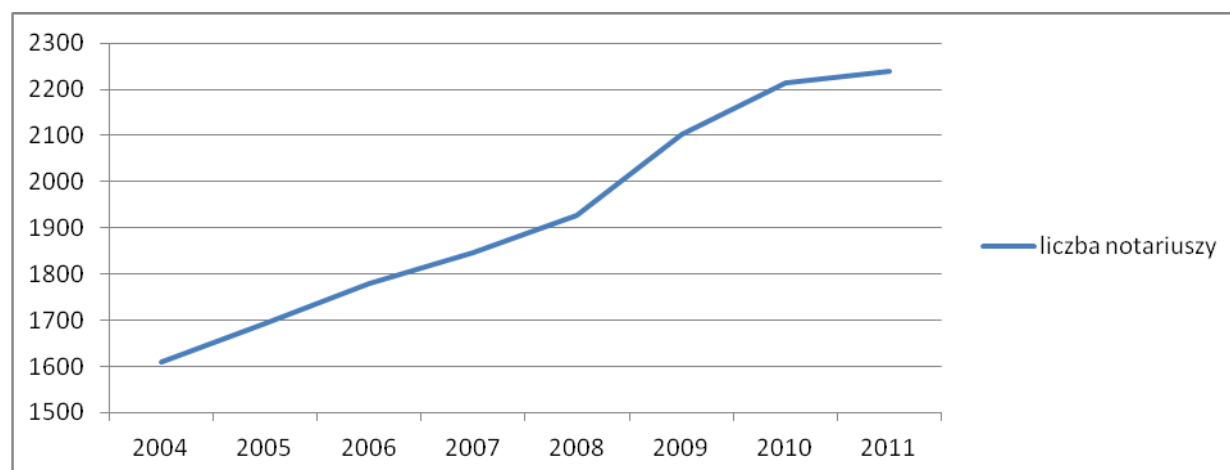
Aktualne wymogi:	Proponowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
Ukończenie wyższych studiów prawniczych i uzyskanie tytułu magistra prawa lub zagranicznych studiów prawniczych uznanych w Rzeczypospolitej Polskiej.	Bez zmian	
Obywatelstwo polskie.	Zniesienie zasady obywatelstwa polskiego jako warunku powołania na notariusza wobec obywateli Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy	Dostosowanie polskiego prawa do wymogów Unii Europejskiej.

	o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz Konfederacji Szwajcarskiej.	
Ukończenie 2,5 rocznej aplikacji notarialnej prowadzonej przez samorząd notarialny.	Bez zmian	
Warunkiem odbywania aplikacji notarialnej zatrudnienie przez notariusza lub radę izby notarialnej albo posiadanie patrona.	Wprowadzenie obowiązku objęcia patronatem aplikanta notarialnego przez notariusza oraz wprowadzenie zastępczego wykonania obowiązku rady o wyznaczeniu patrona przez właściwego prezesa sądu apelacyjnego w przypadku bezczynności rady; wprowadzenie przepisu pozwalającego na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej notariusza uchylającego się od nałożonego na niego obowiązku objęcia określonego aplikanta patronatem.	Zabezpieczenie realizacji uprawnień do szkolenia osobie, która z pozytywnym wynikiem zdała egzamin wstępny i została wpisana na listę aplikantów notarialnych.
Złożenie egzamin notarialnego składającego się z trzech części pisemnych, w tym testowej oraz dwóch części obejmujących zadania.	Likwidacja części testowej egzaminu notarialnego; trzy części egzaminu o charakterze praktycznym.	Skuteczniejsza weryfikacja przydatności do zawodu notariusza.
Uprawnieni do przystąpienia do egzaminu notarialnego bez wymogu odbycia aplikacji notarialnej: - doktorzy nauk prawnych; - osoby, które przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu zatrudnione były na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta sędziego lub asystenta prokuratora; - osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z czynnościami wykonywanymi przez notariusza w kancelarii notarialnej, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej; - osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych	Przyspieszenie możliwości przystąpienia do egzaminu notarialnego oraz poszerzenie kategorii uprawnionych podmiotów poprzez: - skrócenie do 3 lat w okresie 6 lat okresów stosowania prawa wymaganych do dopuszczenia do egzaminu notarialnego bez odbywania aplikacji notarialnej; - przyznanie uprawnienia do przystąpienia do egzaminu notarialnego osobom, które po ukończeniu aplikacji legislacyjnej przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw i rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego, - przyznanie uprawnienia do przystąpienia do egzaminu	- przyspieszenie możliwości powołania na notariusza osób spełniających wymogi ustawowe; - zwiększenie elastyczności przepływu pomiędzy poszczególnymi zawodami prawniczymi; - zwiększenie liczby osób wykonujących zawód notariusza i konkurencji między nimi.

<p>przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski, adwokacki lub radcowski w zakresie, w którym ustawowo określony przedmiot zdanego przez nich egzaminu jest różny od zakresu prawa wymaganego dla potrzeb egzaminu notarialnego; - osoby, które zajmują stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa. 	<p>notarialnego osobom, które przez okres 3 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat wykonywały w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyznanie uprawnienia do przystąpienia do egzaminu notarialnego osobom, które zdały egzamin komorniczy. 	
<p>Warunkiem powołania asesora notarialnego zatrudnienie w kancelarii notarialnej z upoważnieniem do dokonywania czynności notarialnych wyraźnie wskazanych w ustawie.</p>	<p>Wprowadzenie możliwości powoływania notariusza na okres trzech lat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zagwarantowanie możliwości wykonywania zawodu notariusza osobom po zdanym egzaminie notarialnym, nie zatrudnionym przez notariusza; - zwiększenie liczby osób wykonujących zawód notariusza i konkurencji między nimi

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy

Według danych Ministerstwa Sprawiedliwości na dzień 31 marca 2012 liczba notariuszy w Polsce wynosiła 2 287. Ponadto w kraju pracowało 518 asesorów notarialnych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

W wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy - Prawo o notariacie (Dz.U.2009.37.286) znacznie poszerzyły się możliwości powołania na listę notariuszy (z czego w szczególności skorzystały osoby, które zdały egzamin sędziowski albo radcowski). Projekt ustawy o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów poszerza katalog tych osób o kolejne kategorie, tj. o legislatorów – z uwagi na posiadaną wiedzę i rodzaj wykonywanych przez te osoby czynności, które w ocenie projektodawcy uprawniają te osoby do zwolnienia z wymogu odbycia stosownej aplikacji. Dane statystyczne dotyczące wniosków o powołanie na notariusza przedstawione są w tabeli poniżej:

Liczba wniosków o powołanie na notariusza	w latach:			Łącznie
	2009	2010	2011	
Ogółem	187	119	168	474
w tym:				
po egzaminie	85	38	109	232
bez egzaminu	102	81	59	242
w podziale na kategorie osób:				
asesor notarialny	85	38	109	232
sędzia	38	33	14	85
adwokat	16	11	9	36
radca prawny	44	35	32	111
prokurator	4	2	4	10
profesor nauk prawnych	0	0	0	0

Dane zawarte w wierszu „po egzaminie” obejmują zarówno wnioski o powołanie na notariusza osób, które odbyły aplikację, jak i osób, które nie odbyły aplikacji. Wskazanie liczby osób, które nie odbyły aplikacji, a zdały egzamin, wymagałoby badania poszczególnych akt i nie jest możliwe do wykonania w krótkim terminie. Szacunkowo można przyjąć, że takich przypadków jest ok. 5% w skali roku.

Podsumowując, z danych wynika, że w latach 2009–2011 wnioski o powołanie na notariusza złożyły 242 osoby, które zwolnione były od zdawania egzaminu notarialnego, oraz 232 osoby, które zdały egzamin notarialny. Po proponowanych zmianach można oczekiwać około 10-procentowego wzrostu liczby wniosków o powołanie na notariusza osób, które są zwolnione od złożenia egzaminu notarialnego, oraz około 30-procentowego wzrostu liczby osób

składających wniosek po złożeniu egzaminu notarialnego (w tym bez odbycia aplikacji o około 15%). Przytoczone tutaj wartości mają jednak charakter hipotetyczny.

W ostatnim okresie coraz silniejsza była również tendencja ograniczania kognicji sądów i przekazywania spraw niespornych innym organom. Rozwiązanie takie stanowi realizację konstytucyjnej zasady pomocniczości, zgodnie z którą państwo powinno bezpośrednio angażować się jedynie w sytuacji, gdy skuteczna i efektywna realizacja określonego zadania nie jest możliwa na niższym poziomie. Przejawem takiego podejścia są m.in. zmiany w prawie, które prowadzą do poszerzenia kompetencji notariuszy, takie jak poświadczenie dziedziczenia ustawowego czy testamentowego, z wyłączeniem dziedziczenia na podstawie testamentów szczególnych. Takie rozwiązanie z jednej strony przyczynia się do ograniczenia kognicji sądów, a tym samym zmniejszenia kosztów funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, a z drugiej strony pobudza popyt na usługi notariuszy.

Z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego poszerzeniu ulega kategoria czynności prawnych, dla których dokonania konieczny jest udział notariusza, w tym w celu sporządzenia ich w formie aktu notarialnego. Tendencja ta jest szczególnie widoczna w regulacjach *Kodeksu spółek handlowych*, gdzie w wyniku wprowadzanych zmian większość czynności istotnych dla funkcjonowania spółki, zwłaszcza akcyjnej wymaga udziału notariusza. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego z kolei wynika, iż w 2010 roku liczba spółek handlowych wzrosła o 6,8% (w 2009 r. o 5,5%), w tym spółek kapitałowych (o 6,7%) i spółek osobowych (o 7,6%). W spółkach osobowych największy wzrost zanotowano w liczbie spółek komandytowo-akcyjnych (o 47,1%), komandytowych (o 28,7%). Wśród spółek kapitałowych liczba spółek z ograniczoną odpowiedzialnością wzrosła o 6,8%, zaś spółek akcyjnych o 3,9%.³³ Chociażby wzrost liczby spółek prawa handlowego powoduje coraz większe zapotrzebowanie na usługi świadczone przez notariuszy.

Powyższe względy przemawiają za stwierdzeniem, iż koniecznym jest zwiększenie liczby notariuszy w celu zagwarantowania bezpieczeństwa obrotu prawnego i obrotu gospodarczego.

Zarówno umożliwienie działalności asesorum notarialnym w ramach ich własnych kancelarii, jak i planowane przyspieszenie możliwości ubiegania się o status notariusza dla osób wykonujących inne zawody prawnicze bądź posiadających tytuł naukowy wpłynie na sytuację na

---

³³ http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/POZ_Zmiany_strukturalne.pdf

ryнку pracy poprzez zwiększenie jego elastyczności. Wprowadzane zmiany przyczynią się więc do tworzenia nowych miejsc pracy.

W roku bieżącym do egzaminu notarialnego (który odbędzie się w dn. 4-6 września 2012 r.) przystąpi ponad 1 000 osób. Osoby, które otrzymają pozytywne wyniki będą mogły ubiegać się o powołanie na stanowisko asesora notarialnego. W roku 2013 do przystąpienia do egzaminów zawodowych (adwokackiego, radcowskiego i notarialnego) uprawnionych będzie łącznie ok. 8 000 aplikantów, a w roku 2014 – ok. 3 500 aplikantów. Osoby, które otrzymają wynik pozytywny tych egzaminów, będą mogły następnie, odpowiednio, złożyć wnioski o wpis na listę adwokatów czy radców prawnych lub będą mogły ubiegać się o powołanie na stanowisko asesora notarialnego.

Bardzo istotne znaczenie dla rynku pracy jak też dla dostępności usług prawniczych będzie miało wprowadzenie możliwości powoływania notariusza na okres trzech lat. Zgodnie z dyspozycją art. 76 ust. 2 ustawy Prawo o notariacie asesorem notarialnym może być osoba, która zdała egzamin notarialny i przedstawi oświadczenie notariusza o gotowości zawarcia z nią umowy o pracę. Oznacza to, że co do zasady nie można być asesorem notarialnym, pozostając bez zatrudnienia u notariusza prowadzącego kancelarię notarialną.

Obowiązujące do tej pory przepisy nie przewidują żadnych instrumentów prawnych umożliwiających realne zatrudnienie asesorom notarialnym. Brak regulacji umożliwiających realne zatrudnienie asesorom notarialnym oraz pozostawienie instytucji asesury notarialnej w niezmienionej postaci może skutkować zamknięciem przede wszystkim młodym prawnikom drogi do zawodu notariusza. Wielokrotnie zdarzało się bowiem, że osoby, które zdały egzamin notarialny miały trudności z rozpoczęciem asesury notarialnej z uwagi na brak promesy zatrudnienia w kancelarii notarialnej. W ten sposób możliwe było skuteczne blokowanie ich dalszego rozwoju zawodowego.

Według stanu na dzień dzisiejszy na listę asesorów notarialnych wpisane są 554 osoby zatrudnione w kancelarii notarialnej, przy czym w stosunku do dwóch osób zostało wszczęte postępowanie o odwołanie ze stanowiska z uwagi na rozwiązanie umowy o pracę tych osób. Dodatkowo wskazać należy, że np. w 2011 r. egzamin notarialny zdało łącznie 247 osób, z których 26 osób nie złożyło wniosku o powołanie na stanowisko asesora notarialnego. Należy

przypuszczać, że właśnie ta grupa osób, jak i również część asesorów notarialnych posiadających zatrudnienie (tej grupy określić nie można), może pretendować do powołania na okres trzech lat.

Analiza danych historycznych wskazuje, że w latach 2008-2011 przeciętny roczny przyrost liczby notariuszy wynosił 100 osób. Jak wspomniano powyżej, w roku 2012 do egzaminu notarialnego przystąpi ponad 1 000 osób. Przy założeniu podobnego odsetka zdających jak w latach poprzednich- można spodziewać się, że ok. 700 osób po zdaniu egzaminu z września br. będzie starało się o powołanie na asesora notarialnego. Byłaby to liczba osób o ok. 1/4 większa niż liczba wszystkich obecnych asesorów notarialnych. Oczekiwanym następstwem tak dużego wzrostu liczby osób zdających egzamin notarialny z wynikiem pozytywnym byłyby, przy obecnym kształcie rynku notarialnego i w dotychczasowym stanie prawnym, trudności z uzyskaniem przez te osoby promesy zatrudnienia w kancelarii notarialnej i, tym samym, wpisu na listę asesorów notarialnych. Dzięki wprowadzeniu możliwości powołania notariusza na trzy lata istotnie poszerzy się dostępność czynności notarialnych. Osoby uprawnione do odbywania asesury notarialnej będą mogły to robić bez konieczności zatrudnienia przez notariusza. Podkreślić należy, iż osoby te dają rękojmię należytego wykonywania ciążących na nich obowiązków, ponieważ niezbędną wiedzę i umiejętności nabyły w trakcie odbywania aplikacji notarialnej, co zostało potwierdzone pozytywnie zdaniem egzaminem.

c) Deregulacja dostępu do zawodu komornika

Zakres proponowanych zmian

Dotychczasowe wymagania:	Proponowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
Obywatelstwo polskie korzystanie z pełni praw cywilnych i obywatelskich; nieskazitelny charakter; ukończenie wyższych studiów prawnych w Rzeczypospolitej Polskiej (tytuł magistra prawa) lub zagranicznych studiów prawnych uznanych w Rzeczypospolitej Polskiej; ukończenie 25 lat; przedstawienie zaświadczenia z badań psychologicznych.	Rezygnacja z obowiązkowych badań psychologicznych kandydatów na komorników.	Likwidacja obciążeń administracyjnych (ok. 150 zł) ²³ .
Zdanie egzaminu konkursowego	Zmiany punktacji egzaminu	Wprowadzenie czytelnych zasad

²³ http://motorex.strefa.pl/motorex/index.php?option=com_content&view=article&id=57&Itemid=66

wstępnego na aplikację.	konkursowego poprzez dostosowanie do zasad obowiązujących na egzaminach na inne aplikacje.	dokonywania oceny.
<p>Uprawnienie do przystąpienia do egzaminu komorniczego bez odbycia aplikacji komorniczej dla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osób, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu komorniczego wykonywały w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o której mowa w art. 4a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego; - osób, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu komorniczego wykonywały w kancelarii notarialnej, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z czynnościami wykonywanymi przez notariusza; - osób, które przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu komorniczego zatrudnione były na stanowisku asystenta sędziego. 	Skrócenie z 5 do 3 lat wymaganego okresu stosowania prawa, który uprawnia do zdawania egzaminu komorniczego bez aplikacji komorniczej.	Przyspieszenie o pół roku możliwości rozpoczęcia wykonywania zawodu.
Zdanie egzaminu komorniczego obejmującego część ustną i pisemną.	Likwidacja części ustnej egzaminu komorniczego; zmiana zasad oceny części pisemnej – w miejsce punktów	Skala ocen czytelniejsza dla egzaminatorów, jak i dla zdających; ujednoczenie sposobu zdawania egzaminu komorniczego i systemu

	wprowadza się oceny.	jego oceny z innymi egzaminami zawodowymi (adwokackim, radcowskim i notarialnym); możliwość odwołania się od uchwały o wyniku egzaminu komorniczego do komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości.
<p>Uprawnieni do rozpoczęcia asesury komorniczej bez wymogu odbycia aplikacji komorniczej oraz złożenia egzaminu komorniczego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby, które ukończyły aplikację sądową, prokuratorską, adwokacką, radcowską lub notarialną i zdały wymagany egzamin, - osoby, które w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o powołanie na stanowisko asesora komorniczego pracowały co najmniej 5 lat na stanowisku referendarza sądowego. 	<p>Przyspieszenie możliwości rozpoczęcia asesury komorniczej oraz poszerzenie kategorii uprawnionych podmiotów poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skrócenie do 3 lat w okresie 6 lat okresów stosowania prawa wymaganych do dopuszczenia do asesury komorniczej bez egzaminu komorniczego i aplikacji komorniczej, - przyznanie uprawnienia do odbycia asesury notarialnej bez aplikacji komorniczej i egzaminu komorniczego starszemu referendarzowi sądowemu, aplikantowi sądowemu, aplikantowi prokuratorskiemu, aplikantowi sądowo-prokuratorskiemu, asystentowi sędziego, asystentowi prokuratora oraz osobom, które zatrudnione były w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego . 	<ul style="list-style-type: none"> - przyspieszenie możliwości uzyskania zawodu komornika przez osoby spełniające pozostałe wymogi ustawowe; - zwiększenie elastyczności przepływu pomiędzy poszczególnymi zawodami prawniczymi; - zwiększenie liczby osób wykonujących zawód komornika i konkurencji między nimi, a w konsekwencji wzrost skuteczności postępowań egzekucyjnych.
<p>Uprawnieni do przystąpienia do egzaminu komorniczego bez wymogu odbycia aplikacji komorniczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu komorniczego wykonywały w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej na podstawie umowy o pracę lub 	<p>Przyspieszenie możliwości przystąpienia do egzaminu komorniczego bez wymogu odbycia aplikacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skrócenie do 3 lat w okresie 6 lat okresów stosowania prawa wymaganych do dopuszczenia do egzaminu komorniczego bez aplikacji komorniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> - przyspieszenie możliwości rozpoczęcia asesury komorniczej przez osoby spełniające pozostałe wymogi ustawowe; - zwiększenie elastyczności przepływu pomiędzy poszczególnymi zawodami prawniczymi; - w dalszej perspektywie zwiększenie liczby osób wykonujących zawód komornika i konkurencji między nimi.

<p>umowy cywilnoprawnej, wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego;</p> <p>- osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu komorniczego wykonywały w kancelarii notarialnej, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z czynnościami wykonywanymi przez notariusza;</p> <p>- osoby, które przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu komorniczego zatrudnione były na stanowisku asystenta sędziego.</p>		
<p>Uprawnieni do powołania na stanowisko komornika bez wymogu odbycia aplikacji komorniczej, złożenia egzaminu komorniczego oraz odbycia asesury komorniczej: sędziowie, prokuratorzy, adwokaci, radcowie prawni, notariusze, starsi radcowie Prokuraturii Generalnej oraz osoby posiadające stopień doktora nauk prawnych.</p>	<p>Poszerzenie katalogu stanowisk, dzięki którym można uzyskać stanowisko komornika bez wymogu odbycia aplikacji komorniczej, złożenia egzaminu komorniczego oraz odbycia asesury komorniczej o radców Prokuraturii Generalnej.</p>	<p>- poszerzenie dostępu do zawodu komornika</p> <p>- zwiększenie elastyczności przepływu pomiędzy poszczególnymi zawodami prawniczymi;</p> <p>- zwiększenie liczby osób wykonujących zawód komornika i konkurencji między nimi skutkującej poprawą skuteczności egzekucji.</p>
<p>Złożenie egzaminu komorniczego.</p>	<p>Likwidacja części ustnej egzaminu komorniczego; zmiana zasad oceny części pisemnej – w miejsce punktów wprowadza się oceny</p>	<p>Skala ocen czytelniejsza dla egzaminatorów, jak i dla zdających; ujednoczenie sposobu zdawania egzaminu komorniczego i systemu jego oceny z innymi egzaminami zawodowymi (adwokackim, radcowskim i notarialnym); możliwość odwołania się od uchwały o wyniku egzaminu komorniczego do komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości.</p>

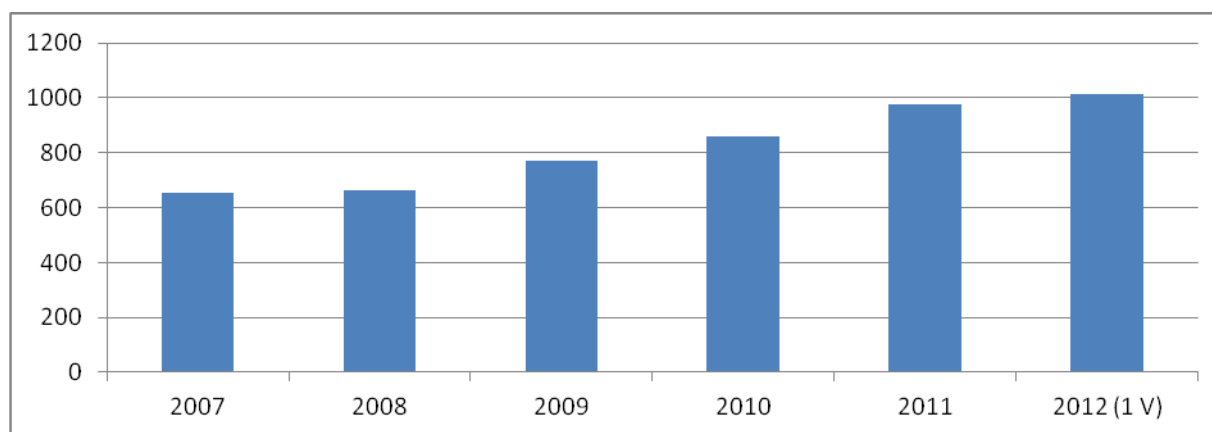
Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy

W wyniku wejścia w życie w dniu 28 grudnia 2007 r. noweli *ustawy o komornikach sądowych i egzekucji* podjęto intensywne prace zmierzające do zwiększenia liczby działających w Polsce

komorników. W roku 2011 egzamin komorniczy zdało 26 osób, a w 2012 r. - 69 osób. W roku 2013 do przystąpienia do egzaminu komorniczego będzie uprawnionych ok. 400 aplikantów, zaś w roku 2014 – ok. 550 aplikantów. Osoby, które otrzymają wynik pozytywny z egzaminu, będą mogły następnie ubiegać się o powołanie na stanowisko asesora komorniczego. Nie jest natomiast możliwe wskazanie liczby osób, które będą uprawnione do zdawania egzaminów zawodowych z innych tytułów niż ukończenie aplikacji oraz do wpisu na listy, czyli liczby osób uprawnionych po wprowadzeniu nowelizacji.

Według stanu na dzień 1 maja 2012 r. w kraju działa ponad 1000 kancelarii komorniczych i prowadzone są prace do zmierzające do utworzenia kolejnych wolnych stanowisk komorniczych.

Wzrost liczby komorników w Polsce w latach 2007 - 2012

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Zmiana sposobu organizacji egzaminów konkursowych i komorniczych może wpłynąć na zwiększenie zainteresowania aplikacją komorniczą ze strony absolwentów prawa i administracji. Ponadto istotne znaczenie dla zwiększenia zainteresowania zawodem komornika będzie miało poszerzenie katalogu zawodów pozwalających na uzyskanie stanowiska komornika bez konieczności odbywania aplikacji komorniczej. Efektem proponowanych zmian będzie większa liczba osób uzyskujących uprawnienia do powołania na stanowisko komornika, co przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności na rynku tych usług.

d) Deregulacja dostępu o zawodu syndyka

Zakres proponowanych zmian

Aktualne wymogi:	Proponowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
Ukończenie studiów wyższych i uzyskanie tytułu magistra (bądź równorzędnego w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym) - bez określonego profilu.	Bez zmian	
Wymóg uzyskania zaświadczenia RDN (Rejestr Dłużników Niewypłacalnych); przedstawienie zaświadczeń lekarskiego i psychologicznego.	Zniesienie obowiązku.	Oszczędność dla osoby przystępującej do egzaminu na syndyka (ok. 15 zł) ³⁴ .
Praktyka obejmująca 3 lata zarządzania majątkiem upadłego przedsiębiorstwa lub jego wyodrębnioną częścią w okresie 15 lat przed dniem złożenia wniosku o wydanie licencji syndyka.	Bez zmian.	
Zdanie egzaminu przeprowadzanego przez Ministra Sprawiedliwości [opłata w wysokości równoważności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w roku przeprowadzenia egzaminu ³⁵ .]	Bez zmian.	Oszczędność dla osoby przystępującej do egzaminu na syndyka ok. 370 zł ³⁷ .

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy

Po wejściu w życie ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz. U. z 2007 r. Nr 123, poz. 850) zawód syndyka stał się zawodem regulowanym i został zaliczony do katalogu wolnych zawodów, wykonywanych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Na podstawie uzyskanej licencji syndycy są uprawnieni do zawodowego prowadzenia spraw

³⁴ <http://bip.ms.gov.pl/pl/rejestry-i-ewidencje/okrajowy-rejestr-sadowy/oplaty-obowiazujace-w-postepowaniu-rejestrowym/>

³⁵ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 marca 2011 r. w sprawie egzaminu dla osób ubiegających się o licencję syndyka oraz opłaty egzaminacyjnej (Dz. U. z 2011 r., Nr 47, poz. 243)

³⁷ Przy założeniu wynagrodzenia minimalnego w wysokości 1500 zł

i postępowań związanych z działaniami naprawczymi i restrukturyzacyjnymi w stosunku do przedsiębiorstw oraz oddłużeniowymi w stosunku do osób fizycznych. Funkcje syndyka licencjonowanego jako zawodu dotyczą szerszego pola działań (jak tymczasowy nadzorca sądowy, nadzorca sądowy, zarządca czy zarządca przymusowy w postępowaniach układowych i naprawczych, ale i jako doradca restrukturyzacyjny czy pełnomocnik procesowy uczestników postępowań upadłościowych), a nie tylko w jednej znanej dotąd funkcji syndyka-likwidatora w postępowaniu upadłościowym z opcją likwidacyjną. Syndycy licencjonowani wykonują swój zawód w ramach kancelarii syndyków. Według danych Ministerstwa Sprawiedliwości na dzień 30 kwietnia 2012 r. zawód syndyka wykonuje 547 osób.

Z uwagi na charakter proponowanych zmian (zmniejszenie obciążeń administracyjnych) należy spodziewać się wzrostu liczby osób zainteresowanych przystąpieniem do egzaminu i wykonywaniem zawodu syndyka.

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania danego zawodu i inne korzyści społeczne
Pełna zdolność do czynności prawnych; nieposzlakowana opinia; brak karalności za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe; przeciwko której nie jest prowadzone postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe; stan zdrowia pozwalający na zatrudnienie na określonym stanowisku; odbyty staż urzędniczy w sądzie lub w prokuraturze.	Brak zmian.	
Ukończone studia wyższe	Zniesienie obowiązku.	Łatwiejszy dostęp do zawodu urzędnika sądowego i prokuratury.
12 miesięczny staż urzędniczy.	Skrócenie stażu z 12 do 6 miesięcy	Szybsze uzyskanie stabilnego zatrudnienia.

e) Deregulacja dostępu do zawodu urzędnika sądowego i prokuratury

Zakres proponowanych zmian:

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp
--------------------------------	---------------------------	---

		do wykonywania danego zawodu i inne korzyści społeczne
Pełna zdolność do czynności prawnych; nieposzlakowana opinia; brak karalności za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe; przeciwko której nie jest prowadzone postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe; stan zdrowia pozwalający na zatrudnienie na określonym stanowisku; odbyty staż urzędniczy w sądzie lub w prokuraturze.	Brak zmian.	
Ukończone studia wyższe	Zniesienie obowiązku.	Łatwiejszy dostęp do zawodu urzędnika sądowego i prokuratury.
12 miesięczny staż urzędniczy.	Skrócenie stażu z 12 do 6 miesięcy	Szybsze uzyskanie stabilnego zatrudnienia.

Wpływ postulowanych zmian na rynek pracy

Według danych Ministerstwa Sprawiedliwości na dzień 31 grudnia 2011 r. liczba urzędników sądowych wynosi 27 342³⁸. Sądy powszechne są ograniczone ustalonymi centralnie limitami etatów urzędniczych, w związku z czym postulowane zmiany będą miały ograniczony wpływ na rynek pracy, sprowadzający się do otwarcia go dla osób ze średnim wykształceniem.

Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, realizując obowiązek wynikający z art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy o pracownikach sądów i prokuratury (Dz.U. 2007.102.690) do chwili obecnej przeprowadziła jedenaście edycji studium zawodowego dla urzędników sądów, zaś dwunasta edycja jest w toku. W każdej edycji uczestniczyło ok. 100 osób. Koszty związane z organizacją i prowadzeniem studium ponosi Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, zaś koszty dojazdu, zakwaterowania i wyżywienia – uczestnicy studium. Pracownicy sądów i prokuratur, na których ciążył obowiązek uzupełnienia wykształcenia, w zdecydowanej większości we własnym zakresie i na własny koszt podejmują naukę celem ukończenia studiów pierwszego stopnia i uzyskania tytułu zawodowego.

- f) Deregulacja dostępu do zawodu pośrednika w obrocie nieruchomościami i zarządcy nieruchomości

³⁸ W przeliczeniu na pełne etaty

Zakres proponowanych zmian:

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
<p>Studia wyższe (I lub II stopnia) + studia podyplomowe w zakresie zarządzania nieruchomościami/ pośrednictwa w obrocie nieruchomościami, alternatywnie studia wyższe, których program uwzględnia co najmniej minimalne wymogi programowe dla studiów podyplomowych w zakresie zarządzania nieruchomościami/ pośrednictwa w obrocie nieruchomościami. Pełna zdolność do czynności prawnych i niekaralność za ściśle określony katalog przestępstw. Obowiązek zamieszczenia przez zarządcę/ pośrednika w umowie oświadczenia o posiadaniu aktualnego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem działalności.</p>	<p>Likwidacja licencji oraz zniesienie wymogu posiadania wyższego wykształcenia oraz ukończenia studiów podyplomowych. Inne wymogi bez zmian.</p>	<p>Przyspieszenie wejścia do zawodu o 2 do 5 lat (w zależności od wykształcenia posiadanego przez kandydata), oszczędność ok. 3 500³⁹ zł – koszt studiów podyplomowych.</p>
<p>Odbycie co najmniej 6 miesięcznej i nie krótszej niż 200 godzin praktyki zawodowej w zakresie zarządzania nieruchomościami. Dokumentami potwierdzającymi odbycie praktyki zawodowej są: wypełniony przez kandydata dziennik praktyki zawodowej podpisany przez prowadzącego praktykę zawodową oraz organizatora praktyki oraz w przypadku ubiegającego się o wpis do rejestru zarządców, samodzielnie sporządzony przez kandydata plan zarządzania, o którym mowa w § 6 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lutego 2008 r. w sprawie nadawania uprawnień i licencji zawodowych (Dz. U. Nr 31, poz. 189, z późn. zm.) potwierdzony przez organizatora praktyki zawodowej.</p>	<p>Likwidacja obowiązku</p>	<p>Przyspieszenie możliwości wykonywania zawodu o minimum 6 miesięcy (koszt alternatywny netto tego czasu szacowany za pomocą minimalnego wynagrodzenia wynosi ok. 7 000 zł)⁴⁰. Ponadto, oszczędność kwoty co najmniej rzędu 2 000 - 2 500 zł jaką zmuszony jest uiścić uczestnik praktyki⁴¹.</p>
<p>Egzamin państwowy nie jest przeprowadzany. Postępowanie kwalifikacyjne jednoetapowe bez udziału kandydata. W trakcie postępowania kwalifikacyjnego Państwowa Komisja Kwalifikacyjna stwierdza, wyłącznie czy kandydat spełnia wymogi określone w art. 187 ustawy o gospodarce</p>	<p>Likwidacja obowiązku</p>	<p>Oszczędność 400 zł opłaty za postępowanie kwalifikacyjne. W przypadku gdy kandydat wnioskuje o ponowne rozpatrzenie sprawy w trybie art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego (np. na skutek niewłaściwego wypełnienia</p>

³⁹ Patrz np.: <http://www.sppon.sggw.pl/>

⁴⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2012 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 192, poz. 1141).

⁴¹ Patrz np. http://www.lebiedz.com.pl/praktyki_zawodowe_dla_posrednikow;
<http://szkolenia.idm.waw.pl/praktyki/posrednictwo-nieruchomosci/>

nieruchomościami.		dziennika praktyk), wysokość opłaty za postępowanie kwalifikacyjne wynosiła 450 zł ⁴² .
-------------------	--	--

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy:

Dane zgromadzone przez Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej wskazują, że na terenie Polski 16 298 osób posiada uprawnienia do wykonywania zawodu pośrednika w obrocie nieruchomościami, zaś 20 379 osób jest uprawnionych do wykonywania zawodu zarządcy nieruchomości.

Opłaty wnoszone przez osoby ubiegające się o licencje pośrednika w obrocie nieruchomościami oraz licencje zarządcy nieruchomości stanowią dochody budżetu państwa. Wysokość opłat za przeprowadzenie postępowań kwalifikacyjnych dla kandydatów do tych zawodów określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie opłaty za postępowanie kwalifikacyjne oraz wysokości wynagrodzenia członków Państwowej Komisji Kwalifikacyjnej (Dz. U. Nr 113, poz. 752). Koszty postępowania kwalifikacyjnego określa natomiast § 25 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lutego 2008 r. w sprawie nadawania uprawnień i licencji zawodowych w dziedzinie gospodarowania nieruchomościami (Dz. U. Nr 31, poz. 189 z późn. zm.). Środki na pokrycie wspomnianych wydatków przydzielane są kwartalnie z rezerwy celowej budżetu państwa i nie mogą przekroczyć kwoty dochodów.

Zgodnie z art. 183 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami pośrednik w obrocie nieruchomościami niewypełniający obowiązków, o których mowa w art. 181 tejże ustawy, podlega odpowiedzialności zawodowej. Analogiczny przepis art. 188 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami dotyczy zarządców nieruchomości. Wydatki związane z prowadzonymi postępowaniami z tytułu odpowiedzialności zawodowej wobec pośredników w obrocie nieruchomościami oraz zarządców nieruchomości wyniosły w 2011 r. 509 tys. zł (w tym kwota 303 tys. zł dotyczy pośredników w obrocie nieruchomościami, a 206 tys. zł – zarządców nieruchomości). Zgodnie z proponowanymi zmianami począwszy od dnia 1 stycznia 2014 roku nie będą przeprowadzane postępowania z tytułu odpowiedzialności zawodowej pośredników w obrocie nieruchomościami oraz

⁴² Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie opłaty za postępowanie kwalifikacyjne oraz wysokości wynagrodzenia członków Państwowej Komisji Kwalifikacyjnej (Dz.U. z 2010 nr 113 poz. 752).

zarządców nieruchomości, w związku z czym nie będą ponoszone wydatki z budżetu państwa z tego tytułu.

Wysokość dochodów i wydatków związanych z postępowaniem kwalifikacyjnym w roku 2011 oraz wydatki związane z postępowaniami z tytułu odpowiedzialności zawodowej prowadzonymi w tym samym roku zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Wyszczególnienie	Postępowanie kwalifikacyjne		Postępowanie z tytułu odpowiedzialności zawodowej	Nadwyżka dochodów nad wydatkami
	dochody	wydatki	wydatki	
	(tys. zł)			
Pośrednicy w obrocie nieruchomościami	755	406	303	46
Zarządcy nieruchomości	764	448	206	110

Projekt ustawy o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów zwanej dalej ustawą deregulacyjną przewiduje wprowadzenie z dniem 1 stycznia 2014 r. zmian w systemie nadawania licencji pośrednika w obrocie nieruchomościami i licencji zarządcy nieruchomości, w szczególności likwidację licencji zawodowych. Oznacza to likwidację postępowań kwalifikacyjnych dla kandydatów na pośredników w obrocie nieruchomościami i zarządców nieruchomości oraz utratę wpływów z tytułu wpłat wnoszonych przez kandydatów do tych zawodów. Jedynym dokumentem wymaganym od kandydatów na pośredników w obrocie nieruchomościami i zarządców nieruchomości będzie przedstawienie oświadczenia kandydata o niekaralności za przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, za przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, za przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, za przestępstwo przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub za przestępstwa skarbowe. Weryfikacja spełnienia przez kandydata wymogów uprawniających do wykonywania zawodu będzie następowała na podstawie wniosku złożonego przez zainteresowanego do ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej. Spełnienie wymogów będzie skutkowało wpisem do centralnego

rejestrze pośredników lub zarządców nieruchomości, co będzie równoznaczne z uzyskaniem prawa do wykonywania zawodu pośrednika lub zarządcy.

W 2011 r. rozpatrzono 1 914 wniosków o nadanie licencji pośrednika w obrocie nieruchomościami i 1 984 wnioski o nadanie licencji zarządcy nieruchomości. Od 2014 r. weryfikację wniosków o wpis do rejestru będą przeprowadzać pracownicy Ministerstwa w ramach swoich obowiązków służbowych. Dotychczasowa opłata w wysokości 400 zł za przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego ma zostać zastąpiona opłatą za rozpatrzenie wniosku o wpis do rejestru w wysokości nie wyższej niż 200 zł. Przy założeniu ok. 4 000 wniosków o wpis do rejestru (ok. 2 000 - do rejestru pośrednika w obrocie nieruchomościami i ok. 2 000 - do rejestru zarządcy) prognozowany przychód z tytułu opłat za rozpatrzenie wniosku wyniesie ok. 800 tys. zł.

W następstwie proponowanej deregulacji wzrośnie zainteresowanie samodzielnym wykonywaniem usług pośrednictwa nieruchomości, np. przez osoby dotychczas współpracujące z pośrednikami nieruchomości w ramach umów cywilnoprawnych. Rozpoczynanie przez te osoby samodzielnej działalności gospodarczej może się także przełożyć na powstanie nowych miejsc pracy

g) Deregulacja dostępu do zawodów z zakresu pośrednictwa pracy

Zakres proponowanych zmian

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
<p>Liderem klubu pracy może zostać osoba, która:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posiada pełną zdolność do czynności prawnych - nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe - posiada obywatelstwo polskie lub wykazuje się znajomością języka polskiego wystarczającą do wykonywania zadań - ma wykształcenie średnie <p>Osoba ta powinna wykonywać zadania na</p>	<p>Likwidacja obowiązków i stopni zawodowych.</p>	<p>Pełna dereglamentacja dostępu do zawodu.</p>

<p>stanowisku lidera klubu pracy — stażysty przez okres co najmniej 12 miesięcy w publicznych służbach zatrudnienia lub w Ochotniczych Hufcach Pracy. Na stanowisko starszego lidera obowiązuje 24 miesiące stażu pracy oraz wykształcenie wyższe.</p>		
<p>Pośrednikiem pracy może zostać osoba która posiada co najmniej średnie wykształcenie. Osoby ubiegające się o licencję I stopnia muszą posiadać wykształcenie wyższe, natomiast osoby ubiegające się o licencję II stopnia muszą ukończyć studia podyplomowe w zakresie pośrednictwa pracy.</p> <p>Co najmniej 12 miesięcy w publicznych służbach zatrudnienia.</p> <p>Licencja I stopnia - co najmniej 24-miesięczny staż pracy na stanowisku pośrednika pracy w publicznych służbach zatrudnienia. Licencja II stopnia oznacza 36-miesięczny staż.</p> <p>Przyznawanie licencji odbywa się w drodze decyzji administracyjnej, w oparciu o ocenę spełniania wymogów dotyczących stażu pracy i doświadczenia zawodowego w zakresie pośrednictwa pracy oraz poziomu wykształcenia.</p>	<p>Likwidacja obowiązków i stopni zawodowych.</p>	<p>Pełna dereglamentacja dostępu do zawodu.</p>
<p>Doradcą zawodowym może zostać osoba, która posiada wyższe wykształcenie. Osoby ubiegające się o licencję I stopnia muszą posiadać wykształcenie wyższe magisterskie, natomiast osoby ubiegające się o licencję II stopnia muszą ukończyć studia podyplomowe w zakresie poradnictwa zawodowego, Co najmniej 12 miesięcy stażu. Dla licencji I stopnia co najmniej 24-miesięcznego stażu pracy. Uzyskanie licencji II stopnia wymaga posiadania udokumentowanego 36-miesięcznego stażu.</p>	<p>Likwidacja obowiązków.</p>	<p>Pełna dereglamentacja dostępu do zawodu.</p>
<p>Specjalistą ds. rozwoju zawodowego może zostać osoba, która:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posiada pełne zdolności do czynności prawnych, - nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, - posiada wykształcenie wyższe, - wykonywała zadania przez okres co najmniej 12 miesięcy w publicznych służbach 	<p>Likwidacja obowiązków i stopni zawodowych.</p>	<p>Pełna dereglamentacja dostępu do zawodu.</p>

zatrudnienia.		
<p>Specjalistą do spraw programów może zostać osoba, która:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posiada pełną zdolność do czynności prawnych, - nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, - posiada wykształcenie wyższe, - wykonywała zadania z zakresu projektowania, realizowania lub oceniania programów i projektów przez okres co najmniej 12 miesięcy w publicznych służbach zatrudnienia. Dodatkowo samodzielny specjalistą może zostać osoba, która ukończyła studia podyplomowe z zakresu programów i projektów rynku pracy potwierdzone odpowiednimi dokumentami. 	Likwidacja obowiązków i stopni zawodowych.	Pełna dereglamentacja dostępu do zawodu.
<p>Doradcą EURES może zostać osoba, która:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spełnia wymagania zawarte w odrębnych procedurach, określonych przez Komisję Europejską, obowiązujących państwa członkowskie Unii Europejskiej, - posiada pełną zdolność do czynności prawnych, - nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, - posiada wykształcenie wyższe, - posiada znajomość języka angielskiego, francuskiego lub niemieckiego wystarczającą do wykonywania zadań, - posiada obywatelstwo polskie lub wykaże się znajomością języka polskiego wystarczającą do wykonywania zadań, - była zatrudniona przez okres co najmniej 12 miesięcy na stanowisku asystenta EURES w publicznych służbach zatrudnienia lub posiadanie licencji zawodową pośrednika pracy lub doradcy zawodowego. 	Likwidacja obowiązków i stopni zawodowych.	Pełna dereglamentacja dostępu do zawodu.
<p>Asystentem EURES może zostać osoba, która:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posiada pełną zdolność do czynności prawnych, - nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne 	Likwidacja obowiązków i stopni zawodowych.	Pełna dereglamentacja dostępu do zawodu.

przestępstwo skarbowe, - posiada co najmniej średnie wykształcenie, - posiada licencję zawodową pośrednika pracy lub była zatrudniona przez okres co najmniej 12 miesięcy na stanowisku pośrednika pracy-stażysty w publicznych służbach zatrudnienia, - posiada obywatelstwo polskie lub wykaże się znajomością języka polskiego wystarczającą do wykonywania zadań.		
--	--	--

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy:

Informacja o stanie i strukturze zatrudnienia w wojewódzkich i powiatowych urzędach pracy, w której publikowane są szczegółowe dane na temat liczby osób wykonujących zawody z zakresu pośrednictwa pracy, corocznie sporządzana jest przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Zestawienie to obejmuje zatem nie tylko osoby wykonujące zawody doradcy zawodowego i pośrednika pracy (z podziałem na stopnie licencji), ale także zawody: specjalisty ds. rozwoju zawodowego, specjalistów ds. programów, liderów klubów pracy oraz, w odniesieniu do Wojewódzkich Urzędów Pracy, doradców EURES i asystentów EURES. MPiPS przygotowuje także roczne sprawozdanie o instytucjonalnej obsłudze rynku pracy (MIPS-06) w ramach statystyki publicznej. Urzędy pracy w statystyce publicznej wykazują stan zatrudnienia na dzień 31 grudnia danego roku sprawozdawczego. Poniżej przedstawiono stan zatrudnienia na stanowiskach pośrednika pracy i doradcy zawodowego w publicznych służbach zatrudnienia w okresie 2009-2011:

Stanowisko	Liczba zatrudnionych		
	2009	2010	2011
Pośrednik pracy	3 571 (w tym 535 stażystów)	3 603 (w tym 478 stażystów)	3 676 (w tym 382 stażystów)
Doradca zawodowy	1 666 (w tym 290 stażystów)	1 786 (w tym 270 stażystów)	1 823 (w tym 218 stażystów)
Doradca EURES i Asystent EURES* (stanowiska, na których pracownik również może uzyskać licencję zawodową, pośrednika pracy)	50	50	52

* tylko w WUP

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami pośrednikom pracy, doradcom zawodowym, liderom klubów pracy, specjalistom ds. programów, specjalistom ds. rozwoju zawodowego, doradcom EURES i asystentom EURES mogą być przyznawane dodatki do wynagrodzeń. Przepisy o dodatku do wynagrodzenia nie dotyczą pracowników wykonujących swoje czynności na danym stanowisku krócej niż 12 miesięcy (stażyści).

Zgodnie z treścią rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 sierpnia 2009 r. w sprawie dodatku do wynagrodzenia dla pracowników publicznych służb zatrudnienia, wysokość dodatku do wynagrodzenia wynosi miesięcznie:

- 1) na stanowisku pośrednika pracy, doradcy zawodowego, specjalisty do spraw rozwoju zawodowego, specjalisty do spraw programów, lidera klubu pracy i asystenta EURES - nie więcej niż 500 złotych;
- 2) na stanowisku pośrednika pracy I stopnia, doradcy zawodowego I stopnia, starszego specjalisty do spraw rozwoju zawodowego, samodzielnego specjalisty do spraw programów i starszego lidera klubu pracy - nie więcej niż 600 złotych;
- 3) na stanowisku pośrednika pracy II stopnia, doradcy zawodowego II stopnia, samodzielnego specjalisty do spraw rozwoju zawodowego i doradcy EURES - nie więcej niż 700 złotych.

Jak wynika z danych zbiorczych za lata 2009-2011 oraz planu na rok 2012, wysokość dodatków do wynagrodzeń kształtuje się następująco:

Rok	2009	2010	2011	2012*
Wysokość wydatków (w tys. zł)	20 805	26 336	28 032	34 495

*Planowana wysokość wydatków

W roku 2011 liczba wszystkich uprawnionych do otrzymania dodatku wynosiła 7 360 osób. Średni dodatek do wynagrodzenia w 2011 r. wynosił 317,40 zł miesięcznie brutto.

Zmiany deregulacyjne dotyczą zniesienia licencji zawodowych przyznawanych pośrednikom pracy i doradcom zawodowym, nie dotyczą natomiast prawa do otrzymania dodatku do wynagrodzeń dla pracowników publicznych służb zatrudnienia. Poziom wydatków na dodatki do wynagrodzeń pracowników publicznych służb zatrudnienia przed deregulacją i po jej wprowadzeniu pozostanie na niezmiennym poziomie.

Opracowania z zakresu teorii ekonomii (np. prace Mortensena i Pissaridesa⁴³) oraz badania empiryczne⁴⁴ jednoznacznie wskazują, że zwiększanie dostępu do pośrednictwa pracy (ułatwienie dopasowania na rynku) stanowi jedno z najskuteczniejszych narzędzi aktywnych polityk rynku pracy. Szczególnie istotnym wydaje się fakt, że proponowane zmiany mogą doprowadzić do takiego efektu, bez konieczności wzrostu wydatków na narzędzia aktywnych polityk rynku pracy.

Podsumowując można wskazać, że proponowane zmiany mogą doprowadzić do wzrostu zatrudnienia w deregulowanych zawodach (kluczową jego determinantą będą jednakże ewentualne zmiany w organizacji Powiatowych Urzędów Pracy).

h) Deregulacja dostępu do zawodu geodety

Zakres proponowanych zmian:

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
Posiadanie nienagannej opinii zawodowej	Posiadanie pełnej zdolności do czynności prawnych oraz niekaralność za ściśle określony katalog przestępstw	Przejrzystość przepisów
Konieczne jest posiadanie praktyki zawodowej potwierdzonej przez geodetę uprawnionego. Obecnie wymagana praktyka zawodowa to 3 lata przy wykształceniu wyższym lub 6 lat przy wykształceniu średnim.	Skrócenie okresu praktyki zawodowej z 3 lat do 1 roku w przypadku ukończenia studiów wyższych drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich lub 2 lat w przypadku ukończenia studiów wyższych pierwszego stopnia	Skrócenie okresu przygotowania do samodzielnego wykonywania prac geodezyjnych
Egzamin dla osób zainteresowanych uzyskaniem uprawnień w zakresie	Likwidacja obowiązku w odniesieniu do	Ułatwienie rozpoczęcia wykonywania zawodu (dotychczas, koszt

⁴³ D. T. Mortensen, C. A. Pissarides, *Job Creation and Job Destruction in the Theory of Unemployment*, Review of Economic Studies, 1994, Nr 3, s. 397-415. Za opracowany przez siebie model poszukiwań na rynku pracy autorzy ci (wraz z P. Diamond'em) zostali nagrodzeni przez Komitet Noblowski w 2010 roku

⁴⁴ *What works among active labour market policies: evidence from oecd countries' experiences*, OECD Economic Studies No. 30, 2000/I

określonym w art. 43 pkt 3, 6 i 7	absolwentów szkół wyższych. Wprowadzenie dla tych osób wymogu wpisu do rejestru, dokonywanego na podstawie postępowania weryfikującego dokumenty	przystąpienia do egzaminu wynosił 750 zł ²⁴ , dla porównania opłata za wpisanie do rejestru działalności regulowanej wiąże się z wydatkiem 50 zł ²⁵).
-----------------------------------	---	--

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy

Zgodnie z danymi Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji na terytorium Polski uprawnienia do wykonywania zawodu geodety w poszczególnych zakresach posiada (stan na dzień 7 września 2012 r.):

- geodezyjne pomiary sytuacyjno-wysokościowe, realizacyjne i inwentaryzacyjne - 19 654 osób,
- rozgraniczanie i podziały nieruchomości (gruntów) oraz sporządzanie dokumentacji do celów prawnych - 16 694 osób,
- geodezyjne pomiary podstawowe - 78 osób,
- geodezyjna obsługa inwestycji - 2 186 osób,
- geodezyjne urządzenie terenów rolnych i leśnych – 949,
- geodezyjna redakcja map - 338 osób,
- fotogrametria i teledetekcja - 262 osoby.

Należy zaznaczyć, że suma wszystkich zdobytych uprawnień nie jest tożsama z liczbą osób mających uprawnienia zawodowe. Wynika to z faktu zdobycia przez wiele osób uprawnień w dwóch, trzech i większej liczbie zakresów. Liczba osób, które dotychczas zdobyły uprawnienia jest więc mniejsza niż ilość zdobytych uprawnień wykazanych powyżej.

Postulowane zmiany mogą doprowadzić do zwiększenia zainteresowania wykonywaniem deregulowanych zawodów oraz przyspieszyć czas wchodzenia na rynek pracy nowych osób uzyskujących uprawnienia geodezyjne.

²⁴ <http://www.uprawnienia.geodezja.pl/uprawnienia/>, dostęp dnia 14 VI 2012

²⁵ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. 2006 nr 225 poz. 1635)

i) Deregulacja dostępu do zawodu instruktora nauki jazdy i egzaminatora osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdem

Zakres proponowanych zmian

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
<p>Wykształcenie co najmniej średnie/ wyższe*</p> <p>Niekaralność za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji; popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej; wiarygodności dokumentów; prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie po użyciu innego podobnie działającego środka; przestępstwo umyślne przeciwko życiu i zdrowiu; przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.</p> <p>Zaświadczenie o niekaralności wyrokiem sądu za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym.</p>	<p>Wprowadzenie wymogu posiadania wykształcenia średniego i ukończenia 23 lat*.</p> <p>Inne wymogi bez zmian.</p>	<p>Ułatwienie przekwalifikowania na instruktora/egzaminatora doświadczonym kierowcom wykonującym dotychczas inne zawody</p>
<p>Posiadanie, przez okres co najmniej 3 lat, uprawnienia do kierowania pojazdami rodzaju objętego szkoleniem.</p>	<p>Skrócenie okresu posiadania uprawnienia do kierowania pojazdami rodzaju objętego szkoleniem z 3 do 2 lat.</p>	<p>Skrócenie ścieżki dostępu do zawodu.</p>
<p>Wymagane jest uczestniczenie w 7 egzaminach państwowych w charakterze obserwatora oraz przeprowadzenie co najmniej 3 takich egzaminów pod kierunkiem egzaminatora wyznaczonego przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego i uzyskanie pozytywnej opinii.</p> <p>Posiadanie, przez okres co najmniej 6 lat, uprawnienia do kierowania pojazdami kategorii B*</p>	<p>Skrócenie okresu posiadania prawa jazdy kategorii B z 6 do 3 lat.</p>	<p>Skrócenie ścieżki dostępu do zawodu.</p>
<p>Kurs kwalifikacyjny w jednostce</p>	<p>Brak zmian</p>	
<p>Egzamin przed komisją powołaną przez wojewodę/Egzamin przed komisją weryfikacyjną*</p>	<p>Brak zmian</p>	

* w przypadku egzaminatora osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdem.

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy:

Według szacunków Ministerstwa Transportu Budownictwa i Gospodarki Morskiej prawo do wykonywania zawodu egzaminatora osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdem posiada w Polsce ok. 7 000 osób (z czego 1 000 wykonuje zawód). Liczbę instruktorów nauki jazdy szacuje się na 18 000 osób.

Minimalne wymagania wobec osób wykonujących w Unii Europejskiej zawód egzaminatora osób ubiegających się o uprawnienie do kierowania pojazdami zostały określone w dyrektywie 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy. Państwa członkowskie Unii Europejskiej ustalają jednak z reguły wyższe wymagania dla tej grupy zawodowej niż określone w ww. dyrektywie. Przepisy wspólnotowe nie regulują natomiast wymagań wobec instruktorów nauki jazdy – każde państwo członkowskie UE samodzielnie ustala wymagania dla instruktorów nauki jazdy z uwzględnieniem roli, jaka na nich spoczywa (tj. przygotowanie osoby ubiegającej się o uprawnienie do kierowania pojazdami w sposób zgodny z przepisami ruchu drogowego, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa). Zgodnie z danymi zamieszczonymi w bazie zawodów regulowanych Komisji Europejskiej

(http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/index.cfm?action=professions), zawód instruktora nauki jazdy jest regulowany w 16 państwach członkowskich (Belgia, Bułgaria, Czechy, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Malta, Holandia, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Hiszpania, Szwecja, Wielka Brytania).

Należy oczekiwać, że deregulacja dostępu do obu zawodów przyczyni się do zwiększenia zainteresowania wykonywaniem tych zawodów. Doprowadzić do tego może zwiększenie możliwości przekwalifikowania zwłaszcza doświadczonych kierowców nie posiadających formalnego wykształcenia (także pracowników 50+).

j) Deregulacja dostępu do zawodu detektywa

Zakres proponowanych zmian

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
Wymagane wykształcenie co najmniej	Brak zmian	

średnie.		
Zaświadczenie o niekaralności, badania lekarskie oraz psychologicznego wraz z wywiadem policyjnym	Brak zmian	
Egzamin przeprowadza komisja powołana przez Komendanta Głównego Policji i wpis do rejestru detektywów.	Zniesienie wymogu zdania egzaminu; pozostawienie wymogu odbycia obowiązkowego szkolenia	Ułatwienie rozpoczęcia wykonywania zawodu.

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy:

Obecnie na terenie Polski uprawnienia do wykonywania zawodu detektywa posiada 617 osób⁴⁶. Koszty szkoleń dla kandydatów do zawodu w zakresie ochrony danych osobowych, ochrony informacji niejawnych, przepisów prawa i obowiązków detektywa oraz zasad wykonywania działalności gospodarczej w zakresie usług detektywistycznych nie powinny przekroczyć obecnej opłaty za egzamin na licencję detektywa wynoszącej w czerwcu 2012 r. 717 zł. W miarę rozwoju rynku firm prowadzących szkolenia w tym zakresie - z uwagi na konkurencję między podmiotami szkoleniowymi - można oczekiwać, że koszt szkolenia nie będzie przekraczał kwoty 500 zł. Opłata za egzamin na licencję detektywa (obecnie 717 zł) – z uwagi na fakt, że jest to zawód regulowany – pokrywała jedynie koszty zorganizowania egzaminu. Egzaminy są na dotychczasowych zasadach organizowane raz na kwartał przez Komendanta Głównego Policji.

Po wprowadzeniu proponowanych zmian kontrola działalności gospodarczej w zakresie usług detektywistycznych będzie prowadzona w ramach tych samych komórek organizacyjnych co kontrola firm ochrony osób i mienia. Tym samym dodatkowe zadania związane z intensyfikacją kontroli nie będą generować dodatkowych kosztów.

Należy natomiast oczekiwać, że deregulacja spowoduje wzrost zainteresowania pracą w zawodzie detektywa. Zwłaszcza wzrost popytu na niewymagające wiedzy specjalistycznej, popularne usługi detektywistyczne może być zachętą do wejścia na rynek usług detektywistycznych w sytuacji jego deregulacji.

⁴⁶ Dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na dzień 1 I 2012

k) Deregulacja dostępu do zawodów pracownika ochrony fizycznej stopnia I i II oraz pracowników zabezpieczenia technicznego stopnia I i II

Zakres proponowanych zmian

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
<p>Pracownik ochrony fizycznej I stopnia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymagane jest ukończenie szkoły podstawowej, dyplom lub świadectwo potwierdzające uzyskanie wykształcenia specjalistycznego lub pełnienie nienagannej służby w stopniu podoficera lub chorążego w BOR co najmniej 15 lat lub ukończenie kursu pracowników ochrony fizycznej I stopnia - w praktyce odbywają się przede wszystkim szkolenia strzeleckie, organizowane przez specjalistyczne uzbrojone formacje obronne (sufo) lub na wynajętej strzelnicy przez wynajętych instruktorów strzeleckich. W wewnętrznych służbach ochrony szefowie ochrony prowadzą zajęcia szkoleniowe i instruktáže. - egzamin przeprowadza komisja powołana przez komendanta wojewódzkiego Policji 	<p>Zniesienie licencji i egzaminu państwowego na rzecz szkolenia i wpisu na listę oraz podziału pracowników ochrony na stopnie.</p> <p>Osoba ubiegająca się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej ma obowiązek jedynie złożyć oświadczenie, że ma pełną zdolność do czynności prawnych, nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne i nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne o takie przestępstwo.</p>	<p>Ułatwienie wejścia na rynek.</p>
<p>Pracownik ochrony fizycznej II stopnia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymagane jest co najmniej wykształcenie średnie, legitymowanie się dyplomem lub świadectwem potwierdzającymi uzyskanie wykształcenia specjalistycznego lub pełnienie nienagannej służby w stopniu oficera w BOR co najmniej 15 lat, bądź ukończenie kursu pracowników ochrony fizycznej II stopnia - w praktyce odbywają się przede wszystkim szkolenia strzeleckie, organizowane przez specjalistyczne uzbrojone formacje obronne (sufo) lub na wynajętej strzelnicy przez wynajętych instruktorów strzeleckich. W wewnętrznych służbach ochrony szefowie ochrony prowadzą zajęcia szkoleniowe i instruktáže - egzamin przeprowadza komisja powołana przez komendanta wojewódzkiego Policji. 	<p>Zniesienie licencji i egzaminu państwowego na rzecz szkolenia i wpisu na listę oraz podziału pracowników na stopnie.</p> <p>Osoba ubiegająca się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej ma obowiązek jedynie złożyć oświadczenie, że ma pełną zdolność do czynności prawnych, nie była skazana prawomocnym</p>	<p>Ułatwienie wejścia na rynek.</p>

	wyrokiem za przestępstwo umyślne i nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne o takie przestępstwo.	
Pracownik zabezpieczenia technicznego I stopnia: - wykształcenie zawodowe techniczne o specjalności elektronicznej, elektrycznej, łączności, mechanicznej lub ukończenie kursu pracowników zabezpieczenia technicznego albo przyuczenie do wymienionych zawodów na podstawie odrębnych przepisów.	Zniesienie kursu i licencji. Zamiast kursu wprowadzone zostanie szkolenie obejmujące niezbędne zagadnienia, a zamiast licencji - wpis na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego. Przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w tym zakresie będzie obowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone podczas działalności.	Ułatwienie pracownikom wejścia na rynek.
Pracownik zabezpieczenia technicznego II stopnia: - wykształcenie średnie techniczne o specjalności elektronicznej, elektrycznej, łączności, mechanicznej lub stopień specjalizacji zawodowej przyznawany na podstawie odrębnych przepisów.	Zniesienie kursu i licencji. Zamiast kursu wprowadzone zostanie szkolenie obejmujące niezbędne zagadnienia, a zamiast licencji - wpis na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego. Przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w tym zakresie będzie obowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone podczas działalności.	Ułatwienie pracownikom wejścia na rynek.

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy:

Na podstawie przepisów ustawy o ochronie osób i mienia (Dz.U.2005.145.1221, z późn. zm.) koncesje na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, w dniu 22 maja 2012 r. posiadało 5 268 przedsiębiorców (6 929 udzielonych koncesji, z której to liczby cofnięto 1 661 koncesji). Jeśli chodzi natomiast o zatrudnienie w branży, to według danych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, na terenie kraju 65 090 osób jest uprawnionych do wykonywania zawodu pracownika ochrony fizycznej I stopnia, 48 623 osoby są uprawnionych do wykonywania zawodu pracownika ochrony fizycznej II stopnia, 3 412 osoby do wykonywania zawodu pracownika zabezpieczenia technicznego I stopnia a 14 963 osoby do wykonywania zawodu pracownika zabezpieczenia technicznego II stopnia (stan na dzień 1 stycznia 2012 r.). Ogółem stanowią więc największy segment rynku pracy objęty deregulacją.

Nie są dostępne dane, które pozwoliłyby na jednoznaczną ocenę wpływu projektowanej regulacji na funkcjonowanie wewnętrznych służb ochrony oraz przedsiębiorstw wykonujących działalność gospodarczą w zakresie ochrony osób i mienia. Należy jednak przyjąć, że po wejściu w życie nowych regulacji wzrosną, choć w niewielkim stopniu, koszty prowadzenia tego rodzaju działalności, co podkreślały stowarzyszenia tej branży w trakcie konsultacji społecznych. W późniejszym czasie, z uwagi na wypracowanie nowych procedur, koszty te powinny spaść do obecnego poziomu, w związku z wprowadzeniem możliwości prowadzenia dokumentacji w formie elektronicznej.

Ponadto branża ochrony osób i mienia od wielu lat zwracała uwagę na brak odpowiedniej liczby licencjonowanych pracowników ochrony, co uniemożliwiało podpisywanie nowych umów. Proponowane zmiany otworzą dopływ kadry niezbędny do należytego wykonywania tego rodzaju usług, co skutkować będzie wzrostem ilości realizowanych umów przez firmy ochrony. Ocenia się, że szerszy dostęp do tych zawodów przy jednoczesnym wprowadzeniu konieczności okresowego podnoszenia kwalifikacji, spowoduje wzrost ich prestiżu oraz odbioru społecznego, co będzie miało pozytywny wpływ na rozwój tej branży. Jednocześnie oczekiwać można wzrostu liczby przedsiębiorców prowadzących działalność szkoleniową. Należy zatem oczekiwać, że deregulacja dostępu do wymienionych zawodów doprowadzi do wzrostu liczby osób wykonujących zawód pracownika ochrony lub zabezpieczenia technicznego. Nie możliwe jest jednak oszacowanie *ex ante* skali tego efektu.

Koszty obecnych kursów przygotowujących do egzaminu na licencję pracownika ochrony fizycznej pierwszego lub drugiego stopnia, w zależności od rejonu kraju kształtują się w przedziale od 800 zł do 2 000 zł. Z uwagi na długie *vacatio legis* oczekiwać można powstania wielu nowych przedsiębiorstw uprawnionych do prowadzenia działalności szkoleniowej. Szacuje się, że cena kursu uprawniającego do wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej nie powinna przekroczyć 1 200-1 500 zł, i będzie spadać w miarę rozwoju bazy firm szkolących. Wpłynie to na rozwój tej branży w szczególności obejmująca małe i średnie przedsiębiorstwa. Natomiast cena kursu okresowego nie powinna przekroczyć kwoty 600-800 zł.

W związku z prowadzeniem egzaminów na licencje pracownika ochrony fizycznej pierwszego oraz drugiego stopnia, z uwagi iż egzaminy nie były odpłatne, ponoszone są przede wszystkim koszty związane wynajęciem strzelnicy oraz sali treningowej i wykorzystaniem amunicji. Na przykładzie Komendy Stołecznej Policji w Warszawie można wskazać, że koszt jednego egzaminu organizowanego dla 180 osób raz na 3 miesiące wynosi ok. 800 zł. Zdawalność egzaminu wynosi ok. 30%, a kandydaci mogą przystępować wielokrotnie do egzaminów, co zwiększa koszty ich organizacji. Dodatkowo Policja obowiązana była do druku oraz wydawania legitymacji licencyjnych oraz ich duplikatów.

Wzmocnienie kontroli i sprawowania nadzoru nad sektorem security spowoduje konieczność wzmocnienia struktury etatowej komórek organizacyjnych, do których kompetencji należy kontrola i nadzór nad przedsiębiorcami. Na przykładzie Departamentu Zezwoleń i Koncesji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, można wskazać, że stan etatowy Departamentu powinien wzrosnąć o 5-6 etatów ze średnim wskaźnikiem wynagrodzenia 2,2. Jednakże nie oznacza to konieczności zatrudnienia w skali całego Ministerstwa nowych urzędników. Koniecznym jest przegląd zadań i etatów w innych komórkach organizacyjnych, mający na celu wzmocnienie etatowe tej komórki w ramach przesunięć wewnątrz MSW. Analogicznie sprawa powinna zostać rozwiązana w pozostałych jednostkach sektora finansów publicznych. Wydatki ponoszone w Departamencie Zezwoleń i Koncesji MSW z tytułu delegacji związanych z prowadzeniem kontroli wynoszą ok. 60 tys. zł. rocznie, wobec konieczności wzmocnienia kontroli przewiduje się ich wzrost o ok. 40 tys. zł.

Udzielanie pomocy organowi koncesyjnemu przez podmioty zobowiązane nie spowoduje skutków finansowych. Przekazywanie informacji w tym przesyłanie dokumentów (drogą elektroniczną) będzie realizowane przez wskazane organy, instytucje w ramach zadań regulaminowych. W praktyce ma to już miejsce, przy czym organ koncesyjny powołuje się na

posiadane uprawnienia kontrolne. Projektowany zapis usprawni prowadzone postępowania administracyjne poprzez wskazanie podstawy prawnej kierowanej prośby o pomoc.

1) Deregulacja dostępu do wykonywania przewozu drogowego osób taksówką

Zakres proponowanych zmian

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
Zaświadczenie lekarskie	Brak zmian	
Oświadczenie o niekaralności za przestępstwa umyślne przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, mieniu, wiarygodności dokumentów lub środowisku oraz przeciwko życiu i zdrowiu oraz przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	Brak zmian	
Dokument poświadczający dopuszczenie pojazdu do ruchu drogowego jako taksówki	Brak zmian	
Świadectwo legalizacji urządzenia kontrolno-pomiarowego	Brak zmian	
Ukończenie 28 godzinowego szkolenia	Likwidacja obowiązku w gminach liczących nie więcej niż 100 tys. mieszkańców. W przypadku gmin liczących powyżej 100 tys. mieszkańców - pozostawienie w gestii samorządu gminnego decyzji o konieczności wprowadzenia wymogu obowiązkowego szkolenia. Wprowadzenie limitu czasu (20 godzin) oraz maksymalnych łącznych kosztów szkolenia i egzaminu w wysokości ok. 750 zł ⁴⁸	Możliwa oszczędność kosztów kursu (aktualnie znajduje się on w przedziale 220 -300 zł)
Obowiązek wniesienia opłaty administracyjnej (259,37 zł) oraz zdanie egzaminu	Likwidacja obowiązku w gminach liczących nie więcej niż 100 tys. mieszkańców. W przypadku gmin liczących powyżej	Możliwy wzrost prawdopodobieństwa uzyskania licencji

⁴⁸ Maksymalny koszt szkolenia i egzaminowania określony w art. 15 projektu opiniowanej ustawy

	100 tys. mieszkańców - - pozostawienie w gestii samorządu gminnego decyzji o konieczności wprowadzenia obowiązkowego egzaminu	
Wniesienie opłaty administracyjnej za udzielenie licencji	Likwidacja obowiązku w gminach liczących nie więcej niż 100 tys. mieszkańców. W przypadku gmin liczących powyżej 100 tys. mieszkańców - pozostawienie w gestii samorządu gminnego decyzji o konieczności wprowadzenia licencji	

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy:

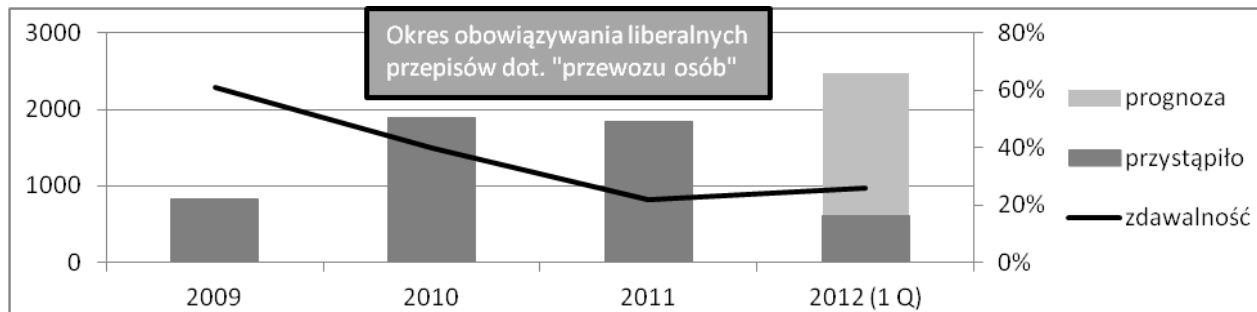
Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej według stanu na dzień 31.12.2011 r. udzielonych zostało ok. 62 tys. licencji na przewóz osób taksówką. W stosunku do roku poprzedniego nastąpił spadek liczby licencji o ok. 1 tys. (według stanu na dzień 31.12.2010 r. udzielonych było ok. 63 tys. licencji). Zgodnie z szacunkami dokonanyymi przez Ministerstwo Sprawiedliwości, w 16 miastach wojewódzkich licencję taksówkarza posiada ok. 35,5 tys. osób.

W chwili obecnej nie jest możliwe oszacowanie zmian w liczbie udzielonych licencji po zmianach stanu prawnego związanego z ograniczeniem przewozu osób, dokonanych w ustawie o zmianie ustawy o transporcie drogowym z dnia 11 maja 2012 r. (Dz.U.2012.661), która wchodzi w życie w dniu 29 czerwca br.

Nie są dostępne dane, które pozwoliłyby na oszacowanie potencjalnego spadku dochodów sektora finansów publicznych w związku z odstąpieniem od obligatoryjnego wymogu przeprowadzania egzaminu. Zgodnie z nowymi regulacjami decyzja o wprowadzeniu bądź odstąpieniu od wymogu przeprowadzania egzaminu będzie należała do właściwych organów samorządu poszczególnych gmin, wobec czego nie istnieje obecnie możliwość przewidywania, jakie decyzje zostaną podjęte w tym zakresie przez poszczególne gminy. Dlatego też nie jest możliwe oszacowanie potencjalnego spadku dochodów sektora finansów publicznych, w tym przypadku jednostek samorządu terytorialnego, w związku z możliwością odstąpienia od obligatoryjnego wymogu przeprowadzenia egzaminu dla taksówkarzy.

Z uwagi na dalece idącą heterogeniczność rynku (zróżnicowanie popytu w poszczególnych miastach) do oceny wpływu zmian na rynek pracy przyjmujemy metodę *case studies*. W tym kontekście warto zauważyć, że zmiany zapisów ustawy z dnia 15.11.1984 r. Prawo przewozowe w zakresie wprowadzającym, a następnie likwidującym konkurujące z taksówkami „przewozy osobowe” stworzyło unikalną możliwość szacunku rzeczywistej liczby osób zainteresowanych wykonywaniem zawodu taksówkarza (oraz wpływu obecnych regulacji na zmniejszenie podaży usług), poprzez analizę zmian liczby osób przystępujących do egzaminu przed i po nowelizacji⁵⁰. Wyraźnie widoczne są zgodne z postulatami teorii ekonomii tendencje: spadek zainteresowania uzyskaniem licencji w okresie liberalnych regulacji „transportu osób” oraz wzrost zainteresowania egzaminami wraz z jego likwidacją (prognoza opiera się na założeniu o jego niezmiennym poziomie w pozostałych kwartałach). Symptomatyczny jest również obserwowany w latach 2010 – 2011 znaczny spadek zdawalności egzaminów, uprawniający do hipotezy o intencjonalnym ograniczeniu konkurencji na rynku przewozów osób taksówką. Zgromadzone dane pozwalają postawić tezę, że gdyby postulowane zmiany obowiązywały od stycznia 2012, liczba usługodawców na warszawskim rynku zwiększyłaby się o ponad 2400 osób (wobec ok. 650 osób przy obecnym stanie prawnym)⁵¹.

Liczba osób przystępujących do egzaminu w Warszawie oraz jego zdawalność

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości.

Oszacowano możliwą skalę spadku dochodów miasta stołecznego Warszawy w związku z proponowanym odstąpieniem od obligatoryjnego wymogu przeprowadzenia egzaminu na podstawie danych z budżetu miasta na 2012 r. Wpływy z tytułu opłat za egzaminy przyjęto na

⁵⁰ W oparciu o dane uzyskane w Biurze Działalności Gospodarczej i Zezwoleń Urzędu m.st. Warszawy

⁵¹ Poczyniono tu logiczne założenie, że największą barierą w uzyskaniu licencji taksówkarza jest wymóg zdania egzaminu. Za jego prawdziwością przemawia znaczne zróżnicowanie zdawalności egzaminów w poszczególnych miastach (w 2011 r. wyniosła ona w Warszawie – 22%, podczas gdy w Szczecinie 85%), oraz fakt, że pozostałe ograniczenia nie zniechęciły 617 osób przystępujących do egzaminu w Warszawie w pierwszym kwartale 2012 roku.

poziomie 320 tys. zł, podczas gdy na wypłaty dla egzaminatorów prowadzących egzaminy dla taksówkarzy przewidziano kwotę 76,2 tys. zł. Oznacza to, że z tytułu organizacji egzaminu przewidywana jest nadwyżka finansowa w wysokości 243,8 tys. zł. Liczba licencji wydanych w Warszawie stanowi ok. 15% łącznej liczby licencji udzielonych w całym kraju, jednak szacowanie na tej podstawie potencjalnego spadku dochodów sektora finansów publicznych w związku z odstąpieniem od obligatoryjnego wymogu przeprowadzenia egzaminu może obarczone dużym błędem z tego powodu, że Warszawa jako największa metropolia w Polsce nie jest reprezentatywna dla całego kraju.

m) Deregulacja dostępu do zawodu przewodnika turystycznego miejskiego, terenowego i górskiego oraz pilota wycieczek

Zakres proponowanych zmian

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
Pełnoletniość		
Wykształcenie średnie		
Zaświadczenie o stanie zdrowia umożliwiającym wykonywanie zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek	Zniesienie obowiązku*	Likwidacja wymogu uzyskania zaświadczenia
Niekaralność za przestępstwa umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek		
Odbycie szkolenia teoretycznego i praktycznego	Zniesienie obowiązku*	Oszczędność ok. 1500 - 1800 zł, likwidacja wymogu ok. półrocznego kursu
Wniesienie opłaty 240 zł i zdanie egzaminu	Zniesienie obowiązku*	Oszczędność 240 zł.

* nie dotyczy przewodników turystycznych górskich⁵²

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy

Według szacunków Ministerstwa Sportu i Turystyki obecnie w Polsce prawo do wykonywania zawodu przewodnika turystycznego miejskiego posiada 6 289 osób, przewodnika turystycznego terenowego 8 063 osób, a przewodnika turystycznego górskiego 5 714 osób. Zawód pilota wycieczek wykonuje 43 889 osób⁵³. Aktualnie uprawnienia przewodnickie są wymagane w

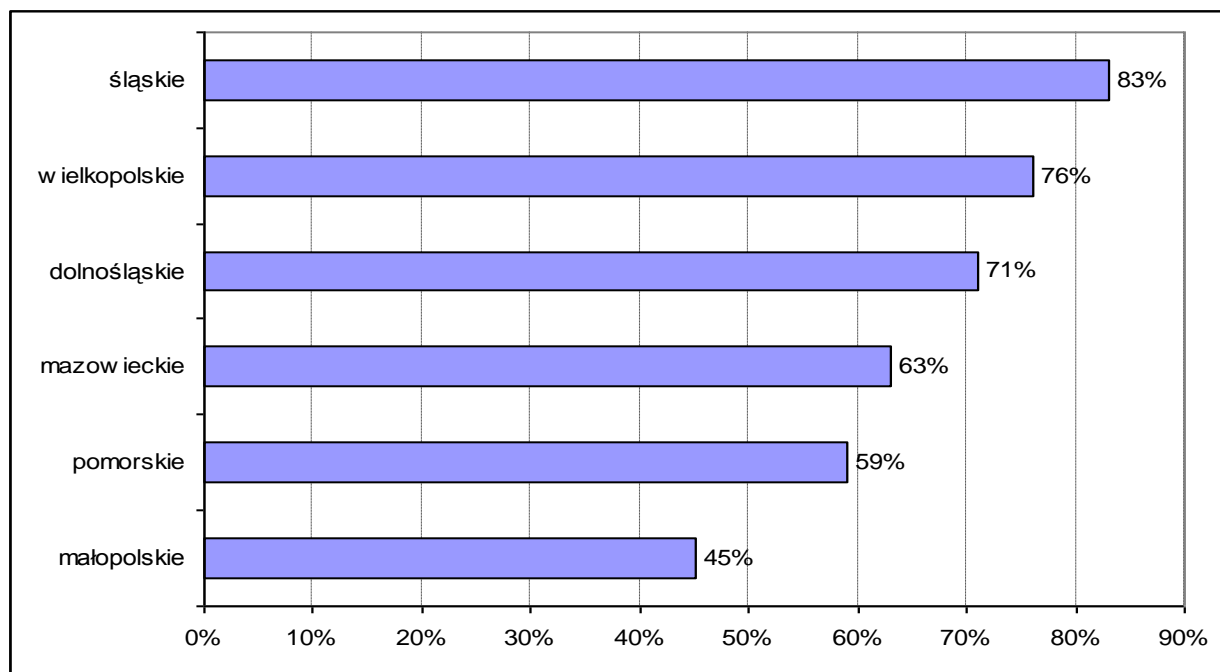
⁵² Przewodnik górski międzynarodowy będzie oparty jedynie o międzynarodowy, uznawany w Polsce certyfikat UIAGM (obecnie w Polsce zawód ten wykonuje 21 osób)

⁵³ Stan na 31 września 2011

dziesięciu miastach: Gdańsk, Gdynia, Sopot (łącznie), Katowice z Górnośląskim Okręgiem Przemysłowym (łącznie), Kraków, Lublin, Łódź, Poznań, Szczecin, Toruń, Warszawa, Wrocław⁵⁴.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi przez Najwyższą Izbę Kontroli w trakcie kontroli realizacji zadań wynikających z ustawy o usługach turystycznych²⁶ w okresie od początku 2006 r. do końca I półrocza 2009 r. w sześciu województwach objętych kontrolą (tj. mazowieckim, małopolskim, śląskim, dolnośląskim, pomorskim i wielkopolskim) do egzaminów na przewodnika turystycznego przystąpiły ogółem 3 172 osoby, a zdało 1 888 osób (59,5%). NIK stwierdziła jednak znaczne zróżnicowanie odsetka osób zdających egzaminy pomiędzy poszczególnymi województwami: od 45% w woj. małopolskim do 83% w woj. śląskim.

Wykres. Odsetek osób, które zdały egzamin na przewodnika turystycznego w okresie 2006-I półrocze 2009.

Źródło: „Informacja o realizacji zadań wynikających z ustawy o usługach turystycznych...”, NIK

⁵⁴ Rozporządzenie ministra gospodarki i pracy z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek

²⁶ „Informacja o wynikach kontroli realizacji zadań wynikających z ustawy o usługach turystycznych przez marszałków województw, które przygotowują się do turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012”, Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Gdańsku, styczeń 2010 r., http://www.nik.gov.pl/kontrol/wyniki-kontroli-nik/pobierz,px_remote_lgd_p_09_130_201002151228101266233290_01,typ,kk.pdf

Informacje uzyskane przez Ministerstwo Sprawiedliwości w urzędach marszałkowskich wskazują na utrzymywanie się zróżnicowania odsetka zdawalności egzaminów na przewodnika turystycznego, co zostało przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela. Liczba osób, które przystąpiły i zdały egzamin na przewodnika turystycznego w roku 2011.

	Przystąpiło	Zdało	Zdawalność
Katowice	21	18	85,7%
Lublin	28	23	82,1%
Warszawa	286	199	69,6%
Trójmiasto*	73	49	67,1%
Toruń	43	28	65,1%
Poznań	61	36	59,0%
Szczecin	75	41	54,7%
Wrocław	62	32	51,6%
Kraków	166	37	22,3%
Łódź	29	5	17,0%

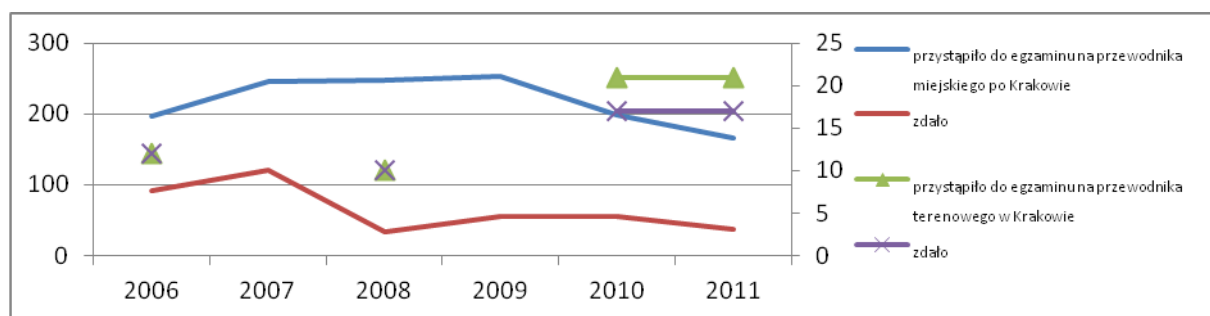
*dane za lata 2010-2011

Źródło: urzędy marszałkowskie

Do egzaminów na przewodnika turystycznego przystąpiły w latach 2006-2009 ogółem 3172 osoby a zdało 1888 osób (60 %), pilota wycieczek – odpowiednio – 9155 i 6560 (72 %) i ze znajomości języka obcego – odpowiednio – 839 i 621 (74 %) wg danych raportu NIK ze stycznia 2010 r. obejmującego kontrolę nadawania, zawieszanie, przywracanie i cofanie uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek w sześciu województwach: mazowieckim, małopolskim, śląskim, dolnośląskim, pomorskim o wielkopolskim. Przystępujący do egzaminów ponosili opłatę egzaminacyjną w wysokości 120 zł. W latach 2006-2009 (I półrocze) do 3 urzędów marszałkowskich wpłynęło łącznie 20 skarg na działalność przewodników turystycznych i pilotów wycieczek.

Z uwagi na znaczną heterogeniczność rynku (zróżnicowanie sytuacji w poszczególnych miastach) do oceny wpływu proponowanych zmian na rynek pracy przyjmujemy metodę *case studies*. Według danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego licencję przewodnika turystycznego miejskiego po Krakowie posiada ok. 1200 osób. Liczbę osób przystępujących do egzaminu oraz tych, które uzyskały licencję przewodnika przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości.

Jego analiza nie pozostawia wątpliwości, że o ile dostęp do zawodu przewodnika terenowego (w województwie małopolskim) nie jest ograniczony, o tyle w przypadku przewodników miejskich (lewa oś) po Krakowie obowiązkowy egzamin stanowi istotną barierę dla osób pragnących wejść na rynek. Należy jednak podkreślić, że analiza wpływu proponowanych rozwiązań na rynek pracy zawężona do osób nieskutecznie podchodzących do egzaminu jest dalece zaniżona. Na uwagę zasługuje przede wszystkim zainteresowanie absolwentów kierunku turystyka i rekreacja⁵⁵ (historia sztuki itp.) stałym lub czasowym wykonywaniem zawodu (w przypadku sezonowego wykonywania zawodu ograniczenia w postaci czasu oraz kosztów kursu prawdopodobnie zniechęciły większość chętnych). Można więc przyjąć, że zainteresowanie to przełoży się na stworzenie nowych, kreujących miejsca pracy modeli biznesowych, znacząco różniących się od stosowanych obecnie przez większość przewodników.

Informacje dotyczące kosztów kontroli osób wykonujących zadania przewodnika turystycznego miejskiego i terenowego oraz pilotów wycieczek, jak również podmiotów szkolących osoby zamierzające wykonywać te zawody, są trudno dostępne. Kontrola przeprowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o usługach turystycznych w okresie od początku 2006 r. do końca I półrocza 2009 r. w sześciu województwach (mazowieckim, małopolskim, śląskim, dolnośląskim, pomorskim i wielkopolskim) wykazała, iż w czterech spośród tych województw marszałkowie w ogóle lub nie w pełni wywiązali się z obowiązku przeprowadzania okresowych kontroli wykonywania zadań przez przewodników turystycznych i pilotów wycieczek. W wyniku tej samej kontroli stwierdzono także, że marszałkowie 4 województw (dolnośląskiego, małopolskiego,

⁵⁵ Obecnie w Krakowie na tym kierunku można studiować na 11 uczelniach publicznych i prywatnych. Liczbę studentów tego kierunku w skali kraju można szacować na podstawie publikowanej przez GUS liczby studentów w układzie klasyfikacji edukacji ISCED 1997 podgrupy usługi dla ludności utrzymującej się w ostatnich latach na poziomie 66 000.

pomorskiego i śląskiego) w ogóle lub nie w pełni wywiązywali się z obowiązku przeprowadzania okresowych kontroli organizatorów szkoleń.

Dane o liczbie kontroli przewodników turystycznych i pilotów wycieczek przeprowadzonych w poszczególnych województwach zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	Kontrole w 2006 r.		Kontrole w 2007 r.		Kontrole w 2008 r.		Kontrole w I półroczu 2009 r.	
	przewodników turystycznych	pilotów wycieczek	przewodników turystycznych	pilotów wycieczek	przewodników turystycznych	pilotów wycieczek	przewodników turystycznych	pilotów wycieczek
dolnośląskie	127	0	82	0	30	0	0	0
małopolskie	2	0	4	14	4	9	1	15
mazowieckie	2	0	0	0	0	0	0	0
pomorskie	35	1	60	0	11	0	0	0
śląskie	10	10	7	7	7	7	1	1
wielkopolskie	0	0	4	0	22	1	11	0
Razem	176	11	157	21	74	17	13	16

n) Deregulacja dostępu do zawodu instruktora sportu oraz trenerów klasy I, II oraz mistrzowskiej

Zakres proponowanych zmian

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
Instruktor sportu: - wykształcenie wyższe na kierunku <i>wychowanie fizyczne</i> ze specjalizacją <i>instruktorską</i> w danym sporcie lub kierunek <i>sport</i> ze specjalizacją <i>trenerską</i> w danym sporcie w wymiarze co najmniej 250 godzin lub - co najmniej średnie wykształcenie oraz ukończenie specjalistycznego kursu instruktorów w danym sporcie i zdanie egzaminu końcowego (kurs powinien trwać co najmniej 250 godzin)	Do wykonywania tego zawodu wystarczy pełnoletniość oraz wykształcenie średnie. Wprowadzona zostaje niekaralność za przestępstwo umyślne związane ze współzawodnictwem organizowanym przez polski związek sportowy posiadanie wiedzy w zakresie działalności instruktorskiej (niesprawdzanej)	Praktycznie całkowita deregulacja dostępu do zawodu.

<p>Trener klasy mistrzowskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ukończone 18 lat - wykształcenie wyższe, - udokumentowany dorobek w pracy szkoleniowej, - zaświadczenie o niekaralności za przestępstwa umyślne popełnione w związku ze współzawodnictwem organizowanym przez Polski Związek Sportowy, - posiadanie co najmniej dwuletni staż pracy trenerskiej ze stopniem trenera klasy pierwszej, - konieczne jest odbycie specjalistycznego kursu na stopień trenera klasy mistrzowskiej oraz pozytywny wynik z egzaminu końcowego. 	<p>formalnie).</p> <p>Do wykonywania tego zawodu wystarczy pełnoletniość oraz wykształcenie średnie. Wprowadzona niekaralność za przestępstwo umyślne związane ze współzawodnictwem organizowanym przez polski związek sportowy oraz posiadanie wiedzy w zakresie działalności instruktorskiej (niesprawdzanej formalnie).</p>	<p>Praktycznie całkowita dereglamentacja dostępu do zawodu.</p>
<p>Trener klasy II:</p> <ul style="list-style-type: none"> - studia wyższe w ramach kształcenia umożliwiającego uzyskanie specjalistycznej wiedzy i umiejętności trenerskich - zaświadczenie o niekaralność za przestępstwa umyślne popełnione w związku ze współzawodnictwem organizowanym przez Polski Związek Sportowy - posiadanie, przez okres co najmniej 2 lat, tytułu instruktora sportu ze specjalizacją w danym sporcie i ukończenie studiów podyplomowych w zakresie kształcenia umożliwiającym uzyskanie specjalistycznej wiedzy i umiejętności trenerskich, lub posiadanie, przez okres co najmniej 2 lat, tytułu instruktora sportu ze specjalizacją w danym sporcie, posiadanie co najmniej świadectwa dojrzałości oraz ukończenie specjalistycznego kursu na stopień trenera klasy drugiej i zdanie egzaminu końcowego 	<p>Uchyła się stopnie trenerskie i wymagane do uzyskania ich kursy i staż pracy. Do wykonywania tego zawodu wystarczy pełnoletniość, wykształcenie średnie i niekaralność za przestępstwo umyślne związane ze współzawodnictwem organizowanym przez polski związek sportowy oraz posiadanie wiedzy w zakresie działalności trenerskiej (niesprawdzanej formalnie).</p>	<p>Praktycznie całkowita dereglamentacja dostępu do zawodu.</p>
<p>Trener klasy I:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ukończone 18 lat, - wykształcenie co najmniej średnie, - udokumentowany dorobek w pracy szkoleniowej, - zaświadczenie o niekaralności za przestępstwa umyślne popełnione w związku ze współzawodnictwem organizowanym 	<p>Uchyła się stopnie trenerskie i wymagane do uzyskania ich kursy i staż pracy. Do wykonywania tego zawodu wystarczy pełnoletniość, wykształcenie średnie i za niekaralność za przestępstwo umyślne związane ze</p>	<p>Praktycznie całkowita dereglamentacja dostępu do zawodu.</p>

przez Polski Związek Sportowy, - posiadanie co najmniej trzyletniego stażu pracy trenerskiej ze stopniem trenera klasy drugiej, - konieczne jest odbycie specjalistycznego kursu na stopień trenera klasy pierwszej oraz pozytywny wynik z egzaminu końcowego.	współzawodnictwem organizowanym przez polski związek sportowy oraz posiadanie wiedzy w zakresie działalności trenerskiej (niesprawdzanej formalnie).	
--	--	--

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy:

Zgodnie z informacjami Ministerstwa Sportu i Turystyki na terenie Polski 62 194 osoby są uprawnione do wykonywania zawodu instruktora sportu, 18 979 osób do wykonywania zawodu trenera II klasy, 2 971 osób do wykonywania zawodu trenera I klasy, a 506 osób do wykonywania zawodu trenera klasy mistrzowskiej (dane na 1 I 2011).

W opinii Ministerstwa Sportu i Turystyki, nie jest możliwe podanie dokładnych kwot, jakie generują zadania w zakresie kształcenia i doskonalenia kadr kultury fizycznej. Działania te (opiniowanie kursów, uznawanie kwalifikacji, wydawanie dyplomów potwierdzających posiadanie uprawnień zawodowych etc.) są uzależnione od liczby wniosków jakie wpłyną od organizatorów kursów, absolwentów i osób prywatnych chcących uzyskać lub uznać kwalifikacje zawodowe w zakresie sportu na terenie RP. Możliwe jest podanie tylko kwoty środków zaplanowanych bezpośrednio na te działania w budżecie Ministerstwa Sportu i Turystyki na rok 2012, która wynosi ok. 370 tys. zł. Kwota ta nie obejmuje jednak wydatków zaplanowanych na działania pośrednio związane z tym tematem, kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników resortu (łącznie 8 osób) do realizacji tych zadań ani kosztów działań logistycznych i czynności administracyjnych.

Należy przyjąć, że proponowane zmiany doprowadzą do wzrostu zainteresowania wykonywaniem zawodów związanych z trenowaniem sportowców wyczynowych.

- o) Deregulacja dostępu do zawodu dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika informacji naukowej

Zakres proponowanych zmian

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcące uzyskać
-------------------------	--------------------	----------------------------------

		dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
Wykształcenie wyższe	Bez zmian	
Zależnie od stanowiska: od 0 do 10 lat doświadczenia zawodowego.	Likwidacja obowiązku	Ułatwienie wejścia do zawodu młodych absolwentów, zwiększenie możliwości przekwalifikowania się na zawód bibliotekarza.
Egzamin wymagany – kandydaci dopuszczeni po ocenie ich dorobku naukowego przez komisję kwalifikacyjną.	Likwidacja obowiązku	Ułatwienie wejścia do zawodu.

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy:

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na dzień 31 grudnia 2011 r. uczelnie publiczne i niepubliczne wykazały łącznie 362 etaty dyplomowanych bibliotekarzy oraz dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej, z tego 334 pełnozatrudnionych oraz 28 niepełnozatrudnionych - w przeliczeniu na pełne etaty.

Informacje o liczbie osób, które w latach 2006-2011 przystępowały do postępowania kwalifikacyjnego oraz o liczbie osób, które uzyskały uprawnienia dyplomowanego bibliotekarza oraz dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej, zostały zamieszczone w tabeli poniżej:

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Razem
Liczba kandydatów	26	26	24	31	41	30	178
Liczba osób, które nabyły uprawnienia	15	16	19	28	34	17	129

Na funkcjonowanie Komisji Egzaminacyjnej w roku 2012 przewidziano kwotę 28 000 zł, w tym:

12 000 zł na delegacje członków Komisji,

14 000 zł na wynagrodzenia dla członków Komisji (za opracowanie recenzji),

2 000 zł na zadania wynikające z potrzeb własnych Komisji.

Kwota za przygotowanie jednej recenzji dorobku kandydata od 2007 r. wynosi 250 zł. Zgodnie z przepisem § 8 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 21 sierpnia 2006 r. w sprawie kandydatów na dyplomowanego bibliotekarza oraz dyplomowanego pracownika

dokumentacji i informacji naukowej (Dz. U. Nr 155, poz. 1112) do oceny dorobku naukowego i zawodowego kandydata przewodniczący komisji powołuje dwóch recenzentów spośród członków komisji.

Zniesienie obowiązku posiadania doświadczenia zawodowego może ułatwić wejście do zawodu młodym absolwentom, a likwidacja egzaminu otworzy dostęp do zawodu.

Nie należy jednak oczekiwać, że zmiana wywrze zauważalny wpływ na sytuację na rynku pracy z uwagi na niewielką liczebność deregulowanej grupy zawodowej oraz relatywnie sztywną podaż pracy w zawodzie.

p) Pośrednia deregulacja dostępu do zawodów związanych z żeglugą śródlądową

Zakres proponowanych zmian

Dotychczasowe wymagania	Postulowane zmiany	Korzyść dla osoby chcącej uzyskać dostęp do wykonywania zawodu i inne korzyści społeczne
Mechanik statkowy żeglugi śródlądowej: - 36-miesięczna praktyka, - egzamin przeprowadzany przez komisję państwową.	Umożliwienie skrócenia okresu praktyki w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej do maksymalnie 30 miesięcy do uzyskania patentu, zaś do 18 miesięcy do uzyskania świadectwa.	Możliwość przyspieszenia wejścia do zawodu rozporządzeniem MTBiGM.
Przewoźnik żeglugi śródlądowej: - 12-miesięczna praktyka zawodowa, - egzamin przeprowadzany przez komisję państwową.	Umożliwienie skrócenia okresu praktyki w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej do maksymalnie 30 miesięcy do uzyskania patentu, zaś do 18 miesięcy do uzyskania świadectwa.	Możliwość przyspieszenia wejścia do zawodu rozporządzeniem MTBiGM.
Stermotorzysta żeglugi śródlądowej: -12-miesięczna praktyka zawodowa, - egzamin przeprowadzany przez komisję państwową.	Umożliwienie skrócenia okresu praktyki w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej do maksymalnie 30 miesięcy do uzyskania patentu, zaś do 18 miesięcy do uzyskania świadectwa.	Możliwość przyspieszenia wejścia do zawodu rozporządzeniem MTBiGM.
Szyper żeglugi śródlądowej: - świadectwa bosmana żeglugi śródlądowej lub świadectwo sternika żeglugi śródlądowej,	Umożliwienie skrócenia okresu praktyki w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki	Możliwość przyspieszenia wejścia do zawodu rozporządzeniem

<p>- w przypadku posiadania świadectwa bosmana żeglugi śródlądowej wymagana 12-miesięczna praktyka zawodowa,</p> <p>W przypadku posiadania świadectwa sternika żeglugi śródlądowej wymagana 6-miesięczna praktyka zawodowa,</p> <p>- egzamin przeprowadzany przez komisję państwową.</p>	<p>Morskiej do maksymalnie 30 miesięcy do uzyskania patentu, zaś do 18 miesięcy do uzyskania świadectwa.</p>	<p>MTBiGM.</p>
<p>Marynarz motorzysta żeglugi śródlądowej:</p> <p>- 12-miesięczna praktyka zawodowa,</p> <p>- egzamin przeprowadzany przez komisję państwową.</p>	<p>Umożliwienie skrócenia okresu praktyki w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej do maksymalnie 30 miesięcy do uzyskania patentu, zaś do 18 miesięcy do uzyskania świadectwa.</p>	<p>Możliwość przyspieszenia wejścia do zawodu rozporządzeniem MTBiGM.</p>
<p>Starszy marynarz żeglugi śródlądowej:</p> <p>- świadectwo żeglarza żeglugi śródlądowej,</p> <p>- 6-miesięczna praktyka zawodowa,</p> <p>- egzamin przeprowadzany przez komisję państwową.</p>	<p>Umożliwienie skrócenia okresu praktyki w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej do maksymalnie 30 miesięcy do uzyskania patentu, zaś do 18 miesięcy do uzyskania świadectwa.</p>	<p>Możliwość przyspieszenia wejścia do zawodu rozporządzeniem MTBiGM.</p>
<p>Bosman żeglugi śródlądowej:</p> <p>- świadectwo starszego marynarza żeglugi śródlądowej,</p> <p>- 12-miesięczna praktyka zawodowa,</p> <p>- egzamin przeprowadzany przez komisję państwową.</p>	<p>Umożliwienie skrócenia okresu praktyki w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej do maksymalnie 30 miesięcy do uzyskania patentu, zaś do 18 miesięcy do uzyskania świadectwa.</p>	<p>Możliwość przyspieszenia wejścia do zawodu rozporządzeniem MTBiGM.</p>
<p>Sternik żeglugi śródlądowej:</p> <p>- świadectwa bosmana żeglugi śródlądowej lub świadectwo starszego marynarza żeglugi śródlądowej,</p> <p>- w przypadku posiadania świadectwa bosmana żeglugi śródlądowej wymagana 6-miesięczna praktyka zawodowa,</p> <p>W przypadku posiadania świadectwa starszego marynarza żeglugi śródlądowej wymagana 12-miesięczna praktyka zawodowa,</p> <p>- Egzamin przeprowadzany przez komisję państwową.</p>	<p>Umożliwienie skrócenia okresu praktyki w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej do maksymalnie 30 miesięcy do uzyskania patentu, zaś do 18 miesięcy do uzyskania świadectwa.</p>	<p>Możliwość przyspieszenia wejścia do zawodu rozporządzeniem MTBiGM.</p>

Wpływ proponowanych zmian na rynek pracy:

Obecnie na terenie Polski zawód mechanika statkowego żeglugi śródlądowej ok. 1200 osób, przewoźnika żeglugi śródlądowej 1000 osób, sternotorzysty żeglugi śródlądowej ok. 7000 osób, szypra żeglugi śródlądowej ok. 20 osób, marynarza motorzysty żeglugi śródlądowej ok. 5 osób, starszego marynarza żeglugi śródlądowej ok. 2000 osób, bosmana żeglugi śródlądowej ok. 1000 osób, a sternika żeglugi śródlądowej ok. 800 osób⁵⁷.

Należy jednak podkreślić, że proponowany projekt nie poszerza dostępu do żadnego z wymienionych zawodów, a jedynie umożliwia ich deregulację aktem prawnym niższego rzędu jakim jest rozporządzenie ministra właściwego. Informacje na temat rezultatów deregulacji znajdują się w ocenie skutków regulacji odpowiednich aktów wykonawczych Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, które zostaną przedstawione Radzie Ministrów łącznie z projektem opiniowanej ustawy.

5.3. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

W ramach wniosków płynących z bogatej literatury empirycznej poświęconej skutkom ograniczania dostępu do określonych zawodów można stwierdzić, że wejście w życie opiniowanego projektu wpłynie na gospodarkę poprzez:

- spadek cen usług świadczonych przez przedstawicieli zawodów objętych deregulacją,
- wzrost dostępności usług pomiędzy przedsiębiorcami i konsumentami, którego beneficjentami staną się finalni konsumenci,
- spadek cen i wzrost dostępności usług pomiędzy przedsiębiorcami wpłynie korzystnie na spadek kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, w tym na sytuację producentów dóbr/usług finalnych, dystrybutorów i konsumentów.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że koszty usług świadczonych przez przedstawicieli deregulowanych zawodów stanowią koszty stałe działalności przedsiębiorstw, a więc ich redukcja będzie relatywnie bardziej istotna dla małych i średnich przedsiębiorstw.

---

⁵⁷ Szacunki Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej.

Ze uwagi na znaczną heterogeniczność podmiotów, na które oddziałuje ustawa zdecydowano się analizować ich wpływ na funkcjonowanie sektora prywatnego (i publicznego w przypadku rynków usług „government to business”) analogicznie jak w przypadku punktu 4.3. Oceny Skutków Regulacji.

a) Deregulacja dostępu do zawodu adwokata i radcy prawnego

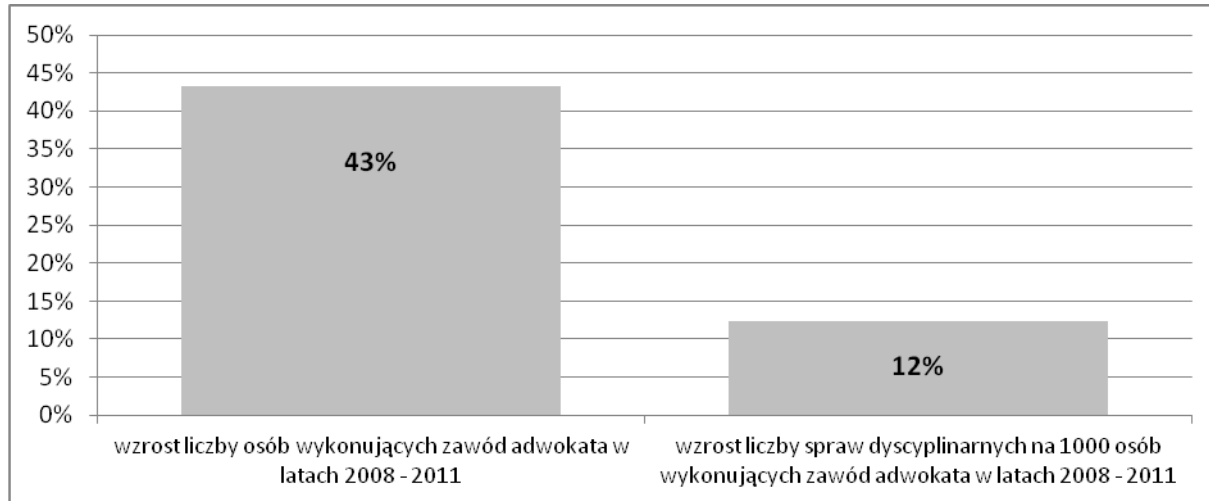
Zgodnie z teorią ekonomii i badaniami empirycznymi⁵⁸ oraz pozytywnymi doświadczeniami dotychczasowej deregulacji dostępu do zawodu profesjonalnego zastępcy procesowego należy oczekiwać spadku cen, a w konsekwencji ułatwienia dostępu obywateli do usług prawnych. Nie bez znaczenia wydaje się też wpływ presji konkurencyjnej oraz zwiększonej specjalizacji na wachlarz usług dostępnych na rynku.

Zasadnym jest odniesienie się do problemu ewentualnego pogorszenia jakości oferowanych usług prawnych w wyniku przeprowadzenia deregulacji. Należy podkreślić, że zastrzeżenia takie towarzyszyły wszystkim projektom zmierzającym do otwarcia zawodów prawniczych, ale dane statystyczne nie potwierdzają słuszności pojawiających się obaw. W ciągu ostatnich pięciu lat nastąpiło znaczące zwiększenie liczby adwokatów i radców prawnych w Polsce, lecz nie zanotowano porównywalnego wzrostu liczby postępowań dyscyplinarnych na 1000 osób wykonujących zawód.

---

⁵⁸ F. H. Stephen, C. Burns, *Liberalization of Legal Services*, Institute for Law Economy and Global Governance, 2007.

Zmiany liczby osób wykonujących zawód adwokata oraz liczby spraw dyscyplinarnych na 1 000 adwokatów w latach 2008 - 2011

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

b) Deregulacja dostępu do zawodu notariusza

Podobnie jak na wielu innych rynkach regulowanych, także na rynku usług notarialnych państwo zdecydowało się na interwencję w postaci ustalenia cen maksymalnych. Określa je Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Dz. U. 2004 r., Nr 148, poz. 1564 z późn. zm.). W praktyce z uwagi na ograniczoną konkurencję na rynku usług notarialnych przy stale zwiększającym się na nie popycie opłaty pobierane przez notariuszy często nie różnią się od taks maksymalnych określonych powołanym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości⁵⁹.

Zasadnym jest przypuszczenie, iż w razie rozpoczęcia działalności w ramach powołania notariusza na trzy lata dojdzie do obniżenia opłat pobieranych za czynności notarialne poprzez częstsze korzystanie ze stawek niższych, niż maksymalne. W stosunkowo krótkim okresie działalność na własny rachunek i odpowiedzialność będzie je mogła bowiem (po powołaniu przez Ministra Sprawiedliwości) podjąć znaczna liczba osób, które zdały egzamin notarialny.

⁵⁹ Na swoich stronach internetowych kancelarie notarialne powołują rozporządzenie wprost jako cennik. Dzieje się tak zarówno w mniejszych miastach np. Rzeszowie <http://notariusz-rzeszow.com/taksanotarialna>, ale także w największych miastach, w których konkurencja na rynku jest relatywnie większa (ale jak widać nadal nie wystarczająca dla obniżenia cen), np.: <http://www.kancelaria-notarialna.net/taksa-notarialna.htm>, dostęp w dniu 21.05.2012

c) Deregulacja dostępu do zawodu komornika

Sprawne postępowanie egzekucyjne odgrywa szczególną rolę dla zapewnienia bezpieczeństwa i płynności obrotu gospodarczego. Międzynarodowe badania porównawcze prowadzone przez Bank Światowy wskazują, że przewlekłość egzekucji zobowiązań jest istotną barierą dla aktywności gospodarczej⁶⁰. Można ją także postrzegać jako przejaw zawodności państwa podczas realizacji jednej z jego kluczowych funkcji: zapewnienia egzekwowalnych ram prawnych dla aktywności obywateli. Egzekucja komornicza jest finalnym ogniwem tego procesu. Jednym z elementów wpływających na skuteczność takiej egzekucji, a co za tym idzie na sprawność całego wymiaru sprawiedliwości, jest odpowiednia liczba komorników oraz panująca między nimi konkurencja. Według Międzynarodowej Unii Komorników w krajach silnie rozwiniętych, gdzie liczba orzeczeń sądów jest duża oraz długie są tradycje funkcjonowania egzekucji, jeden komornik powinien przypadać na 25 tys. mieszkańców. Tymczasem w Polsce pod koniec lat 90-tych XX w. jeden komornik sądowy przypadał na około 65 tys. mieszkańców. Dla porównania, we Francji jeden komornik przypadał na 16,7 tys. obywateli, w Niemczech – na 20,5 tys., na Litwie – na 29,9 tys., na Węgrzech – na 40,2 tys.

W ostatnich latach wpływ spraw do kancelarii komorniczych istotnie się zwiększył. W 1997 r. wyniósł on 685 328 spraw, w 2001 r. – 1 009 315, w 2005 r. – 1 684 331, w 2007 r. – 1 716 313, a w 2009 r. zaś osiągnął poziom 2 503 442 spraw. Radykalnemu wzrostowi liczby spraw nie towarzyszyło natomiast odpowiednie zwiększenie liczby komorników sądowych, które w analogicznym okresie wyniosło zaledwie 11 proc⁶¹.

d) Deregulacja dostępu o zawodu syndyka

Zwiększenie liczby osób wykonujących zawód syndyka przyczyni się do wzmocnienia konkurencji pomiędzy nimi, co z kolei wpłynie na większą staranność wykonywania przez nich powierzonych im czynności. W rezultacie planowane zmiany mogą przyczynić się do poprawy funkcjonowania postępowań upadłościowych.

e) Deregulacja dostępu do zawodu urzędnika sądowego i prokuratury

⁶⁰ Roczne raporty Doing Business 2004 - 2012

⁶¹ T. Jaskłowski, *100 komorników rocznie*, Na wokandzie, Nr. 2/2011, s. 25 - 26

Skrócenie stażu urzędniczego do 6 miesięcy spowoduje szybszą stabilizację zawodową osób zatrudnianych w sądach, wiążącą się również z wyższym wynagrodzeniem, co niewątpliwie działać będzie na nie motywująco. Okres ten będzie wystarczający dla zweryfikowania przydatności osoby odbywającej staż do zatrudnienia na stanowisku urzędnika sądowego lub prokuratury.

Konsekwencją skrócenia stażu będzie również możliwość szybszego korzystania w pełnym zakresie z pracy osób zatrudnionych w sądach i prokuraturach. Odbywanie stażu wiąże się bowiem z koniecznością udziału stażystów w comiesięcznych szkoleniach, organizowanych w godzinach pracy, co powoduje konieczność zapewnienia za nich zastępstw. Ponadto skrócenie stażu urzędniczego spowoduje oszczędności finansowe wynikające ze zmniejszenia liczby obowiązkowych szkoleń dla stażystów, a co za tym idzie kosztów ich przeprowadzenia, obejmujących m.in. koszty delegowania na nie (szkolenia często organizowane w jednym sądzie dla stażystów z kilku jednostek) oraz wynagrodzeń wykładowców.

f) Deregulacja dostępu do zawodu pośrednika w obrocie nieruchomościami i zarządcy nieruchomości

Zgodnie z szacunkami, co najmniej połowa transakcji na rynku nieruchomości⁶² (w 2010 roku przeprowadzono 676 139 takich transakcji) przebiega bez udziału licencjonowanego pośrednika. Wskazuje to, że już obecnie istnieje szeroko dostępna alternatywa dla usług realizowanych przez przedstawicieli tego zawodu.

Powyższe fakty wskazują, że istnieje duży potencjał dla usług pośrednictwa oferowanych klientom oraz spadku ich cen w następstwie intensyfikacji walki konkurencyjnej będącej konsekwencją deregulacji dostępu do zawodów pośrednika w obrocie nieruchomościami.

g) Deregulacja dostępu do zawodów z zakresu pośrednictwa pracy

Zwiększenie dostępności usług pośrednictwa pracy może oznaczać dla przedsiębiorców ułatwienia w poszukiwaniu odpowiednio wykwalifikowanych pracowników.

---

⁶² Szacunki przedstawione w toku konsultacji społecznych niniejszego projektu

Ponadto uzasadnionym wydaje się założenie, że wzrostowi liczby zainteresowanych wykonywaniem zawodów z zakresu pośrednictwa pracy towarzyszyć będzie obniżenie presji płacowej pracowników zatrudnianych w Powiatowych Urzędach Pracy. Dodatkowo dereglamentacja zawodów oznacza w praktyce stworzenie ich dyrektorom możliwości rekrutacji kadry zgodnie z lokalnymi potrzebami, co może przyczynić się do wzrostu efektywności funkcjonowania tych instytucji.

Dodatkową konsekwencją proponowanych zmian będzie odciążenie jednostek administracji rządowej (na szczeblu województw) odpowiedzialnych obecnie za licencjonowanie osób wykonujących usługi z zakresu pośrednictwa pracy, czego następstwem mogą być oszczędności sektora finansów publicznych.

h) Deregulacja dostępu do zawodu instruktora nauki jazdy i egzaminatora osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdem

Prawdopodobnym jest spadek cen usług nauki jazdy w następstwie zwiększenia konkurencji na rynku. Należy jednak zauważyć, że już obecnie na rynku, zwłaszcza w dużych miastach panuje relatywnie wysoki poziom konkurencji.

Deregulacja zawodu egzaminatora osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdem może obniżyć koszty funkcjonowania Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego poprzez spadek presji płacowej osób wchodzących na rynek w następstwie deregulacji.

i) Deregulacja dostępu do zawodu detektywa

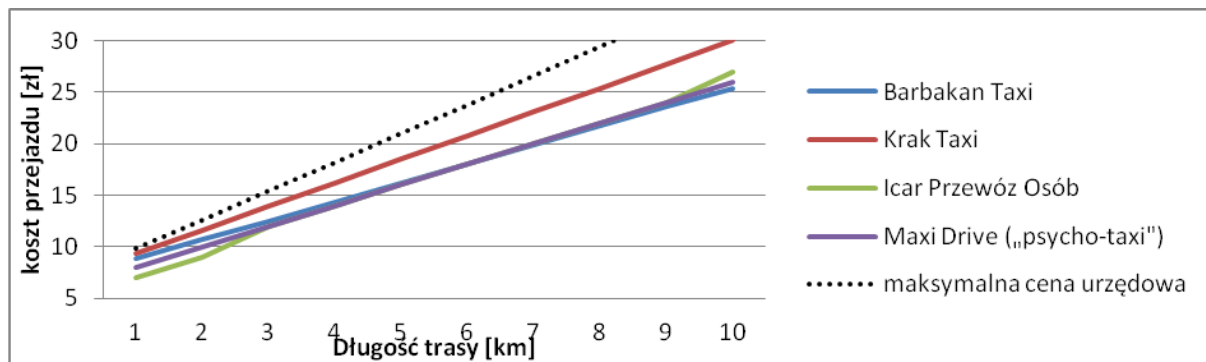
Należy zauważyć, że ceny na rynku usług detektywistycznych są, ze względu na specyfikę branży, zawsze obiektem indywidualnych negocjacji. W niektórych przypadkach, na stronach internetowych firm publikowane są minimalne ceny poszczególnych usług⁶³, pozwalające konsumentom zorientować się w przeciętnych kosztach usługi. Uzasadnionym wydaje się jednak twierdzenie, że istnieje przestrzeń do obniżki, poprzez presję konkurencyjną, cen zwłaszcza popularnych usług nie wymagających daleko idącej wiedzy i doświadczenia.

---

⁶³ <http://www.detektyw24.pl/cennik.php>

j) Deregulacja dostępu do wykonywania przewozu drogowego osób taksówką

W świetle przytoczonych powyżej danych nie ulega wątpliwości że jednym z celów reglamentacji dostępu do zawodu taksówkarza jest ograniczenie konkurencji, a przez to uzyskiwanie przez taksówkarzy renty monopolistycznej. Z przytoczonych powodów, także w tym punkcie warto zastosować metodę *case studies*. Analizując ceny przewozów taksówką w Krakowie⁶⁴ - taryfa 1 - na odcinku do 10 km (wykres poniżej) można stwierdzić, że w przypadku odległości do 5 km korzystniejsze warunki oferują przewoźnicy świadczący usługi „przewozu osób”, ale ich przewaga maleje wraz z długością kursu. Nie ulega natomiast wątpliwości, że to walka konkurencyjna z „przewozami osób”, nie zaś maksymalne ceny urzędowe⁶⁵ stanowiła bodziec do obniżania cen przez licencjonowanych taksówkarzy. Liberalizacja dostępu do zawodu taksówkarza ograniczy dalsze podwyżki cen.

Brak przesłanek do istotnych obaw o pogorszenie jakości przewozów w wyniku deregulacji zawodu. Świadczy o tym nie tylko pozostawienie pewnych, optymalnych wymogów stawianych kandydatom, ale przede wszystkim będąca wynikiem walki konkurencyjnej popularność „przewozów osób” w latach 2010 – 11 – pomimo nagłośnionych spektakularnych przypadków nadużyć.

Usunięcie patologicznej sytuacji, w której przedsiębiorczy obywatele wykazują łatwiejszy dostęp do np. zawodu psychoterapeuty, niż taksówkarza oferując usługi przewozu osób pod nazwą

⁶⁴ Informacje dotyczące cenników poszczególnych firm zaczerpnięto z ich stron internetowych lub informacji telefonicznej. Cennik przewoźnika Icar Przewóz Osób – dane historyczne sprzed nowelizacji u. p. p.

⁶⁵ Uchwała LXXVI/977/09 Rady Miasta Krakowa z dnia 17 czerwca 2009 w sprawie stref taryfowych dla taksówek oraz ustalenia cen urzędowych o charakterze maksymalnym za przewozy taksówkami osobowymi na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

„mobilnych gabinetów psychoterapii”⁶⁶. Deregulacja wyeliminuje tego typu przypadki, budując poczucie praworządności i zaufania do prawodawcy tak istotne, szczególnie w obszarze obrotu gospodarczego i przedsiębiorczości.

k) Deregulacja dostępu do zawodu przewodnika turystycznego miejskiego, terenowego i górskiego oraz pilota wycieczek

Z przytoczonych powyżej danych dotyczących zdawalności egzaminów wynika, że jednym z celów regulacji dostępu do zawodu przewodnika turystycznego jest ograniczenie konkurencji, a przez to uzyskiwanie przez osoby dotychczas wykonujące ten zawód renty monopolistycznej. Prowadzi to do wniosku, że otwarcie dostępu do zawodu spowoduje wyraźny spadek kosztów ponoszonych przez konsumentów. Podobnie jak w poprzednim punkcie, ocenę skali tego zjawiska ułatwi zastosowanie metody *case studies*. Analizując ceny usług przewodników turystycznych w Krakowie należy zwrócić uwagę na zróżnicowanie istniejących modeli biznesowych świadczenia usług: standardowy z opłatą rzędu 250 zł⁶⁷ lub elastyczny, zakładający dobrowolną i uznaniową opłatę na zakończenie wycieczki (tzw. „oprowadzanie za napiwki”)⁶⁸. Należy założyć, że deregulacja doprowadzi do powstania i ewolucji tego typu modeli biznesowych, na styku rzeczywistości gospodarczej i wirtualnej (szczególnie w kontekście aktywności zawodowej osób młodych – studentów i absolwentów). Utrzymywanie się już obecnie na rynku firm stosujących drugi z wymienionych modeli biznesowych wskazuje, że istnieje znaczna przestrzeń do obniżek cen usług przewodnickich w wyniku konkurencji wolnorynkowej, jaką wprowadzają postulowane zmiany.

Należy podkreślić, że twierdzenia o zagrożeniu bezpieczeństwa turystów w następstwie procesu deregulacji są bezpodstawne. Realne prawdopodobieństwo wystąpienia takich zagrożeń występuje jedynie w obszarze działalności przewodnika turystycznego górskiego – w odniesieniu do którego nie proponuje się daleko idącej deregulacji.

Niebagatelną, niewymierną korzyścią deregulacji dostępu do zawodu przewodnika turystycznego miejskiego i terenowego jest eliminacja prawa, umożliwiającego strażom miejskim karanie 500

⁶⁶ <http://www.tvn24.pl/0,1740293,0,1,lokowoz--czyli-terapia-w-aucie,wiadomosc.html>

⁶⁷ <http://przewodnicypokracowie.pl/cennik.htm>

⁶⁸ <http://freewalkingtour.pl/art/pokaz/2>

złotową grzywną osób oprowadzających znajomych po rodzinnym mieście. Obecny stan rzeczy nie sprzyja budowaniu poczucia praworządności i zaufania do prawodawcy.

1) Deregulacja dostępu do zawodu instruktora sportu oraz trenerów klasy I, II oraz mistrzowskiej

Należy założyć, że wzrost liczby osób zainteresowanych wykonywaniem zawodu trenera może przełożyć się na spadek cen tych usług, proporcjonalny do skali tego zjawiska. Ponadto należy podkreślić, że postulowane zmiany doprowadzą do likwidacji obecnego dualizmu na rynku pracy trenerów. Obecnie mamy do czynienia z nieregulowanym rynkiem trenerów sportu rekreacyjnego, i silną regulacją dostępu do zawodów trenerskich sportu wyczynowego. W praktyce może to prowadzić do przypadków rzeczywistej lub pozornej zmiany trenera przez zawodnika zaczynającego uprawiać sport wyczynowy.

5.4. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej, a wymogi wpływające z niego w zakresie minimalnych standardów wymaganych do wykonywania zawodu zostają utrzymane.